ILEANA CIOAREC

Boierii Glogoveni

Editura ARTA GRAFICĂ
2015

Scanned with ACE Scanner

ILEANA CIOAREC

Boierii Glogoveni

Editura **ALMA** - Craiova
2009

Scanned with ACE Scanner

Coperta I:
Casa bojerească de la Glogoveni

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CIOAREC, ILEANA
Boierii Glogoveni / Ileana Cioarec. - Craiova : Alma, 2009.
Bibliogr.
ISBN 978-973-1792-99-3

316.343.32(498.2)
929.52(498.2)

Editura ALMA este recunoscută CNCSIS
COD 118

EDITAT CU SPRIJINUL AUTORITĂȚII NAȚIONALE
PENTRU CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

© 2009, Editura ALMA - Craiova

Scanned with ACE Scanner

CUVINTE DESPRE O ISTORIE PARTICULARĂ

Glogovenii, boieri dintre cei vechi de pe vremea întemeierilor politice statale, cu moșie și rezidență multiseculară în unghiul Carpaților Meridionali care polarizează pământul nord-vestic al Olteniei, au înscris în istoria lor fapte petrecute aici și peste munți, în Banat și Transilvania, sau și mai departe, în sudul Dunării ori spre centrul Europei. Sub impactul vieții moderne, acest neam de mari boieri s-a risipit la Craiova, Cerneți, Râmnicu Vâlcea, Târgu Jiu, București. Iar când istoricii au alcătuit schițe genealogice pentru clasa politică românească i-au trecut pe Glogoveni între cei cu începuturi legendare și cu mari înfăptuiri. De la această sumară prezență istoriografică a pornit cercetătoarea Ileana Cioarec în reconstituirea și în asamblarea unei opere restitutive despre neamul boierilor Glogoveni.

În realizarea ei s-a folosit ca model o serie de monografii ale unor familii boierești. Acestea au fost realizate începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea fie de un descendent al unui neam boieresc, fie de diverși istorici aparținând perioadelor de dinainte de instalarea comuniștilor, din cea comunistă și din cea postdecembristă. În monografiile realizate în perioada comunistă, înainte de 1965, se constată o îndepărtare a realității istorice de adevăr, fiind prezentate doar rolurile negative ale boierimii: începând de la ideea de fărâmițare feudală până la asuprirea nedreaptă a țărănimii. Odată cu revoluția din decembrie 1989, concepția și ideologia marxiste au fost eliminate, studiul boierimii reintrând în atenția cercetătorilor. Acum se constată o reîntâlnire a unei generații tinere de istorici cu o veche problematică abandonată timp de 50 de ani.

Autoarea a creat un model pentru istoricii de astăzi, deschizând calea monografiilor și pentru celelalte mari familii boierești din Oltenia. Poate fi socotită un prim pas în evaluarea ponderii rosturilor și rolurilor boierilor olteni în istoria statului românesc, prezenți în actul de constituire al statului dintre Carpați și Dunăre și apoi în toate marile evenimente care i-au surprins încadrați în structurile administrative, juridice, politice ale acestuia.

Scanned with ACE Scanner

Remarcabilă rămâne atașarea numelui Glogovenilor față de civilizația unei părți de țară și reperele ei economice și culturale, Baia de Aramă și Tismana, sau de orașul de margine, Cerneți, cât și de Tudor Vladimirescu, martirul revoluției din care a reașezat societatea românească în făgașul dezvoltării moderne după un secol fanariot de anarhie și regres istoric.

Prof. univ. dr. Vladimir Osiac

Enumerând etape în istoriografia referitoare la nobilimea (boierimea) română, Ileana Cioarec constată abordări diferite ale istoricilor, tot atâtea câte stări ideologice distincte întâlnim în tumultoasa epocă modernă, de la 1821 încoace, revoluționare și reformatoare în secolul al XIX-lea, sau marxistă în cei 45 de ani de comunism. O bună perioadă de timp, boierimea română și ceea ce s-a numit „boierescul" au polarizat vieții sociale convergențele și divergențele unei societăți eminamente agrare și au creat funcțiile instituționale și statale adecvate. Revoluția, începută la 1821, în dimensiunea ei socială, a avut în prim plan boierimea, stăpâna/proprietara fondului funciar, restrânsă ca număr, atotputernică din poziția de clasă socială dominantă prin statutul său juridic clădit pe sistemul de drept vechi românesc și pe acumulările de fapte istorice (bune și rele) devenite baza legitimității rolului ei politic sau gradului de nobilitate statuat în ranguri și etalat moral.

Autoarea adaugă istoriografiei suma izvoarelor (edite și inedite) pe care și-a fundamentat discursul privind istoria neamului Glogoveanu. Impresia noastră este că enumerarea acestora, cvasitotală, ca și diversitatea lor sunt atuurile unei contribuții originale prin informații și de incontestabil interes științific.

Schițele genealogice, evitând lipsa unor informații documentare pentru perioade de timp în care dispar exponenții neamului Glogoveanu, sunt întregite cu elemente sigure ale vechimii și continuității acestuia, precum moșia Glogova stăpânită mai multe secole, reședințele din Craiova, Cerneți, Râmnicu Vâlcea și București până în secolul XX, prezența unor personalități dinspre care – după canonul științific al lui Dimitrie Cantemir – „tăcerea izvoarelor asupra unui fapt nu înseamnă lipsa lui, iar menționarea faptului, după o perioadă de tăcere, confirmă existența acestuia".

Ileana Cioarec reconstituie pe baze documentare un domeniu boieresc prea puțin cunoscut istoricilor, care s-a extins deodată cu noile reședințe de domiciliu

Scanned with ACE Scanner

ale unor Glogoveni începând cu sfârșitul secolului al XVII-lea, cu diferitele dregătorii (funcții) deținute de aceștia în stat, dar și cu mutațiile intervenite în viața economică de la cu sfârșitul secolului al XVIII-lea.

Bazându-se pe documentul din 1405 despre Dragomir Roșul de la Glogova ca ban de Jiu și de Tismana, apreciază – ipotetic – că boierii Glogoveni au „existat încă de la începuturile statului de la sud de Carpați", considerând prezența instituțiilor militare și administrative de pe Jiul Superior ca o realitate formată în timp din structuri socio-demografice și politice anterioare anilor 1290 sau 1330, din moment ce se regăsesc în sintagma *majores terrae* din 1247. Dacă demonstrația este lapidară, în schimb ideea despre vechimea neamului de boieri Glogoveni este de reținut și de extins și la alte neamuri de boieri descendenți din structurile sociale ale *mai marilor locului* întâlniți documentar în prima jumătate a secolului XIII și în momentul de început al statului Țara Românească consemnat de cronică.

Cunoscutele legături dintre boierii Glogoveni și Tudor Vladimirescu, conducătorul revoluției române din 1821, sunt reluate la nivelul ideilor celor mai valoroase sau recentelor opere despre evenimentele ce au marcat începutul epocii moderne în Istoria Românilor, punctând, totodată, detalii și nuanțe datorate unei investigații meticuloase în localitățile Glogova, Cerneți și Craiova.

Astfel, neamul de mari boieri al Glogovenilor devine o constantă pe durata a peste 600 de ani. Numai pentru anul 1821 autoarea fixează un anume mediu pentru boierii Glogoveni, fapt pentru care discursul său devine mai dinamic și mai cinematografic, fixând o conștiință de clasă acestora.

Azi, când Istoria Românilor – mai mult ca oricând – încearcă să răspundă contemporanilor, surprinzând – în sensul restaurărilor, revenirilor, retrocedărilor și reconstrucțiilor – ancore și continuități către un timp dincolo de începutul comunizării țării, autoarea descoperă o lume pe care am crezut că o recunoaștem, dar pe care abia acum o descifrăm – în parametrii științifici – dintr-un studiu complex de istorie, genealogie, sociologie și cultură.

Ileana Cioarec a reușit să conceapă, să elaboreze și să scrie *o istorie particulară* ce s-ar fi pierdut în adaosurile memoriei colective dacă demersul ei nu ar fi decopertat „adăpostul istoriei" format din mulțumi în mișcare și deveniri ale unor legi implacabile. A încheiat o valoroasă cercetare prin care Glogovenii – potrivit istoricului Philippe Ariés, *Timpul istoriei*, București, 1997, p. 58 – „sunt oameni ai familiilor, ai societăților restrânse și înverșunate, ai grupurilor etanșe și închise în propriul lor trecut, pentru că acest trecut le aparține și le întărește singularitatea". O familie de nobili cu un trecut apreciabil, dar propriu,

Scanned with ACE Scanner

mușteniea o tradiție de viață, o sumă de relații ce se refăcea permanent prin căsătorii și obiective politice. Intrarea în modernitate a pulverizat acest mod de viață, care – dacă îl raportăm la întreaga boierime – putem să-l socotim istoric, prevalent într-o societate perfect ierarhizată juridic.

După 1858, familia Glogovenilor trăia încă în mediul ei aristocratic cât timp o întâlnim ca gazdă a suveranului țării. Apoi, pe măsură ce se adâncea procesul democratizării societății, membrii acestui neam, sub presiunea mediului de afaceri, s-au implicat – beneficiind de un nume emblematic – în domeniile elitiste ale societății, cel militar și cel cultural. Dacă ne-am exprima într-o manieră literară, am zice că neamul Glogovenilor, de la primul ei personaj cunoscut în istorie ca ostaș al domnitorului Țării Românești la 1405 și până la Emil Glogoveanu ofițer și erou prin fapte în războiul de reîntregire a neamului 1916-1919, încheia un ciclu biologic și social de peste o jumătate de mileniu. Încă, în plină epocă modernă, reprezentanții acestei familii țineau să-și păstreze și să-și folosească un sens social, pe cel de nobilitate.

Fără să fie preocupată de vreo teorie socio-istorică, autoarea fixează locul acestui neam racordat la tendințele secolelor XIX-XX, la o viață trepidantă ce impunea standarde tehnocratice și nu mai lăsa loc pentru reacții conservatoriste. Plăsmuiește dintr-un noian de informații documentare – adunate nu numai din Arhivele Naționale de la București, Craiova, Drobeta Turnu Severin, Tg. Jiu, Pitești, dar și de pe dealurile Prunișorului, munții Cioclovinei și Tismanei, din împrejurimile celor trei localități de referință în istoria națională Baia de Aramă-Glogova-Padeș, locurile curățate de mărturisiri ale Craiovei – o istorie distinctă, capabilă să reliefeze articulațiile unor evoluții locale și, totdeauna naționale, prin dimensiunea faptelor Glogovenilor și a poziției acestora.

Prof. univ. dr. Dinică Ciobotea

Scanned with ACE Scanner

ISTORIOGRAFIE ȘI IZVOARE

Evoluția, locul și rolul pe care l-a avut boierimea în societatea românească au constituit una din principalele preocupări ale istoriografiei moderne începând chiar din momentul dispariției acesteia dintre clasele sociale românești, după 1864, când prin Convenția de la Paris au fost eliminate rangurile nobiliare. La scurtă vreme, după doar câteva decenii, istoriografia românească, pe fondul unor ample dezbateri politico-ideologice în jurul proprietății funciare, avea să se îmbogățească cu lucrări de referință despre boierime și neamurile boierești[1]. Ascensiunea social-politică a societății românești, pe calea independenței, înălțării instituției domniei la nivelul regalității, unității politice a tuturor românilor s-a reflectat în planul problematicii sociale în abordări științifice critice, împlinite – credem noi – în cea mai cuprinzătoare lucrare *Despre boieri* a istoricului Constantin Giurescu. Dinspre aceasta s-au reformulat paginile istoriei boierilor români și s-au grupat apoi adepții uneia sau alteia din tezele privind apariția și dezvoltarea feudalismului sau a rolului și locului boierimii în spațiul nostru, din epoca prestatalității și după aceea. În perioada interbelică scrisul atinge nivelul marilor sinteze, istoricii de la sfârșitul secolului al XIX-lea ajungând la o deplinătate creatoare. Acum apar lucrările de mare întindere editorială și cuprindere tematică referitoare la istoria poporului român: *Istoria românilor* (8 volume) a lui Nicolae Iorga în anii 1936-1938, și *Istoria românilor* (3 volume) a lui Constantin C. Giurescu în anii 1936-1947. Studiul evoluției și rolului boierimii a continuat să fie una din preocupările istoricilor și din această perioadă[2].

---

[1] Octav George Lecca, *Familii boierești române. Istoric și genealogie (după izvoare autentice)*, București, 1899; Mihalcea, Ioan C, *Neamul Cantacuzineștilor de la așezarea lor în Țările Române până la domnia lui Șerban Cantacuzino*, București, 1889; Banul Mihai Cantacuzino, *Genealogia Cantacuzinilor*, București, 1902; Nicolae Iorga, *Despre Canatacuzini*, București, 1902; P. V. Năsturel, *Neamul Pârșcovenilor*, București, 1902; Octav George Lecca, *Familii boierești române. Seria I. Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, București, 1911; Emil Hagi Mosco, *Steme boierești din România*, București, 1918.

[2] Gheorghe Buzescu, *Reconstituiri istorice privind neamul Buzeștilor*, Sibiu, 1936; George Bengescu, *Les Golesco*, Paris, 1921; G. Fotino, *Din vremea renașterii naționale a Țării Româ-*

Scanned with ACE Scanner

După aceste etape în istoriografie, în care problema evoluției, rolului și locului boierimii a fost tratată corespunzător importanței acestei categorii sociale a urmat o perioadă dificilă pentru istoricii care se ocupau de această temă. Noile exigențe ideologice, de sorginte marxistă, au impus situarea boierimii între clasele retrograde, aflată în continuu conflict cu țărănimea și alte categorii sociale. În această perioadă s-au scris studii și articole care reliefau rolurile negative ale boierimii[3]: începând de la ideea de fărâmițare feudală până la asuprirea nedreaptă a țărănimii (legarea de glie, mișcări țărănești îndreptate împotriva boierimii), de protipendadă reacționară în accepțiunea revoluționarilor pașoptiști. În aceste condiții, istoriografia românească a reușit în mică măsură să prezinte corect situația și contribuția reală a boierimii în diverse momente, evenimente și fenomene istorice. După 1965 se constată o abordare mai apropiată de adevărurile istorice[4]. Acum sunt elaborate și o serie de monografii dedicate unor familii boierești[5]. Odată cu revoluția din decembrie 1989 această orientare ideologică a fost eliminată, studiul boierimii reintrând în atenția cercetătorilor români. De această dată au fost publicate o serie de lucrări care prezintă evoluția, locul și rolul acestei clase sociale în istoria românilor[6] cât mai aproape de realitățile trecutului istoric. Cea mai cuprinzătoare, de sinteză și conceptualizantă este cea a istoricilor ieșeni Gheorghe Platon și

---

nești. Boierii Golești, 4 vol., București, 1939; Petre P. Panaitescu, *Interpretări românești. Studii de istorie economică și socială*, București, 1947.

[3] Barbu Câmpina, *Scrieri istorice*, București, Editura Academiei Române, 1976.

[4] Dan Berindei, *Revoluția română de la 1848*, București, 1974; Idem, *1848 în Țările Române*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984; Idem, *Epoca Unirii*, București, 1979; Ilie Corfus, *Agricultura Țării Românești în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, București, Editura Academiei Române, 1969; Ion Pătroiu, *La cumpăna a două epoci. 1849-1877*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1982.

[5] M. Popescu, C. Iliescu, *Goleștii*, București, Editura Meridiane, 1966; Anastasie Iordache, *Goleștii. Locul și rolul lor în istoria României*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979; Idem, *Pe urmele Goleștilor*, București, Editura Sport Turism, 1982; Paul Cernovodeanu, Marian Ștefan, *Pe urmele Magherilor (Cronica unei familii)*, București, Editura Sport Turism, 1983.

[6] Iordache, Anastasie, *Principii Ghica: o familie domnitoare din istoria României*, București, Editura Albatros, 1991; Gheorghe Platon, Alexandru-Florin Platon, *Boierimea din Moldova din secolul al XIX-lea. Context european, evoluție socială și politică (date statistice și observații istorice)*, București, Editura Academiei Române, 1995; Ion Mihai Cantacuzino, *O mie de ani în Balcani: o cronică a Cantacuzinilor în vâltoarea secolelor*, București, Editura Albatros, 1996; Mite Măneanu, *Boierimea din Oltenia în perioada 1821-1864*, Craiova, Editura MJM, 2005.

Scanned with ACE Scanner

Alexandru-Florin Platon[7]. Lucrarea redeschide problematica locului boierimii în istoria românilor și este urmată și de alte numeroase preocupări pentru familiile boierești din toate zonele țării: Transilvania[8], Moldova[9], Muntenia[10], Oltenia[11]. *Boierimea din Oltenia în perioada 1821-1864* a lui Mite Măneanu este lucrarea cea mai cuprinzătoare despre acea parte a boierimii române din zona Olteniei, descendentă din marile familii din perioada Evului Mediu, care au reușit să joace un rol important în istoria statului românesc dintre Carpați și Dunăre până într-atât încât să impună pe tron și domni din așa-zisă ramură a Basarabeștilor-Craioveşti, a boierilor Pârșcoveni în epoca fanariotă sau a ultimilor doi domni regulamentari: Gheorghe Bibescu și Barbu Știrbei

Dintre marile familii boierești boierii Glogoveni, probabil din perioada începuturilor statului feudal Țara Românească s-au impus în viața statului, în istoria dinastiei Basarabilor, în ctitorirea unor mari valori arhitecturale și religioase din zonă, cât și în istorie. Având în vedere această lungă prezență, de

---

[7] Gheorghe Platon, Alexandru-Florin Platon, *Boierimea din Moldova din secolul al XIX-lea. Context european, evoluție socială și politică (date statistice și observații istorice)*, București, Editura Academiei Române, 1995.

[8] Victor Corojanu, *Familii nobile din Transilvania. Aristocrația rurală a Maramureșului și Făgărașului*, Baia Mare, Editura Gutinul, 2001; Ioan Drăgan, *Nobilimea românească din Transilvania între anii 1440-1514*, București, Editura Enciclopedică, 2000; Ligia Boldea, *Nobilimea românească din Banat în secolele XIV-XVI*, Reșița, Editura Banatica, 2002 .

[9] Paul Păltănea, *Neamul logofătului Costache Conachi*, București, Editura Albatros, 2001; Beldiman Radu, Mihai Sorin Rădulescu, *Familia Beldiman. Schiță genealogică și istorică*, în „Arhiva Genealogică", 1994, 1, nr. 1-2, p. 197-203; Luceac Ilie, *Familia Hurmuzachi, între ideal și realizare*, Timișoara, Editura Augusta, 2000; Opaschi Cătălina, *Familia Bellio (Belu) - diplome de înnobilare, sigilii și steme*, în „Arhiva Genealogică", 1998, 5, nr. 3-4, p. 319-337; Ștefan Gorovei, *Vechi însemnări genealogice ale familiei Abaza*, în „Arhiva Genealogică", 1994, 1, nr. 1-2, p. 163-170; Mihai Sorin Rădulescu, Sanda Ignat, *Despre genealogia familiei Bals*, în „Revista Monumentelor Istorice", 2001-2003, 72, nr. 1, p. 125-128, ș.a.

[10] ***, *Constantin Brâncoveanu*, București, 1898, p. 74-94; Ion Mihai Cantacuzino, *O mie de ani în Balcani: o cronică a Cantacuzinilor în vâltoarea secolelor*, Editura Albatros, București, 1996; Ion Donat, *Domeniul domnesc în Țara Românească (secolele XIV-XVI)*, Ediție îngrijită de Gheorghe Lazăr, București, 1996; Mariana Lazăr, *Domeniul boieresc al lui Șerban Cantacuzino (strategii de constituire, strategii politice)*, în „Studii și materiale de istorie medie", 1997, 15, p. 203-213; Anastasie Iordache, *Revoluționarii Goleşti*, București, Editura Muca Valahie, 2002; Constantin Bălăceanu-Stolnici, *Saga Bălăcenilor. Șapte secole de istorie*, București, Editura Vitruviu, 2000, Irina Hoinărescu, *Contribuții la istoria familiei Filipescu în veacurile XVI-XVIII*, în „Arhiva Genealogică", 1998, 5, nr. 1-2, p. 277-300; nr. 3-4, p. 171-197.

[11] Mite Măneanu, *Boierimea din Oltenia în perioada 1821-1864*, Craiova, Editura MJM, 2005; Idem, *Boierii din Oltenia în secolul al XIX-lea*, Drobeta Turnu Severin, Editura TipoRadical, 2008.

Scanned with ACE Scanner

secole, a neamului Glogoveanu în istorie cât și faptul că în acest moment nu există o monografie închinată lor, ne-am asumat rolul de autor al unei asemenea întreprinderi istoriografice. Totuși, informații despre istoria acestei familii și a unora dintre reprezentanților ei se regăsesc tangențial în note, articole și studii, apărute în special în revistele „Arhivele Olteniei" – seria 1922-1946, „Oltenia", „Mitropolia Olteniei".

Aceste lucrări, în funcție de specificul informațiilor pe care le conțin despre boierii Glogoveni, pot fi grupate în mai multe categorii:

A. Lucrări în care apar informații despre relațiile lui Tudor Vladimirescu cu boierii Glogoveni

Prima lucrare în care apar cele mai multe informații despre boierii Glogoveni este monografia lui C. D. Aricescu, *Istoria revoluțiunii de la 1821*, apărută la Craiova în anul 1874. În elaborarea acesteia, folosește atât informațiile oferite de memorialiștii români și străini, care se refereau la acest eveniment în lucrări apărute până atunci, relatările călătorilor străini, care au vizitat Principatele Române în această perioadă, dar și mărturiile unor participanți la evenimente sau urmași ai acestora.

În aproape 22 de pagini din cele 50 cât are cel de al doilea capitol al cărții, istoricul C. D. Aricescu prezintă legăturile lui Tudor Vladimirescu cu această familie de la intrarea în casa acestora la vârsta de 10-12 ani și până la declanșarea revoluției de la 1821[12]. Tudor Vladimirescu a fost omul de încredere al acestei familii boierești. El s-a ocupat de administrarea moșiilor și a luat parte la comerțul cu vite și cereale pe care acești boieri îl făceau cu Transilvania și Austria. În anul 1814 el a fost trimis de boierul Nicolae Glogoveanu la Viena pentru rezolvarea unor probleme familiare (achitarea datoriilor și aducerea în țară a lucrurilor rămase acolo după moartea Elenei Glogoveanu, în aprilie-mai același an).

Nichita Adăniloaie în lucrarea sa *Boierii și răscoala condusă de Tudor Vladimirescu* prezintă rolul pe care l-au jucat unii boieri printre care și Glogovenii, înaintea și pe perioada desfășurării evenimentelor de la 1821. Referindu-se la colaborarea clucerului Nicolae Glogoveanu la planurile lui Tudor Vladimirescu, istoricul Nichita Adăniloaie susține că, deși există mai multe documente referitoare la această chestiune, nu se poate trage, pe baza lor, o concluzie

[12] C.D. Aricescu, *Istoria revoluțiunii de la 1821*, Craiova, 1874. Folosim ediția îngrijită, cu un cuvânt înainte, note, indice și bibliografie de Vladimir Osiac, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1996, p. 23-45.

Scanned with ACE Scanner

categorică[13]. El afirmă că Tudor Vladimirescu s-a aflat mulți ani în serviciul boierului Glogoveanu luând parte la administrarea moșiilor și la comerțul cu vite și cereale pe care îl făcea acest boier. În iunie 1814, bucurându-se de toată încrederea lui Nicolae Glogoveanu, Tudor a fost trimis la Viena pentru achitarea datoriilor și aducerea în țară a bunurilor rămase în capitala Austriei după moartea Elenei Glogoveanu. Întors în țară în ianuarie 1815 și aflând că turci din Ada-Kalé au prădat județele Mehedinți și Gorj, slugerul Tudor a trimis o scrisoare lui Nicolae Glogoveanu în care după ce își expune dorința de a lupta împotriva jefuitorilor, l-a rugat „a întâmpina cele de folos" deoarece cunoaște „toate treburile ostășești"[14]. La 4 februarie 1821 un logofăt al boierului Glogoveanu înrolat în tabăra lui Tudor Vladimirescu i-a trimis o scrisoare stăpânului său prin care îl sfătuia să îndemne pe cei din Craiova „să nu se împotrivească câtuși de puțin, de vor voi binele patrii", când va trece pe acolo slugerul „cu adunarea la București". „Târgul, oamenii, boierii de aici, toți să stea pe loc, că nimic nu pătimesc de vor urma celor zise mai sus"[15]. După declanșarea revoluției, Glogoveanu, alături de alți boieri, s-a refugiat la Sibiu de unde s-a întors abia în anul 1822, după ce fusese sfătuit de mai multe ori să facă acest lucru promițându-i-se că nu va păți nimic nefiind amestecat în răscoală[16].

Nichita Adăniloaie este primul istoric care amintește despre existența unui fond Glogoveanu, aflat la Institutul de Istorie din București.

O altă lucrare, care descrie colaborarea lui Tudor Vladimirescu cu boierii Glogoveni, este cea a istoricului Aurel H. Golimas, *Priviri noi asupra lui Tudor Vladimirescu*, rămasă însă în manuscris. Acesta își propusese să realizeze o lucrare bazată atât pe acte și documente cât și pe interpretarea logică a faptelor și situațiilor (acolo unde mărturiile scrise lipsesc), o restituire istorică, în care s-a insistat îndeosebi asupra vieții intime a lui Tudor Vladimirescu, a sentimentelor și năzuințelor sale, spre a scoate la lumină pe cât se poate și această latură a eroului, care până la acea dată (1966) fusese studiat mai mult ca militar și revoluționar. Aurel Golimas prezintă intrarea lui Tudor Vladimirescu în casa boierului Costache Glogoveanu, implicarea lui în administrarea moșiilor și în comerțul cu vite și cereale pe care acest boier dar și fiul său, Nicolae îl făcea cu Transilvania și Austria, trimiterea lui Tudor la Viena, în anul 1814, pentru

---

[13] Nichita Adăniloaie, *Boierii și răscoala condusă de Tudor Vladimirescu*, București, 1956, p. 67.

[14] *Ibidem*, p. 68.

[15] *Ibidem*, p. 69.

[16] *Ibidem*, p. 70.

Scanned with ACE Scanner

rezolvarea unor probleme personale ale chiverului Nicolae Glogoveanu, povestea de dragoste înfiripată între Elena Glogoveanu și Tudor Vladimirescu (pe care amintește și C. D. Aricescu, în lucrarea sa *Istoria revoluțiunii de la 1821*).

O serie de istorici precum Andrei Oțetea[17], Mircea T. Radu[18], G. D. Iscru[19], Dan Berindei[20] prin lucrările lor au adus contribuții importante la cunoașterea evenimentelor de la 1821 și tangențial au făcut referiri și la boierii Glogoveni. În ceea ce privește această familie boierească, ei au preluat informațiile oferite de C. D. Aricescu, Nicolae Iorga și Emil Vîrtosu, prezentând colaborarea dintre Tudor Vladimirescu și Glogoveni înainte de evenimentele din anul 1821.

Ultima lucrare în care apar informații despre relațiile lui Tudor cu boierii Glogoveni este cea a lui Mite Măneanu, *Boierimea din Oltenia în perioada 1821-1864*. Istoricul Mite Măneanu nu se mulțumește numai să prezinte aceste relații ci insistă și asupra implicării acestei familii boierești în viața economică, politică și culturală a societății românești, în general și asupra celei din Oltenia în special[21].

B. Lucrări de genealogie

La sfârșitul secolului al XIX-lea apare prima lucrare de genealogie care conține numeroase date despre boierii Glogoveni: *Familii boierești române. Istorie și genealogie (după izvoare autentice)* a lui Octav George Lecca[22].

În această lucrare Lecca prezintă genealogiile tuturor familiilor boierești din Țara Românească și Moldova. Insuficiența materialului documentar l-a făcut pe autor să nu poată stabili genealogii complete pentru toate familiile boierești. În cazul boierilor Glogoveni el nu a putut prezenta întreaga genealogie a lor, fiind nevoit să insiste doar asupra reprezentanților din secolele XVII-XVIII, deși știa că această familie este menționată încă din secolul al XV-lea. Lecca nu s-a limitat la o simplă enumerare a boierilor Glogoveni ci a oferit și

[17] Andrei Oțetea, *Tudor Vladimirescu și revoluția din 1821*, București, Editura Științifică, 1971, p. 148-162.

[18] Mircea T. Radu, *1821. Tudor Vladimirescu și revoluția din Țara Românească*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1978, p. 13, 62, 190, 319.

[19] G. D. Iscru, *Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, București, Editura Albatros, 1982, p. 36-42.

[20] Dan Berindei, *Revoluția română din 1821*, București, Editura Academiei Române, 1991, p. 48, 55-59, 77, 101, 205.

[21] Mite Măneanu, *Boierimea din Oltenia în perioada 1821-1864*, Craiova, Editura MJM, 2005.

[22] Octav George Lecca, *Familii boierești române. Istoric și genealogie (după izvoare autentice)*, București, 1899, p. 309-312.

Scanned with ACE Scanner

unele informații despre dregătoriile avute de aceștia.

Peste zece ani va publica o a doua lucrare intitulată *Familiile boierești române. Seria I. Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*. În această autorul nu s-a mulțumit doar să refa genealogiile din primul volum ci a încercat și a reușit să le completeze.

În noua lucrare a continuat genealogia boierilor Glogoveni până la sfârșitul secolului al XIX-lea, prezentând toate înrudirile acestei familii cu celelalte familii boierești[23], însă a omis să menționeze pe unii membri ai acestei familii din secolele XVII-XIX, în special pe cei de sex feminin. Nici în această lucrare Lecca nu a menționat pe reprezentanții acestei familii din secolele XV-XVI.

O altă lucrare de genealogie în care apar tangențial informații despre unii membri ai acestei familii este cea a lui Ștefan D. Grecianu, *Genealogii documentate ale familiilor boierești*, publicată de Paul Șt. Grecianu. El a prezentat doar genealogiile familiilor boierești cu literele A și B.

O ultimă lucrare în care apar informații referitoare la boierii Glogoveni este cea lui Mihail Dim. Sturdza[24]. Autorul prezintă legăturile de rudenie ale acestei familii cu alte neamuri boierești: Bengescu, Bibescu. În elaborarea acestei lucrări Mihail Dim. Sturdza a folosit atât informațiile oferite de lucrările cu caracter genealogic apărute până la el dar și pe cele inedite din colecțiile găsite la Academia Română și la direcțiile județene ale Arhivelor Naționale.

C. Lucrări care conțin informații despre casele, cimitirele și eclesiastice ale boierilor Glogoveni

Informații despre casa de la Glogova a acestei familii boierești sunt cuprinse în lucrarea lui Radu Crețeanu și a Sarmizei Crețeanu, *Colele din România*, Editura Meridiane, București, 1969. Pe lângă descrierea propriu-zisă a casei ea prezintă și un plan al acesteia.

O altă lucrare în care apar numeroase date despre casa de la Glogova este cea a Sarmizei Cretzianu intitulată *De pe Valea Motrului*, Editura Eminescu, București, f.a. Autoarea ne oferă atât o descriere a arhitecturii imobilului cât și a proprietarilor săi[25].

---

[23] Idem, *Familii boierești române. Seria I. Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, București, 1911, p. 39.

[24] Mihail Dim. Sturdza, *Familii boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogie și biografică*, vol. I, București, Editura Simetria, 2002, p. 431-433.

[25] Sarmiza Cretzianu, *De pe Valea Motrului*, București, Editura Eminescu, f.a., p. 94-98.

Scanned with ACE Scanner

Cea mai nouă lucrare în care apar informații despre casa de la Glogova este cea a cercetătoarei Sinigalia Tereza. Deși preia în lucrarea sa unele date puse deja în circulație, Sinigalia Tereza are meritul de a fi menționat pentru prima dată existența la cula de la Glogova a unui al doilea beci[26].

Informații despre casa de la Glogova mai apar tangențial și în lucrările altor specialiști precum Anca Brătuleanu[27] și Cristian Moisescu[28].

Descrierea celeilalte case a lor, cea de la Craiova, apare mai întâi în lucrarea *Istoria Craiovei*[29]. În această lucrare autorii oferă informații despre vechimea acestei case, proprietarii ei, reparațiile pe care le-a suferit de-a lungul timpului și destinația avută. Ei apelează în redactarea acesteia atât la informațiile oferite de lucrările și studiile anterioare[30] dar și la unele documente inedite aflate la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale din Craiova.

Constantin Argetoianu în lucrarea *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. I. *Până la* 1888, Editura Humanitas, București, 1991 ne oferă o descriere a interiorului acestui imobil dar și a proprietarilor lui. Această descriere este cu atât mai prețioasă, cu cât ea este realizată de unul dintre cei mai buni cunoscători ai realităților socio-politice de la sfârșitul secolului al XIX-lea și rusă a acestei familii boierești. O altă lucrare care prezintă acest imobil este *Monumentele Craiovei*, publicată în anul 1999 de profesorii de la Facultatea de Istorie din Craiova. Aceștia insistă pe descrierea elementelor componente ale casei, pe reparațiile și modificările aduse acesteia, precum și pe destinația avută.

Istoricul Luchian C. Deaconu bazându-se pe unele documente găsite în Arhivele din Craiova insistă asupra trecerii acestei case prin cumpărare în proprietatea Primăriei orașului[31].

Chiar dacă au fost publicate patru lucrări care descriu casa Glogovenilor de la Craiova, această problemă nu a fost rezolvată definitiv, informațiilor oferite putându-se adăuga altele noi, mai ales că la Arhivele Naționale din

---

[26] Sinigalia Tereza, *Arhitectura civilă de zid din Țara Românească în secolele XIV-XVIII*, București, Editura Vremea, 2000, p. 331.

[27] Anca Brătuleanu, *Curți domnești și boierești în România. Valahia veacurilor al XVII-lea și al XVIII-lea*, București, Editura Simetria, 1997, p. 69.

[28] Cristian Moisescu, *Arhitectura epocii lui Matei Basarab*, București, Editura Meridiane, 2002, p. 49.

[29] *Istoria Craiovei*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1977, p. 276.

[30] Maria I. Glogoveanu, *Cu privire la casele Primăriei din Craiova*, în „Arhivele Olteniei", an X, 1931, nr. 54-55, p. 147-148.

[31] Luchian C. Deaconu, *Craiova. 1896-1916. Saltul la urbanismul modern. Nicolae P. Romanescu*, Craiova, Editura Sitech, 2001, p. 65.

Scanned with ACE Scanner

Craiova se mai află multe documente inedite referitoare la această casă.

Prima lucrare care oferă informații despre ctitoriile religioase ale boierilor Glogoveni, este cea publicată de Ghenadie al Râmnicului[32]. În anul 1892 acesta a hotărât să publice datele istorice și arheologice obținute în urma vizitelor făcute în mai multe biserici din județele Vâlcea, Romanați, Dolj și Mehedinți. Singurele informații pe care autorul lucrării le dă despre bisericile vizitate sunt pisaniile și câteva stambe cu ctitorii. Această lucrare este demnă de remarcat prin informațiile inedite pe care le oferă despre unele biserici din Oltenia. În ceea ce privește ctitoriile ecleziastice ale Glogovenilor, Ghenadie al Râmnicului se limitează la prezentarea doar a uneia singure și anume: biserica cu hramurile Sf. Nicolae și Sf. Spiridon din Cerneți.

Istoricul Nicolae Iorga în lucrarea *Inscripțiile din bisericile României*[33] în două volume prezintă doar două ctitorii ale boierilor Glogoveni: bisericile de la Glogova și Cerneți, insistând numai asupra pisaniilor.

Tot în această perioadă apare o nouă lucrare, în care sunt menționați și boierii Glogoveni. În lucrarea intitulată *Mănăstirea Tismana* Alexandru Ștefulescu prezintă contribuția adusă de familia Glogoveanu la restaurarea și îmbogățirea patrimoniului acestei mănăstiri. În prezentarea acestei contribuții autorul folosește numai izvoare inedite constând în documente aflate în fondurile Arhivelor Naționale Istorice Centrale și a filialelor sale.

La peste 50 de ani de la apariția lucrării lui Ștefulescu, preotul Dumitru Bălașa a publicat și el două lucrări consacrate aceluiași edificiu religios[34]. În aceste lucrări autorul ne prezintă printre altele și rolul pe care această familie boierească l-a avut în acțiunile de renovare ale lăcașului de cult. Date despre lăcașurile de cult ridicate de boierii Glogoveni se mai găsesc, tangențial și în lucrările altor specialiști precum: George Niculescu, Alexandru Doru Șerban, Serafim Iulian Vescan[35], Victor Bobleanță și Mădălina Olaru[36], Maria Voica[37],

[32] Ghenadie al Râmnicului, *Visite canonice însoțite de note istorico-arheologice din anii 1890-1891*, București, 1892.

[33] Nicolae Iorga, *Inscripții din bisericile României*, vol. I-II, București, 1904-1908.

[34] Dumitru Bălașa, *Sfânta Mănăstire Tismana*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1978, p. 43-45; Dumitru Bălașa, Toma Hrisant, *Mănăstirea Tismana. Vatră străbună*, Craiova, Editura Mitropoliei Olteniei, 1983, p. 75.

[35] George Niculescu, Alexandru Doru Șerban, Serafim Iulian Vescan, *Drumuri spre mănăstirile Gorjului*, Târgu Jiu, Editura Ager, 1997, p. 26, 35.

[36] Victor Bobleanță, Mădălina Olaru, *Cerneți. Orașul Severinului*, Timișoara, Editura Eubeea, 2004, p. 108.

[37] Maria Voica Pușcașu, *Actul de ctitorire ca fenomen istoric în Țara Românească și Moldova până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, București, Editura Vremea, 2001, p. 191.

Scanned with ACE Scanner

Ioan Opriș[38], Vasile Novac și Mircea Fometescu[39].

Glogovenii și-au legat numele nu numai de unele ctitorii religioase din Oltenia ci și de școala particulară de la Glogova, ctitoria lor.

Primul care vorbește despre această școală particulară fondată de acești boieri este Constantin Pajură[40]. Acesta folosește în elaborarea lucrării sale monografii ale diferitelor școli, documente edite și inedite dar și mărturii oferite de diferite cadre didactice. El prezintă evoluția școlii de la Glogova, obligațiile de care trebuiau să se achite părinții pentru a-și putea ține copii la această școală, numele dascălilor și perioada în care ei au activat. Informațiile despre școală în perioada 1823-1850 i-au fost oferite lui Constantin Pajură de Mihai Popescu, unul din învățătorii acestei școli.

Lucrarea lui Constantin Pajură a fost folosită și de alți specialiști care s-au ocupat de învățământul din Oltenia: Ion Popescu Teiușan[41], Nicolae Andrei și Gheorghe Pârnuță[42]. Deși lucrările lor au fost publicate mai târziu în ele apar mult mai puține informații referitoare la școala de la Glogova decât în lucrarea lui Constantin Pajură.

D. Lucrări care conțin informații despre rolul economic al boierilor Glogoveni

Prima lucrare în care apar informații despre implicarea boierilor Glogoveni în viața economică a societății românești este cea a lui D. Z. Furnică intitulată *Din istoria comerțului la români mai ales băcănia*, București, 1908. Autorul prezintă legăturile comerciale dintre această familie de boieri și Casa de comerț Hagi Pop.

O altă lucrare, consacrată aceleiași problematici, este cea a Georgetei Penelea[43]. Autoarea prezintă înființarea unor bâlciuri pe moșiile acestor boieri.

---

[38] Ioan Opriș, *Monumentele istorice din Oltenia (1850-1950)*, București, Editura Vremea, 2001, p. 417.

[39] Vasile Novac, Mircea Fometescu, *Comuna Ciuperceni. Județul Gorj*, Pitești, Editura Nova International, 2006, p. 307.

[40] Constantin Pajură, *Istoricul școlii primare mehedințene*, Drobeta Turnu Severin, 1944, p. 14, 19-20.

[41] Ion Popescu Teiușan, *Începuturile învățământului în Oltenia*, în „Oltenia", Craiova, 1943, p. 387.

[42] Nicolae Andrei, Gheorghe Pârnuță, *Istoria învățământului în Oltenia*, vol. I, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1977, p. 186.

[43] Georgeta Penelea, *Les foires de la Valachie pendant la periode 1777-1848*, București, Editura Academiei Române, 1973, p. 135, 143.

Scanned with ACE Scanner

În ultima perioadă au fost publicate trei lucrări în care este prezentată contribuția adusă de boierii Glogoveni la dezvoltarea economică a Olteniei. Aceste lucrări sunt *Istoria comerțului în sud-vestul României. Secolele VIII-XX*, elaborată de profesori de la Facultatea de Istorie din Craiova și de unii cercetători de la Institutul de cercetări socio-umane „C. S. Nicolăescu Plopșor", *Agricultura și comerțul românesc în secolele XVIII-XIX*, și *Istoria Românilor*, vol. VI.

În prima lucrare apar informații despre înființarea a două bâlciuri: la Prunișor (înființat la 14 februarie 1837, se ținea la 25 martie) și Gârmița (înființat la 22 martie 1839, se ținea la 23 aprilie) de către această familie boierească[41].

Problematica târgurilor înființate pe moșia boierilor Glogoveni a fost abordată și de istoricul Mite Măneanu[42].

În *Istoria românilor* este prezentat contractul de arendare, în anul 1728 de către Matei Glogoveanu, a minelor de la Baia de Aramă. Contractul încheiat între administrația austriacă (în perioada 1718-1739, Oltenia s-a aflat sub stăpânire austriacă) și arendaș prevedea, printre altele extinderea extragerii pe o suprafață mai mare, angajarea de către cel din urmă a forței de muncă recrutată din rândul meșteșugarilor, cărora se obliga să le asigure nu numai salariul dar și uneltele necesare[43].

Studii și articole

Începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea și pe tot parcursul secolului al XX-lea istoricii români au elaborat o serie de studii și articole, în care se referă printre altele și la boierii Glogoveni. În funcție de problemele pe care le abordează aceste studii și articole pot fi grupate în mai multe categorii:

a) studii și articole referitoare la proprietățile deținute de boierii Glogoveni

Marea boierime, din cadrul căreia fac parte și boierii Glogoveni, a deținut importante domenii în țară, pe care, de-a lungul timpului, a reușit să și le treacă de la o generație la alta, asigurând astfel reprezentanților ei accesul la marile dregătorii.

---

[41] Cezar Avram, Danică Ciobotea, Virgil Jonța, Vladimir Osiac, Ion Pătroiu, Ileana Petrescu, *Istoria comerțului în sud-vestul României. Secolele VIII-XX*, Craiova, Editura de Sud, 1999, p. 190-191.

[42] Mite Măneanu, *Agricultura și comerțul românesc în secolele XVIII-XIX*, Drobeta Turnu Severin, 1997, p. 101.

[43] *Istoria românilor*, vol. VI, București, Editura Enciclopedică, 2002, p. 185.

Scanned with ACE Scanner

Cele mai importante studii privind domeniul funciar al familiei Glogoveanu aparțin istoricilor: Toma G. Bulat[47], Dinică Ciobotea[48], Nicolae Chipurici[49], Mite Mâneanu[50], Vasile Cărăbiș[51], Gabriel Croitoru[52].

b) studii și articole referitoare la ctitoriile religioase ale boierilor Glogoveni

În secolul al XX-lea au fost publicate o serie de studii și articole care prezintă ctitoriile eclezиastice ale boierilor Glogoveni. Cele mai semnificative în acest sens sunt cele ale lui Toma G. Bulat[53], Radu Crețeanu[54], Dumitru Buzatu[55], Mite Mâneanu[56], Nicolae Stoicescu[57], Victor Brătulescu[58]. În timp

[47] T. G. Bulat, *Divizunea proprietății rurale în Oltenia la 1837. Județul Gorj*, în „Arhivele Olteniei", anul IV, 1925, nr. 18-19, p. 105-111; *Județul Dolj*, în „Arhivele Olteniei", an V, 1926, nr. 20, p. 301-310, nr. 23, p. 40-46; *Județul Romanați*, în „Arhivele Olteniei", an V, 1926, nr. 25-26, p. 216-220.

[48] Dinică Ciobotea, *Proprietatea boierească asupra pământului în Oltenia în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în „Analele Universității din Craiova", seria Istorie, an. I, 1996, nr. 1, p. 67-78; Dinică Ciobotea, Monica Călinescu, *Proprietatea pământului în județul Dolj la mijlocul secolului al XIX-lea*, în „Mitropolia Olteniei", seria nouă, an XLIV, 1991, nr. 1-6.

[49] Nicolae Chipurici, *Documente inedite privitoare la modul cum s-a urmat cu răspunderea obligațiilor către stăpânii de moșii din Mehedinți, până în anul 1831*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. II, Drobeta Turnu Severin, 1980, p. 315-346.

[50] Mite Mâneanu, *Documente inedite privind situația socială a țărănimii din vestul Olteniei în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. II, Drobeta Turnu Severin, 1980, p. 298; Idem, *Aspecte istorice privind evoluția așezărilor mehedințene de pe Valea Coșustei – din Evul Mediu până în epoca modernă și contemporană*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Istorie, anul I, 1996, nr. 1, p. 41-52; Idem, *Satele de pe Valea Husniței din Mehedinți*, în *Repere istorice românești. 1. Oltenia medievală și modernă*. Drobeta Turnu Severin, Editura Radical, 1999, p. 172-191.

[51] Vasile Cărăbiș, *Sate de pe Valea Jealeșului (Gorj). Stroești*, în „Mitropolia Olteniei", anul XXIV, 1972, nr. 7-8, p. 553-556.

[52] *Proprietatea asupra pământului în județul Mehedinți în prima parte a secolului al XX-lea*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 16, 2002, p. 89-93.

[53] Toma G. Bulat, *Inscripții din bisericile Olteniei*, în „Arhivele Olteniei", anul III, 1924, nr. 15, p. 435-436.

[54] Radu Crețeanu, *Biserica din Glogova*, în „Mitropolia Olteniei"., an VIII, 1956, nr. 6-7, p. 360-366; Idem, *Bisericile de zid de pe Valea Coșustei*, în „Mitropolia Olteniei", an XIII, 1961, nr. 7-9, p. 483-484.

[55] Dumitru Buzatu, *Cernețiul și bisericile sale*, în „Mitropolia Olteniei", an XVI, 1964, nr. 7-8, p. 583-584.

[56] Mite Mâneanu, *Cerneți – Creșterea și descreșterea unui oraș*, în „Porțile de Fier", anul VIII, 2004, nr. 1, p. 19.

[57] Nicolae Stoicescu, *Cum se construiau bisericile în Țara Românească și Moldova în secolul al XVIII-lea – prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în „Studii și cercetări de istoria artei. Seria Artă plastică", tom 15, 1968, nr. 1, p. 88.

[58] Victor Brătulescu, *Biserica Sfinții Nicolae și Spiridon din Cerneți*, în „Mitropolia Olteniei", an XIX, 1967, nr. 3-4, p. 187-204.

Scanned with ACE Scanner

ce primii acordă aceeași importanță în studiile lor ctitorilor, arhitecturii și iconografiei bisericilor ridicate de această familie boierească, Victor Brătulescu insistă mai mult asupra iconografiei bisericii cu hramurile „Sf. Spiridon" și „Sf. Nicolae" de la Cerneți și mai puțin asupra ctitorilor și arhitecturii acestui lăcaș de cult.

c) studii și articole privind implicarea în viața politică a Olteniei a boierilor Glogoveni

Istorici precum George D. Florescu[59], Mihai Popescu[60], Ioan V. Cîncea[61], Ioan C. Filitti[62], Nicolae Chipurici[63], Vasile Novac[64], Theodora Rădulescu[65], Virgil Joița[66], I. C. Chițimia[67] au publicat o serie de studii și articole în care prezintă implicarea în viața politică a Olteniei a unora dintre membrii acestei familii. În elaborarea acestor materiale autorii au folosit atât lucrări apărute anterior cât și unele documente inedite.

Izvoare

Prezența diferiților reprezentanți ai neamului de boieri Glogoveanu în diferite zone ale țării au făcut ca numeroasele mărturii despre aceștia să fie răspândite în Arhivele din București, Craiova, Târgu Jiu și Drobeta Turnu Severin.

---

[59] George D. Florescu, *Divane domnești din Muntenia în secolul al XV-lea. Dregători și boieri 1389-1496*, în „Revista Arhivelor", vol. II, nr. 4, p. 54, 76.

[60] Mihai Popescu, *Contribuția Olteniei la războiul ruso-austro-turc dintre anii 1787-1792*, în „Arhivele Olteniei", anul IX, 1930, nr. 51-52, p. 307.

[61] Ioan V. Cîncea, *Caimacamii Craiovei*, în „Arhivele Olteniei", an IX, 1930, nr. 51-52, p. 315-316.

[62] Ioan C. Filitti, *Oltenia și ocârmuitorii ei 1391-1831*, în „Arhivele Olteniei", an IX, 1930, nr. 49-50, p. 147-149; Idem, *Banii și caimacamii Craiovei*, în „Arhivele Olteniei", an III, 1924, nr. 13, p. 215; Idem, *Banul Olteniei și Craioveștii*, în „Arhivele Olteniei", anul XI, 1932, nr. 63-64, p. 342-344.

[63] Nicolae Chipurici, *Căpitănia de margine de la Cerneți*, în „Revista Arhivelor", anul LII, vol. XXXVII, 1975, nr. 4, p. 393.

[64] Vasile Novac, *Câteva documente inedite privind legăturile dintre locuitorii de pe ambele versante ale Carpaților din sud-vestul României în secolul al XIX-lea*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. II, Drobeta Turnu Severin, 1980, p. 310.

[65] Theodora Rădulescu, *Sfatul domnesc și alți mulți dregători ai Țării Românești din secolul al XVIII-lea. Liste cronologice și cursus honorum*, în „Revista Arhivelor", an XLXI, vol. XXXIV, 1972, nr. 2, p. 300; nr. 3, p. 443, 460; nr. 4, p. 68.

[66] Virgil Joița, *Unele aspecte privind stăpânirea austriacă în Oltenia*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Istorie. Geografie. Filologie, an I, 1972, p. 63-64.

[67] I. C. Chițimia, *Mehedinți, oameni și întâmplări în vechi relatări românești*, în „Mehedinți. Cultură și civilizație", IV, Drobeta Turnu Severin, 1982, p. 30.

Scanned with ACE Scanner

Aceste izvoare, în funcție de specificul informațiilor pe care le conțin, pot fi grupate în mai multe categorii:

a) Statistici

O categorie de izvoare care oferă informații prețioase despre Glogoveni sunt catagrafiile. Cele mai importante catagrafii în care apar și mențiuni despre proprietățile acestei familii boierești sunt cele din anii 1819[68], 1828[69], 1829[70], 1831[71], 1832[72], 1845[73]. O mare parte din aceste catagrafii s-au păstrat sau au fost editate fragmentar. Astfel, din catagrafia din anul 1819 s-au publicat doar sinteze pentru județele Mehedinți, Romanați, Ilfov și Olt și din cea din 1828 județul Dolj. Cele mai complete catagrafii sunt cele din anii perioadei regulamentare, întocmite din 7 în 7 ani.

b) Hotărnicii

Această categorie de izvoare furnizează numeroase date despre domeniul funciar al boierilor Glogoveni. În ele apar trecute numele și întinderea moșiei, vecinii, numele proprietarului și al inginerului hotarnic. Ele sunt însoțite și de un plan al moșiei. Deși sunt o categorie prețioasă de izvoare cea mai mare parte a lor este încă nepublicată[74].

c) Arhondologii

Acestea reflectă situația și evoluția în rang, clasă, treaptă sau cin a membrilor principalelor familii boierești. Prima arhondologie în care apare și unii membri ai neamului Glogoveanu este cea din anii 1820-1830[75]. În aceasta sunt amintiți biv vel clucerul Nicolae Glogoveanu și biv vel comisul Constantin

---

[68] Ioana Constantinescu, *Structuri socio-fiscale în județul Mehedinți după catagrafia din decembrie 1819*, în „Mehedinți – istorie și cultură", vol. I, Drobeta Turnu Severin, 1978, p. 189-209 (se păstrează doar catagrafiile pentru județele Olt și Mehedinți).

[69] Paul Emanoil Barbu, Vladimir Osiac, *Catagrafia județului Dolj din anul 1828*, Craiova, Editura Universitaria, 2001.

[70] Ioan C. Filitti, *Catagrafia oficială de toți boierii țării Românești la 1829*, București, 1929.

[71] Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obștească din 1831*, Craiova, Editura Universitaria, 2001.

[72] Ioan C. Filitti, *Catagrafia oficială de toți boierii Țării Românești la 1832*, în „Revista Arhivelor", vol. II, 1927-1928, nr. 34, p. 326-358.

[73] Ion Ionescu, *Catagrafia Episcopiei Râmnicului de la 1845 (județul Mehedinți)*, în „Mitropolia Olteniei", anul XVII, nr. 9-10, 1965, p. 810-832.

[74] DJAN Dolj, fond. Hotărnicii, dosar 304, f. 1-4; dosar 660, f. 1-38; dosar 359, f. 1-11; dosar 751, f. 1-6.

[75] Ioan V. Câncea, *O arhondologie a Olteniei între anii 1820-1830*, în „Arhivele Olteniei", anul VIII, 1929, nr. 43-44, p. 267-268; Ioan C. Filitti, *Arhondologia Munteniei la 1822-1828*, în „Revista istorică", anul XIV, 1928, nr. 4-6, p. 150.

Scanned with ACE Scanner

Glogoveanu. Informații importante despre boierii Glogoveni apar și în cata-
grafia din anul 1829 publicată de I. C. Filitti. În această lucrare autorul nu se
limitează la o simplă înșiruire a numelor boierilor ci ne oferă și unele date
despre situația lor materială și rangul pe care îl dețineau[76].

O altă arhondologie este cea a Țării Românești din anul 1837. În această
sunt înregistrați toți boierii care dețineau documente valabile și care achitaseră
taxa de reînscriere, fiind grupați în cele nouă categorii stabilite de noua legi-
Condica începe cu „întâii boieri ai țării", continuă cu marii boieri și se încheie
cu cei de treapta a noua: pitarii, praporgii și comișpiții. Printre boierii înscriși
în această condică figurează și Costache Glogoveanu, ce deținuse până în anul
noi legi dregătoria de clucer (dregătorie de rangul VI) iar după această dată
avea să fie numit mare logofăt al Credinței (dregătorie de rangul IV)[77].

d) Documente administrative și judecătorești

O altă categorie de documente în care găsim date importante cu privire la
situația economico-socială a Glogovenilor sunt cele administrative[78] și jude-
cătorești[79]. În aceste documente apar informații despre dregătoriile deținute
de acești boieri, despre implicarea lor în activitatea diferitelor instituții ale statului
(Ion Glogoveanu a fost înainte de anul 1831 magistrat al Divanului Craiovei),
despre procesele pentru moșii dar și de moștenire în care au fost implicați. Din
păcate cea mai mare parte a acestor documente este încă nepublicată.

---

[76] Ioan C. Filitti, *Catagrafia oficială de toți boierii Țării Românești la 1829*, p. 30.

[77] Paul Cernovodeanu, Irina Gavrilă, *Arhondologiile Țării Românești de la 1837*, Brăila, Editura Istros, 2002, p. 101.

[78] DJAN Dolj, fond Primărie, dosar 127/1867, f. 33-34; dosar 283/1913, f. 1-39; dosar 136/1915, f. 1-4; dosar 135/1918, f. 1-28; dosar 27/1920, f. 1-62; fond Prefectură, dosar 99/1847, f. 7-8; dosar 17/1849, f. 56-57; dosar 18/1849, f. 306-307; dosar 64/1860, f. 39-41; dosar 167/1865, f. 11; dosar 127/1867, f. 33-34; dosar 154/1868, f. 1-8; dosar 32/1885, f. 54-61; fond Manuscrise, Colecția Mănăstirea Tismana, vol. II, f. 120-121, 370-375, 709-710, 722-731; Jean Porubsky, f. 130-131; Colecția Documente, IV/12, VII/13; XVI/2, 3, 4, 5, 6, 12, 14, 23, 25, 26, 27, 29, 31; XVII/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 15 bis, 16, 17; XVIII/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22; XXI/9, 10, 11, 12;; XXVI/9; XXIX/9; XXXI/6; LXXII/5, 7; LXXIV/6, 7; LXXV/14; LXXXIX/5, 9, 10, 11, 16, 17, 33, 34; XC/9, 22, 24; XCI/2, 9, 24, 25, 26, 30, 31; XCII/3, 6, 8, 12, 17, 18, 21, 22 bis, 32; XCIII/4, 9, 10, 20, 21, 24, 26, 28; CLIV/29; CLV/20; CLXXI/6, DJAN Gorj, Colecția foi volante, XI/1428; DJAN Mehedinți, Colecția Documente, I/51, f. 1; XI/1, f. 510; f. 516-520.

[79] DJAN Dolj, fond Tribunal, Secția I, dosar 35/1873, f. 1-149, dosar 32/1879, f. 1-110; secția a III-a, dosar 32/1847, f. 1-11; dosar 19/1851, f. 1-20; dosar 44/1858, f. 1-6; dosar 9/1859, f. 1-16; dosar 40/1859, f. 1-17; dosar 26/1860, f. 1-40; dosar 98/1862, f. 1-9; DJAN Mehedinți, Tribunalul Mehedinți, dosar 159/1872, f. 1-62; dosar 28 (2039)/1887, f. 1-3; dosar 50 (3690)/1891, f. 1-3.

Scanned with ACE Scanner

e) Corespondență

Informații interesante despre boierii Glogoveni se întâlnesc și în scrisorile lui Tudor Vladimirescu cu Nicolae Glogoveanu. Această corespondență a fost publicată de istorici precum Nicolae Iorga, Emil Vârtosu, Ion Popescu Cilieni.

O contribuție deosebită la cunoașterea acestei familii o are și marele istoric Nicolae Iorga. În anul 1914 el a publicat un volum de corespondență dintre Tudor Vladimirescu și boierii Glogoveni[80].

Lucrarea este structurată în două părți: prima parte cuprinde numai scrisori ale lui Tudor Vladimirescu din perioada 1814-1815 către această familie, iar cea de a doua parte conține pe lângă scrisorile adresate lui Nicolae Glogoveanu și scrisori ale lui Tudor către panduri și arnăuți.

Deși marele istoric nu prezintă decât o parte a corespondenței lui Tudor, totuși el are meritul de a fi introdus în circuitul științific o serie de documente inedite extrem de prețioase pentru cunoașterea acelei perioade dar și a uneia din reprezentanții ei.

Lui Nicolae Iorga avea să-i revină meritul de a fi cel dintâi care a strâns la un loc într-un volum, în anul 1921, un bogat ansamblu de izvoare narative[81]. Volumul debutează cu memoriul lui Ion Dârzeanu, în care apare și numele clucerului Nicolae Glogoveanu, care numit ispravnic al județului Mehedinți, va demisiona din această funcție la declanșarea revoluției de la 1821[82]. În același volum au fost incluse și alte narațiuni printre care și cea a lui Mihai Cioran, unde apare menționat și boierul Glogoveanu în casa căruia Tudor a învățat carte și limba greacă[83].

Emil Virtosu, istoric cu importante contribuții în cercetarea evenimentelor din 1821, publică o serie de lucrări în care apar informații despre boierii Glogoveni. În prima lucrare a sa intitulată *Tudor Vladimirescu. Glose, fapte și documente noi* nu apare decât o singură mărturie referitoare la această familie boierească și anume scrisoarea din iulie-august 1826 a clucerului Nicolae Glogoveanu către polcovnicul Vasile Ghelmegeanu în care îl mustră pentru întovărășirea lui cu Tudor Vladimirescu[84]. Această scrisoare a mai fost publicată de Nicolae Iorga, în lucrarea *Situația agrară a Olteniei*. O altă lucrare a aceluiași istoric care oferă date despre această familie boierească este *Tudor Vladimirescu. Pagini de revoltă*, apărută în anul 1936 (a doua ediție a apărut în anul

---

[80] Nicolae Iorga, *Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu din anii 1814-1815*, București, 1914.
[81] Idem, *Izvoare contemporane asupra mișcării lui Tudor Vladimirescu*, București, 1921.
[82] *Ibidem*, p. 15-16.
[83] *Ibidem*, p. 232.
[84] Emil Vârtosu, *Tudor Vladimirescu. Glose, fapte și documente noi*, București, 1927, p. 152.

Scanned with ACE Scanner

pentru. În această lucrare sunt menționate fragmente din [illegible] de la Tudor Vladimirescu către Nicolae Glogoveanu. Aceste scrisori [illegible] Vătășescu le-a preluat din lucrarea lui Nicolae Iorga, însă [illegible] lucrarea *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*, București, [illegible] Vătășescu nu s-a mulțumit numai cu reproducerea scrisorilor deja [illegible] public de ci a încercat și a reușit să introducă în circuitul științific [illegible] contribuind astfel la sporirea informațiilor despre boierii Glogoveni [illegible] și scrisorile despre drumul și activitatea întreprinsă la Viena de [illegible] de Vladimirescu pentru rezolvarea treburilor fostului stăpân, chiverul Nicolae Glogoveanu. Emil Vârtosu adaugă altele noi. Din acestea aflăm că socotelile și rămânerea lucrurilor rămase după moartea Elenei Glogoveanu erau încheiate în a doua jumătate de la 10 noiembrie 1814 (autorul dă și un inventar amănunțit al lucrurilor trimise în țară, întocmit în martie 1814, după ce unul din cei doi „advocați" oficiali, doctorul în legi Haubtmannsberg din Viena primise o sumă importantă ca onorariu și cheltuieli pentru serviciile aduse la susținerea drepturilor boierului Glogoveanu asupra lucrurilor rămase de la soție și furate la Viena, de slugi și de prietene ale Elenei Glogoveanu), despre revenirea lui Tudor în țară la 14 decembrie același an.

Orizontul cunoașterii corespondenței lui Tudor Vladimirescu cu familia Glogoveanu se va lărgi și prin publicarea de către Alexandru Bălintescu, Ion Călin și Ion Popescu Cilieni, în anul 1954, a trei scrisori găsite alături de numeroase alte documente într-un garaj din Craiova, care fusese grajd al caselor Glogoveanu. În acest prezent aceste scrisori se află la Arhivele Naționale din Craiova. Pe lângă scrisorile trimise de Tudor Vladimirescu lui Nicolae Glogoveanu în această lucrare mai apar și alte mărturii despre această familie: documente referitoare la unele dintre moșiile acestor boieri, la comerțul cu diferite produse, la datoriile pe care le aveau unii locuitori față de această familie[95].

f) Colecții de documente

Începând cu anul 1950 a început publicarea seriilor de documente privind istoria României consacrate relațiilor agrare din secolele XIII-XVIII[96] și

[95] Alexandru Bălintescu, Ion Călin, Ion Popescu, *Documente noi în legătură cu răscoala poporului de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu*, Craiova, 1954, p. 17-75.

[96] *Documente privind istoria României, veacul XIII, XIV și XV, B, țara Românească (1247-1500)*, București, Editura Academiei Române, 1953; *Documente privind istoria României, veacul XVI*, vol. I-VI, *B, Țara Românească*, București, Editura Academiei Române, 1951-1953; *Documente privind istoria României, veacul XVII*, vol. I-IV, *B, Țara Românească*, București, Editura Academiei Române, 1951-1954; *Documente privind relațiile agrare [illegible] veacul XVIII*, vol. I, *Țara Românească*, București, Editura Academiei Române, 1961.

Scanned with ACE Scanner

XIX[87], evenimentelor din 1821[88], 1859[89] și 1877[90], în care apar și numeroase publicate anterior dar și inedite.

Colecția de documente privind revoluția din 1821 cuprinde pe lângă alte materiale și întreaga corespondență dintre Tudor Vladimirescu și boierii Glogoveni, astfel că informațiile cu privire la acest subiect sunt bogate și suficiente în reconstituirea istoriei evenimentului care a marcat începutul epocii moderne în istoria Românilor.

În ceea ce privește evoluția relațiilor agrare din secolele XIII- XIX, informațiile culese de noi, în raportare la boierii Glogoveni demonstrează că acest subiect nu a fost în întregime epuizat prin publicarea unor colecții de documente, existând încă numeroase documente nepublicate în arhive.

g) Izvoare literare

Prima lucrare în care apar informații despre boierii Glogoveni este cea a preotului Nicolae Porumb, *Din firele unei vieți*. Acesta prezintă relația familiei Glogoveanu cu regele Carol I[91]. Cu toate acestea, în cronologia relatărilor, înaintea acestei lucrări trebuie amintite cele ale Olgăi General Gigurtu, Zoei Mandrea și Anei Culcer.

Lucrarea autobiografică a Olgăi General Gigurtu, *Amintiri și icoane din trecut* închină opt pagini Elenei Glogoveanu considerată „una dintre cocoanele noastre mari din Craiova"[92] și soțului său Costache Glogoveanu. Spre deosebire de Nicolae Porumb care insistă doar asupra relației dintre această familie și familia regală, Olga General Gigurtu prezintă și modul de viață al acesteia, specific și celorlalte mari familii boierești din orașul Craiova.

Lucrarea Zoei Mandrea este săracă în date privind această familie boierească. Autoarea se mulțumește doar să amintească pe Elena Glogoveanu fără însă a oferi și alte informații[93].

---

[87] Alexandru Bălintescu, *Problema țărănească în Oltenia în secolul al XIX-lea. Documente*, București, 1967; *Nicolae* Chipurici, *Un secol din viața satelor mehedințene 1800-1907. Catalog de documente*, vol. I, București, 1982, p. 38 și urm.

[88] *Documente privind istoria României. Răscoala din 1821*, 5 vol, București, Editura Academiei Române, 1959-1962.

[89] *Documente privind Unirea Principatelor*. Vol. I. *Documente interne (1854-1857)*, responsabil de volum Dan Berindei, Editura Academiei Române, București, 1961.

[90] *Documente privind istoria României. Războiul pentru independență*, vol. I-IX, București, Editura Academiei Române, 1954-1957.

[91] Nicolae Porumb, *Din firele unei vieți*, Craiova, 1927, p. 97-98.

[92] Olga General Gigurtu, *Amintiri și icoane din trecut*, Craiova, 1935, p. 190.

[93] Zoe Mandrea, *Icoane din trecut*, București, f.a., p. 61.

Scanned with ACE Scanner

Ana Culcer oferă și ea informații despre una din reprezentantele familiei Glogoveanu: Elena căsătorită cu Nicolae Zăureanu. Datele oferite de autoare sunt cu atât mai prețioase cu cât ele provin de la o contemporană a Elenei Glogoveanu.

Altă lucrare literară care conține informații despre boierii Glogoveni este cea a Despinei Teodorescu *Femei din trecutul Olteniei*, publicată în „Oltenia", 1943, p. 366-367. Spre deosebire de Zoe Mandrea, care se mulțumește doar să amintească de Elena Glogoveanu, cea din urmă prezintă prietenia dintre Carol I și această familie boierească din Oltenia.

Toate cele trei lucrări sunt importante pentru cunoașterea acestei familii boierești, autorii lor cunoscând foarte bine personajele pe care le descriu.

Se poate spune din cele prezentate până acum că această familie a cărei genealogie deși neprecizată bine, până la începutul secolului al XVII-lea putând da naștere la discuții, controverse și noi precizări, își are rădăcinile în trecutul Olteniei, dând mâna poate prin acea „Anca" soția lui „Stanciu de la Glogova" cu Basarabii.

Intrați prea puțin în preocupările specialiștilor din diverse domenii, boierii Glogoveni oferă încă multe teme de cercetare pentru istorici și istoricii de artă. Cercetarea trecutului acestei familii care a avut un rol important în dezvoltarea socială, economică, politică și culturală a Olteniei (unii din membrii săi participând la câteva mari evenimente istorice din această parte de țară, la conducerea unor importante instituții precum Bănia de Tismana, isprăvnicatele județene, tribunalele de la Craiova și Cerneți, etc., sau în susținerea și propulsarea lui Tudor Vladimirescu, ș.a) relevă conexiuni sociale și politice, ce au dimensionat nu numai un specific social al Olteniei, dar și rosturile acestei zone în relațiile cu provinciile românești vecine de peste Carpați (Banat și Transilvania) sau cu sudul Dunării.

Scanned with ACE Scanner

Capitolul I
SCHIȚE GENEALOGICE

a) Atestarea primului personaj din neamul Cârgoveniților

Originari din localitatea Cârgoviștea, vecină cu Baia de Aramă, de unde familia și-a luat numele, boierii Cârgoveni sunt atestați printr-un hrisov din prima jumătate a secolului al XV-lea, când documentele menționează pe un anume [illegible] vornicul de la Cârgoviștea, ban de Jiu și de Tismana, în anul 1495[*]. Atestarea acestui personaj cu rol important în administrație, la scurt timp după ce statul feudal Țara Românească își obținuse independența (în urma bătăliei de la Posada din 1330), ne determină să considerăm că această familie boierească ar fi existat încă de la începuturile statului de la sud de Carpați. Probabil, acest personaj a fost conducătorul unei structuri militare din zonă. Existența unor structuri militare în zonă este menționată în numeroase cronici, în care se precizează că la Târgu Jiu s-a întreținut o parte a oștirii domnești, cea a Jiului. Sintagma prin care „ostile Craiovei, ale Jiului și ale Mehedinților[**]", care au sunt la porunca lui Mihai Viteazul, în 1599, la Șelimbăr, este o confirmare a unei realități care nu putea fi materializarea unui gând de moment, ci doar o normalizare a unor stări stabile perpetuate de-a lungul timpului și puse în evidență de o necesitate militară, în care domnitorul nu acționa din interiorul lor, ci din părțile răsăritene ale țării[***].

---

[*] Este menționat cu un an înainte de atestarea Târgu Jiului, la 23 noiembrie 1496, când domnitorul Mircea cel Bătrân dădea mănăstirii Tismana drepturi privind pescuitul în râul Tismana și păscutul vitelor din sat până în munte. Cu acest prilej, hrisovul menționează pe boierul hotarnic Brata (Bratu), *fost județ al Jiului*" (Vasile Marinoiu, Dan Negulcasa, *Târgu-Jiu. Istorie în documente – Album*, Târgu Jiu, 2006, doc. 1; vezi și DRH, B, vol. I, p. 70); vezi Constantin Pauliuc, *Dicționar geografic, istoric și topografic al județului Mehedinți*, Drobeta Turnu Severin, 1967, p. 75; Lucian Predescu, *Enciclopedia României. Cugetarea. Material românesc. Oameni și înfăptuiri*, București, Editura Saeculum IO, 1999, p. 365; *Dictionarul enciclopedic al județului Mehedinți* (coord. Ileana Romana, Tudor Pătoi), Drobeta Turnu Severin, Editura Prier, 2003, p. 193; C.A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. I, Arad, Editura Mirador, 2008, p. 125.

[**] Nicolae Iorga, *Istoria lui Mihai Viteazul*, București, 1936, p. 275.

[***] Dinică Ciobotea, *Despre vechimea orașului Târgu Jiu înainte de anul 1406*, în *Târgu-Jiu 600* (coord. dr. Gheorghe Nichifor), Târgu Jiu, Editura Măiastra, 2007, p. 10-11.

Scanned with ACE Scanner

La sfârșitul aceluiași secol este menționat și un Stanciu din Glogova, căsătorit cu Anca, sora domnitorului Basarab cel Tânăr (Basarab Țepeluș). La el s-a refugiat domnitorul după alungarea din a doua lui domnie (septembrie-octombrie 1481 – aprilie-mai 1482) de către rivalul și succesorul său la tron Vlad Călugărul. Tot aici a fost ucis, în anul 1482, de boierii mehedinteni care nu admiteau politica lui turco-filă[97]. Prin această căsătorie, boierii Glogoveni au ajuns să se înrudească cu Basarabii, cei care timp de mai multe secole vor da numeroși domnitori pe tronul Țării Românești.

În secolul al XVIII-lea în urma căsătoriei lui Ioniță Glogoveanu cu Maria, fiica lui Iordache Crețulescu și a Saftăi Brâncoveanu, Glogovenii au ajuns să se înrudească cu o altă familie boierească, care a jucat un rol important în istoria Țării Românești, Brâncovenii[98].

[97] Alexandru Lăpedatu, *Vlad Vodă Călugărul*, București, 1903, p. 25; Ioan Bogdan, *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în secolele XV și XVI*, vol. I (1413-1508), București, 1905, p. 183; Nicolae Iorga, *Orașele oltene și mai ales Craiova pe pragul vremilor nouă (1760-1830)*, în „Convorbiri literare", an XLI, nr. 1, 1907, p. 60; Alexandru Ștefulescu, *Documente slavo-române relative la Gorj (1406-1665)*, Târgu Jiu, 1908, p. 20, 75; Ștefan D. Grecianu, *Genealogii documentate ale familiilor boierești*, vol. II, București, 1916, p. 265-266; George D. Florescu, *Divane domnești din Muntenia în secolul al XV-lea. Dregători și boieri 1389-1496*, extras din „Revista Arhivelor", vol. II, nr. 4, 1927, p. 54; Idem, *Divanele domnești în Țara Românească*, București, 1943, p. 338; Grigore Tocilescu, *534 documente slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la relațiile cu Ardealul (1346-1603)*, București, 1931, p. 147; Ion Florescu, *Note istorice din ținutul voievozilor Jiului*, în „Viața Românească", anul XXXVII, nr. 5-6, 1945, p. 47-48; Radu Crețeanu, *Biserica din Glogova*, în „Mitropolia Olteniei", anul VIII, 1956, nr. 6-7, p. 360; Dinu C. Giurescu, *Țara Românească în secolele XIV-XV*, București, Editura Științifică, 1973, p. 385; Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II *De la mijlocul secolului al XIV-lea până la începutul secolului al XVII-lea*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 160; C. A. Protopopescu, Victoria C. Protopopescu, *Craioveștii și Strehaia*, în „Mehedinți. Cultură și civilizație", vol. IV, 1982, p. 46; Mircea Pospai, *Locuri și legende în nordul Olteniei*, București, Editura Sport-Turism, 1987, p. 60-65; *Istoria românilor*, vol. IV *De la universalitatea creștină către Europa Patriilor*, București, Editura Enciclopedică, 2001, p. 387; Constantin Rezachievici, *Cronologia domnilor din Țara Românească și Moldova 1324-1881*, vol. I. *Secolele XIV-XVI*, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 127; Petru Demetru Popescu, *Dicționar de personalități istorice. Voievozi, principi, domnitori, regi*, București, Editura Niculescu, 2001, p. 37; Ștefan Andreescu, *Din istoria Mării Negre (Genovezi, români și tătari în spațiul pontic în secolele XIV-XVII)*, București, Editura Enciclopedică, 2001, p. 150; C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. I, p. 127.

[98] *Constantin Brâncoveanu* (redactori coordonatori Paul Cernovodeanu, Florin Constantiniu), București, Editura Academiei Române, 1989, p. 277.

Scanned with ACE Scanner

b) Etimologia numelui de Glogova

Denumirea localității Glogova, reședința boierilor Glogoveni, provine, potrivit afirmațiilor lui Iorgu Iordan[99] și Dumitru Buzatu[100] de la cuvântul slav „glog" care înseamnă „păducel".

Sate cu numele de Glogova sau derivat de la acesta s-au întâlnit și se mai întâlnesc în țara noastră, în județele Arad – Glogovaț, Dolj – Glogova (altă denumire a satului Orodel) și Glogova (localitate dispărută, s-a aflat lângă Plenița), în fostele raioane Mediaș – Glogoveț, Strehaia – Glogovi, Glogojeni, Găești – Glogoveanul, Mizil – Glogoveanca și în fostul comitat Târnava Mică – Glogoveț sau în afara hotarelor țării, în Croația – Glogovets și Serbia – Glogovitsa[101].

Opiniile exprimate de lingviștii menționați mai sus sunt contrazise de profesorul Cornel Boteanu, care preluând informațiile oferite de I. A. Florescu[102] susține că numele localității Glogova ar fi de origine dacă. În afirmațiile sale se bazează pe săpăturile efectuate pe teritoriul localității, în anul 1900. Cu acest prilej s-a descoperit un fund de vas mijlociu, din pământ cenușiu, ornamentat cu linii în formă de val, pe care alături de numele meșterului local era scris cu litere latine numele de Glodava. El susține că Glodava, reprezentând un toponim dacic, ar putea să confirme existența unei vechi cetăți dacice[103].

Originea slavă a cuvântului Glogova l-a determinat probabil pe Mateiu Caragiale, cel care face adnotări și completări la lucrarea lui Octav George Lecca, *Familii boierești române*, să considere neamul Glogoveanu ca fiind slav, sârbesc. Așa se face că în ediția din 1999 a acestei lucrări se introduce și această glosă a scriitorului Mateiu Caragiale.

c) Schițe genealogice

Primul reprezentant al familiei Glogoveanu este Dragomir roșul de la Glogova, ban de Jiu și de Tismana în anul 1405. La sfârșitul aceluiași secol este menționat și un Stanciu din Glogova, căsătorit cu Anca, sora domnitorului Basarab cel Tânăr (Basarab Țepeluș).

---

[99] Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Române, 1963, p. 77, 102.

[100] Dumitru Buzatu, *Nume de sate oltenești*, în „Mitropolia Olteniei", anul XII, 1960, nr. 3-4, p. 193.

[101] Silvestru Moldovan, Nicolae Togan, *Dicționarul numirilor de localități cu pronunțiune română din Ungaria*, București, 1915, p. 106.

[102] I. A. Florescu, *Valea Motrului*, București, 1976, p. 22.

[103] Cornel Boteanu, *Baia de Aramă și împrejurimile ei*, Drobeta Turnu Severin, 1999, p. 147.

Scanned with ACE Scanner

După această dată și până la începutul secolului al XVIII-lea, genealogia acestei familii boierești nu mai este bine precizată, astfel putându-se ajunge la noi controverse.

În anul 1559 este menționat Stănilă. Nu se știe cu cine a fost căsătorit. A avut trei copii: **Lațco, Stana și Maria**.

Lațco căsătorit cu Neaca a avut la rândul său tot trei copii: **Necula** sau **Nicola** (menționat în anul 1597), **Vintilă** (atestat în perioada 1600-1630)[104] și **Stănilă** (menționat în anul 1613).

Vintilă[105]. Nu se cunoaște numele soției. A avut un fiu **Lupu**.

Necula[106] s-a căsătorit cu Floica, fiica lui Radu Corlătescu, cu care a avut doi copii: **Semen**[107] și **Ivan** sau **Iovan**[108].

Semen s-a căsătorit cu Sima. Din această căsătorie au rezultat patru băieți: Barbu, Gheorghe, Semen și Giurcă. Despre primii trei nu se cunoaște nici cu cine au fost căsătoriți și nici dacă au avut urmași.

Giurcă[109]. Nu se cunoaște numele soției. A avut doi copii: **Cornea**, mort fără urmași și **Ilinca**, căsătorită cu Constantin Strâmbeanu[110].

Ivan sau Iovan Glogoveanu. A fost căsătorit cu Visa Lăurdeanu și a avut trei copii: **Necula, Staico și Constantin**.

Necula Glogoveanu[111]. Din căsătoria sa cu Alexandra a rezultat **Ștefan**[112] (menționat în documente în 1733)

Staico Glogoveanu[113]. A fost căsătorit cu Maria, cu care a avut doi copii: **Mihai** și **Costache**[114]. Despre fii lui Staico nu se știe nimic.

Constantin s-a căsătorit cu Ilinca, fiica vornicului Vintilă[115]. Din această căsătorie au rezultat trei copii: Mihai, Matei și Dumitrașco (menționat în actul

[101] Lucian Predescu, *op.cit.*, p. 365; Octav George Lecca, *Familii boierești române. Seria I. Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, București, 1911, p. 39.

[105] *Ibidem*, p. 39; Idem, *Familii boierești române. Istorie și genealogie*, p. 309.

[106] *Ibidem*, p. 309; Nicolae Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova (secolele XIV-XVII)*, București, Editura Academiei Române, 1971, p. 185-186; *Dicționar enciclopedic* (coord. Marcel D. Popa, Nicolae C. Nicolescu, Anicuța Tudor, Alexandru Stănciulescu, Carmen Zgâvârdigi), vol. II D-G, București, Editura Enciclopedică, 1996, p. 468.

[107] Octav George Lecca, *Familii boierești române. Istorie și genealogie*, p. 309.

[108] *Ibidem.*

[109] Radu Crețeanu, *Bisericile de zid de pe Valea Coșustei*, p. 493-494.

[110] *Ibidem*, p. 494.

[111] Octav George Lecca, *Familii boierești române. Istorie și genealogie*, p. 310.

[112] *Ibidem.*

[113] *Ibidem*, p. 309; Virgiliu Tătaru, *op. cit.*, p. 213.

[114] DJAN Gorj, Colecția foi volante, pachet XI, dosar 1428, f. 1.

[115] Octav George Lecca, *Familii boierești române. Istorie și genealogie*, p. 310.

Scanned with ACE Scanner

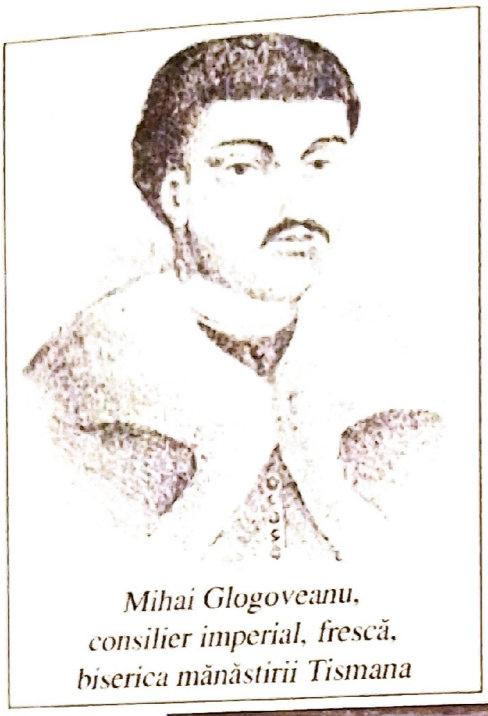

Mihai Glogoveanu, consilier imperial, frescă, biserica mănăstirii Tismana

de vânzare al unei părți din moșia Comănești de către mama sa Ilinca Stancăi Glogoveanu)[116].

Mihai Glogoveanu[117]. Nu se știe cu cine a fost căsătorit și nici dacă a avut urmași.

Matei. A fost căsătorit cu Stanca Bengescu, fiica lui Staico Bengescu[118] cu care a avut un fiu: Ioniță.

A încetat din viață la 14 decembrie 1732, fiind înmormântat, împreună cu soția sa Stanca, în nartexul mănăstirii Tismana, în dreapta intrării. Mormântul lui este acoperit cu o piatră (1,80 x 0,82 m) pe care se află următoarea inscripție: „Suptă această piatră odihnește-să robul lui D(um)nezeu jupan

Matei Glogoveanu, vornic, frescă biserica paraclis din Glogova

Stanca Glogoveanu, frescă biserica mănăstirii Tismana

[116] DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, Mănăstirea Tismana, vol. III, f. 709-710.

[117] Octav George Lecca, *Familii boierești române. Istorie și genealogie*, p. 310-311; *Dicționa enciclopedic*, vol. II, p. 468.

[118] *Ibidem*, p. 311; Idem, *Familii boierești române*. Seria I. *Genealogia a 100 de case di Țara Românească și Moldova*, p. 11; Radu Crețeanu, *Biserica din Glogova*, p. 361; Corne Boteanu, *op. cit.*, p. 24; Vasile Arimia, Nicolae Mischie, *Familii și neamuri boierești di județul Gorj*, Târgu Jiu, Editura Rhabon, 2002, p. 78.

Scanned with ACE Scanner

Matei Glogoveanu, care a fost consilliar în Kesariceasca Administrație, supt stăpânirea preaputernicului împărat al Romei, Carol al șaselea, pristăvindu-se în luna dec(embrie) leat 7240 (1732)"[119].

Ioniță Glogoveanu[120]. Nu se cunoaște anul nașterii sale. Anul morții lui Ioniță Glogoveanu este controversat. În timp ce Maria Glogoveanu susține că acesta a murit în anul 1805[121], Lucian Predescu avansează ca dată a morții anul 1790[122]. O părere total diferită de a celor doi a fost exprimată de Theodora Rădulescu. Aceasta afirmă că Ioniță Glogoveanu ar fi încetat din viață în 1804[123]. S-a căsătorit cu Maria Crețulescu, fiica lui Iordache Crețulescu și a Saftei

Piatra de pe mormântul lui Matei Glogoveanu (nartexul mănăstirii Tismana)

Ioniță Glogoveanu, mare sluger, frescă biserica paraclis Glogova

[119] Alexandru Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 132; Dumitru Bălașa, *Morminte de la biserica mănăstirii Tismana. Prima parte a cercetărilor arheologice din anul 1975*, în „Mitropolia Olteniei", anul XXVIII, 1976, nr. 1-2, p. 117-118; Dumitru Bălașa, Toma Hrisant, *Mănăstirea Tismana. Vatră străbună*, p. 98; Virgiliu Tătaru, *Dicționarul personalităților mehedințene*, Craiova, Editura MJM, 2006, p. 52.

[120] Octav George Lecca, *Familii boierești române. Istorie și genealogie*, p. 311.

[121] Maria Glogoveanu, *Foi de zestre boierești*, în „Arhivele Olteniei", an XXI, nr. 119-124, 1942, p. 164.

[122] Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 365.

[123] Theodora Rădulescu, *op. cit.* , p. 443.

Scanned with ACE Scanner

Brâncoveanu[124] și a avut doi copii: Nicolae și Stănculța. A terminat de construit biserica din Glogova, începută de părinții săi în 1734, unde va fi înmormântat[125] împreună cu soția sa.

Stănculța s-a căsătorit cu Gheorghe Bengescu cu care a avut doi copii: Grigorie și Floarea[126]. A primit ca zestre de la tatăl său Ioniță[127] două vii: una în Dealul Vălășeștilor și alta în Călești, 30 familii de țigani, numeroase animale și unelte agricole (șase telegari, 15 iepe cu armăsarii lor, 12 vaci cu taurii lor, două pluguri cu boi, 10 mătci de stupi, 60 de oi fătătoare, 40 rămători), obiecte de îmbrăcăminte (o pereche juvele de cașmir îmblănite cu samur și blană înăuntru pacea de samur, o rochie de cazlacon, un bimiș cu blană de nurcă, o rochie de atlas, un bimiș de atlas cu blană de cacom, O rochie de maldih), podoabe (o floare de diamant, 20 muscaluri de mărgărita, un inel de diamant), obiecte de uz casnic (12 perechi cuțite de argint, 12 linguri de argint, două solnițe de argint, două sfeșnice de argint, 12 tipsii de cositor, 12 talere de cositor de cele bune, 12 șervete bune, o plapumă de ghermesut cu flori de pic, o saltea cu perina ei de maludiș, un cearceaf, 4 perini mici și una mare la așternut, 12 furculițe bune cu zarfurile lor de argint, o tavă de argint, cu ibric de argint de cafea, o farfurie de argint cu lingura ei, un lighean de aramă cu ibricul lui, un mahmudar de argint)[128].

Nicolae Glogoveanu. A fost căsătorit de două ori. Din prima căsătorie cu Elena Ghica[129], fiica banului Costache Ghica și a Ruxandrei R. Cantacuzino, realizată înainte de anul 1800, au rezultat trei copii: Constantin, Luxița călugărită (n. 1806-m?), la Mănăstirea Surpatele, sub numele de Maica Luchiana, Masincuța (n. 1808-m?), căsătorită cu Dumitru Filișanu, cu care a avut o fată Maria și un băiat mort de copil și înmormântat în mausolelul Filișanilor la moșia lor de vatră de la Filiași (județul Dolj). Elena a murit, în anul 1814, la Schönbrun (Viena). Aceasta a primit o zestre de la tatăl său în momentul căsătoriei cu Nicolae, în anul 1800, de peste 22050 taleri, compusă din mai

---

[124] Radu Crețeanu, *Biserica din Glogova*, p. 362.

[125] *Dicționarul enciclopedic al județului Mehedinți*, p. 193.

[126] *Ibidem*, p. 164; Radu Crețeanu, *Bisericile de zid de pe Valea Coșuștei*, p. 483–484.

[127] Obligația tatălui de a-și înzestra fiica în momentul căsătoriei era stipulată atât în *Pravilniceasca Condică* cât și în *Legiuirea Caragea*: „Dator este tatăl să-și înzestreze pe fie-sa din averea lui" (*Pravilniceasca Condică (1780)*, ediție critică, București, Editura Academiei Române, 1957, p. 98; *Legiuirea Caragea*, p. 78).

[128] **Maria I. Glogoveanu**, *op. cit.*, p. 164-165.

[129] **Alexandru Mitru**, *Craiova în legende și povestiri (Carte de slobozenie)*, București, **Editura Sport-Turism**, 1978, p. 90-108.

Scanned with ACE Scanner

multe obiecte de îmbrăcăminte (un bănuț de samgalie cusut cu fluturi și inimioare, o rochie din samgalie cusută cu fluturi, un bănuț de atlas cusut și inimioare cu samur, un bănuț de atlas cusut, o giubea de samgalie cusută cu flori, inimioare cu cacom, un bănuț de chemerle deschis, căptușit cu mătasă, o rochie de rățea, trei rochii de agabanice cusută, uz casnic (o cutie și guluciuc, două solnițe poleite, 12 zarfuri cu filingele lor, două sfeșnice mari, 6 sfeșnicuțe de dulceață cu lingurile lor, un ibric mare de calea, 12 cuțite cu linguriile lor și lingura mare, o plapumă de stofă grea cu cercevelul ei de agabanicu, o saltea de atlas cu flori umplută cu bumbac, o saltea de stofă grea, cu pene umplută cu bumbac, 4 perișoare mici, una mare, un interesu de noapte cu flori de fir, un ligheau cu ibric, două prosoape cusute, o oglindă mare) și podoabe (o floare mare cu diamante, o pereche de cercei lungi de smarald cu diamante, un inel de diamant roz, o pereche paftale de smalț albastru, cu turcu de diamante în mijloc și ocolită iarăși cu diamante)[130].

A doua oară s-a căsătorit în anul 1816 cu Elenca, fiica lui Manolache Gr. Romanitis, originar din Insula Creta. Elenca a murit în anul 1820 și, neavând moștenitori, a lăsat prin testament mai multe lucruri Masinuței[131]. Sofia va fi primit ca zestre de la tatăl său în momentul căsătoriei cu Nicolae, în anul 1816, mai multe obiecte de îmbrăcăminte (o rochie albă de șal cu flori din satranje, o rochie din țari alb, o rochie pambriu roșu deschis, cu chenari de țari, o rochie pambriu pembe cu chenari, o rochie de catifea, 13 rochii diferite, un capot de postav, un șal, o scurteică de mătase cu șnur rusesc, o scurteică pambriu cu samur rusesc, două scurteici: una de lux și alta cu coade de samur, o scurteică de cacom pe afară și pe de năuntru, un scrin, 12 șervete cu față de masă, un cufăr, o garnituri de pește chire de vase pentru mire, două căni și două chisele cu farfuriile lor de Saxonia, două macaturi de pat), uz casnic (12 tacâmuri: cuțite, linguri și furculițe, o lingură mare de supă, 12 solnițe, o pereche de cuțite și furculițe, 4 sfeșnice de argint de Lipsca, două tăvi, 12 farfurioare de argint cu cești cuțele lor, din cele suflate cu aur, 12 linguriță de dulceață, o sută florachie) și podoabe (un inel cu o singură piatră, o pereche de cercei de diamant cu smarald, o cruce de diamant, o cruce cu rubinașe, un inel cu 15 pietre, un inel cu o singură piatră de diamant, un inel în formă de cruce, o cingătoare de tenzuh cu cureaua ei), 30000 lei în valoare de 82800 lei[132].

---

[130] *Ibidem*, p. 166.
[131] *Ibidem*, p. 168.
[132] *Ibidem*, p. 168-169.

Scanned with ACE Scanner

Masinca Glogoveanu, fiica lui Ioniță, a primit la căsătoria ei cu Dimitrie Filișanu, de la fratele său, întrucât tatăl ei decedase între timp[133], o zestre, de peste 89730 taleri, compusă din moșia Ilovățu, via și vadurile de cârciumă, binale și moară pe apa Coșuștii, cu trei alergători, din județul Mehedinți, numeroase obiecte de îmbrăcăminte și uz casnic (o tavă de argint, argintărie pentru masă formată din 12 linguri, 12 furculițe, 12 cuțite, o lingură mare cu un cuțit, o furculiță și o pereche solniță, 12 linguriță de dulceață, 12 zarfuri cu feligenele lor, 6 cești de Saxonia cu smalț și suflate cu aur, o pereche sfeșnice de argint), podoabe (un inel de diamant roz de logodnă, un inel de diamant roz, un inel de briliant, un inel diamant cruce, un inel briliant mic, o pereche de cercei de briliant glastri, o saitea de briliant, un ceasornic de aur și cu mărgăritar de amân-două părțile, împreună și cu un lanț „de șiruri șease", trei brățări) și 40000 taleri[134].

Glogoveanu Constantin (n. 12 februarie 1804[135] sau 1807[136] Craiova-m. 5 iulie 1877 Craiova).

A fost căsătorit de două ori. Prima dată cu Maria Bălăceanu (n. 1817-m. 17/19 septembrie 1881 București)[137], fiica marelui logofăt Costache Bălăceanu, care primit ca zestre în momentul căsătoriei (1835): o icoană a Maicii Domnului, o pereche de cercei cu roze și pătrățele de zmaragd, un inel cu piatră de briliant, de caraturi patru, 40 mii lei „pentru hainele miresei și așternut și celelalte trebuincioase", moșia Băbești-Bălăceanca sud Ilfov cu satele Băbești și Berceni[138]. Din această căsătorie au rezultat doi copii: Alexandru[139] „distins, elegant, muzical și cânta valsuri ca nimeni altul"[140] și Elena „una din frumusețile

---

[133] Obligația înzestrării unei fete orfane de către fratele său era prevăzută atât în Pravilniceasca Condică (1780) cât și în Legiuirea Caragea (1790): „Murind tatăl și rămâind fata neînzestrată cu avut părintesc, dator este fratele să o înzestreze dintr-acel avut, dând și dintra-l său, când nu să va ajunge, ca să o mărite după bărbat de potriva ei și după cinstea ei" (*Pravilniceasca Condică*, p. 96-98; *Legiuirea Caragea*, p. 76).

[134] Maria I. Glogoveanu, *op. cit.*, p. 167-168.

[135] DJAN Dolj, Stare civilă, Registru morți pe anul 1877, inv. 2637, f. 53.

[136] Inscripție pe monumentul funerar din cimitirul Sineasca.

[137] Octav George Lecca, *Familii boierești române*. Seria I. *Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, p. 10; Ștefan D. Grecianu, *Genealogii documentate ale familiilor boierești*, vol. I, p. 228; Ioan C. Filitti, *Domniile române sub Regulamentul Organic*, București, 1915, p. 43; Elvira-Ecaterina Ivănescu, *Casa Romanescu. Timp și spațiu*, Craiova, Editura Universitaria, 2003, p. 49; Paul Rezeanu, *Craiova. Amintirile orașului*, Craiova, Editura Alma, 2006, p. 97-98.

[138] Maria I. Glogoveanu, *op. cit.*, p. 170.

[139] C. V. Obedeanu, *Boerii Mehedinteni-Glogoveni*, în „Arhivele Olteniei", anul VI, 1927, nr. 29-30, p. 155-156.

[140] Paul Rezenu, *op.cit.*, p. 98.

Scanned with ACE Scanner

Monumentul funerar al Glogovenilor din cimitirul Sineasca – Craiova

[illegible] Craiovei, la moartea tatălui său a [illegible] alte cu volane și broderii [illegible], cum se purtau pe atunci[140], când [illegible] cu Nicolae Zătreanu[141]. Căsătoria lui Constantin Glogoveanu cu Maria a durat de [illegible] până anul (1849-1849), deoarece acesta [illegible] și s-a căsătorit cu consulul rus la [illegible], maiorul Petrov Ivanovici Rukman[142].

Elena, fiica din prima căsătorie a lui Constantin, a primit ca zestre de la tatăl său, în momentul căsătoriei cu Nicolae Zătreanu (după 16 februarie 1856), la această dată a fost înscrisă toată de zestre, transcrisă apoi, în anul 1864, în registrul Tribunalului Secția Comercială: un briliant cu smaragduri în mijloc, o pereche de cercei cu briliant, un șal negru, un ceasornic mic de aur cu lanț scurt, o cruce cu smalț și diamante și o sumă de 7500 ducați. Căsătoria celor doi a durat foarte puțin timp deoarece Elena a decedat înainte de anul 1873, fără a avea urmași. Tatăl ei a intentat în anul 1873 proces ginerelui său, Nicolae Zătreanu, cerând o treime din zestrea fiicei sale[144]. În deschiderea unui astfel de proces Constantin Glogoveanu s-a bazat pe prevederile legislației epocii (*Pravilniceasca Condică* și *Legiuirea Caragea*) care stipula că dacă soția moare fără urmași o treime din avere să revină soțului, iar celelalte trei treimi să revină fostei sale familii (părinților și fraților)[145]. În urmă mai multor audieri, Tribunalul

[140] Olga General Giguțu, *Amintiri și icoane din trecut*, Craiova, 1935, p. 192; Ana Culcer, *Elena (1867-1877)*, în „Arhivele Olteniei", an XXI, nr. 119-124, 1942, p. 285-295.

[141] Paul Rezeanu, *op. cit.*, p. 98.

[142] Constantin Bălăceanu-Stolnici, *Cele trei săgeți. Saga Bălăcenilor*, București, Editura Eminescu, 1990, p. 230; Elvira-Ecaterina Ivănescu, *op. cit.*, p. 49; Paul Rezeanu, *op. cit.*, p. 98; *Familii boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică* (coord. Mihai Dim. Sturdza), vol. I, București, Editura Simetria, 2004, p. 174; Constanța Vintilă-Ghițulescu, *Focul amorului. Despre dragoste și sexualitate în societatea românească (1750-1830)*, București, Editura Humanitas, 2006, p. 240.

[144] DJAN Dolj, Tribunalul Dolj, Secția a II-a, dosar 101/1873, f. 1-26.

[145] *Pravilniceasca Condică*, p. 104; *Legiuirea Caragea*, p. 84.

Scanned with ACE Scanner

a hotărât, la 14 iunie 1874, ca Nicolae Zătreanu să plătească [illegible] de 2000 ducați cu a lor dobândă calculată de la 19 decembrie 1873, data [illegible] prin judecată, și până la desfacere și 500 lei cheltuielile de judecată[146].

Din cea de a doua căsătorie cu Elena Otetelișanu[147], „scundă și [illegible] cu mâini și picioruțe de copil, îmbrăcată numai în mătăsuri, femeie elegantă și cochetă în înțelesul bun al cuvântului și care era o plăcere să o vezi odată frumos, încălțată, cu toceuri înalte"[148], fiica lui Dincă Otetelișanu (n. 1824[149] sau 1827[150] – m. 9 mai 1902) s-au născut trei copii: Nicolae „mărunt, îmbrăcat pușiv și antipatic la prima vedere, era prost, rău, calic"[151], Ecaterina (1856-1873), căsătorită cu Alexandru Mielescu[152] din Moldova și Zoe (n. 1842 Craiova – m. 20 februarie 1915, Drobeta Turnu Severin)[153], căsătorită cu Dimitrie Bibescu (9 ianuarie 1867)[154].

Glogoveanu Alexandru (n. 27 iunie 1837 Craiova – m. 1910 sau 1921). Anul morții și locul în care a fost înmormântat sunt controversate. În timp ce C. V. Obedeanu, bazându-se pe unele documente puse la dispoziție de Ioan Glogoveanu, susține că Alexandru a murit în anul 1921 și a fost înmormântat la Craiova[155], autorii *Dicționarului de personalități din județul Dolj* avansează ca moment al decesului fostului ofițer anul 1910, iar ca loc al înmormântării orașul București[156]. Nu se cunoaște cu cine a fost căsătorit. Dintr-o aventură cu

[146] DJAN Dolj, Tribunalul Dolj, Secția a II-a, dosar 101/1873, f. 25-26.

[147] Octav George Lecca, *Familii boierești române*. Seria I. *Genealogia a 100 de case din țara Românească și Moldova*, p. 70; Ion Obretin, *Otetelișu. Satul, boierii și moșia. Studiu introductiv și documente*, vol. I (1475-1895), Craiova, Editura Sitech, 2006, p. 62; Idem, *Conacul Otetelișeanu (Ocaruri boierească în pragul epocii moderne)*, Râmnicu Vâlcea, Editura Templum Plus, 2006, p. 48.

[148] Argetoianu Constantin, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, p. 14-15; Paul Rezeanu, *op. cit.*, p. 98.

[149] Monumentul funerar din cimitirul Sineasca.

[150] DJAN Dolj, Stare civilă, Registru morți pe anul 1877, inv. 2637, f. 53.

[151] Argetoianu Constantin, *op. cit.*, p. 14-15; Paul Rezeanu, *op. cit.*, p. 98.

[152] Octav George Lecca, *Familii boierești române*. Seria I. *Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, p. 62.

[153] *Familii boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică*, p. 453; Gabriel-Badea Păsărin, *Ascensiunea unui neam boieresc „nou" – familia Bibescu*, în „Arhiva Genealogică", IV (IX), 1997, nr. 3-4, p. 203.

[154] DJAN Dolj, Stare civilă, Registru căsătorii pe anul 1866-1867, inv. 2432, f. 144-145; Octav George Lecca, *Familii boierești române. Istorie și genealogie*, p. 128; Idem, *Familii boierești române*. Seria I. *Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, p. 12; Paul Rezeanu, *op. cit.*, p. 98.

[155] C. V. Obedeanu, *op. cit.*, p. 155-156.

[156] *Repere spirituale românești. Un dicționar al personalităților din Dolj*, Craiova, Editura Aius, 2005, p. 153.

Scanned with ACE Scanner

o femeie de rând din Glogova a avut un fiu Emil, care a murit în primul război mondial în timpul luptelor din Basarabia.

Emil Glogoveanu (n. 30 mai 1885, Glogova – m. în timpul luptelor din Basarabia în anul 1918).

A urmat cursurile școlii din Glogova începând cu anul școlar 1891-1892[157], **Nicolae Glogoveanu** (n. noiembrie 1844 Craiova[158] – m. 9 februarie 1924, București).

A fost căsătorit cu Celine Philippon (n. 1846 Paris – m. 9 februarie 1927 Craiova) „femeie deșteaptă și blândă, care se simțea cam oprimată[159], fiica profesorului universitar francez Philippon. A avut cinci copii: Gheorghe Petre, Ion, George, Elena.

George Glogoveanu (n. 24 martie 1870 – m. 19 iulie 1889)[160]

Glogoveanu Ion (n. 16 iulie 1868[161] sau 2 aprilie 1871[162] – m. 16 decembrie 1952 București)

A făcut studiile primare și gimnaziale la Școala de băieți din Târgu Jiu, așa cum rezultă din actul școlar eliberat de această instituție școlară, în anul 1891-1892, apoi liceul la Craiova. A urmat cursurile Facultății de Drept din Paris.

S-a căsătorit, la 19 iulie 1911, cu Maria (n. 30 martie 1874 București – m. 9 aprilie 1940), fiica lui Dimitrie Buteulescu. Din această căsătorie nu a rezultat nici un urmaș.

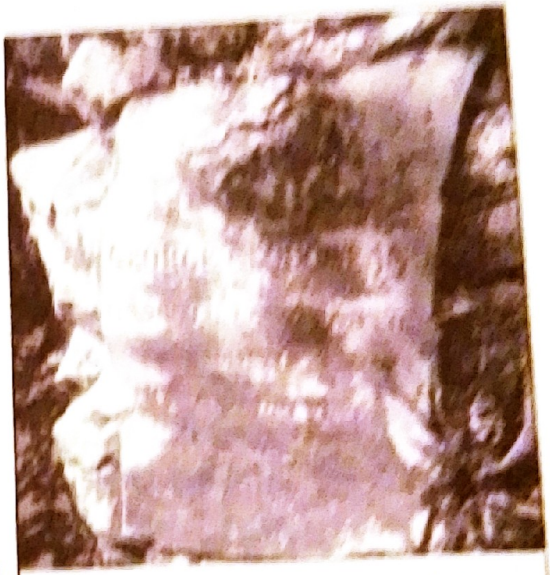

Monumentul funerar al lui George Glogoveanu din cimitirul satului Prunișori

---

[157] Arhiva Școlii Generale cu clasele I-VIII „Nicolae N. Caranda" din Glogova, *Catalogul de prezențele, absențele și gradul la învățătură ale elevilor din comuna Glogova din plasa Motru de Sus județul Mehedinți pe anul școlar 1891/1892*, f. 1-7; Idem, *Catalogul anual al școalei primare de gradul inferior din comuna Glogova plaiul Cloșani județul Mehedinți pe anul școlar 1893-1894*, f. 1-18.

[158] Monumentul funerar al Glogovenilor din cimitirul Sineasca – Craiova.

[159] Olga General Gigurtu, *op.cit.*, p. 190.

[160] Monumentul funerar al lui George Glogoveanu din cimitirul satului Prunișori, Mehedinți.

[161] Act scolastic eliberat de Școala de băieți din Târgu Jiu în anul 1891-1892.

[162] DJAN Dolj, Serviciul Stare Civilă pe anul 1871, inv. 2542, f. 283; *Repere spirituale românești. Un dicționar al personalităților din Dolj*, p. 153.

Scanned with ACE Scanner

Autorul și soția pictor Ioan Cârgeovenu și Maria Dimitrescu, pictură, Muzeul de Artă din Craiova

Ghiorghie Petre Cârgeovenu (c. 1[illegible] 1861 Craiova – în 19 martie 1[illegible] București. Fiu de comisul cu [illegible] Cârstian și mai [illegible] a avut [illegible]

Elena a [illegible] cu [illegible], fiul [illegible] Antim Brâncoveanu și al Ecaterinei [illegible]

Ai Pecmandiați din neamul Cârgeovenu

Matei Cârgeovenu

A făcut parte, în perioada 11 mai 1[illegible] 16 decembrie 1752, din organul administrativ central *Administrația*, înființat de austrieci cât au ocupat Oltenia în urma păcii de la Passarowitz (21 iulie 1718), cu sediul la Craiova. Acesta era format din patru consilieri puși sub autoritatea unui ban sau prefect, care dirija și supraveghea întregul proces fiscal, de la întocmirea catagrafiilor la repartiția și încasarea dărilor impuse populației. În calitatea de consilier al Administrației, la 16 noiembrie 1742, Matei Cârgeovenu, alături de ceilalți colegi austrieci H. Baron Dietrich (președinte), I.W. Vogt, G. Vlasto și Ștefan Pârșcovenu, au făcut cunoscut egumenului mănăstirii Bistrița-Vâlcea, cel care a fost desemnat de austrieci să conducă Oltenia, a hotărât ca acest lăcaș de cult să aibă un număr de zece familii „venite dinspre părțile tătărești", care să fie scutite de orice dări de trei ani iar în următorii trei ani să plătească decât 5 florini[166].

Ioniță Cârgeovenu

A deținut mai multe dregătorii: vel sluger (20 septembrie 1754, 1761-1762), vel logofăt (1768, 1794 august 8) mare serdar (1768-1769), ispravnic de Mehedinți (1775), ispravnic de Gorj (1785), mare stolnic (30 noiembrie 1783-30 noiembrie 1785), vel vistier (19 iulie 1790-2 februarie 1791), mare logofăt (1793-1797), membru în Divanul Craiovei (1755-1789; 1793-1797),

[166] Octav George Lecca, *Familii boierești române*. Seria I. *Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, p. 14; Mihai Sorin Rădulescu, *Constantin Brâncoveanu*, extras din „Revue des sociétés européennes", XI, Paris-București, 1995, p. 17.

[167] *Documente privind relațiile agrare în secolul al XVIII-lea*, vol. I. *Țara Românească* (comitet de redacție Vasile Mihordea, Șerban Papacostea, Florin Constantiniu), București, Editura Academiei Române, 1961, p. 345-346.

Scanned with ACE Scanner

vistiernicum al Craiovei (1792)[45], fost mare sluger (1804). Calitatea de mare boier i-a oferit posibilitatea de a fi solicitat de diverse persoane și lăcașuri de cult să le înzestreze cu moșii. Această acțiune i-a adus numeroase venituri băneștilor ce care luau diferiți boieri, pentru a le măsura moșiile, trebuiau să le plătească anumită sumă de bani. La 12 noiembrie 1755 Ioniță, în calitate de ispravnic al județului Gorj, împreună cu cel alt coleg al său, Radu Stănilou Nu vel pitar, au fost desemnați de domnitorul Constantin Mihai Racoviță să consemneze călcarea hotarelor unei moșii a mănăstirii Tismana de către Petrașcu și Rovinari[46]. La 1 august 1767, alături de Radu Răioșanu, a fost numit de către Iancu de Hrisoscoleo vel ban al Craiovei să realizeze hotărnicia moșiei Stroești[47]. În hotărnicia moșiei Corzu și Smadovița, întocmită în 1885, de egretul hotarnic Ilie Cioculescu, se menționează că, la 28 mai 1768, Ioan Glogoveanu alături de un alt boier Flota Vlădoianu au fost desemnați să stabilească hotarul dintre cele două moșii menționate mai sus. Acesta se întindea de la lacul cu trestia în sus până la furca Drăgoici și de acolea drept în furca Pietrii și de acolea pe deal până în furca Smadoviței și altele"[48]. La 20 iunie 1778, din porunca domnitorului Alexandru Ipsilanti, Ioniță sluger alături de alți 23 boieri au realizat ocolnica moșiei Arcanilor[49]. La 2 decembrie 1780 fost vel clucerul Grigore Razo, cămăcamul Craiovei a cerut biv vel stolnicului Ioniță Glogoveanu și slugerului Brăiloiu să fixeze hotarul locului caselor de la biserica Sf. Dumitru, pe care Episcopul Filaret al Râmnicului voia să le repare[50]. La 5 decembrie același an cei desemnați împreună cu oamenii bătrâni și orășenii din Craiova au stabilit întinderea curților caselor bănești, date Episcopiei de Râmnic[51]. Casele Bănici au rămas în administrația stolnicului Ion Glogoveanu și a slugerului Ion Brăiloiu până în anul 1811, când au fost preluate de familia Otetelișanu[52]. La 7 iunie 1779, domnitorul Alexandru Ioan Ipsilanti i-a numit

---

[45] Theodora Rădulescu, op. cit., p. 300, 443, 681; Șerban Papacostea, *Oltenia sub stăpânire austriacă (1718-1739)*, București, Editura Academiei Române, 1971, p. 251, 253.

[46] Alexandru Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 432.

[47] Vasile Cârțâno, *Sate de pe Valea Jaleșului (Gorj). Stroești*, în „Mitropolia Olteniei", an XXIV, nr. 7-8, 1972, p. 553.

[48] DIAN Dolj, Hotărnicii, dos. 2320/1886, f. 4-5.

[49] Vasile Cârțâno, *Documente de pe Valea Jaleșului*, Târgu Jiu, 1982, p. 33.

[50] I.G. Bălan, *Contribuțiuni documentare la istoria Olteniei. Secolul XVI, XVII și XVIII*, Râmnicu Vâlcea, 1925, p. 96; Alexandru Vasilescu, *Documentele de proprietate asupra Caselor Bănești din Craiova*, în „Arhivele Olteniei", an VI, nr. 29-30, 1927, p. 52-54; Ioan M. Necla, *Adăugiri la lista banilor și cămăcanilor Craiovei*, în „Revista istorică română", vol. XI-XII, 1941-1942, p. 371.

[51] I.G. Bălan, op. cit., p. 96-98.

[52] Monumentele Craiovei, Craiova, Editura Helios, 1998, p. 41.

Scanned with ACE Scanner

pe Ioan Glogoveanu și Șerban Otetelișanu să judece pricina boierilor Bălăcești cu egumenul Mihail al Tismanei pentru moșiile Bălutești și Bălăcești din județul Gorj[173]. La 11 decembrie 1783 Mihai Constantin Șuțu I a împuternicit tot pe acest boier să cerceteze pricina dintre moșnenii severineni și vechilii lor cu mănăstirea Tismana pentru stăpânirea moșiilor Severin, Bresnița și Trestinicu. În anul următor, la 20 noiembrie, Ștefan egumenul mănăstirii Tismana cerea domnitorului ca să-i desemneze pe Ioniță Glogoveanu și Ioniță Crăznaru să cerceteze pricina dintre Gh. Avramescu, moșnenii severineni și mănăstire pentru stăpânirea celor trei moșii menționate mai sus. În anul 1785, Divanul cerea domnitorului Țării Românești să desemneze pe același boier și pe alți 12 să meargă „să cerceteze la fața locului, să aleagă semnele cele drepte și adevărate, să puie pietre ca să nu rămână pricină de gâlceavă între mănăstire și părâți". Hotărnicia moșiei Severinului a fost realizată în anul următor de același Ioniță Glogoveanu împreună cu alți cinci boieri. În anul 1785, tot el, împreună cu alți cinci boieri, a hotărnicit mai multe trupuri de moșie dintre satele Izvereni și Gornoviceni[174]. La 5 noiembrie 1794, în calitatea de membru în Divanul Craiovei a judecat neînțelegerea locuitorilor din satul Goicea cu egumenul mănăstirii Jitianu. A decis ca locuitorii fie să presteze clacа lucrând câte șase zile cu mâinile și două cu plugurile fie să respecte dispozițiile din Pravilniceasca Condică care stabilea 12 zile de clacă și dijmă din produse[175]. În anul 1789, a făcut parte din Divanul constituit de trupele de ocupație austriece (Oltenia a fost ocupată din nou de austrieci în timpul războiului ruso-austro-turc desfășurat între 1787-1792)[176]. În calitatea de membru al divanului care administra provincia de la vest de Olt, la 14 decembrie 1794, Ion Glogoveanu biv vel logofăt și alți boieri au raportat domnitorului că au cerut egumenului mănăstirii Hurezi „să-și dea soroc, pentru venitul ce au luat pe 11 ani" de pe moșiile Novaci și Cerăt, dăruite de Fota Vlădoianu bisericii Sf. Spiridon din Craiova

[173] T. G. Bulat, *op. cit.*, p. 49.

[174] Mite Măneanu, *Aspecte și documente noi privind situația socială a moșnenilor din nord-vestul Olteniei în secolul al XIX-lea*, p. 76.

[175] *Documente privind relațiile agrare în secolul al XVIII-lea, vol. I. Țara Românească* (comitet de redacție Vasile Mihordea, Șerban Papacostea, Florin Constantiniu), București, Editura Academiei Române, 1961, p. 828.

[176] Mihai Popescu, *Contribuția Olteniei la războiul ruso-austro-turc din anii 1787-1792 în stăpânirea austriacă în Oltenia*, în „Analele Universității din Craiova. Seria Istorie-Geografie-Filosofie", an I, 1972, p. 63.

Scanned with ACE Scanner

și pe care mănăstirea le administra pe nedrept[177]. La 25 iulie 1795, Ion Glogoveanu alături de Alexandru Calfoglu, Barbu Știrbei, Ioniță Brăiloiu și Ioniță Argintoianu au cerut domnitorului Țării Românești ca la Craiova în locul doctorului Paleș, care nu are „prea știință de doftorie", să fie numiți doctorii Pavlu și Spiru „oameni pricopsiți și cu bună știință de doftorie"[178].

Alexandru Glogoveanu (pianist și compozitor)

Și-a început cariera militară activând mai întâi ca ofițer în armata prusiană, apoi ca și colonel de artilerie în armata română, de unde s-a retras după războiul de independență (1877-1878)[179].

Alexandru Glogoveanu, împreună cu I.M. Zaman, violonist, Racoviță, primarul orașului, pianist, Costache Haralambie, violonist, Gheorghe Simonis și D. Rathi, pianist la Craiova, a înființat, în anul 1870, un cerc muzical, al cărui sediu era în strada Ianci (mai târziu Belle Vue)[180]. Ședințele muzicale aveau loc de două ori pe săptămână și aici se cânta muzică de Mozart, Bach, Hayden și Bethowen.

Ulterior, sprijinit de Dinu Mihail, unul dintre cei mai bogați oameni din oraș, el și ceilalți colegi ai săi care înființaseră și cercul muzical au întemeiat Societatea filarmonică din Craiova[181]. Prin intermediul acestei societăți au fost aduși în oraș numeroși artiști precum violonist Sivorio, violoncelistul Popper, flautistul Terschak și compozitorul George Cavadia[182].

A compus lucrări de salon, marșuri preluate de fanfare militare și muzică pentru pian: *Un coeur, un pensée*; *Je ne vous dis que cela*; *Vino, vino*; *Unde este, unde ești?*; *Steaua visurilor mele*; *Marșul Ligii Române*[183].

În perioada 1874-1876, Alexandru Glogoveanu a deținut funcția de prefect al județului Gorj[184].

---

[177] T. G. Bulat, *op. cit.*, p. 103-106.

[178] Dr. Pompei Gh. Samarian, *Medicina și farmacia în trecutul românesc*, vol II *1775-1834*, București, 1938, p. 78-79.

[179] Constantin Argetoianu, *op. cit.*, p. 15.

[180] DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, Fond Jean Porubsky, pachet VII, *Craiova de altădată*, f. 123.

[181] *Ibidem*, f. 124.

[182] Constantin Deca, *George Simonis despre viața muzicală și artistică din trecutul Craiovei*, în „Oltenia. Studii. Documente. Culegeri", seria a III-a, an X, 2006, nr. 1-2, p. 126-127.

[183] Constantin V. Obedeanu, *Boierii Mehedinteni-Glogoveni*, în „Arhivele Olteniei", an VI, nr. 29-30, 1927, p. 153-156; *Repere spirituale românești. Un dicționar al personalităților din Dolj*, p. 153.

[184] Vasile Arimia, Pantelimon Manta, Nicolae Mischie, *Instituțiile județene ale administrației de stat. Prefectura și Consiliul Județean Gorj*, Târgu Jiu, Editura Hermes, 2000, p. 338.

Scanned with ACE Scanner

în calitate de ofițer militian adjutant atașat pe lângă persoana generalului comandant a participat la luptele pe care Corpul I armată aflat sub comanda generalului de brigadă George Lupu le-a dat în zona Calafatului la începutul lunii mai 1877[185].

Maria I. Glogoveanu

A desfășurat o intensă activitate în domeniul cultural și social, înființând mai multe societăți, care aveau ca obiectiv întrajutorarea celor săraci, sprijinirea învățământului și dezvoltarea culturii. Dintre aceste societăți menționăm Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române, Societatea pentru dezvoltarea industriei casnice și Societatea de binefacere „Principesa Maria"[186]. Astfel, în mai 1910 Maria I. Glogoveanu împreună cu Alexandrina Cantacuzino, soția lui Grigore Cantacuzino Nababul, ajutate de mitropolitul Atanasie Mironescu și familia regală (regele Carol I și regina Elisabeta), au fondat la București Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române. Aceasta, având ca obiective apărarea bisericii ortodoxe, educația religioasă a tinerilor și întrajutorarea familiilor aflate în dificultate. Pentru a face și mai bine cunoscut programul lor, membrele societății au răspândit în capitală o broșură cu semnificație de manifest-program, intitulată *Un cuvânt la timp*. Primul comitet director al societății a fost format din Anastasia Filipescu, cea mai vârstnică dintre membre, președintă, Alexandrina Gr. Cantacuzino – vicepreședinte, Maria Glogoveanu – secretară generală și Zoe Romniceanu[187]. Încă de la înființarea Societății din București membrele fondatoare și-au propus să creeze numeroase filiale în alte județe ale țării. Astfel, în februarie 1916 trei dintre membrele societății, Maria Glogoveanu, Zoe Romniceanu și prințesa Olga Sturza au pus bazele la Craiova a primei filiale a Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române. Președintă de onoare a acestei filiale a fost aleasă Maria Glogoveanu.

Prima acțiune a filialei Craiova a fost deschiderea la 22 februarie 1916 a unei grădinițe de copii. Această grădiniță a funcționat doar un an, căci în 1917, odată cu refugierea unei mari părți din populație și a comitetului director al filialei la Iași, a fost nevoită să-și întrerupă activitatea[188].

[185] *Războiul pentru independență națională 1877-1878. Documente militare*, volum realizat de Acad. Dan Berindei, colonel Leonida Loghin, locotenent-colonel Gheorghe Stoean, București, Editura Militară, 1971, p. 171-172; *Documente privind istoria României. Războiul pentru independență*, vol. II, București, Editura Academiei Române, 1954, p. 652-653.

[186] Maria I. Glogoveanu, *op. cit.*, p. 164.

[187] Elvira-Ecaterina Ivănescu, *Societatea Națională a Femeilor Române (1910-1948; 1990-2001)*, Craiova, Editura Universitaria, 2001, p. 9-13.

[188] *Ibidem*, p. 226-227.

Scanned with ACE Scanner

La 1 noiembrie 1918, Filiala Craiova a Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române a înființat Liceul Ortodox de Fete, ce a funcționat inițial în Pavilionul Școlii Profesionale de la așezământul Madona Dudu. În anul următor, instituția școlară s-a mutat într-un nou sediu, casele Goliniceanu, cumpărat în numele Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române de către Maria Glogoveanu[189]. Liceul avea să-și desfășoare activitatea în acest local până la 24 octombrie 1925, când se va muta într-una din casele ce aparțineau lui Nicolae Glogoveanu, situată pe strada Banu nr. 7, colț cu strada Popa Farcaș. Aceasta fusese achiziționată de filiala Craiova a Societății, de la moștenitorii lui Nicolae Glogoveanu, cu suma de 1 200 000[190].

A preluat de la tatăl său Dumitru C. Buteulescu conducerea Societății pentru dezvoltarea industriei casnice (înființată în anul 1881) din cadrul Societății Concordia, căreia regina Elisabeta i-a dat numele de Societatea „Furnica", ce activa pentru păstrarea și propășirea cusăturilor naționale și a Societății de binefacere „Principesa Maria"[191].

A publicat un număr însemnat de articole în revista „Arhivele Olteniei", în care abordă probleme de etnografie, istorie (evenimentele de la 1821), industrie: *Felul cum obișnuiau să toarcă bunicile noastre* (V, nr. 28, 1926, p. 315-316); *A treia expoziție a cooperatorilor din țară deschisă în Craiova la 15 august 1887* (V, nr. 25-26, 1926, p. 286-290); *Îmbrăcămintea din vechime la români* (VI, nr. 29-30, 1927, p. 162); *Ceva despre industria din Mehedinți și Gorj* (VI, nr. 32-33, 1927, p. 375); *Casa de la via lui Tudor Vladimirescu* (VI, nr. 32-33, 1927, p. 376); *Trimiterea oltenilor la Iași* (VII, nr. 37-38, 1928, p. 353); *Ceva despre industria în Oltenia* (VII, nr. 37-38, 1928, p. 354); *Carte a marelui vistier Bellu către biv vel serdarul Marin Buteulescu, ispravnic de Teleorman* (VII, nr. 37-38, 1928, p. 310); *Poruncă prin care Divanul orânduiește pe Marin Buteulescu ispravnic de Olt și însărcinat cu aprovizionarea armatei rusești* (VII, nr. 37-38, 1928, p. 309); *Diplomă cu danie și scutire de dări pentru bune servicii aduse statului* (VII, nr. 37-38, 1928, p. 310); *Scrisoarea mitropolitului Ungro-Vlahiei către Marin Buteulescu, ispravnic de Teleorman, prin care îl încredințează că vor lua măsuri contra răscoalei* (IX, nr. 49-50, 1930, p. 208); *Scrisoarea Ocârmuirii Obșteștii Țării Românești către ispravnicii de Teleorman pentru a ajuta pe stolnicul C. Borănescu să strângă fân și porumb pentru a-l duce la București* (IX, nr. 49-50, 1930, p. 208); *Visteria către Marin*

[189] *Ibidem*, p. 234-239.
[190] *Ibidem*, p. 246.
[191] Maria I. Glogoveanu, *op. cit.*, p. 164.

Scanned with ACE Scanner

Buteulescu, isprăvnicul ot Teleorman (IX, nr. 47-48, 1930, p. 43); *Vizita primite manifestul lui Tudor Vladimirescu d lui boieri isprăvnici ot Teleorman, cu porunca următoare* (IX, nr. 47-48, 1930, p. 44); *Isprăvnicul Marin Buteulescu primește de la secretarul Chiriahe Olimpiotis mărturie scrisoare* (IX, nr. 47-48, 1930, p. 45); *Foaia de zestre a Elinii Izvoranu, fata lui Marin Buteulescu, biv vel serdar* (IX, nr. 49-50, 1930, p. 206-207); *Zapisul Popii Vasile din Craiova, care act de vânzare este a caselor din Craiova, căte a vândut jupan Talabă* (X, nr. 54-55, 1930, p. 147-148); *Actul de vânzare casei din Craiova a văduvei lui Talabă* (X, nr. 54-55, 1930, p. 148); *Carte de danie a Stanchii Glogovencii pentru Comănești* (IX, nr. 51-52, 1930, p. 332); *Alcătuirile Penitenciarele Statului în 1894* (XIII, nr. 71-73, 1934, p. 199-200); *Cu mila lui Dumnezeu, foaia de zestre a iubitei fiică-mea Stăncuța precum în jos arată* (XXI, nr. 119-124, 1942, p. 164-165); *Cu mila și cu ajutorul lui Dumnezeu foaia de zestre a fiicei noastre Elena cum în jos arată* (XXI, nr. 119-124, 1942, p. 166-167); *Foaia de zestre a Mariei Bălăceanu, căsătorită cu Const. N. Glogoveanu* (XXI, nr. 119-124, 1942, p. 170); *Foaia de zestre a Masinchii Nicolae Glogoveanu, căsătorită cu Tache Filișanu* (XXI, nr. 119-124, 1942, p. 167-168).

e) Reședințele boierilor Glogoveni

În condițiile dezvoltării și modernizării orașelor și a vieții societății din interiorul acestora foarte mulți boieri vor părăsi satele, unde aveau curți boierești și se vor orienta către zonele urbane, construindu-și aici case și biserici.

Necesitatea valorificării produselor de pe domeniile lor și apropierea de centrele mari de convergență comercială au produs începând cu secolul al XVII-lea o mutație în mentalitatea și activitatea boierilor. Până în această perioadă boierimea nu era legată de târguri și orașe. Aceasta își avea curțile sale pe moșii și nu era nevoită să se folosească de târguri decât pentru vânzarea produselor și pentru cumpărarea de mărfuri aduse din import[192]. La sfârșitul secolului al XVII-lea dar mai ales în secolul următor tot mai mulți boieri își vor cumpăra case și terenuri în orașe. Acest fenomen a antrenat toate marile familii boierești din Oltenia.

În secolul XVIII, în viața orașului s-au detașat tot mai mult activitățile meșteșugărești și comerciale de cele agricole. Structura socială a orașului cuprindea categoriile de meșteșugari, negustori, zarafi, militari, clerici, mari

[192] Valeria Costăchel, P. P. Panaitescu, A. Cazacu, *Viața feudală în Țara Românească și Moldova (sec. XIV-XVII)*, București, Editura Științifică, 1957, p. 421.

Scanned with ACE Scanner

boieri și agricultori. Spre asemenea centre s-au orientat boierii, cărora le-au fost oferite de domnie funcții administrative, fiscale, judecătorești sau militare. Dintre acestea, Craiova, cel mai mare centru urban din Oltenia, cunoscut pe plan internațional, până la Constantinopol și Ragusa, a devenit o atracție irezistibilă pentru marile familii boierești în anii ocupației austriece (1718-1739), când boierii locului s-au atașat și integrat în Cezariceasca administrație. Un alt factor, în afară de cel economic, care a determinat deplasarea boierilor de la sat la oraș a fost cel politico-administrativ. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea se constată o multiplicare a instituțiilor administrative și politice. Astfel, în această perioadă, numeroase documente menționează existența pe lângă marii dregători, aleși din rândul boierilor, precum banul, ispravnici a numeroși slujitori (roșii la Gorj și Mehedinți, postelnicii la Olt, vorniceii la Romanați, armașeii la Vâlcea, bănișorii la Dolj). În timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, o unitate de slujitori, un steag de dorobanți era la Craiova[193]. Până la jumătatea secolului al XVIII-lea, dregătorii din aparatul central sau local nu erau retribuiți cu leafă, ci doar recompensați cu danii de către domnitor sau daruri de la subalternii numiți în slujbe. Introducerea lefurilor de către Constantin Mavrocordat nu a dus la desființarea veniturilor obținute din exercițiul funcțiilor lor[194].

În asemenea condiții, foarte mulți boieri își vor construi case în orașele oltene, care îndeplineau funcții de centre politico-administrative sau de margine. Demne de remarcat sunt cazurile Glogovenilor (boieri veliți din Glogova, nordul Mehedințiului), Coțofenilor (Coțofenii din Față), Argetoienii (din Argetoaia), Filișanilor (Filiași), Poenarilor (județele Vâlcea, Gorj și Dolj), Găneștilor (Prejoiu și Poenari, Vâlcea), Zătrenilor (Zătreni, Vâlcea), Pleșoienilor (fostul județ Romanți, Dolj), Otetelișenilor (de la Otetelișu, Vâlcea).

În secolele XVIII și XIX, reprezentanții familiei Glogoveanu au ajuns în diverse funcții în reședințele de județe: Cerneți, Târgu Jiu, Râmnicu Vâlcea și Craiova.

Stabilirea marilor boieri în principalele centre urbane a dus la delimitarea unor zone edilitare fapt confirmat prin numele unor mahalale după cel al marilor familii boierești. Bisericile și casele acestora se întâlnesc, spre exemplu, în Craiova, în mahalalele Obedeanu (biserica Sf. Constantin și Elena), Sf. Treime (biserica Sf. Treime), mahalaua din Târg (biserica Sf. Ilie)[195]. În secolul al

[193] Nicolae Băbălău, Dinică Ciobotea, Ion Zarzără, *op. cit.*, p. 37-39.
[194] *Ibidem*, p. 11.
[195] Luchian Deaconu, *Memoria Craiovei*, Craiova, Muzeul Olteniei, 1981, vezi planșa Craiova. Secolele XVIII-XIX, realizată de D. Bălașa, 1979.

Scanned with ACE Scanner

Casele boierești în mahalaua Glogoveanu din Craiova, în secolul XVIII

XIX-lea după ce se mutase de două ori centrul Craiovei, cartierul celor mai bogate familii boierești era în zona cuprinsă între străzile Iancu Jianu, Comuna din Paris și Câmpia Izlazului.

Prezența boierilor Glogoveni în diverse orașe se identifică și după locurile lor de rezidență sau ctitoriile bisericești. Dintre toate localitățile în care au activat acești boieri doar în Craiova și în Glogova se mai păstrează case de locuit, cele de la Cerneți și Prunișori fiind dispărute.

Casa de la Glogova, în forma de astăzi, a fost ridicată peste pivnițele rămase de la o clădire mai veche din secolul al XVI-lea, construită de Lupu Glogoveanu[196].

Dacă luăm în considerare tehnica de construcție putem fixa două etape în construirea edificiului.

Prima etapă este atribuită vătafului Nicola Glogoveanu, atestat documentar la începutul secolului al XVII-lea, atunci când meșterii zidari au realizat ziduri groase de aproape un metru și jumătate, străpunse de numeroase metereze.

[196] Radu Crețeanu, *Culele și casele întărite de pe Valea Motrului*, în „Monumente și muzee". Buletinul Comisiei științifice a muzeelor și monumentelor istorice și artistice, București, Editura Academiei Române, 1958, p. 103-104; C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. II, Arad, Editura Mirador, 2009, p. 178.

Scanned with ACE Scanner

Casa boierească de la Glogova

Din această perioadă se păstrează doar parțial unele ziduri, cu deosebire un beci la nivelul solului[197].

Beciul este o construcție masivă, cu ziduri de 1,40-1,45m grosime, realizate din cărămizi mici (23/12/4 cm) foarte bine arse. În unele locuri, partea de jos a zidurilor este din bolovani de râu. Aceste pietre de râu alternează cu unul până la trei rânduri de cărămizi așezate în lung; în interiorul stratu-

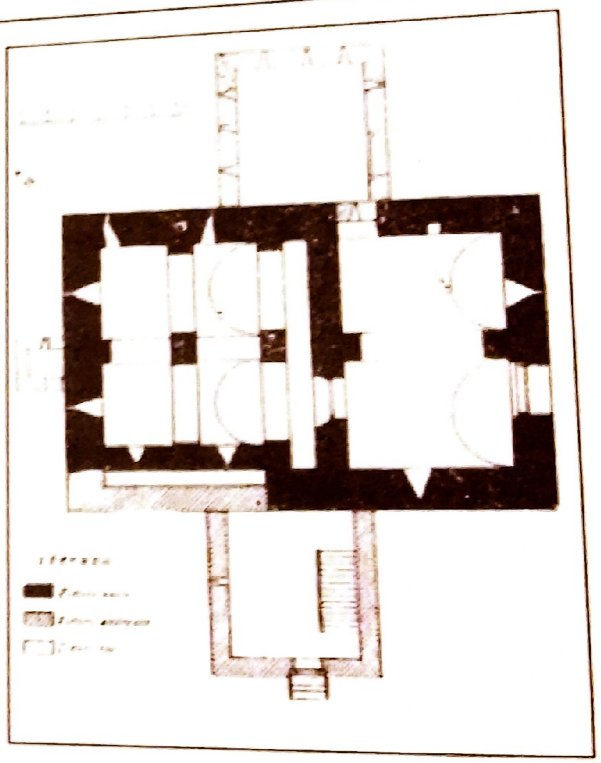

Planul parterului și beciului casei de la Glogova. Releveu arhitect V. Moisescu (preluat de la Radu Crețeanu, Culele din România)

[197] Radu Crețeanu, Sarmiza Crețeanu, *Culele din România*, București, Editura Meridiane, 1969, p. 16; Ion Ionescu-Dunăreanu, Mihail Cristescu, *Itinerare în nordul Olteniei*, București, Editura Sport-Turism, 1978, p. 92; Grigore Ionescu, *Arhitectura românească. Tipologii. Creații. Creatori*, București, Editura Tehnică, 1986, p. 149; Dan Ghinea, *Enciclopedia geografică a României*, București, Editura Enciclopedică, 2002, p. 618; Mircea Pospai, *Locuri și legende în nordul Olteniei*, București, Editura Sport Turism, 1987, p. 61-62.

Scanned with ACE Scanner

mice, bolovanii sunt despărțiți unul de altul prin câte o cărămidă așezată ver-
cal pe cant.

Acesta cuprinde două încăperi boltite cu bolți cilindrice și cu arcuri-dubouri grosse. La prima încăpere se găsește un singur arc iar la cea de a doua sec arcuri-dubouri, care se sprijină pe pereți și pe cei doi piaștri de secțiune pătrat. În fundul ultimei încăperi se găsește o portiune ce nu are boltă, ci tavan drept de lemn. În acest loc a fost o trapă a cărei deschizătură, astupată poate fi observată la extremitatea tavanului. Această trapă putea fi folosită numai pentru a coborî în beci și nu ca scară de acces în casă.

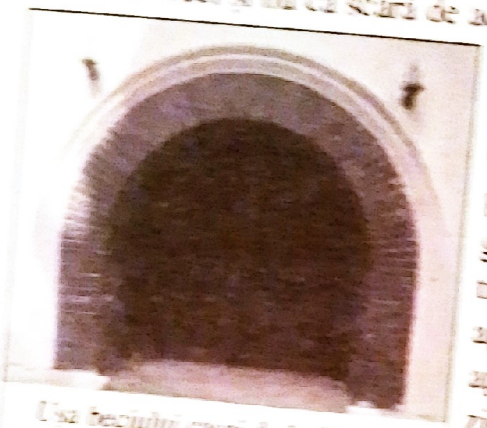

Ușa beciului casei de la Glogova

Intrarea în beci nu se face prin obișnuita boltă de sub cerdac, des întâlnită la celelalte case oltenești, ci pe fațada laterală, ca la cule, printr-o ușă rotundă făcută din trei bucăți grosse de stejar prevăzută cu menteze pentru tras și împodobită cu o arhivoltă din cărămizi aparente. Arcul ușii este alcătuit din cărămizi aparente, așezate în lung, puțin îngropate în zid, peste care se află un rând de cărămizi așezate în lat și rencuite, iar mai sus un al treilea motiv concentric din zimți de cărămidă aparentă[148].

Cercetătoarea Sinigalia Tereza susține existența unui al doilea beci, situat pe latura opusă intrării (aproximativ spre nord), de plan aproape pătrat, cu pereții de vest în retragere față de cel al primului, cu o ciudată compartimentară interioară, care are ca rezultat orientarea inversă a spațiului: doi stâlpi mediani de secțiune pătrată – dintre care cel de sud plasat aproape de peretele primului beci – îl împart în două nave, fiecare acoperită cu un semicilindru întărit cu două dubouri, spre sud rămânând un spațiu foarte îngust acoperit cu bârne și prevăzut cu o trapă. Acest beci este construit din aceleași materiale ca și primul[149].

Cea de a doua etapă a avut ca autor fie pe Matei Glogoveanu, consilier imperial sub austrieci, fie pe fiul său Ioniță.

Acestei etape îi aparține întregul etaj și două ieșinduri. Ieșindul din față cuprinde intrarea și scara de acces la etaj. Inițial, scara de acces era exterioară,

[148] Radu Creteanu, *op. cit.*, p. 103-104; Domnica Bajmatâră, Vasile Marinoiu, *Pivnițe din Gorj, secolul XIV-XIX, în „Litua"*, IV, Târgu Jiu, 1998, p. 149-150; Cristian Moisescu, *Arhitectura epocii lui Matei Basarab*, București, Editura Meridiane, 2002, p. 49; Grigore Ionescu, *Arhitectura românească. Tipologii. Creații. Creatori*, p. 149.

[149] Sinigalia Tereza, *Arhitectura civilă de zid din Țara Românească în secolele XIV-XVIII*, București, Editura Vremea, 2000, p. 331.

Scanned with ACE Scanner

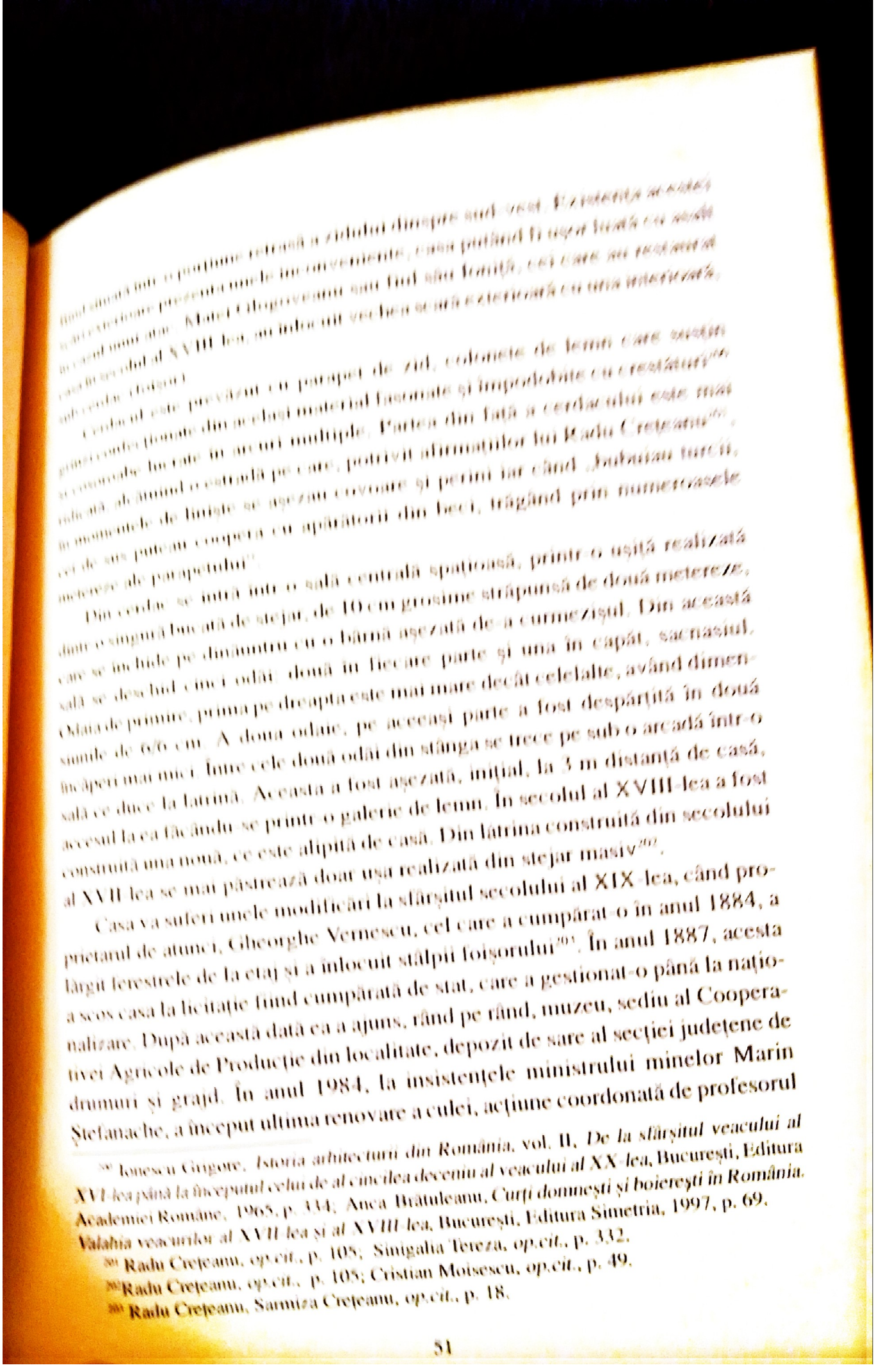

[50] Ionescu Grigore, *Istoria arhitecturii din România*, vol. II, *De la sfârșitul veacului al XVI-lea până la începutul celui de al cincilea deceniu al veacului al XX-lea*, București, Editura Academiei Române, 1965, p. 334; Anca Brătuleanu, *Curți domnești și boierești în România. Valahia veacurilor al XVII-lea și al XVIII-lea*, București, Editura Simetria, 1997, p. 69.

[51] Radu Crețeanu, *op.cit.*, p. 105; Smigalia Tereza, *op.cit.*, p. 332.

[52] Radu Crețeanu, *op.cit.*, p. 105; Cristian Moisescu, *op.cit.*, p. 49.

[53] Radu Crețeanu, Samuza Crețeanu, *op.cit.*, p. 18.

Scanned with ACE Scanner

Nicolae Dascu[36]. La începutul anilor 1990, Cula a fost preluată în administrare de către sindicatele din minerit. În decembrie 2006, zece dintre cei unsprezece consilieri locali din Glogova au decis ca acest obiectiv să treacă în patrimoniul comunei. S-a opus numai Adrian Giurciuc, directorul EMS Motru, care a atacat hotărârea lustă, cu unanimitate, de cei zece colegi ai săi în contencios administrativ. La început primarul a susținut decizia consilierilor, dar ulterior a refuzat să-și precizeze poziția, așteptând încheierea procesului. De teamă acestei mutitudine a profitat fostul deputat de Gorj, Ion Pârgaru, care a găsit că este oportună asocierea fundației sale cu Consiliul Comunal Glogova pentru desfășurarea unor activități turistice în legătură cu obiectivul Cula Glogovenilor și cu terenurile din împrejurimi[37].

Toți istoricii care au descris casa de la Glogova au insistat doar asupra modului de construcție fără însă să ofere date despre înfățișarea ei interioară și a mobilierului ei. Singura care oferă informații despre inventarul acestei case este Sarmiza Cretzeanu. Aceasta susține că în ea existau „fel și fel de lucruri minunate, cu totul necunoscute pentru boieri. La ei s-a văzut primul clavir, un Bisendorfer cu coadă, din lemn de palisandru, adus de la Viena, din care cânta cucoana Glogoveanu. Scaunele franțuzești poleite, cu picioarele subțiri, erau spaima boierilor grași când veneau în vizită pe la Glogova, căci se temeau să nu le vadă rupându-se sub ei făcându-i de râs. De un lucru mai cu seamă se mirau cucoanele și vorbeau între ele: auziseră că în tatacul cucoanei Glogoveanca se afla un dulap cu ușa întreagă cu oglindă, în care te puteai privi din cap până în picioare. Desigur era tot un lucru străin, adus de cucoana Nicuhae din călătoriile ce le făcea mereu"[38].

Tradiția locală menționează că la Glogova s-ar fi născut la sfârșitul lui aprilie 1464, Neagoe Basarab, fiul lui Pârvu Craiovescu și nepotul lui Basarab Țepeluș. Tot pe aici ar fi trecut Pătrașcu cel Bun, tatăl lui Mihai Viteazul, care a sărbătorit aici numirea sa ca ban al Craiovei, și călătorul sirian Paul de Alep care a elogiat sistemul de apărare al curților din Oltenia[39].

De casele de la Glogova se leagă și numele lui Pavel Kiseleff. Acesta pentru a constata și a putea nemulțumirile locuitorilor din Țara Românească,

---

[36] Constantin Bumbă, *Istoria revine acasă. Cula Glogovenilor, un mit salvat*, p. 9.

[37] Gigi Ciuciuma, *Monumente istorice. Pârgaru, interesul și amenințările lui după Cula Glogovenilor*, în „Domino-Gorj", anul I, nr. 214, 13 decembrie 2006, p. 5; C. Bumbă, *Cula Glogovenilor, disputată în instanță*, în „Impact", nr. 1650, 15 ianuarie 2007, p. 4.

[38] Sarmiza Cretzianu, *De pe Valea Motrului*, București, Editura Enescu, 1971, p. 97.

[39] Constantin Bumbă, *op.cit.*, p. 9; Cornel Bucescu, *op. cit.*, p. 146-147.

Scanned with ACE Scanner

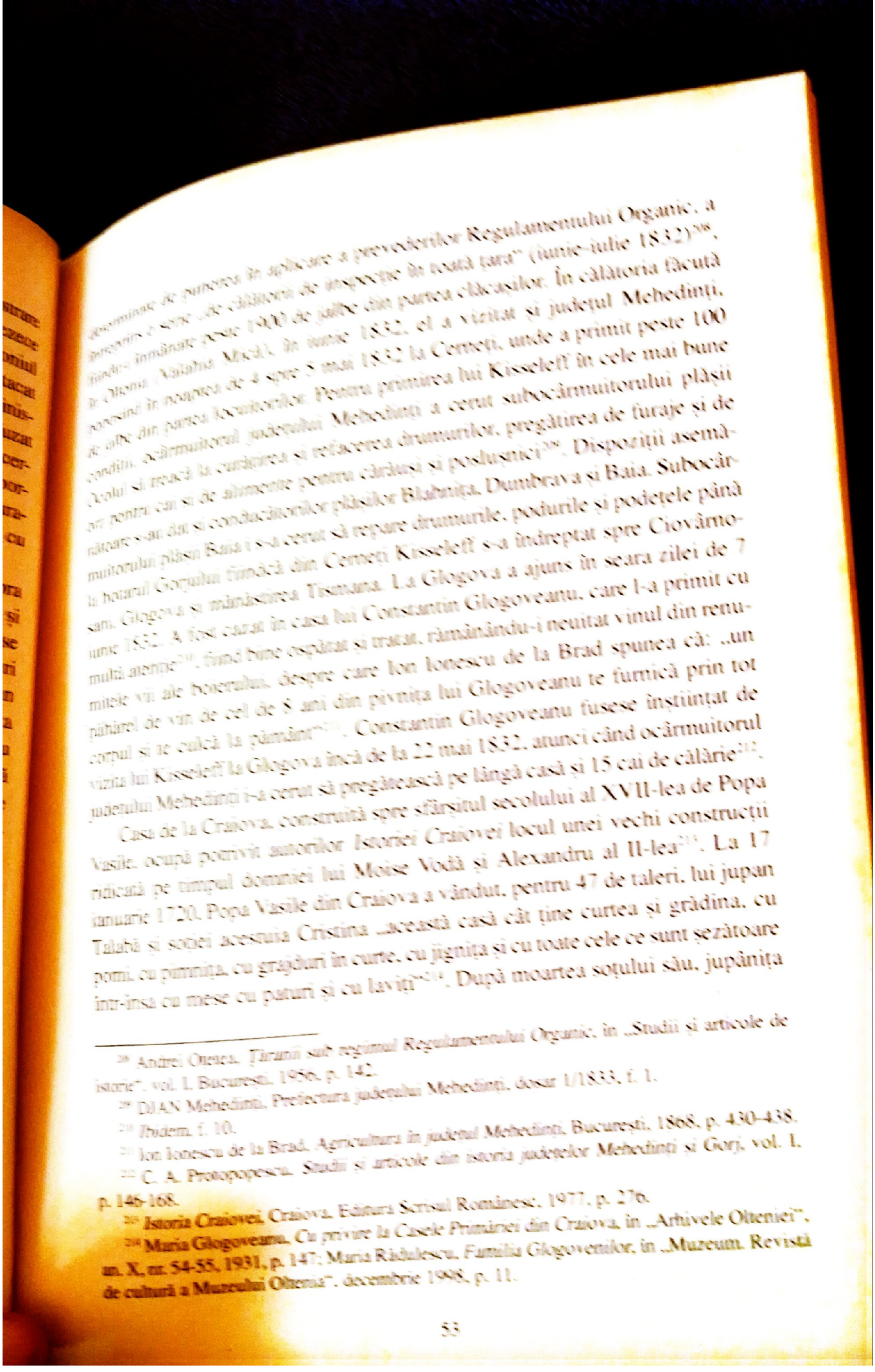

Cristina, vrând să meargă în Ardeal, a vândut, la 25 aprilie 1729, [illegible] de lei, lui Matei Glogoveanu „trei case și o cămară care sunt toți [illegible] și cu pimnița și cuhnia și grădina după case cu pomet, cu curtea cât [illegible] îngrădit și trei mese de lemn și patru scaune de piele[215]".

Acest imobil a ars în anul 1801 dar zidurile sale au fost refăcute în [illegible]

Tudor Vladimirescu, la vârsta de 12 ani, a intrat în casa boierului [illegible] Glogoveanu din Craiova unde împreună cu fiul acestuia Nicolae a învățat [illegible] și limba greacă, devenind ulterior omul său de încredere[216].

În timpul războiului ruso-turc din anii 1806-1812, casa Glogoveanu [illegible] transformată în spital pentru soldații ruși. Acest spital a funcționat timp de patru ani de zile[217]. Aceeași soartă o va avea și în timpul războiului din anii 1828-1829[218].

Clădirea avea să fie afectată și de cutremurul din anul 1838. După acest cutremur ea a suferit unele transformări și adăugiri.

În acest imobil a stat și Carol I atunci când a vizitat orașul. Alegerea casei Glogoveanu drept reședință a fost determinată de unele motive politice. Predecesorul său Alexandru Ioan Cuza de câte ori venea în Craiova alegea ca loc de popas casa Bibescu (situată în Parcul Romanescu).

Domnitorul Carol, I la 2 mai 1867, a venit pentru prima dată la Craiova. După terminarea slujbei religioase la biserica Madona Dudu acesta s-a îndreptat spre casa boierilor Glogoveanu. Municipalitatea pentru a sărbători această vizită a pavat și înfrumusețat numeroase străzi. Tot atunci, pentru masa domnitorului au fost comandate șasezeci pui de găină, trei viței tineri, niscai vânaturi de-ale locului, zece găini grase, douăzeci rațe și zece ocale de unt[220].

[215] Maria Glogoveanu, *op.cit.*, p. 148; Maria Rădulescu, *op.cit.*, p. 11.

[216] *Monumentele Craiovei*, p. 43-44; Petre Gigea Gorun, *Din amintirile Craiovei*, Craiova, Fundația „Scrisul Românesc", 2004, p. 45-46.

[217] Andrei Oțetea, *Tudor Vladimirescu și revoluția din 1821*, București, Editura Științifică, 1971, p. 227; Dan Berindei, *Revoluția română din 1821*, București, Editura Academiei Române, 1991, p. 48.

[218] Petre Gigea Gorun, *op. cit.*, p. 45; *Centenarul spitalului unificat de adulți („Filantropia") din Craiova 1856-1956*, Craiova, 1956, p. 7; Dănuț Alexandru Nițâ, *Spitalele craiovene de la începuturi și până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Spitalul Filantropia*, în „Analele Universității din Craiova", seria istorie, anul XIII, nr. 1(13)/2008, p. 103.

[219] G. Mil. Demetrescu, *Craiova în veacul trecut (începutul secolului al XIX-lea)*, în „Arhivele Olteniei", anul III, nr. 14, 1924, p. 324; *Centenarul spitalului unificat de adulți („Filantropia") din Craiova 1856-1956*, p. 7.

[220] DJAN Dolj, Prefectura Dolj, d. 127/1867, f. 34; Luchian C. Deaconu, *Craiova 1898-1916. Saltul la urbanismul modern. Nicolae P. Romanescu*, Craiova, Editura Sitech, 2001, p. 182; Nicolae Băbălău, Dinică Ciobotea, Ion Zarzără, *op. cit.*, p. 95.

Scanned with ACE Scanner

A doua vizită a lui Carol I la Craiova a avut loc între 26-29 aprilie 1872, fiind primit cu „entuziasmul cel mai mare, toată populația era eșită să-l întâmpine în trăsuri, călări și pe jos, afară din barieră"[221]. După terminarea slujbei religioase la biserica Madona Dudu acesta s-a îndreptat spre „Palatul Glogoveanu". În cinstea venirii domnitorului în oraș oficialitățile orașului, printre care s-au numărat și generalul Gheorghe Magheru și Gheorghe Chițu, au organizat o masă de gală în casa familiei Glogoveanu.

A treia vizită a domnitorului în acest oraș a avut loc între 31 octombrie-2 noiembrie 1876. După ce a vizitat unitățile militare și a participat la organizarea unui exercițiu de luptă între două unități, una condusă de generalul Gheorghe Lupu și cealaltă de colonelul M. Cristodulo-Cerchez, Carol I s-a îndreptat spre „Palatul Glogoveanu". La una din mesele servite în această casă a avut loc, la stăruința coloneilor Nicolae Haralamb, Alexandru Schina, a prefectului Ion Titulescu și a generalului Gheorghe Lupu, împăcarea dintre domnitor și Ion Argetoianu[222]. Carol va mai sta în această casă și cu prilejul vizitelor efectuate aici în anii 1877[223], 1881[224], 1884, 1885[225], 1887, 1890 și 1904. Mai mult, între el și familia Glogoveanu s-a legat o prietenie durabilă[226].

Despre aceasta amintesc romanele autobiografice ale Olgăi General Gigurtu, Anei Leoveanu[227], Despinei Teodorescu[228] și a lui Nicolae Porumb[229].

Olga General Gigurtu relatează că la moartea celor doi membri ai familiei Glogoveanu, Carol a trimis familiei două telegrame în care își exprima durerea pricinuită de dispariția lor[230]. Iată conținutul celor două telegrame trimise de Carol familiei îndoliate:

---

[221] Paul Rezeanu, *Craiova. Amintirile orașului*, p. 79.

[222] *Ibidem*.

[223] Ștefan Păun, Damian Ancu, Georgeta Chircu, *1877. Cotidian domnesc*, Giurgiu, Editura Catedra, 2003, p. 107.

[224] *Jurnal. Carol I al României*, vol. I *1881-1887*, București, Editura Polirom, 2007, p. 99.

[225] DJAN Dolj, Prefectura județului Dolj, dosar 32/1885, f. 54, 57, 60, 61; *Jurnal. Carol I al României*, vol. I *1881-1887*, p. 398-399.

[226] Olga General Gigurtu, *Amintiri și icoane din trecut*, Craiova, 1935, p. 198.

[227] Ana Leoveanu, *Mizeria umană*, Craiova, 1900, p. 39.

[228] Despina Teodorescu, *Femei din trecutul Olteniei*, în „Oltenia", 1943, p. 366-367.

[229] Nicolae Porumb, *Din firele unei vieți*, Craiova, 1927, p. 97-98.

[230] *Ibidem*, p. 190-198; *Din viața regelui Carol I. Mărturii contemporane și documente inedite culese de Alexandru Tzigara-Samurcaș*, București, 1939, p. 110-111; Marius Dobrin, *În căutarea memoriei*, Craiova, Editura Aius, 2003, p. 88-89.

Scanned with ACE Scanner

„Am aflat cu adâncă mâhnire perderea venerabilului vostru soț, iubit și stimat de toți, și pentru că simțiam o deplină afecțiune. Împărtășesc pe deplin dureroasele voastre sentimente și sper ca Atot-puternicul va alina această cruntă lovitură – Carol"[231].

„Sincere condoleanțe pentru pierderea ce încercați prin încetarea din viață a prea regretatei și iubitei Dvs. mame, care a dat atâtea dovezi de iubire și devotament familiei noastre – Carol"[232].

Prezența lui Tudor Vladimirescu și a lui Carol I în această casă este dovedită și de plăcuța aflată pe peretele din apropierea intrării în actualul sediu al Tribunalului Dolj.

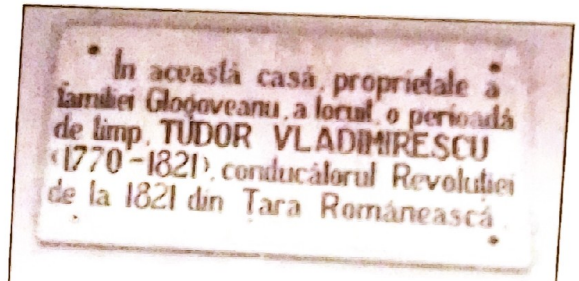

Placa care atestă prezența lui Tudor în casa Glogovenilor din Craiova

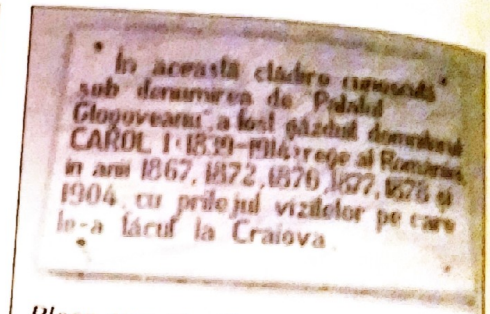

Placa care atestă prezența lui Carol I în casa Glogovenilor de la Craiova

În anul 1908 Nicolae Romanescu a ridicat aripa de nord a clădirii. Modificările la acest imobil vor continua.

Casa a rămas în proprietatea familiei Glogoveanu până în septembrie 1913, când Nicolae Glogoveanu o vinde, pentru 177000 de lei, Primăriei din Craiova împreună cu o parte din mobilier „afară de șase scaune galbene, patru mese, un gardirop cu oglindă, tot ce se află în pivniță și în cele două șopruri din curte". Plata urma să se facă integral la încheierea contractului autentic „care contract se va executa în ziua de 4 octombrie curent [1913 n.n.] când mi se va înmâna prețul integral mie personal, care se va consemna pe numele meu fiind asistat de Consiliul judiciar la cas dacă acesta va mai exista"[233].

La începutul secolului al XX-lea, după ce a trecut în proprietatea Primăriei din Craiova, aceasta a inițiat o serie de lucrări de tâmplărie, tinichigerie, vopsitorie, instalare de paratrăsnete, solarii și posturi telefonice precum și alimentare cu apă prin aducerea unei fântâni situată anterior la intersecția străzilor Calea

[231] Nicolae Porumb, *op.cit.*, p. 197.
[232] *Ibidem*, p. 198; Luchian Deaconu, Otilia Gherghe, *Craiova de la 1878 la 1900*, p. 52.
[233] DJAN Dolj, Primăria Municipiului Craiova, Serviciul Administrativ, dosar 283/1913, f. 1-2.

Scanned with ACE Scanner

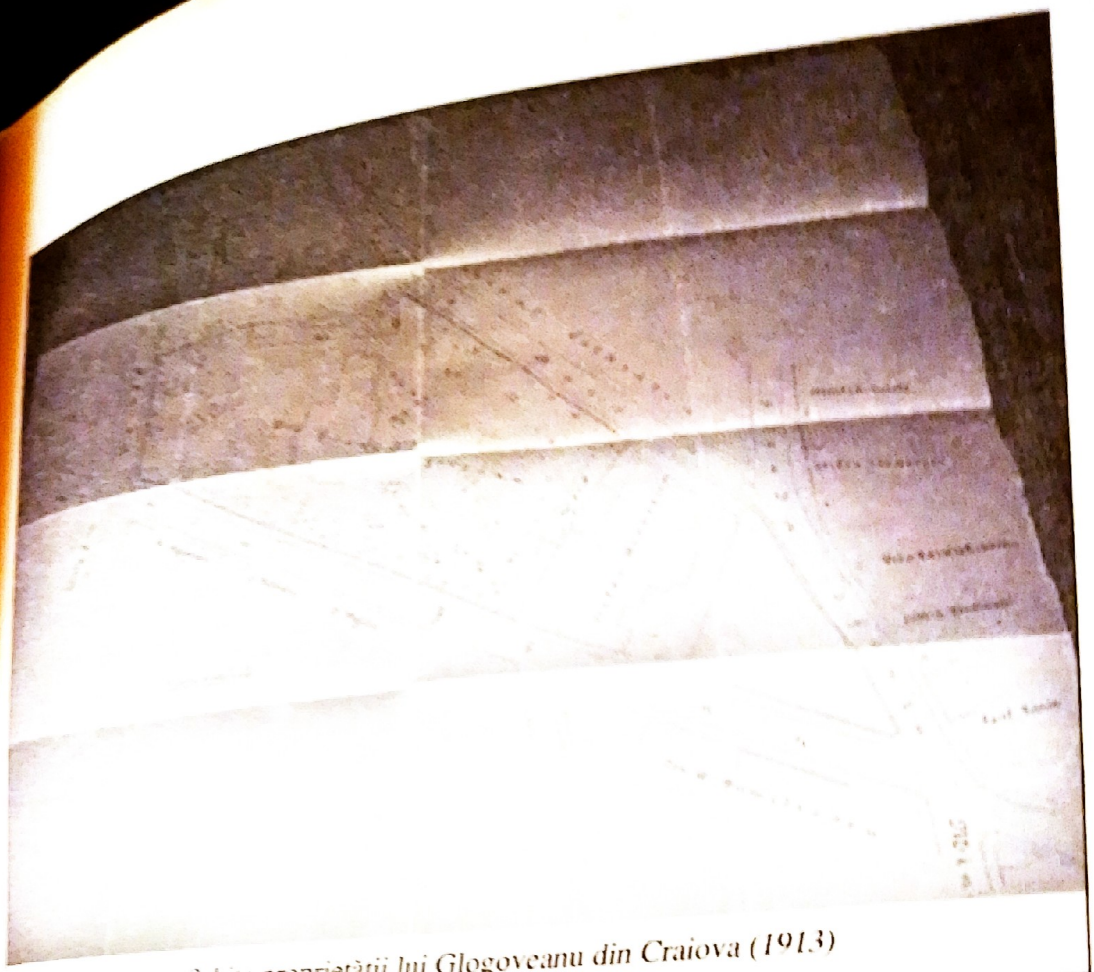

Schița proprietății lui Glogoveanu din Craiova (1913)

Târgului cu Postelnicul Fir, lucrări necesare pentru o mai bună desfășurare a activității acestei instituții[234].

În urma incendiului care a afectat clădirea în septembrie 1918, Primăria a reparat-o[235]. În acest an i s-a adăugat și un corp nou cu două nivele similare formate dintr-un coridor răsfrânt, cu o scară secundară și șase încăperi pe latura de apus.

În anul 1942, baldachinul din față, surpat, a fost înlocuit cu un baldachin de zidărie de arhitectul Ioan Atanasescu[236].

Casa cu o vechime de trei secole, martoră a principalelor evenimente care au marcat istoria orașului Craiova, restaurată de Comisia Monumentelor Istorice, se înfățișează în prezent ca o construcție masivă, cu ziduri groase până la 1,20 m. Ea se compune din subsol (beci), parter și etaj. Beciul este format dintr-o încăpere dreptunghiulară (13 x 8 m) cu boltă semicilindrică susținută pe trei arcuri de cărămidă. Parterul are un vestibul mare din care se

[234] ***Ibidem***, f. 13-15, 31-35.
[235] ***Ibidem***, dosar 136/1918, f. 4-8, 14.
[236] ***Monumentele Craiovei***, p. 43-44.

Scanned with ACE Scanner

Casa Glogoveanu – în prezent Tribunalul Dolj

accede în șapte încăperi adiacente. O interesantă descriere a vestibulului și a camerelor este oferită de Constantin Argetoianu. Potrivit afirmațiilor acestuia fiecare încăpere avea propria sa culoare: „În jurul unui vast hall central, o serie de saloane cu perdele și mobile de mătase a căror culoare era deosebită pentru fiecare. Treceai astfel din salonul roșu, în cel verde și de aci în cel galben și așa mai departe. Salonul cel mare da pe grădină în care coborai prin câteva trepte. O sală de mâncare, lungă și lată și camera de culcare a mătușii-mi completau parterul casei în afară de o serie de încăperi pentru slujitori și serviciu"[237].

Accesul la etaj se face pe o scară interioară mozaicată. Etajul are aceeași distribuție ca și parterul: „O scară ceruită cu îngrijire ducea la catul de sus, unde mai erau vreo două saloane și numeroase camere pentru musafiri"[238]. Tavanele parterului și etajului sunt din grinzi de stejar, înfundate și tencuite[239].

În prezent, aici își desfășoară activitatea Tribunal Județean Dolj.

Boierii Glogoveni au avut case și la Cerneți, însă acestea nu se mai păstrează. Dintr-o scrisoare adresată de Tudor Vladimirescu lui Nicolae Glogoveanu, la 28 ianuarie 1815, aflăm că imobilul a fost ars de adalâii care

[237] Constantin Argetoianu, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. I, partea I, *Până la 1888*, p. 15.

[238] *Ibidem*, p. 15-16.

[239] *Monumentele Craiovei*, p. 43-44.

Scanned with ACE Scanner

devastaseră județele Mehedinți și Gorj: „Hoțomanii de la Ada-Kalé au prăpădit lumea du pe la noi și de la mine și de la dumneata au luat toate bucatele și tot ce au găsit; încă și pe oameni i-au pedepsit tare. Cerneţu l-au ars tot, numai câteva case de cele boierești au mai rămas până acum, pe unde sunt ei închiși, dar, când vor ieși, le voi arde; nu cred că vor scăpa nici acelea"[240].

În această casă a stat, în anul 1838, și ambasadorul francez la Constantinopol, Edouard Thouvenel, la trecerea lui și prin orașul Cerneți[241].

Actualul sat Prunișori a luat ființă după anul 1865, în urma împroprietăririlor făcute de Alexandru Ioan Cuza. Înainte de acest an satul nu se afla pe vatra de astăzi ci în trei grupe de așezări. Primul grup se afla în vestul pădurii Teiș, al doilea în partea de vest a satului Prunișori și se numea „Ivănești", iar al treilea pe Valea Gârniței numit Gârnița de Jos. După anul 1865, din cele trei grupuri de locuințe a luat ființă satul Prunișori, alcătuit din mahalale Ploștina în vest și Gârnița în est.

În acest sat s-a aflat conacul boierilor Glogoveni, prevăzut cu parter (construit din cărămidă) și etaj (din lemn). La parter se găseau 5 camere nu prea mari și un beci. La etaj erau 3 camere mai mari (11/5) și una mai mică. Acest conac a rămas în proprietatea Glogovenilor până în anul 1912, când aceștia l-au vândut împreună cu moșia lui Gheorghe și Ilarion Constantinescu. În anul 1921 aceștia au donat clădirea școlii care a funcționat aici până în anul 1985. Conacul a fost demolat în octombrie 1989[242].

Boierii Glogoveni au avut două case (nr. 33 și 53) și în orașul Râmnicu Vâlcea, pe strada Mihai Bravu. Ele au aparținut căpitanului Alexandru Glogoveanu, fiind construite în secolul al XIX-lea. Acestea nu mai există deoarece au fost demolate în decembrie 1903, atunci când Comisia de salubrizare a

---

[240] *Documente privind istoria României. Răscoala din 1821*, vol. I. *Documente interne*, București, Editura Academiei Române, 1959, p. 89; Mite Măneanu, *Cerneți – creșterea și descreșterea unui oraș*, p. 12; Idem, *Cauzele mișcării revoluționare din 1821. Istoriografia română despre acestea*, în vol. *150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu*, Drobeta Turnu Severin, 1973, p. 17; Vasile Andrițoiu, *Crestomația istoriei Gorjului*, Târgu Jiu, Editura Punct, 1998, p. 83.

[241] M. Edouard Thouvenel, *La Hongrie et la Valachie. Souvenirs de voyage et notices historiques. Ouvrage accompagné d'une carte détaillé du bassin du Danube*, Paris, 1840, p. 161; DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, Fond Jean Porubsky, pachet VII, *Craiova de altădată*, f. 130 v; DJAN Mehedinți, Revizoratul Județului Mehedinți, dosar 665/1942, f. 22; Nicolae Iorga, *Istoria românilor prin călători*, ediția a II-a, vol. III, București, 1929, p. 189; *Călători străini despre Țările Române în secolul al XIX-lea*. Seria nouă, vol. III (1831-1840), București, Editura Academiei Române, 2006, p. 814.

[242] Informație oferită de învățătoarea Maria Egher din comuna Prunișori, județul Mehedinți.

Scanned with ACE Scanner

Primăriei Râmnicu Vâlcea a hotărât demolarea tuturor „caselor insalubre c
prezentau un aspect urât și pericol pentru locuitori"[243].

[243] Titi Mihail Gherghina, *Imagini citadine din Râmnicul de altădată*, Râmnicu Vâlcea, Editura Almarom, p. 299.

Scanned with ACE Scanner

Capitolul II

DOMENIUL FUNCIAR AL BOIERILOR GLOGOVENI

a) Moșiile de moștenire, dobândite, cumpărate

Originari din localitatea Glogova, veciná cu Baia de Aramă, de unde familia și-a luat numele, boierii Glogoveni sunt atestați prima oară în secolul al XV-lea, când documentele menționează pe un anume Drăgomir roșul de la Glogova, ban de Jiu și de Tismana în anul 1405[244].

Deținătorii unui întins domeniu funciar, Glogovenii se pot alătura altor familii cu veche și îndepărtată ascendentă boierească, probabil dinainte de constituirea statului feudal Țara Românească. Existența domeniului lor este dovedită atât de numeroase diate, testamente, cât și de mai multe hotărnicii, rămase ca mărturie de-a lungul timpului.

Această familie boierească avea proprietăți în patru din cele cinci județe ale Olteniei: Dolj, Gorj, Mehedinți și Romanați și în Ilfov.

Moșia lor de vatră și centrul de manifestare socio-economică și politică a fost, până la sfârșitul secolului al XVII-lea, **Glogova** din părțile de nord-vest ale Olteniei.

Moșia Glogova, în anul 1405, atunci când este menționat primul reprezentant al neamului Glogoveanu, se afla în proprietatea boierilor Glogoveni. La 10 mai 1537, Radu voievod dă lui Drăghici ocină în Glogova[245]. La această dată Drăghici a înfrățit pe fratele său Stancu peste ocina din Glogova. Având nevoie de „multă avere și de aspri și de cai", Drăghici a apelat la fratele său Stancu care i-a dat „și averi și aspri și scule de argint și cu îmbrăcăminte bună

---

[244] Constantin Pajură, *Dicționar geografic, istoric și topografic al județului Mehedinți*, Drobeta Turnu Severin, 1947, p. 75; Lucian Predescu, *Enciclopedia României. Cugetarea. Material românesc. Oameni și înfăptuiri*, București, Editura Saeculum IO, 1999, p. 365; *Dicționarul enciclopedic al județului Mehedinți* (coord. Ileana Roman, Tudor Rățoi), Drobeta Turnu Severin, Editura Prier, 2003, p. 193.

[245] DIR, veac XVI, B. Țara Românească, vol. II, București, Editura Academiei Române, 1951, p. 221-222.

Scanned with ACE Scanner

și șei și frâie și butoaie cu vin" în valoare de 3300 de aspri. Stanciu a trebuit să mai plătească 2000 de aspri și pentru casele și caii furați de fratele său Stoian[246]. La 5 mai 1577, Alexandru Mircea voievod întărește lui Necula vătaf ocină în Glogova „jumătate din partea lui Vâlcul, fiul lui Dragomir de peste tot hotarul și din câmp și din munte", cumpărată cu 3600 de aspri[247]. La 7 iunie 1579 Laţco s-a înfrăţit cu Badea din Clășnești, de la care a primit două ogoare în Glogova[248]. La 2 iunie 1588, Mihnea Turcitul confirmă lui Laţco și fiilor săi stăpânirea peste o parte de ocină din Glogova, cumpărată de la cumnata sa, Stanca, cu 4000 de aspri[249]. La 23 iunie 1613, Radu Mihnea întărește lui Stănilă, nepotul lui Necula din Glogova, jumătate de sat din Glogova „din câmp și din apă și din pădure și cu vecinii și cu vaduri de moară și din vatra satului și de peste tot hotarul", cumpărată de la Stănislav, Dragomir și Iseru cu 4000 de aspri[250]. La 12 ianuarie 1622, același domnitor recunoaște lui Necula din Glogova stăpânirea asupra unei ocini în Glogova, cumpărată în 1578-1579 de la Lupu și de la Drăghici și de la Crăciun, pentru 700 de aspri. În acest an, Avram din Glogova susține că tatăl său Necula a cumpărat și el de la cei trei locuitori menționați mai sus 6 locuri. Astfel se ajunge la un proces între reclamant și Necula, câștigat de cel din urmă deoarece Avram nu a putut dovedi că tatăl său a cumpărat acele locuri[251]. La 5 septembrie 1626, Alexandru Voievod întărește lui Necula din Glogova și jupâniței sale Florica, fiica comisului Radu Corlătescu, ocina Glogova „din câmp și din pădure și din apă și cu vecinii și din vatra satului"[252]. Aceste moșii le-a primit Florica de la fratele său Necula în schimbul satelor Corlătești, Vohnești, Popești și Bonteni din Romanați[253]. La 5 februarie 1639, Matei Basarab confirmă stăpânirea lui Nicola asupra ocinii sale „părțile lui Stănilă logofăt și a fratelui său Oprea", cumpărate de la Dumitru

[246] *Ibidem*, p. 221-222.

[247] DRH, B. Țara Românească, vol. VIII, București, Editura Academiei Române, 1996, p. 109-110; DIR, veac. XVI, B. Țara Românească, vol. IV, București, Editura Academiei Române, 1952, p. 266-268.

[248] DRH, B. Țara Românească, vol. VIII, București, p. 333-334.

[249] DIR, veac XVI, B. Țara Românească, vol. V (1581-1590), București, Editura Academiei Române, 1952, p. 359-361.

[250] *Ibidem*, veac XVII, B. Țara Românească, vol. II, București, Editura Academiei Române, 1954, p. 212.

[251] *Ibidem*, veac XVII, B. Țara Românească, vol. IV, București, Editura Academiei Române, 1954, p. 79.

[252] DRH, B. Țara Românească, vol. XXI, București, Editura Academiei Române, 1965, p. 263-265.

[253] *Ibidem.*

Scanned with ACE Scanner

și Duncia, nepoții lui Stănilă din Brativoești cu 900 de aspri[254]. La 12 mai 1642, domnitorul menționat anterior recunoaște lui Vintilă postelnic din Glogova, ocină în Glogova „partea lui Pârvu, fiul lui Cernat, cu livezi, slatină și vătuace". În acest an Pârvu a pârât înaintea domnitorului că a pus zălog această moșie dar Vintilă arată că a vândut ocina și nu a zălogit-o. Domnitorul a dat lui Pârvu 12 boieri „de lege și de judecată", dar el nu a putut jura și, astfel, moșia a rămas în stăpânirea lui Vintilă[255].

În anul 1727, moșia Glogova se afla în stăpânirea lui Matei Glogoveanu și a megieșilor (pe aceasta locuiau 24 moșneni, 40 locuitori cu vie, 71 birnici, 7 văduve, 5 nevolnici)[256]. În anul 1819, stăpân al moșiei era clucerul Nicolae Glogoveanu (62 lude, 425 familii, 54 de frunte[257], 101 de mijloc, 270 de coadă)[258]. În anul 1827, în urma cererii adresate de Alexandru Ghica domnitorului Țării Românești, a fost fixat hotarul dintre moșia Cătunu, proprietatea reclamantului și Glogova, proprietatea lui Glogoveanu: „din culmea dealului de la locul unde au crucea lui Ilie aproape de ceocă despre răsărit lângă drum unde s-au pus piatră, de aici spre apus pe culmea piscului la vale până la copacul trăsnit unde s-au pus piatră. De aici în vale prin vâlcelușa ce este între două vâlcele de la gura ogașului la a căreia obârșie s-a pus piatră. De aici în gura vâlcelei și pe scursura ogașului tot către apus până la malul cel mai despre răsărit unde s-au pus piatră în piscul malului despre moșia Glogova, de aici pe muchea malului în sus înspre miază-noapte până unde s-au pus piatră. De aici drept peste apa Motrului în gura rupturii adică a mătcii cei vechi a Motrului. Și pe matca rupturii în sus tot spre miază-noapte până unde s-au făcut movile în marginea rupturii despre apus, de la acea movilă cam către răsărit până în apa Motrului. Și pe apă în sus până în dreptu răzorului despărțitor de către moșia Glogova. De aici de la apa Motrului drept spre apus până în matca rupturii de mai sus numită. De aici drept în slog unde s-au pus piatră și merge tot spre apus pe slog până în altă parte lângă drum. De aici tot pe slog înainte drept în deal peste piscu și peste râpi pe fața coastei la deal în culme din sus de ceoacă unde s-au pus pietre. De aici către miază-zi în coace și în mijloc unde se îmbină

---

[254] *Catalogul documentelor românești din Arhivele Statului*, vol IV (1633-1639), București, 1991, p. 604.

[255] *Ibidem*, vol V (1640-1644), București, 1981, p. 432.

[256] Nicolae Chipurici, *Județul Mehedinți într-o conscripție de la începutul secolului al XVIII-lea*, în „Drobeta", 1978, p. 147.

[257] În anul 1814, reforma fiscală inițiată de domnitorul Caragea a declanșat mai multe încercări ale șefului statului de a mări numărul ludelor, fixându-se, totodată, și împărțirea locuitorilor birnici în *fruntași*, *mijlocași* și *codași*.

Scanned with ACE Scanner

trei hotară adică să sfârșește Glogova și să îmbină hotaru Cătunu cu Sârb[illegible]
nești[258-259]. În anul 1831, moșia și satul Glogova se aflau în proprietatea comisului
Costache Glogoveanu și a trei moși mari: Păunești, Grăsulești și Ionești[260].
În anul 1845, proprietarul moșiei Glogova era chiverul Costache Glogoveanu[261].
Prin legea rurală din 1864, pe moșia acestuia au fost improprietăriți 319 clăcași
(86 cu doi boi, 223 cu brațele și 10 cu loc de casă) cu 1804 de pogoane. Această
moșie, împreună cu Iormăneștiul și Cămuieștiul, a fost vândută, în anul 1884,
de Glogoveni lui Constantin G. Vernescu[262]. Nu aceeași opinie cu a lui Constan-
tin Bunilă o are C.A. Protopopescu, care susține că moșia a fost vândută la
sfârșitul secolului al XIX-lea de Alexandru Glogoveanu maiorului Lomnescu
pe bază de poliță. Ulterior, aceasta a fost introdusă în Banca Cristo Velini, care
a trimis administratorii ei, printre care și pe Matei Eminescu, fratele poetului
Mihai Eminescu[263]. Peste trei ani, în 1887, Vernescu a vândut moșia lui M.
Păciurea, care în același an, la 24 iunie, l-a împuternicit pe locotenent-colonelul
Alexandru Glogoveanu: „a mă representa cu depline puteri înaintea tuturor
instanțelor adminstrative și judecătorești din Mehedinți în tot ce privește inte-
resele mele ca proprietar al moșiei Glogova cu toate trupurile. În această cali-
tate domnu Glogoveanu va administra numita moșie cu cele mai largi puteri,
făcând învoieli agricole, executând munca, vânzând produsele, încasând banii
și lucrând orice va fi necesar în interesul proprietății. În caz de neînțelegere cu
locuitorii sau alte persoane va fi în drept a reclama la orice autoritate și a
răspunde ca defendar, când aș fi eu reclamat. Se va judeca pentru mine angajând
avocați înaintea tuturor autorităților din țară, va primi pentru mine citații și
sentințe relative la afacerile Glogovei, va deferi și referi jurăminte, va transige,
va executa sentințele ce se vor obține în favorul meu din afacerile numitei
proprietăți, va face și răspunde la orice contestații s-ar ivi cu ocazia executărilor
făcute de mine sau contra mea, va concura pentru mine, va primi bani, cu un
cuvânt va lucra cu depline puteri în orice se atinge de interesele proprietății
mele Glogova. La necesitate, domnu locotenent-colonel Glogoveanu poate

---

[258] Ioana Constantinescu, *Structuri socio-fiscale în județul Mehedinți după Catagrafia din decembrie 1819*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. I, 1978, p. 206.
[259] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet XVII, dosar 15 bis/1827, f. 1.
[260] Ion Donat, Dinică Ciobotea, Ion Pătroiu, *op. cit.*, p. 13.
[261] I. Ionescu, *Catagrafia Episcopiei Râmnicului de la 1845 (Județul Mehedinți)*, în „Mitropolia Olteniei", anul XVII, 1965, nr. 9-10, p. 828.
[262] C. Bunilă, *Cula Glogovenilor, un mit salvat*, p. 9.
[263] C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. I, p. 128.

Scanned with ACE Scanner

delega alte persoane cu toate aceste puteri sau parte dintr-însele"[264].

O evoluție identică cu moșia Glogova a avut, până în secolul al XIX-lea, și moșia Mănăstirea, fiind menționate în documente împreună.

O parte din **moșia Mănăstirea** a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni[265] la 5 mai 1577, când Alexandru Mircea voievod întărește lui Necula vătaf ocină în Mănăstirea „jumătate din câmp și din munte" cumpărată cu 3600 de aspri[266]. La 7 iunie 1579, Latco s-a înfrățit cu Badea din Clășnești de la care a primit două ogoare hotarul și din câmp și din munte" cumpărată cu 3600 de aspri[266]. La 7 iunie în Glogova[267]. La 2 iunie 1588, Mihnea Turcitul confirmă lui Latco și fiilor săi stăpânirea peste o parte de ocină din Glogova cumpărată de la cumnata sa Stanca cu 4000 de aspri[268]. La 23 iunie 1613, Radu Mihnea întărește lui Stănilă, nepotul lui Necula din Glogova jumătate de sat din Mănăstirea „din câmp și din apă și din pădure și cu vecinii și cu vaduri de moară și din vatra satului și de peste tot hotarul", cumpărată de la Stănislav, Dragomir și Iscru cu 4000 de aspri[269]. La 12 ianuarie 1622, același domnitor recunoaște lui Necula din Glogova stăpânirea asupra unei ocini în Mănăstirea cumpărată, în 1578-1579, de la Lupu și de la Drăghici și de la Crăciun pentru 700 de aspri. În acest an Avram din Glogova susține că tatăl său Necula a cumpărat și el de la cei trei locuitori menționați mai sus 6 locuri. Astfel se ajunge la un proces între reclamant și Necula, câștigat de cel din urmă deoarece Avram nu a putut dovedi că tatăl său a cumpărat acele locuri[270]. La 5 septembrie 1626, Alexandru Voievod întărește lui Necula din Glogova și jupânitei sale Florica, fiica comisului Radu Corlătescu ocina Mănăstirea „din câmp și din pădure și din apă și cu vecinii și din vatra satului"[271]. Aceste moșii le-a primit Florica de la fratele său Necula

---

[264] DJAN Mehedinți, Tribunalul județului Mehedinți, dosar 28 (2039)/1887, f. 3.

[265] Satul este menționat într-un document emis la 10 mai 1537 prin care Radu voievod dă lui Drăghici ocină în Mănăstirea (DIR, veac. XVI, B. Țara Românească, vol. II, p. 221-222). La această dată, Drăghici a înfrățit pe fratele său Stancu peste ocina din Glogova. Având nevoie de „multă avere și de aspri și de cai" Drăghici a apelat la fratele său Stancu care i-a dat „și averi și aspri și scule de argint și cu îmbrăcăminte bună și sei și frâie și butoaie cu vin" în valoare de 3300 de aspri. Stancu a trebuit să mai plătească 2000 de aspri și pentru casele și cai furați de fratele său Stoian (*Ibidem*, p. 221-222).

[266] DRH, B. Țara Românească, vol. VIII, p. 109-110; DIR, veac. XVI, B. Țara Românească, vol. IV, p. 266-268.

[267] DRH, B. Țara Românească, vol. VIII, p. 333-334.

[268] DIR, veac. XVI, B. Țara Românească, vol. V, p. 359-361.

[269] *Ibidem*, veac. XVII, vol. II, p. 212.

[270] *Ibidem*, vol. IV, p. 79.

[271] DRH, B. Țara Românească, vol. XXI, p. 263-265.

Scanned with ACE Scanner

în schimbul satelor Corlătești, Vohnești, Popești și Bomeni din Romanați. La 5 februarie 1639, Matei Basarab confirmă stăpânirea lui Nicole asupra ocinii sale „părțile lui Stănilă logofăt și a fratelui său Oprea" cumpărate de la Dumitr și Danciu, nepoții lui Stănilă din Brativoiești cu 900 de aspri[273]. În anul 1685 Glogovenii au vândut această moșie lui Florea Bengulescu.

Moșia Ciucel a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni[274] la 5 mai 157 când Alexandru Mircea întărește lui Necula vătaf mai multe ocini, seliști de casă și vii în Ciucel cumpărate de la Miloae și Crăciun cu 2750 de aspri, de la Crăciun și de la Lupu cu 350 de aspri, de la Pătru și Danciu cu 350 de aspri, de la Crăciun cu 100 de aspri de la Dan și de la Radu cu 1300 de aspri, de la Ion cu 150 de aspri, de la Rădoae cu 70 de aspri[275]. La 7 iunie 1579, Mihnea Turcitul confirmă lui Lațco stăpânirea asupra mai multor ocini și seliști în Ciucel cumpărate de la Lupu cu 3000 de aspri, de la Drăghici și Crăciun cu 3000 de aspri[276]. La 15 iunie 1587, Mihnea Turcitul dă lui Nicola vătaf mai multe ocini și opt livezi din Ciucel, cumpărate de la Lupu și de la Crăciun cu 600 de aspri încă din zilele lui Alexandru Mircea[277]. La 2 iunie 1588, Mihnea Turcitul întărește lui Lațco cu fii săi ocini în Ciucel cumpărate de la Lupu cu 8000 de aspri, de la Drăghici și de la Crăciun cu 7000 de aspri, de la Radu al lui Miloș cu 4000 de aspri, de la Lăudat și nepotul său cu 1500 de aspri, de la fiii lui Radu cu 1500 de aspri, de la Ion, Laiotă și fii Stănesei cu 1000 de aspri, de la Necula cu 960 de aspri de la Giurme, Dan și Nan cu 300 de aspri, de la Stoica și Brătilă cu 1200 de aspri, de la Radu și Mânea cu 1200 de aspri, de la Stan, Chilian și Jitea cu 1200 de aspri, de la Negre și Stanciu cu 1200 de aspri, de la Stan și Miloș cu 1200 de aspri, de la Negre și Gavril cu 300 de aspri[278]. La 12 ianuarie 1622, Radu Mihnea confirmă lui Necula din Glogova ocină în Ciucel cumpărată, în 1578-1579, de la Lupu și de la Drăghici și de la Crăciun pentru 700 de aspri. În acest an Avram din Glogova susține că tatăl său Necula a cumpărat și el de la cei trei locuitori menționați

---

[273] *Ibidem.*

[274] *Catalogul documentelor românești din Arhivele Statului*, vol IV (1633-1639), p. 604. Este menționat într-un document emis la 5 mai 1577 Alexandru Mircea întărește lui Necula vătaf mai multe ocini, seliști de casă și vii în Ciucel cumpărate de la Miloae și Crăciun cu 2750 de aspri, de la Crăciun și de la Lupu cu 350 aspri, de la Pătru și Danciu cu 350 de aspri, de la Crăciun cu 100 de aspri (DRH, B. Țara Românească, vol. VIII, p. 109-110).

[275] *Ibidem.*

[276] *Ibidem*, p. 333-334.

[277] DIR, veac XVI, B. Țara Românească, vol. V, p. 311.

[278] *Ibidem*, p. 359-361.

Scanned with ACE Scanner

mai sus o locuri. Astfel, se ajunge la un proces între răzeșimi și sfetnicii, câștigat de cei din urmă deoarece Avramu nu a putut dovedi că tatăl său a cumpărat acele locuri[279]. La 5 septembrie 1626, Alexandru Voievod întărește lui Sfetnicu din Glogova și pământul său Horica, fiica comisului Radu Cărătescu, cu moșii din câmp și din pădure și din apă și cu vecinii și din vatra satului[280]. Cîucel „din câmp și din pădure și din apă și cu vecinii și din vatra satului”, Cărătești, Vohnești, Popești și Bontemi din Romanați[281]. La 14 septembrie 1636, Matei Basarab recunoaște lui Lațco, fiul lui Neculai din Cîucel, stăpânirea asupra unei ocini din Cîucel „din câmp și din pădure și din apă și din vie și din selișca satului de peste tot”, cumpărată de la unchiul său Radu cu 1200 de aspri[282]. În anul 1727, moșia Cîucelul se afla în stăpânirea lui Staico, Gligoreanu și a megieșilor (pe aceasta locuiau 8 birnici, o văduvă, nezolnici)[283]. În anul 1806, Maria Cepleanca a vândut Mariei Glogoveanu toată partea ei de moșie de dincoace de Motru cunoscută sub numele de Cîucelul și toată partea de dincolo de Motru, numită Ruschiu de Sus și Ruschiu de Jos. La 8 aprilie același an, Maria a dăruit „toată partea de moșie ce o am în Cîucel, atât dincoace de Apă cum și dincolo peste Apă câtă am avut de moștenire i de cumpărătură”. În perioada 1819-1831 această localitate nu mai apare menționată în documente. Obștească catagrafie a Țării Românești, din anul 1831, menționează: „Cămuiești, siliște nouă, mahala de Glogova, se află în stăpânirea comisului Costache Glogoveanu și a trei moși mari”[284]. La 23 septembrie 1846, moșnenii din sat au adresat o jalbă domnitorului Țării Românești, împotriva boierului Costache Glogoveanu, pe care îl acuzau că le-a cotropit jumătate din moșia aflată în hotarul Cămuiești, hotar „ce se află nehotărât de la Mária sa Vodă”. Ei au arătat că îngrijitorul moșiei boierești permisese ca pe partea de moșie, cotropită de la ei, să se facă stație de poștă. Cereau Judecătoriei județului Mehedinți să desemneze ingineri hotarnici, care să meargă la fața locului, și să aleagă moșia, după zapisele lor[285]. În anul 1851, moșnenii s-au plâns din nou domnitorului, susținând că Glogoveanu, în pofida rezoluției domnești prin jalba înaintată cu prilejul vizitei lui Gheorghe Bibescu în județul Mehedinți, refuză să prezinte

[279] *Ibidem*, veac XVII, B. Țara Românească, vol. IV, p. 79.
[280] DRH, B. Țara Românească, vol. XXI, p. 263-265.
[281] *Ibidem*.
[282] *Ibidem*, vol. XXV, București, Editura Academiei Române, 1985, p. 426-427.
[283] Nicolae Chipurici, *Județul Mehedinți într-o conscripție de la începutul secolului al XVIII-lea*, p. 147.
[284] Ion Donat, Dinică Ciobotea, Ion Pătroiu, *op. cit.*, p. 13.
[285] DJAN Mehedinți, Tribunalul județului Mehedinți, dosar 10/1846, f. 85.

Scanned with ACE Scanner

cărțile pe care le are pentru a se putea alege corect hotarul moșiei. Ei cereau ca boierul să fie obligat să prezinte cărțile moșiei[286]. În septembrie 1873, moșnenii confirmă hotărnicia făcută, la cererea lui Costache Glogoveanu, de inginerul Alexandru Popovici, în anul 1871, părților de moșie din Cămuiești pe care boierul pretindea că le avea de cumpărătoare încă din anul 1806. Moșnenii au arătat că inginerul trasase hotarul după spusele lui Glogoveanu, intrând în pământ străin, sub pretext că ei nu aveau acte. Mai susțineau că dețin acte și știu și ce părți cumpăraseră în trecut Glogovenii și la cât aveau dreptul. Totodată, menționau că boierul, fiind cel mai mare codevălmaș, dăduse pământ foștilor chiriași, luând bani de la aceștia. Cerea Tribunalului să confirme hotărnicia prin punctele fixate de ei[287]. La 28 septembrie același an, Tribunalul Mehedinți a confirmat hotărnicia moșiei Cămuiești, reglementând, astfel, procesul dintre Costache Glogoveanu cu moșnenii din Cămuiești pentru partea lor de moșie dinspre trupurile Ruschiu de Sus și de Jos și Glogova, stăpânite până atunci în devălmășie. Instanța a condamnat pe moșneni la plata a 500 de lei cheltuieli de judecată[288]. În anul 1887, moșia Cămuiești împreună cu Glogova au fost vândute de familia Glogoveanu lui Constantin G. Vernescu.

Moșia și satul Baia a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni, la 12 martie 1581, când Dumitra și Mara, fiicele lui Dumitru din Bârsești, vând Neacșei, soția lui Lațco din Glogova, și fiilor ei, Necula și Vintilă a treia parte din satul Baia „de peste tot hotarul, din câmp și din pădure și din apă și din vatra satului" cu 2300 de aspri[289]. În acest zapis se menționau și hotarele moșiei vândute: „de la obârșia Aninoasei în vale, pe Valea Mică și de aci peste deal la râul Ogaș, peste apă la câmp, pe hotarul de la baltă în valea Sohodol până peste apă în sus, la piatră, până în deal, până la ....ol cu Știubei, iarăși până la vale și la deal... Vârzer peste vale, peste... și în vale, peste deal, unde este un fag, peste deal și până în vale și în sus la hotarul Pestriței, unde este o piatră și din deal la vale și în sus pe deal la hotarul Motrului pe hotar până la Valea Aninoasei"[290]. La 25 octombrie 1593, Mihai Viteazul întărește lui Nicula, fiul lui Lațcu, stăpânirea peste satul Baia, cumpărat de la Dumitra și Mara, fiicele lui Dumitru din Borăști, cu 9500 de aspri[291]. La 1 septembrie 1622-mai 1623, Radu Voievod întărește lui

[286] *Ibidem*, dosar 28/1851, f. 111.
[287] *Ibidem*, dosar 159/1872, f. 50-51.
[288] *Ibidem*, f. 61-62.
[289] DIR, veac XVI, B. Țara Românească, vol. V, p. 13-14.
[290] *Ibidem*.
[291] *Ibidem*, veac XVI, B. Țara Românească, vol. VI, București, Editura Academiei Române, 1953, p. 81-82.

Scanned with ACE Scanner

Necula Glogoveanu a treia parte din satul Baia, din câmp și din pădure și din apă și cu vecini și cu vatra satului, de pretutindeni cinstit se va despărți de gios cu boierul, după cum este a lui veche și dreaptă ce intă și de moșteniș din vechime din dedi altor domni țărani[292]. În timpul domniei lui Șerban Vodă (1654-1658), Necula, având nevoie de bani, a pus partea sa de ocină și cu vecini zălog la un anume Ghinea din Ghinești, pentru 1000 de aspri gata. În timpul domniei lui Radu Vodă (1658-1659), fiul acestuia, Pană și Ghinea, după moartea lui Ghinea, a avut loc un proces între fii acestuia, Pană și Ghinea, și Necula. Cei doi au reclamat că Necula nu a pus zălog moșia, ci au vândut-o pe veșnic pentru 1000 de aspri. După ce a cercetat pricina dintre cele două părți, domnitorul a decis ca Necula să returneze banii celor doi, iar ei să rămână cu moșia Baia[293]. În anul 1649, Necula vinde partea lui de moșie din Baia cu rumâni fratelui său Vintilă postelnic din Glogova cu 8000 de aspri. La 12 mai 1663, Matei Basarab întărește lui Vintilă postelnic cumpărătura făcută la Baia[294]. Autorii tratatului de *Istoria României*, vol. III susțin că, în anii 1641-1642, domnitorul Matei Basarab a luat de la Glogovenii Baia de Aramă, fără însă să precizeze dacă este vorba despre moșie sau mină. Într-un document emis în anul 1643, chiar în timpul domniei acestuia și publicat după apariția lucrării *Istoriei României*, se menționează că în acel an domnitorul a întărit lui Vintilă Glogoveanu, partea de moșie din Baia de Aramă cumpărată de la fratele său Necula. În condițiile acestea este greu de crezut că Matei Basarab le-ar fi luat cu un an mai înainte Glogovenilor moșia. Putem considera că, atunci când autorii tratatului *Istoria României* susțin că în anii 1641-1642 Matei Basarab le-a luat Glogovenilor Baia de Aramă ei se referă nu la moșie, ci la mină, deși nici un document nu menționează exploatarea ei de către Glogoveni până în anul 1717. Probabil această mină fusese încredințată spre exploatare acestei familii boierești de vreun domnitor, căci minele erau apanajul domniei. Considerăm că unul dintre motivele care l-ar fi determinat pe domnitor să facă acest lucru îl reprezintă rolul politic pe care această familie boierească, înrudită cu Basarabii prin intermediul lui Basarab Țepeluș, l-a avut în secolele XV-XVII.

Nu se știe cât timp a rămas moșia Baia de Aramă în proprietate boierilor Glogoveni deoarece documentele ulterioare menționează doar așezarea Baia de Aramă, fără să mai precizeze și proprietarii acesteia. În anul 1819, această moșie se afla în stăpânirea mănăstirii Baia[295].

---

[292] *Ibidem*, veac XVII, B. Țara Românească, vol. IV, p. 188-189; DRH, B. Țara Românească, vol. XI, p. 7.

[293] *Catalogul documentelor Țării Românești din Arhivele Statului*, vol. V (1640-1643), București, 1985, p. 432.

[294] Ioana Constantinescu, *op. cit.*, p. 205.

Scanned with ACE Scanner

Actualul sat **Prunișori** a luat ființă după anul 1865, în urma împroprietăririlor făcute de Alexandru Ioan Cuza. Înainte de acest an satul nu se afla pe vatra de astăzi ci era răspândit în trei grupe de așezări. Primul grup se afla în vestul pădurii Teiș, al doilea în partea de vest a satului Prunișori și se numea „Ivănești", iar al treilea pe Valea Gârmiței, numit Gârmița de Jos. După anul 1865 din cele trei grupuri de locuințe a luat ființă satul Prunișori, alcătuit din mahalalele Ploștina în vest și Gârmița în est.

Vechiul sat a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni la 20 februarie 1620, când Radu Mihnea voievod întărește lui Lupu Glogoveanu și fiilor lui moșia Prunișori cumpărată de la Hinca, fata Tachii, cu 2800 de aspri[293]. În anul 1819, pe moșia Prunișori a clucerului Nicolae Glogoveanu locuiau 35 de familii (5 ½ lude, 26 „de frunte", 10 „de mijloc" și 19 „de coadă")[294]. În anii 1831[295] și 1845[296] proprietar al moșiei, pe care locuiau 128 familii, era comisul Costache Glogoveanu. În anul 1833 s-a stabilit hotarul de răsărit dintre satele Prunișori și Pereni[297]. La 30 octombrie 1847 se realizează, de către inginerul hotarnic Grigore Otetelișeanu, la cererea marelui agă Costache Glogoveanu, hotărnicia Prunișorilor, stabilindu-se astfel limitele acestei moșii. Potrivit acestui act hotarul dintre Prunișori și Pereni era „din moviliția despre litera A, făcută în culmea dealului Gârlițului, despre Degerați, către apus și miază-zi, drept prin cea de sub litera b, făcută în trăsura I-a, până în cea de subt litera B din trăsura 2-a, de aci cam înspre apus drept în litera Г, din trăsura a 3-a, numită a mijlocului. De aci cam înspre apus și miază-noapte drept în cea de sub litera D în trăsura a 4-a, de aci tot cam înspre apus și miază-noapte, dar puțin la stânga, drept prin cea de sub litera E din trăsura a 5-a, până în cea de sub litera Ж, din culmea dealului". Limita dintre moșiile Zegaia și Prunișor începea „din moviliția de supt litera Ж, ce este în culmea dealului, la stânga și cam înspre apus, pă culmea dealului în jos până în piatra numită pe la școrușul lui Piele de supt litera Z. De aci tot la stânga cam spre miază-zi, drept în moviliția din fața Zegăii, de supt litera, ce este în obârșia ogașului Marinii. De aci tot la stânga și spre miază-zi pă ogașul Marinii la vale, până în piatra de supt litera K și tot drept înainte până în matca Zăgăii, la litera Л. Hotarul dintre moșiile Gutu sau Florești

[293] C. V. Obedeanu, *Boierii Mehedinteni-Glogoveni*, în „Arhivele Olteniei", anul VI, 1927, nr. 29-30, p. 155-156; Mite Măneanu, *Oltenia de la medieval la modernitate*, Craiova, Editura MJM, 2009, p. 229, 233

[294] Ioana Constantinescu, *op. cit.*, p. 205.

[295] Ion Donat, Dinică Ciobotea, Ion Pătroiu, *op. cit.*, p. 9.

[296] Ion Ionescu, *op. cit.*, p. 822.

[297] Elena Mihaela Zăvadă, *op. cit.*, p. 83.

Scanned with ACE Scanner

începea „de la litera Л, cam între răsărit și miază-zi, pă matca Zăgăii în jos, până la litera M, în botul Piscului în piatra verde, de aci la dreapta și cam înspre miază-zio, peste botul Piscului și peste o vâlcea și un deal de peste apa Floreștilor drept în piatra cea bătrână de supt litera N, de aci tot la dreapta și cam înspre miază-zi drept în gura Aiului la litera O, unde să împreună matca Aiului cu a râului Frumos. De aci pă râul Frumos în sus până la litera П, de aci cam tot înspre miază-zi și apus, pă pisc drept la litera P, în deal, la moviliță ce s-au făcut lângă drum, unde au fost gârnița înfierată cu piatră. De aci tot la dreapta și cam înspre apus, pă pisc drept la litera P în deal, la moviliță, de aci tot la dreapta și cam spre apus, drept în moviliță de supt litera C". Limita dintre moșiile Ghelmegioaia și Prunișori începea „din moviliță de supt litera C, la stânga și cam la miază-zi peste două coade ale văii Gârnița, drept în piatra de supt litera T, ce este în culmea dealului". Hotarul dintre moșiile Prunișori și Fântâna Domnească era „din piatra de supt litera C ce este în culmea dealului, la stânga și spre răsărit, pă drumul după culmea dealului în jos până la litera Y. De aci lasă culmea și trage drept în piatra de supt litera Ф. De acolo pă jos și tot drept în piatra de supt litera X. De aci la stânga și tot cam înspre răsărit și miază-noapte, peste apa Hușniții, drept în semnul de sub litera Л, făcut în gura unei vâlcele. De aci, tot acea vâlcea în sus până înspre răsărit și miază-noapte peste două dealuri și peste două văi cu a Desărașilor, drept în piatra verde de la feregă, de sub litera III, la stânga și cam înspre apus, pă supt coastă, drept în obârșia văii Dăsărașilor, în moviliță de supt litera III. De aci la dreapta și spre miazănoapte prin movilițele făcute pă culmea Husniții, în sus, până în cea de supt litera A, despre partea lor iar din Prunișori a moșnenilor Pereni unde să încheie perimetrul acestor două moșii"[300].

Prin reforma agrară din anul 1864, pe moșia lui Costache Glogoveanu au fost împroprietăriți 130 de clăcași (unul de frunte, 52 de mijloc și 77 pălmași)[301]. La 2 aprilie 1878 se realizează o nouă hotărnicie a moșiei prilej cu care sunt stabilite hotarele dintre Prunișori și celelalte moșii. Limita dintre moșiile Gârnița Ghelmegioaia și Prunișori era „din punctul pe plan sub litera A ce este la gârnița înfierată s-a tras linia dreaptă spre miază-zi peste valea cu papură ce-i zice și valea Gârniții prin rotocoalele No 1, 2, 3, 4 și 5 în punctul pe plan sub litera B numit Capul Gorunilor unde se încolțește moșia Prunișori cu moșia Gârnița

[300] DJAN Mehedinți, Tribunalul județului Mehedinți, dosar 68/1849, f. 1-6.

[301] Irina Gavrilă, *Baze de date istorice. Marea proprietate funciară potrivit matricelor nominale ale locuitorilor împroprietăriți prin Legea rurală din 1864*, București, Editura Oscar Print, 2005, p. 94.

Scanned with ACE Scanner

Ghelmegioaia și cu moșia Fântâna Domnească". Hotarul moșiilor Prunișori și Fântâna Domnească începea „din punctul de pe plan sub litera B numit Capul Gorunilor merge limita dinspre răsărit pe Drumul Bătrân prin rotocolurile înfințate acum sub No 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 și 36 la No 37 ce este piatra din Poiana mare, de aci merge limita linie dreaptă prin rotocolurile No 38, 39, 40, 41, 42, 43 și 44 la No 45 ce este piatra deasupra ogășelului Ciocșișu și în prelungirea acestei linii în măgura No 46 ce este în gura ogășelului, de aci merge limita spre deasupra ogășelului în măgura în punctul No 47 de aci linia dreaptă peste câmp prin rotocolul No 48 în măgura No 49 ce este în marginea Linii ferate, de aci linia dreaptă peste Linia ferată peste matca apii Husniții prin rotocoalele No 50 și 51 în No 52 ce este deasupra drumului Craiovei la începerea ogășelului Lugoșanu de aci merge limita spre est pe ogășelul Lugoșanu prin rotocolul No 53 în măgura No 54 și de aci linia dreaptă prin pădure peste valea Desărați în piatra ce este pusă în crăcile unui Fagul mare pe plan sub litera C ce este colț al moșii și să înjugă moșia Prunișori cu moșia Degerați. Granița dintre Prunișori și Degerați începea din punctul de pe plan sub litera C ce este piatra în crăcile unui Fagu mare și colț al moșiei Prunișori cu Fântâna Domnească, merge limita drept spre apus în măgura No 55 de aci drept în măgura No 56 de aci drept în măgura No 57 apoi de aci drept în rotocolul No 58 și de aci drept în măgura No 59 deasupra bălții lângă drumul Dejeraților, de aci tot pe drum spre miază-noapte prin măgurile sub No 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66 și 67 până în punctul pe plan litera D unde stă moșia Dejerați și să înjugă moșia Prunișori cu moșia Peri. Limita dintre moșiile Peri și Prunișori era următoarea: „din punctul pe plan sub litera D unde sunt două măguri și despărțire între moșia Dejerați cu moșia Peri, merge limita tot pe Drumul Culmei în direcțiunea apusului prin măgurile sub No 68, 69, 70, 71 și 72 în măgura de la piatră sub No 73, de aci coboară limita între apus și miază-zi linia dreaptă prin măgurile No 74 și 75 în măgura lângă drumul Peri sub No 76 ce este în valea Perilor, de aci linia dreaptă peste apa Husnița spre apus în măgura No 77 numit în colțul piscului Tarniții, de aci drept între apus și miază-noapte în măgura No 78 numit în piscu Tarniții și de aci pe maidanu culmii Tarniții prin măgura sub No 79 și în măgura sub No 80, de aci drept în măgura sub No 81 și de aci drept în marginea pădurii în punctul pe plan sub litera E unde stă învecinarea moșii Prunișori cu moșia Peri și să înjugă moșia Prunișori cu moșia Zăgaia a moșnenilor Bădițești. Granița dintre moșiile Zăgaia și Prunișor eră „din punctul pe plan sub litera E unde să învecinește și moșia Peri merge

Scanned with ACE Scanner

limita între apus și miază-zi linie dreaptă în măgura sub No 82 de aci linia dreaptă mai spre miază-noapte în măgura sub No 83 ce este în Valea Zăgăii și de aci linia dreaptă mai spre apus în măgura pe plan sub litera F ce este lângă ogășelul Ciocșișu și unde stă învecinarea cu moșnenii Bădițești. Hotarul dintre Prunișori și Porcești era din punctul pe plan sub litera F unde se încolțește moșia Bădițeștilor linia dreaptă spre răsăriu în punctul sub No 84 ce este piatra la Goruni, de aci linia dreaptă în jos între miază-noapte și răsărit în măgura ce este în matca Văii Zegaia pe plan sub No 85 de aci merge linia între miază-zi și răsărit tot pe apa Văii Zegaia în jos în măgura din matca sub No 86, de aci linia dreaptă în deal spre apus prin măgura sub No 87 în culme în măgura No 88 și de aci linie în jos în Valea Florești în măgura sub litera G ce este lângă Drumul Mare și lângă Calea Ferată și unde să începe moșia Gutu sau Florești. Limita dintre Gutu și Prunișori se urmează „din punctul pe plan sub litera G ce este și colț cu moșia moșnenilor Porcești merge limita spre răsărit linie dreaptă pe matca veche a apei Floreștilor în măgura sub No 89 de aci linie dreaptă în măgura lângă apa de sub Piscu Poștilor sub No 90, de aci linie dreaptă în măgura sub No 91 și de aci linia dreaptă în măgura din piatră la Capul Pogunelor Popii sub No 92 de aci în direcțiunea apusului spre miază-zi prin măgurile No 93, 94 și 95 în măgura sub No 96, de aci drept din măgură în măgură sun No 97, 98 și 99 în măgura sub No 100 ce este în calea Aiului la împresurarea pâraielor, de aci drept la măgură sub No 100 ce este de la țuțaru sun No 101 din acest punct drept pe coastă în deal în măgura No 102 ce este deasupra de Valea Aiului și de aci linia dreaptă în marginea Aiului în măgura sub No 103. Din acest punct linia merge în direcțiunea opusă pe vechea și actuala posesiune prin măgurile sun No 10, 105, 106, 107, 108 și 109 în măgura din marginea pădurii de la Gârnița înfierată pe plan la litera I unde se încolțește moșia Gârnița, moșia Gutu și moșia Prunișori“[302].

În anul 1906, proprietar al moșiei Prunișori era Nicolae Glogoveanu[303]. La 9 iulie 1909, acesta a arendat moșia pe o perioadă de șapte ani lui Gheorghe C. Bratiloveanu. Data la care urma să intre în vigoare contractul de arendare era 19 aprilie 1913.

La 9 iulie 1911, Nicolae Glogoveanu a vândut lui Costache Constantinescu moșia Prunișori și Gârnița cu prețul de 1600000 de lei. Din această sumă 241808,85 de lei urmau să fie achitați Societății Creditul Funciar în contul

[302] ANIC, Creditul Funciar Rural, dosar 1975/1890, f. 43-46.

[303] *Anuarul agriculturei pe anul 1906 cuprinzând cele 5 județe din regiune Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanați, Vâlcea*, p. 127; Gabriel Croitoru, *op.cit.*, p. 92.

Scanned with ACE Scanner

împrumutului de 240000 de lei, 200000 de lei Societății de Asigurare „Națională", 200000 de lei lui Gheorghe C. Comea și 100000 de lei lui Tache Bărbuță, cetățeni de la care Nicolae Glogoveanu se împrumutase, 400000 de lei celor trei copii: Elena Brăiloiu, Ion și George Glogoveanu, 45000 de lei lui Sabrina, actualul arendaș al moșiei, sumă ce reprezenta arenda pe care Nicolae Glogoveanu o încasase anticipat, restul banilor rămânându-i vechiului proprietar al moșiei[924]. În acest an, Gheorghe C. Bratiloveanu a cesionat noului proprietar, Costantin Constantinescu, și contractul de arendare pe care îl încheiase cu Nicolae Glogoveanu, contra sumei de 200000 de lei.

Satul Broscari a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni[925], la 3 februarie 1637, când Preda spătar, feciorul lui Tudosie, fost mare logofăt, nepotul Predei banul Buzescu vinde jupanului Nicolei pârcălabul de Glogova jumătate din satul Broscari „ot sudtvo Meh(edinți), de în câmpu și de în pădure și de în apă și cu plaiu de vii și cu rumânii câți se vor afla pre ceastă jumătate de sat și cu tot venitul și din sezutul satului de pretutindenea și oricât să va alege, de preste tot hotarul" pentru 240 de aspri[926]. La 4 iunie 1637 Matei Basarab întărește lui Necula, pârcălab din Glogova jumătate din Broscari „din câmp și din pădure și din apă și cu plaiul de vie și cu vecinii câți se vor afla pe această jumătate de sat cu tot venitul și din silișteа satului, de peste tot oricât se va alege de peste tot hotarul"[927].

La 27 iulie 1643, Dragomir Cușescul cu fii săi Dumitru și Alexandru și fratele său Danciu cu fiul său Nedelea recunosc că sunt rumâni ai lui Nicola Glogoveanu. La 20 decembrie 1644, Matei Basarab întărește lui Necula partea sa de moșie din Broscari „cu rumâni, vie, baltă"[928]. Ante 14 martie 1646, aceluiași Nicola a cumpărat de la Preda spătar din Ciuturoaia mai mulți rumâni din Broscari[929]. La 3 februarie 1650, Goran, logofăt din Olănești, și Vlad, iuz bașa din Bărsești au vândut lui Necula pârcălab din Glogova jumătate din Broscari „cu toată ocina și cu toți rumânii și cu tot venitul cât se va afla" cu

---

[924] ANIC, Creditul Funciar Rural, dosar 1975/1890, f. 108-109.

[925] Moșia Broscari la sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea făcea parte din cele 130 de moșii ce intrau în stăpânirea boierilor Buzești (Gr. Tocilescu, *Documente inedite privitoare la istoria Românilor. Hrisovul Buzeștilor*, în „Tinerimea Română", seria nouă, vol. I, 1898, p. 111).

[926] DJAN Dolj, Colecția Documente Istorice, pachet CCCXLI, dosar 2/1637, f. 1.

[927] *Ibidem*, dosar 3/1637, f. 1; Dumitru Bălașa, *Un pergament slavon de la Matei Basarab, 1636*, în „Mitropolia Olteniei", anul XXIV, 1972, nr. 7-8, p. 629.

[928] *Catalogul documentelor Țării Românești din Arhivele Naționale*, vol. V.

[929] *DRH, B. Țara Românească*, vol. XXXI, p. 70-71.

Scanned with ACE Scanner

4000 de aspri. Cei doi aveau moșia de la moșii lor boieri din Drăgoiești. Aceasta fusese împresmată de boierii Buzești, dar ei au reușit s-o recupereze prin judecată în timpul domniei lui Matei Basarab[310]. În acest an, Necula a mai cumpărat și o plasă de români de la Broscari: Crașovă, Lupu și Drăilă, Barbu, Dragomir, Stoian, Dobromir, Ion, Bălan, Radu, Nicola Cimponeriul, Tudor Popăscul, Crăciun, Baica, Badea, Iancu, Iovan, Stanciu, Lupu, Dragomir cu fiii lor[311]. La 29 ianuarie 1652, Mitropolitul Țării Românești trimite boierilor și roșiilor din județul Mehedinți, megieșilor dimprejurul Rogovei și al Broscarilor carte de blestem și le cere să aleagă hotarele Rogovei despre Broscari „pe hotarele cele bătrâne care le-au ținut banul Preda Buzescul și Cârstea vornicul" deoarece „și acu s-au sculat Broscărenii în zilele mării sale Io Matei Basarab voievod împreună cu Necula". La 26 februarie 1652, egumenul Nicodim de la Tismana, împreună cu Mihail comisul, i s-au plâns domnitorului Matei Basarab că hotarele Rogovei au fost încălcate de către broscărenii lui Necula Glogoveanu. Domnitorul a trimis pe Pătru al doilea portar și alți boieri la fața locului, care „au găsit că broscărenii au călcat moșia, fapt pentru care au rămas brocărenii lui Necula Pârcălabul de lege și de pradă de le-au luat Pătru portarul gloabă domnească de hotar precum este legea hotarelor și a țării". Conflictele dintre pitarul Necula, pe de o parte, și egumenul mânăstirii Tismana împreună cu Filișanu, pe de altă parte, au continuat și în anii următori[312]. La 4 iunie 1652 și 14 iunie 1652 Matei Basarab desemnează 12 jurători pentru Drăgan și feciorii lui care să jure că sunt rumâni din Știubei și nu din Broscari (aflat în stăpânirea Nicolei Pârcălabul). La 2 iunie 1653, Ștefan, mitropolitul Țării Românești, trimite înștiințare și blestem către 12 jurători care trebuiau să certifice locul unde au fost apucați niște rumâni anume: Nicola și Duca și cu frații lor de legătura lui Mihai Viteazul: la Gogoși sau la Broscari. Neputând să jure, mitropolitul a hotărât „acolo unde vor fi născut și unde vor fi crescut și unde vor fi șezut și lăcuit mai mult, acolo să-i dați să fie". La 20 martie 1654, locuitorii și megieșii dimprejurul Broscarilor desemnați de mitropolitul Țării Românești stabilesc faptul că Duca cu frații lor s-au născut, au crescut și șezut în Broscari „încă de la Șerban Vodă și mai dinainte vreme". La 25 iulie 1654, Constantin

[310] *Ibidem*, vol. XXXV, București, Editura Academiei Române, 2003, p. 67-68; *Catalogul documentelor Țării Românești din Arhivele Naționale*, vol. VII (1650-1653), București, Editura Academiei Române, 1999, p. 281.

[311] *Ibidem*, p. 68.

[312] Cornelia Stăncuț, Vladimir Osiac, *Din istoricul moșiei Rogova*, în „Historica", vol. II, 1971, p. 128.

Scanned with ACE Scanner

Șerban întărește aceluiași Necula niște rumâni din Broscari: Nicola, D
Mirea, Lupu și Dumitru, feciorii lui Drăgan. În acest document se mențione
că, în anul 1652, acești rumâni au reclamat domnitorului Matei Basarab c
nu au aparținut lui Necula ci lui Preda mare vornic. Domnitorul le-a dat
megieși, care să cerceteze dacă sunt ai lui Preda mare vornic din satul Șoim
sau ai lui Preda dar nu au putut dovedi acest lucru. În anul următor rumâni
au adresat din nou domnitorului susținând că ei sunt rumâni din satul Gogo
și nu din Broscari. Matei Basarab voievod a poruncit mitropolitului Ștefan
boieri și megieși să vadă dacă ei spun sau nu adevărul. Boierii și megieșii a
arătat că acești rumâni nu spun adevărul. În anul 1654, ei se adresează din no
domnitorului dar nici de această dată nu au câștig de cauză[313]. În aprilie 165
Constantin Șerban dă zăvaș la 24 de boieri să aleagă hotarul dintre Rogova și
Broscari, în urma cererii lui Necula pitar și a „cocoanilor" Filișanului și să
fiverze pe feciorii Turcului ca rumâni fie la Rogova (ai Mănăstirii Tismana) fie
la Broscari (ai lui Necula pitar). La 17 august 1657, Radu, feciorul lui Buliga
fratele lui Nicola din Broscari, vinde un rumân clucerului Semen din Glogova.
La 3 iulie 1658, marele agă Vladu anunță pe sătenii din Broscari că au revenit
prin poruncă domnească sub stăpânirea lui Nicola biv vel pitar. La 28 aprilie
1662, Grigorie Ghica dă mănăstirii Tismana, lui Preda sluger și fratelui său
Barbu, feciorii Filișanului satul Rogova „cu tot hotarul pre hotare bătrâne și
pre semne". În acest an, Semen clucer și fratele său, Ivan spătar, feciorii Neculei
pitar Glogoveanu au reclamat că le-a fost împresurată o parte din moșia lor
Broscari atunci când s-a hotărnicit satul Rogova. Domnitorul a numit, în iulie
același an, 24 de boieri hotarnici care să stabilească hotare celor două moșii.
Aceste hotare erau: „în măgura goală la vale în piatra din matca văii lângă apă,
d-acia în gura Padinei și de acia pe subt Padina largă în pisc iar în piatră, d-acia
la Lacul cu Laptele Sec și pre drum spre Dunăre până în Copanitum de se
hotărăște cu lova în piatră"[314].

La 24 aprilie 1676, mai mulți săteni mărturisesc domnitorului ca un călăraș
de la Devesel, care „mai mult a șezut la Broscari" în satul Buzăscului nu era
român așa cum susțineau boierii Glogoveni ci fecior de sârb. La 25 septembrie
1679 12 jurători urmau să jure că Dumitru călărașul din Batoți „nu iaste român
din Broscari (moșie a boierilor Glogoveni), nici i-au apucat pe moșu său pe
tată-său legătura lui Mihai Vodă la Broscari". La 5 mai 1676, domnitorul Duca
poruncește feciorilor lui Simon clucerul, Gheorghița și Giurco să-l lase în pace

[313] *Ibidem*, vol. VIII (1654-1656), București, Editura Academiei Române, 2006, p. 116.
[314] DJAN Dolj, Condica mănăstirii Tismana, vol. III, f. 84-87.

Scanned with ACE Scanner

pe Dumitru din Devesel, adică, să nu le fie rumân, pentru că el era trecut în catastiful vistieriei între călărași. Înainte de 1680, mai mulți rumâni, anume: Crașovă cu feciorii lui, Lupul cu feciorii lui, Trăilă cu frate-său Barbu cu feciorii lui, Dragomir cu feciorii lui, Stoian cu frate-său Dobromir, cu feciorii lui Ion, Batan cu feciorii lui, Radu brat Crașovă, Nicola Cimponeriul cu feciorii lui, Tudor Popăscul cu feciorii lui, Crăciun cu feciorii lui, Baica cu feciorii lui, Badea cu feciorii lui, Iancu cu feciorii lui, Iovan cu feciorii lui, Stanciu cu feciorii lui, Ion cu feciorii lui, Lupul cu feciorii lui, Dragomir fratele Lupului, Trăilă cu fratele lui și cu feciorii lor, Dumitru cu feciorii lui, Lăudat cu feciorii lui, Trăilă cu feciorii lui și Pârvu și Dragotă cu feciorii lor, Frâncu cu feciorii lui, Gruia cu feciorii lui, Pârvu cu feciorii lui, Iancu cu feciorii lui, Dumitru cu feciorii lui, Alecsor cu feciorii lui, Dumitru cu feciorii lui, Duca cu feciorii lui, Lupu cu feciorii lui, Nicola cu feciorii lui, Dragomir cu feciorii lui, Drăgan și Cândea cu feciorii lor, Preda cu feciorii lui, Danciul cu feciorii lui, Nedelcu cu feciorii lui, Simion cu feciorii lui, Răsvan cu feciorii lui, Stanciul cu feciorii lui, Nicola cu feciorii lui, Matei cu feciorii lui, Iancu cu feciorii lui, Neagoie cu feciorii lui, Rădicea cu feciorii lui, Brătolia cu frate-său, Pătru cu feciorii lui, Nicola cu feciorii lui, Frățilă cu feciorii lui, cumpărați de Nicula Glogoveanu de la Guran logofătul, Vlad iuzbașa și de la Preda spătar din Cepturoaia îi cer să-i înscrie la slujbă pentru a scăpa de rumânie.

În anul 1727, moșia Broscari se afla în stăpânirea consilierului Strâmbeanu și a lui Matei Glogoveanu[315]. După moartea lui Matei, această moșie a rămas fiului său Ioniță. În perioada 1727-1768 Ioniță Glogoveanu a vândut partea sa de moșie serdarului Știrbei pentru 3300 de aspri[316] (în timpul domniei lui Grigorie Ghica). În anul 1768, moșia se afla în proprietatea Dumitranei și a lui Barbu Știrbei[317].

Satul și moșia Corcova au intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni[318] la 31 martie 1638, atunci când Vasile paharnic, fiul lui Preda și nepotul Nicăi, a

---

[315] Nicolae Chipurici, *Județul Mehedinți într-o conscripție de la începutul secolului al XVIII-lea*, p. 145.

[316] DJAN Dolj, Colecția Documente Istorice, pachet CCCXLI, dosar 39/fără dată, f. 1-2.

[317] *Ibidem*, dosar 12, 18, 19/1768.

[318] Este menționat într-un document emis la 28 iulie 1478 prin care Radu Voievod întărește lui Voislav cu fiii și cumnatului său Stan *Corcova*, cumpărată de la Petre diaconul cu 600 aspri. La 11 aprilie 1586 Mihnea Turcitul confirmă lui Mihu și lui Stoian partea lor de moștenire din Corcova. După această dată cei doi, neavând urmași, au înfrățit pe sora lor și pe fiii ei Stăitea și Pătru pe acea moșie (*DIR, veac. XVI, B, Țara Românească*, vol. V (1581-1590), p. 232-233). La 1 iulie 1594 Mihai Viteazul întărește lui Necula jumătate de moară cu vadul din satul Corcova, cumpărate de la Barbu, fiul lui Dumitru cu 1370 de aspri și două vii, cumpărate una de la Stoica cu 430 de aspri și alta de la Drăgăneasca cu 340 de aspri (*DRH, B Țara*

Scanned with ACE Scanner

vândut lui Necula pârcălabul de la Glogova „satul Corcova ot sudstvo Mehedinț și cu toate cumpărăturile“[319]. În acest document se menționau și hotarele moșiei: „de în hotarul Gârbovățului până în hotarul Jirovului în cruce la piatră și pe albia Motrului cea bătrână în sus până în dealul Lupșei și iară până în hotarul Gârbovățului“[320]. La 4 iunie 1639, Răducan, feciorul lui Iovan din Corcova,

---

Românească, vol. XI, p. 97; *DIR*, veac XVI, *B Țara Românească*, vol. VI, p. 136-137). La 4 octombrie 1594 același domnitor întărește popii Stanciu partea lui Iuva din Corcova cumpărată cu 1500 aspri (*DRH*, vol. XI, p. 134; *DIR*, vol. VI, p. 158-159). La 12 iunie 1595 Mihai Viteazul dăruiește lui Nica al doilea vistier satul Corcova cu mori și cu vie, „întrucât s-au vândut sătenii corcoveni înaintea domniei mele: Ștefan și Stanciul din Broscăreni cu 1050 aspri, Andreiaș cu 1100 aspri, Stăit cu 700 aspri, Crețul cu 1000 aspri, Bărbuleasa cu 1500 aspri, Bucur cu 800 aspri, Necula cu 700 aspri, Vintilă cu 600 aspri, Stănișor cu 600 aspri, Stanciu cu 400 aspri, Radu cu 800 aspri, Oprea cu 600 aspri, Balaur cu 400 aspri, Dan cu 200 aspri, Stoian cu 900 aspri, Vlad cu 400 aspri, Oprea al lui Călian cu 500 aspri, Crăciun cu 600 aspri, Bărbuleasa cu 250 aspri, Negucioaia cu 300 aspri, Puiul cu 200 aspri, Ioneasa cu 200 aspri, Necula cu 500 aspri, Samfira cu 600 aspri, Stepan cu 500 aspri, Bunu de Arete cu 1000 aspri, Răduleasa cu 500 aspri, Bădole cu 200 aspri, Barbu fiul lui Dumitru al lui Sasul, Șerban, Ștefan al lui Stan, Barbu fiul lui Radu Bouroșiu, Hranu“ (DRH, vol. XI, p. 165-167). La 13 august 1596 același voievod întărește lui jupan Nica vistier satul Corcova cu rumâni, fiecare cu acei banii ce ar fi primit: Ștefan și Stanciul din Broscăreni cu 1050 aspri, Andreiaș cu 1100 aspri, Stăit cu 700 aspri, Crețul cu 1000 aspri, Bărbuleasa cu 1500 aspri, Bucur cu 800 aspri, Necula cu 700 aspri, Vintilă cu 600 aspri, Stănișor cu 600 aspri, Stanciu cu 400 aspri, Radu cu 800 aspri, Oprea cu 600 aspri, Bălaur cu 400 aspri, Dan cu 200 aspri, Stoian cu 900 aspri, Vlad cu 400 aspri, Oprea al lui Călian cu 500 aspri, Cărciun cu 600 aspri, Bărbuleasa cu 250 aspri, Negucioaia cu 300 aspri, Puiul cu 200 aspri, Ioneasa cu 200 aspri, Necula cu 500 aspri, Samfira cu 600 aspri, Stepan cu 500 aspri, Bunu de Arete cu 1000 aspri, Răduleasa cu 500 aspri, Bădole cu 200 aspri, Barbu fiul lui Dumitru al lui Sasul, Șerban, Ștefan al lui Stan, Barbu fiul lui Radu Bouroșiu, Hrana Lup, fiul lui Sas cu 1100 aspri, Radu al lui Iosifoaie cu 100 aspri, Crăciun cu 40 aspri, Lupul, fiul popii din Gârbovi cu 770 aspri, Gaico cu 1600 aspri, Drăgăneasa cu 900 aspri, Marco cu 2500 aspri, Muc cu 1200 aspri, Iosif cu 600 aspri, Detco cu 1600 aspri, Rădivoe cu 1400 aspri, Bodea cu 620 aspri, Ghiga cu 400 aspri, Vlaicu cu 1330 aspri, Butoiu cu 400 aspri, Stănislav cu 300 aspri, Bălan cu 10000 aspri, Dobromir, fratele lui Stoian cu 2010 aspri, Stana, fiica lui Nartea cu 540 aspri“ (*Ibidem*, p. 259-261). La 28 iunie 1598 Mihai Viteazul dă aceluiași boier satul Corcova cu morile, viile și cu silișile cumpărate de la mai mulți locuitori (*Ibidem*, p. 405-407). La 13 aprilie 1600 Mihai Viteazul cere lui Dumitru mare vornic să cercetze dacă Nica vistierul a pus la bir în Cordun pe Oprea din Cordun și pe Undreiaș din Corcova ca să le ia moșie. Nica a jurat pe Sf. Evanghelie că nu a pus el birul ci „crestătorii de în seamă“ (*Ibidem*, p. 516; C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. II, p. 209). La 15 martie 1625 Alexandru Voievod întărește lui Prepusu două locuri în gura Corcovei: unul cumpărat de la Lupu, fiul lui Oprea cu 300 bani și altul de la Pârvu Roșu cu 120 bani și un loc peste apă cumpărat de la Vâlcan (DIR, veac XVII, vol. IV, p. 488).

[319] Ion Vlădoianu, *Boierii din Cernaia*, în „Arhivele Olteniei“, an IX, 1940, nr. 107-112, p. 91-93.

[320] *Ibidem*.

Scanned with ACE Scanner

...ște cu Necula pârcălab din Glogova a cumpărat satul Corcova de la ...vici, fiul lui Preslei spătar, nepotul Nicăi logofăt[321]. La 24 decembrie 1654, ...Constantin Șerban întărește lui Necula, mare clucer din Glogova satul Corcova, ...ne (unele) Balasi, Baluț, Păstrăvan, Giura, Mîinea, Ianăș, Frîncu, Batiia, ...Vlăsia, Pădure, Straimir, Iancu Sava. Rumânii Frățilă, Răducan și Samfir s-au ...plâns că sunt scăși de rumânie dar nu au reușit. În acest document se menționează ...că satul s-a vândut doamnei Elina și că ea a făcut schimb cu Necula clucer[322]. ...În la Necula pârcălab moșia a trecut în proprietatea fiului său, Semen, care la ...tatăl său a lăsat-o lui Giurcă. Acesta a dăruit Corcova ca zestre fiicei sale, ...Ilinca, la căsătoria acesteia cu Constantin Strâmbeanu.

Satul și moșia Cordun au intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni[323] la 31 ...martie 1638, când Vasile paharnic a vândut lui jupan Necula, pârcălab din ...Glogova, satul Corcova cu cumpărăturile făcute de moșul său Nica logofăt în ...satul Corcovei: Cordun și Cârligu cu rumâni. După această dată satul Cordun ...nu mai apare menționat în documente, fiind probabil inclus satului Glogova, ...în vecinătatea căruia se găsea.

Moșia Iormănești a intrat în proprietatea boierilor Glogoveni[324] la 5 sep- ...tembrie 1645, când Stan din Cleșnești a vândut lui Nicola, pârcălabul din Glo-

---

[321] Catalogul documentelor Țării Românești din *Arhivele Statului*, vol. IV (1633-1639), p. 644-645.

[322] *Ibidem*, vol. VIII, p. 232-233.

[323] Este menționat într-un document emis la 15 iunie 1564 când Petru voievod întărește lui Radu, fiul lui Dan, moșie în Cordun, partea lui Burbea toată care furase un cal turcesc valorat la 1000 aspri și un cal românesc valorat la 500 aspri de la Dan și trecuse cu ei peste Dunăre, iar Neagoe Basarab a dat lui Dan acea moșie. Acum Radu, fiul lui Dan a avut proces cu Stoica, fiul lui Burbea, care zicea că n-a furat tatăl său caii, ci a fost „cotropit". Domnitorul i-a dat 12 boieri dar nu a putut dovedi (DIR, vol. V (1551-1565), București, Editura Academiei Române, 1953, p. 329). La 13 aprilie 1600, Mihai Viteazul scrie lui Dumitru mare vornic să cerceteze dacă Nica vistier a pus la bir în Cordun pe Oprea din Cordun și Undreiaș din Corcova ca să le ia moșia. Domnitorul l-a pus pe Nica să jure pe Sf. Evanghelie ca n-a pus el acel bir, ci l-au pus „cresciitorii de în seamă" (DRH, vol. XI, p. 516).

[324] Este menționat la 3 decembrie 1483 când Vlad Călugărul întărește lui Pătru, Neagoe și Păun două bucăți de pământ și o crivină în Iormănești cumpărate de la Ermon cu 8 florini (*Ibidem*, vol. I (1247-1500), București, Editura Academiei Române, 1966, p.). La 5 mai 1577 Alexandru Mircea întărește lui Mihăilă o crivină în Iermonești cumpărată de la Oprea cu 60 aspri (DRH, B. Țara Românească, vol. VIII, p. 109-110). La 26 aprilie 1549 Mircea Ciobanul confirmă stăpânirea lui Petru și lui Branco peste jumătate din Iormănești „de preste tot hotarul din silișce și din câmp și din apă și din uscat și din pădure jumătate" (DIR, veac XVI, B. Țara Românească, vol. II, 1951, p. 388). La 28 iulie 1573 Dobromir mare ban recunoaște stăpânirea Paei din Câlnic asupra ocinii sale din Iormănești, pe care o avea de la fratele ei Miclăuș pe care l-a îngrijit până la moartea sa (DIR, veac XVI, B. Țara Românească, vol. IV, p. 1114; DRH, B. Țara Românească, vol. VII, București, Editura Academiei Române, 1988, p. 193).

Scanned with ACE Scanner

gova, partea sa de moșie din Formănești „din partea sohodonească, din jumătate de hotar, al optulea pământ" cu 800 de aspri[325]. Necula a mai cumpărat în aceeași perioadă și părțile de moșie din Formănești, ale lui Radu și Dobromir, feciorii lui Borducă din Izvarna, cu 1000 de aspri[326]. La 10 martie 1646, Matei Basarab dă lui Necula pârcălabul 12 boieri care să aleagă partea lui de moșie din Formănești „să o funească și să pue petrile și semne pre dereptate cum easte legea și obiceiul țării și cum vor afla cu ale lor suflete"[327]. O nouă stabilire a hotarelor moșiei stăpânite de Necula Glogoveanu are loc la 4 aprilie 1646[328]. În perioada 1646-1845, satul nu mai apare menționat în documente, fiind, probabil, inclus satului Glogova.

În anul 1845, mahalaua Formănești de Glogova se afla în stăpânirea clucerului Constantin Glogoveanu[329]. Această moșie împreună cu Glogova și Cămuieștiul, a fost vândută în anul 1884 de Glogoveni lui Constantin G. Vernescu.

Brativoeștiul a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni[330] la 12 decembrie 1669, când Iovan vistier a cumpărat, cu 22 ughi, de la Radu și soția sa Cătălina, fiica lui Stănilă logofăt, partea lor de moșie din Brativoești. Anterior acestei date, la 14 mai 1667 același boier mai achiziționase de la frații Dragu și Simion au vândut lui Ivan vistier niște livezi din Brativoești cu 3 taleri. La 2 ianuarie, 8 februarie și 12 februarie 1669, Ivan a mai achiziționat, pentru 10, 12 și respectiv 6 ughi și jumătate, de la Dragul Roșul și fiul său Micuiești, Iancu și Negoiță, feciorii lui Turcin, mai multe părți de moșie din Brativoești. La 13 ianuarie 1671, frații Semen și Crăciun Ivănuși, feciorii lui Stănilă logofătul, și-au vândut și ei partea lor de moșie aceluiași boier, pentru 15 ughi. La 21 februarie 1672, jupâneasa Vișa și fiul ei Nicola au cumpărat cu 14 ughi de la Dumitrașco, fiul lui Turcin, un român „cu partea lui de moșie din Brativoești". La 26 februarie 1692, Giurcă din Imoasa a vândut toată partea lui de moșie din Brativoești lui Nicola Glogoveanu, fiul lui Ivan vistier, cu 19 taleri. La 28 aprilie 1701, 12 boieri orânduiți de Constantin Brâncoveanu au ales partea de

[325] *Ibidem*, vol. XXX, București, Editura Academiei Române, 1998, p. 324.
[326] *Ibidem*.
[327] *Ibidem*, vol. XXXI, București, Editura Academiei Române 2003, p. 63.
[328] *Ibidem*, p. 69.
[329] I. Ionescu, *op. cit.*, p. 829.
[330] Este menționat într-un document emis la 13 iunie 1487 prin care Vlad Călugărul voievod întărește lui Alăman și fraților lui partea din a lui Dragoe de moștenire „pentru că le este ocină dedină" (DRH, vol. I (1247-1500), p. 329). La 16 iunie 1501, Radu voievod confirmă lui Laiută și fraților lui Alăman, Radu, Drăgoi și Măilat stăpânirea asupra părții lor de moșie din Brativoești, ca fiind „veche ocină dedină a lor" (DRH, vol. II, p. 19). La 2 iunie 1588 s-au întărit mai multe părți de moșie în Brativoești lui Lațco din Glogova.

Scanned with ACE Scanner

moșie a lui Nicola Glogoveanu de a celorlalți moșneni din Brativoești, moșie
ce o avea de moștenire și de cumpărătoare de la strămoșul său, Radu vistl
comis, de la Plaschin și de la Stănilă logofăt. Boierii hotărnicii au citit numai
zapisele lui Nicola, găsind 1000 de stânjeni care au fost împărțiți în patru
părți: „Deci văzând că rămân moșnenii fără moșie, am lipsit pe Nicolae căpitan
și pe rubedeniile dumnealui de am dat moșnenilor a patra parte din moșie
despre hotarul Comănești[lor]". De la Nicola moșia a trecut în stăpânirea fratelui
său, Matei, și a soției acestuia, Stanca. În anul 1750, Strue și frații lui au dărâr
domnitorului Grigorie Ghica pe Stanca Glogoveanu, susținând că ei se trag
din Ploschin și Stănilă logofăt și „cărțile lor de pe moșie din Brativoești le-au
apucat Nicolae Glogoveanu, cu meșteșug de la părinții lor. Și la acea hotărnicie
de 12 boieri le-au împresurat moșia lor și jupâneasa Stanca Glogoveanu le fine
cărțile ascunse și le stăpânește partea lor de moșie fără de dreptate". Moșnenii
s-au judecat cu Stanca la Cerneți, dar moșia le-a rămas fot împresurată. La
porunca domnitorului, procesul s-a mutat la Craiova, dar reclamanții, neavând
acte, au pierdut. La pierderea procesului a contribuit și declarația unui Dr-
bromir Tămaș, care a susținut că „n-au pomenit de Răiculești stăpânind moșie
cu boierii Glogoveni". Banul Craiovei a decis, bazându-se pe o prevedere din
pravilă, ca moșia să rămână boierilor Glogoveni. În pravilă se menționa că
„cel ce nu-și va căuta moștenirea sa până la 30 de ani să o piardă". Între data
hotărniciei și momentul revendicării moșiei de către Strue și frații lui trecuseră
49 de ani[331]. Catagrafia din 1831 menționează că în acest an Brativoeștii ce s-au
alăturat cu Pistrița, „fiind unii din mahalaua Glogovii" se aflau în proprietatea
a cinci moși mari Brativoești și doi moși mari din hotarul Pistrița[332]. În anul
1845, proprietar al mahalalei Brativoești de Glogova era clucerul Costache
Glogoveanu[333]. Probabil, această moșie împreună cu celelalte, Glogova și
Cămuiești[ul], au fost vândute în anul 1884 de Glogoveni lui Constantin C.
Vernescu.

Satul și moșia Brabeți (Vrabeți) au intrat în stăpânirea boierilor
Glogoveni[334] la 11 decembrie 1671, atunci când Lupu, feciorul Stoichii ot Valea

---

[331] Vasile Novac, *Aspecte istorico-sociale în câteva zeci de documente mehedințene inedite din perioada 1617-1843*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. II, 1996, p. 260-261.

[332] Ion Donat, Dinică Ciobotea, Ion Pătroiu, *op. cit.*, p. 13.

[333] I. Ionescu, *op.cit.*, p. 829.

[334] Satul este menționat într-un document emis la 13 iunie 1487, când Vlad Călugărul întărește lui Alăman, lui Stănilă, lui Stăit, lui Stan, lui Țigul și lui Lupșa a patra parte din Vrabeți, cumpărată de la Dobrul, fiul lui Mințică cu 750 de aspri (DRH, B. Țara Românească, vol. I, p. 329). La 26 aprilie 1527 Radu Voievod confirmă stăpânirea Vișei asupra unui ogor

Scanned with ACE Scanner

Sudului împreună cu feciorii lui s-au vândut rumâni împreună cu partea lor de moșie din Vrabeți lui Iovan pentru 15 bani[335]. La 12 mai 1701, 12 boieri, pe răvașul lui Constantin Voievod, luați de Necula Glogoveanu și moșenii din Vrabeți, hotărnicesc moșia. Partea de moșie a Glogovenilor se întindea de la „apa Motrului drept la piatră la drumul cel mare și de acolo drept la deal la jar în piatră și de acolo peste valea malului la deal drept în hotarul Filipeștilor având o suprafață de 237 stânjeni și jumătate[336]. La 30 octombrie 1735, 4 boieri din ordinul administrației austriece, luați de moșnenii din Vrabeți aleg și parte consilieresei Stanca, soția răposatului consilier Matei Glogoveanu[337]. La 17 octombrie 1762, Stanca Glogoveanu împreună cu fiul ei biv vel sluger Ioniță dăruiesc mânăstirii Tismana partea lor din Vrabeți pentru „sufletul răposatului soțului meu Matei Glogoveanu, ca să fie sfintei mânăstiri de întărire și noă spre vecinica pomenire"[338].

În anul 1768 Ioniță Glogoveanu[339] a cumpărat **moșia Ilovăț** de la boieni Brădești[340]. În perioada 1819[341]-1826[342] moșia s-a aflat în stăpânirea clucerului Nicolae Glogoveanu, fiind locuită de 54 de familii (9 lude, 11 familii de frunte,

---

unui ogor din Vrabeți dat ca zestre de mama ei Anca (*Ibidem*, vol. III, p. 61). La 5 iunie 1550 Mircea Ciobanul întărește lui Trunchea și fiilor săi moșie în Vrabeți, jumătate din partea lui Mințică, cu plaiul cu vie, cumpărat de la frații lui Mințică cu 1500 aspri, trei ogoare de la Doba, două în Știrbina și unul în Poiană cu 300 aspri (DIR, veacul XVI, B. Țara Românească, vol. II, p. 400-401). La 7 ianuarie 1596, Mihai Viteazul dăruiește mânăstirii Tismana moșie în Vrabeți, partea lui Ciorea, partea lui Pătru din Broșteni și a lui Voisilă și a fratelui său pentru că au ucis un călugăr trimis de mânăstire să aducă hrană și l-au prădat de 9500 aspri (DRH, B. Țara Românească, vol. XI, p. 191). La 10 mai 1609, Radu Voievod întărește lui Badea, fiul lui Stănilă ocină la Vrabeți, cumpărată de Stănilă de la Bade cu 60 aspri. La 10 martie 1620, jupan Mihai dascălul, ispravnicul scaunului Craiovei dă carte lui Voimir și lui Oprea din Vrabeți să țină în stăpânire trei pământuri în acest sat în urma procesului cu Stupul din Broșteni dar și lui Stupu să țină a patra bucată de pământ din sat, după o carte de hotărnicie (DIR, veac. XVII, B. Țara Românească, vol. III, p. 490). La 8 octombrie 1623, Alexandru Voievod întărește fraților Crăciun, Oprea, Voimir și Dragotă moștenire în Vrabeți două funii (*Ibidem*, vol. IV, p. 337-338).

[335] DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, Condica Mânăstirii Tismana, vol. II, 1860, f. 603-604.

[336] *Ibidem*, f. 605-607.

[337] *Ibidem*, f. 609-610.

[338] *Ibidem*, f. 612-613.

[339] Idem, Colecția Documente istorice, pachet LXXXIX, dosar 31/1826, f. 1; Radu Crețeanu, *Bisericile de zid de pe Valea Coșustei*, în „Mitropolia Olteniei", anul XIII, 1961, nr. 7-9, p. 482.

[340] Nicolae Chipurici, *Județul Mehedinți într-o conscripție de la începutul secolului al XVIII-lea*, p. 146.

[341] Ioana Constantinescu, *op. cit.*, p. 204.

[342] DJAN Dolj, Colecția Documente istorice, pachet LXXXIX, dosar 31/1826, f. 1.

Scanned with ACE Scanner

94 de mijloc, 20 de ovadă). După această dată a revenit lui Tache Filișanu în urma căsătoriei lui cu Masinca, fiica lui Nicolae Glogoveanu[545]. Catagrafiile din anii 1831[546] și 1845[547] menționează ca proprietar al satului pe același Tache Filișanu.

La 20 februarie 1831, aga Constantin Glogoveanu a cumpărat de la medelnicerul Nicolae Cosofeanu moșia **Gârnița**. În actul de cumpărare erau menționate și hotarele acestei moșii: „din moșia Desăraților, de supt litera III, ce este colț mosteș Gârnița, despre Desărați și Prunișori, pă culmea Hușniții în jos, până la litera b, deasupra fântânii de la trestie, de aci printr-acea fântână de sub litera a, drept în apa Hușniții, unde să împreună cu apa Florești, în sus, până la gura văii de sub litera o mic, și de aci pă matca apei ace(le)i văi în sus până la litera O mare, în gura văicelei Aiului, unde să împreună matca ei cu matca văicelei râului Frumos și unde să isprăvește înfigarea moșiei Gârnița cu moșia Prunișori ce este întrupată din vechime cu un alt trup numit Aiul Crăguieș-tilor"[548]. A rămas în proprietatea boierilor Glogoveni până la 9 iulie 1911, când Nicolae a vândut-o lui Costache Constantinescu împreună cu moșia Prunișori cu prețul de 1600000 de lei[549].

Nu se știe cu exactitate când **Lumnicul** a intrat în proprietatea boierilor Glogoveni, deoarece acest sat, în perioada 1600-1842, nu mai apare menționat în documente[550]. În anul 1842, locuitorii de pe moșia Voloiacul de Sus s-au

---

[545] Maria I. Glogoveanu, *Foi de zestre boierești*, în „Arhivele Olteniei", anul XXI, 1942, nr. 119-124, p. 167-168; Dumitru I. Popescu, *Monografia comunei Bowăt*, Oradea, Editura Imprimeriei de Vest, 2001, p. 86.

[546] Ion Donat, Dinică Ciobotea, Ion Pătroiu, *op. cit.*, p. 8.

[547] I. Ionescu, *op. cit.*, p. 823.

[548] DJAN Mehedinți, Tribunalul județului Mehedinți, dosar 68/1849, f. 1-6.

[549] ANIC, Creditul Funciar Rural, dosar 1975/1890, f. 108-109.

[550] Înainte de această dată este menționat în diverse documente. La 27 ianuarie 1483 voievodul Vlad Călugărul a întărit lui Batie, Radu, Dragoe, Stanciu, Bratu, Dragu, Radu cu fiii lor ocini la Lumnic (DIR, veac XIII, XIV și XV, B, Țara Românească, p. 174-175; DRH, B, vol. I, p. 298-299). La 8 ianuarie 1571, Peicul, fiul Sârbului din Lumnic cu fiii săi Dragul și Stănilă au cumpărat ocini în Lumnic de la Stanciul, fiul lui Pârvu cu 400 aspri, Dragomir cu 400 aspri, Dobromir cu 200 aspri și Vlădaia cu 300 aspri (DIR, B, veac. XVI, vol. IV, p. 3; DRH, B, vol. VII, p. 4). La 8 octombrie 1593 Stoian Plescoteă din Criva a cumpărat mai multe părți de ocină în Lubnic de la Jâtian din Criva cu 1150 aspri, de la Vlădaia, partea care a fost a lui Cutlat Șerban din Smilești și a lui Stoica, cu 2300 aspri, de la Radoslav, Dragomir și Dumitru din Balta cu 2300 aspri și de la Stan vătaf cu 200 aspri. Tot acum sunt menționate și hotarele acestor părți din moșia Lubnic, cumpărate de Stoian Plescoteă: „de la Buzave Cocora la vârf, în sus, pe vechiul hotar, pe unde se află pietrele de la oamenii bătrâne, pe unde se împarte pământul și pe locul de jos până la întâlnirea cu hotarul Căzănești-lor, hotarul în Gîurcian

Scanned with ACE Scanner

pláns Judecătoriei Mehedinți că Costache Glogoveanu, proprietarul moșiei Lumnicu, le-a cotropit 76 stânjeni din moșia lor, ca răzbunare pentru că ei vânduseră clăcașilor de pe moșia boierului mai multe care cu lemne. Sătenii din Voloiacu mai susțineau că, pe lângă faptul că li s-a luat o parte de moșie, au fost și bătuți de boier, primind fiecare câte 50 de lovituri la spate și li s-a luat și o parte din plugurile și animalele pe care le aveau[349]. În anul 1845 moșia se afla în proprietatea marelui clucer Constantin Glogoveanu. A rămas în proprietatea boierilor Glogoveni până în anul 1867, când Constantin a dat această moșie fiicei sale, Zoe, la căsătoria ei cu Dimitrie Bibescu. În anul 1883 moșia se afla în stăpânirea aceleiași Zoe Bibescu[351].

Un alt județ în care boierii Glogoveni au avut proprietăți a fost Gorjul. Moșiile s-au aflat, pentru scurtă vreme, în stăpânirea acestei familii boierești, cele mai multe dintre ele fiind dăruite mănăstirii Tismana.

O parte din moșia **Gârbovi** a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni[352] în anul 1635, când Stan și fratele său Preda, feciorii Pârvului din Izvară, au vândut lui Semen, feciorul Nicolei pârcălabul din Glogova, partea lor de moșie cu 20 ughi[353]. La 15 martie 1654 mai mulți megieși din Gârbovi, anume: Stanciul, Mira, Oprea, Radu, Agapie, Stoica, Belcea, Stan, Giurca, Ivan adeveresc că s-au împrumutat de la Gheorghe vornic pentru a se putea răscumpăra de la Nicola pârcălab din Glogova. Ei se obligau să restituie banii într-un an și să lucreze 20 de zile ca dobândă. În cazul în care nu restituiau suma împrumutată deveneau rumâni vornicului Gheorghe[354]. La 3 aprilie 1654, Matei Basarab, în urma plângerii adresate de Semen logofătul, a poruncit lui Spahiul mare ban al Craiovei să cerceteze vânzarea unei moșii din Gârbovi de către locuitori. Semen a susținut că moșia a aparținut familiei sale și a fost vândută fără acordul

---

pe unde se află piatră în trei locuri, iar apoi se întoarce pe unde se desparte de Degerați, crucea pe vârf până... în malul Caciur... toate sunt hotarele Rupturei pe unde sunt...toată lângă hotarele acelei ocine" (DIR B, veac XVI, vol.VI , p. 80; DRH, B. Țara Românească, vol. XI, p. 5).

[349] DJAN Mehedinți, Tribunalul Mehedinți, dosar 58 (166)/1842, f. 2.

[350] I. Ionescu, *op.cit.*, p. 833.

[351] DJAN Mehedinți, Colecția Documente, dosar 4/1900, f. 5.

[352] Este menționat într-un document emis la 28 iunie 1596 când Mihai Viteazul întărește lui Stănilă din Rativoești jumătate din satul Gârbovi „din hotarul Izvoarălor și până în hotarul Surdeștilor" cumpărată de la Arca din Murgești cu 1200 aspri. Stănilă a dat această parte de sat zestre fiicei sale Maria (DRH, XI, p. 408-409; DIR, veac XVI, B, Țara Românească, vol. VI , p. 328).

[353] *Catalogul documentelor Țării Românești din Arhivele Statului*, vol. IV, *1633-1639*, p. 296.

[354] *Ibidem*, vol. VIII (1654-1656), p. 44.

Scanned with ACE Scanner

său[355]. La 15 noiembrie 1654, mai mulți rumâni anume Stanciul, Mira, Preda, Andronic, Vlad, Oprea, Radu, Agapie, Neagoe, Stoica, Belcea, Stan, Ciurea, Ivan adeveresc lui Nicola pârcălab și fiilor lui Semen și Ivan pahar că ei și ai vândut rumâni în zilele lui Matei Basarab, dar nu au primit decât jumătate din bani. În acest an (în zilele lui Constantin Voievod) rumânii au cerut domnitorului să le permită să se răscumpere din rumânie, împreună banii stăpânului lor. Domnitorul a hotărât însă ca Nicola și fii săi să dea rumânilor și restul de bani, iar ei să rămână în continuare în stăpânirea lor[356]. La 15 ianuarie 1655 Constantin Șerban întărește lui Nicula, ducer din Glogova, satul Gârbovi cu rumâni. În acest an, rumânii s-au plâns domnitorului cerând să li se permită să se răscumpere și să redevină eneziți. Constantin Șerban judecând a hotărât ca cei ce se vânduseră lui Nicula să rămână rumâni[357]. La 10 februarie 1656, Constantin Șerban întărește lui Semen ducer și fratelui său Ivan spătar satul Gârbovi „cu rumâni și cu uscat, pe hotarul cel bătrân". Jumătate de sat s-a aflat în stăpânirea lui Stămilă din Brativoești, strămoșul celor doi, care l-a dăruit fiicei sale. Aceasta murind și neavând urmași, moșia a revenit celor doi frați. În timpul domniei lui Matei Basarab cei doi au cumpărat și cealaltă jumătate de sat de la locuitorii din Gârbovi[358]. La 1 decembrie 1656, Pătru și Drăghici Bălăban din Gârbovi adeverese lui Semen logofăt că au împrumutat de la acesta 12 galbeni până la Paști cu dobândă, iar dacă nu îi vor restitui să-i fie rumâni[359]. A fost vândut probabil până în anul 1727 deoarece o statistică a județului Gorj, din acest, an nu-i mai menționează drept stăpâni ai moșiei pe boierii Glogoveni[360].

O parte din moșia **Comănești** a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni în urma căsătoriei lui Matei cu Stanca Bengescu. Aceasta primise moșia ca zestre de la tatăl său, Staicu. La 19 august 1743, Stanca împreună cu fiul său, Ioniță, au dăruit mănăstirii Tismana partea lor de moșie din Comănești[361]. O altă parte din această moșie a revenit acelorași boieri, ca urmare a căsătoriei Ilincăi, fiica

[355] *Ibidem*, p. 49.
[356] *Ibidem*, p. 217-218.
[357] *Ibidem*, p. 247.
[358] *Ibidem*, p. 366.
[359] *Ibidem*, p. 532.
[360] Dinică Ciobotea, *Județul Gorj într-un izvor statistic din 1727*, în „Arhivele Olteniei", serie nouă, 1989, nr. 6, p. 134.
[361] Maria I. Glogoveanu, *Carte de danie a Stanchii Glogovencii pentru Comănești*, în „Arhivele Olteniei", an IX, 1930, nr. 51-52, p. 332; Alexandru Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, București, 1909, p. 106, 424.

Scanned with ACE Scanner

lui Vintilă vornicul, cu Constantin Glogoveanu. La 29 august 1746 Ilinca împreună cu fii ei Mihai și Dumitrașco au vândut Stancăi Glogoveanu partea lor de moșie din Comănești „din hotarul din sus și din jos de Valea Onei, din hotarul Comăneștilor stânjeni...[362] și din Valea Onei din hotarul de jos stânjeni...[363] cu 130 taleri[364]. Ulterior, aceasta a dăruit partea ei de moșie Mănăstirii Tismana. La 28 februarie 1785, Stanca, călugărită sub numele de Elisabeta monahia, s-a adresat egumenului mănăstirii, susținând că părintele Mihai Achim i-ar fi dat unui anume Gheorghe și fratele său partea ei din Comănești, în schimbul unui petic de moșie din Cârbești „loc sălbatec". Ea a cerut ca egumenul să anuleze acest schimb[365]. La 4 septembrie același an, Iordache Miloșescu, ginerele lui Lațco, fiul lui Vintilă, împreună cu soția sa Oprița și cu fii lor George, Dumitrașco și Tudor, au recunoscut că Ilinca, sora lui Lațco, a vândut partea ei din Comănești Stancăi cu 130 taleri[366]. La 6 septembrie 1785 arhimandritul Ștefan, egumenul Tismanei, a cerut biv vel serdarului Anghelache și biv vel clucerului za arie Andrei să aleagă partea de moșie din Comănești a mănăstirii, dată de Stanca, de cea a lui Iordache Miloșescu. Miloșescu călcase partea din Comănești a acestui lăcaș de cult pe motiv că Ilinca nu a stăpânit niciodată acolo. În aceste condiții el a contestat și actul de vânzare al acestei părți de moșie. Pentru a rezolva acest litigiu, egumenul Ștefan a cerut să fie adus la fața locului Mihai Glogoveanu, unul dintre semnatarii zapisului din 1746. El a susținut că mama sa, Ilinca, a avut moșie în Comănești dar că a vândut-o Stancăi. Iordache, temându-se să „nu intre în blestem", a recunoscut stăpânirea mănăstirii acestei ocini, ba chiar a dat și el acestui lăcaș 40 de stânjeni din partea lui de moșie din Comănești. Hotarele părții de moșie aflate în stăpânirea mănăstirii erau următoarele: „pe la capu hotarului din jos de ceru înfierat drept în vale pe de la deal de loc prin piatra ce au fost pricina, drept în dealu în mlădița de stejar unde s-au pus pietre în dreptu pietri de la pricini și de aci anume Dolina în sus până la arie unde s-a pus piatra, de acolo drept în satu în matca ogașului unde s-au pus și acolo piatra, de aci valea mare în sus până în Piscu Gruiului ogașu în sus spre Motru până în padina mare în hotaru Negoeștilor unde s-au găsit piatra, de aci culmea în jos până în poiana Vătăului, unde este via Costi pe din sus de poiană, drept pe de la deal de pietricea în scorușu din estul viilor

[362] În original loc alb.

[363] În original loc alb.

[364] DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, Condica Mănăstirii Tismana, vol. III, 1860, f. 709-710.

[365] *Ibidem*, vol. II, p. 524-525.

[366] *Ibidem*, f. 722-725.

Scanned with ACE Scanner

de aci drept în drumul mare culmea în jos până în cerul înfierat[367].

Moșia Petrești de Sus a intrat în stăpânirea boierilor Glogoveni în urma căsătoriei Stancăi Bengescu cu Matei Glogoveanu, petrecută după anul 1712[368]. La 19 august 1743, Stanca Glogoveanu împreună cu fiul ei, Ioniță au dăruit Mănăstirii Tismana partea lor de moșie din Petrești de Sus[369]. La 17 ianuarie 1793, Radu Negroiul, feciorul Barbului, și Lață, nepotul lui Stan Negroiu, au fost chemați de Arhimandritul Ștefan să aleagă partea de moșie din Petrești de Sus, ce fusese dăruită mănăstirii de Stanca și fiul său[370].

La 15 aprilie 1743 Stanca Glogoveanu[371] împreună cu fiul său, Ioniță, a dăruit Mânăstirii Tismana un român, anume Ene, cu partea lui de moșie din **Hăești,** cumpărat de Nicolae Glogoveanu[372].

[367] *Ibidem*, f. 725-723; Idem, Colecția Documente, pachet XCI, dosar 16/ fără dată, f. 1.

[368] Este menționat într-un document emis la 15 iunie 1504 când Radul cel Mare voievod întărește lui Ion și fiilor săi Ivan și Stancă părți de ocină din Petrești „căci le sunt vechi și drepte ocine și dedine" (DIR, veac XVI, B, Țara Românească, vol. I (1501-1525), p. 21-22; DJAN Dolj, Condica Mănăstirii Tismana, vol. II, 1860, f. 581). La 18 octombrie 1604 Stoica mare logofăt dăruiește Mănăstirii Strâmba satul Petrești, cu tot hotarul și cu tot venitul (DIR, veac XVII, B Țara Românească, vol. I (1601-1610), p. 146). La 25 martie 1620 Stoica mare vistier și soția sa Dochia reconfirmă dania făcută mănăstirii Strâmba (DIR, veac XVII, B, Țara Românească, vol. I, p. 496). La 14 decembrie 1712 Udriște Brăiloiu împreună cu fiul său Barbu au vândut lui Staico Bengescu partea lor de moșie din Petrești de Sus, pe care o cumpăraseră de la Fira, jupâneasa lui Drăghici Paicul din Stolojani cu 15 taleri (DJAN Dolj, Condica Mănăstirii Tismana, vol. II, 1860, f. 582-583).

[369] *Ibidem*, f. 522-523; Alexandru Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, București, 1909, p. 424.

[370] DJAN Dolj, Condica Mănăstirii Tismana, vol. II, 1860, f. 591-593.

[371] Este menționat la 5 decembrie 1509 Mircea voievod întărește lui Stan și fratelui său Voicu jumătate din moșia Hăești (DIR, veac XVI, B. Țara Românească, vol. I (1501-1525), București, Editura Academiei Române, 1951, p. 54-55). La 2 iunie 1552 Mircea Ciobanul întărește lui Voicu ocină în Hăești. Voico a dat partea sa de moșie surorii sale Voislava ca să-l îngrijească până la moarte (*Ibidem*, vol. III (1551-1570), București, Editura Academiei Române, 1952, p. 15). La 13 august 1554 Pătrașco voievod întărește lui Bratie, Gligorie și Ion a treia parte din Hăești. în această perioadă cei trei au reclamat domnitorului că partea lor de moșie a fost luată de Dragotă din Bârsești. Domnitorul a judecat și a hotărât că aceea parte de moșie aparține lui Bratie, Gligorie și Ion (*Ibidem*, p. 25). La 16 aprilie 1569 Alexandru Mircea întărește lui Grigore partea de moșie din Hăești dată de fratele său Ion cu condiția de a-l îngriji (*Ibidem*, p. 313). La 13 februarie 1588 Mihnea Turcitul dă lui Crăciun ocină în Hăești, partea lui Neacșu „toată, oricât s-ar alege și din câmp și din pădure și din apă și din dealul cu vii" cumpărată cu 1500 aspri (*Ibidem*, vol. V (1581-1590), p. 350). La 12 iulie 1598 același domnitor întărește lui Giurcă jumătate din moșia Hăești pe care o moștenise de la moșul său Neagul. Giurcă a mai cumpărat în acest sat vii și silișți de la Șerban din Sașa cu 150 aspri, de la Radu din Padeș cu 50 aspri, de la Bran cu 90 aspri, de la Vlad și Miloș cu 500 aspri (*Ibidem*, p. 331-332).

[372] DJAN Dolj, Condica Mănăstirii Tismana, vol. II, f. 120-121; Alexandru Ștefulescu, *Mânăstirea Tismana*, București, 1909, p. 423-424; *Documente privind relațiile agrare în veacul*

Scanned with ACE Scanner

Nu se cunoaște cu exactitate momentul în care moșia **Câlnicul de Sus**[373] a trecut în stăpânirea boierilor Glogoveni. Trecerea s-a petrecut înainte de 1814, căci în acest an locuitorii satului plăteau deja lui Nicolae Glogoveanu dări în valoare de 300-330 lei[374]. În anul 1831 moșia și satul Câlnicul de Sus, unde trăiau 41 familii și 15 feciori de muncă se afla în stăpânirea biv vel comisului Costache Glogoveanu și căminăresei Roxanda Bujoreanca. În anul 1856 proprietari ai acestei așezări erau aga Constantin Glogoveanu, C. Rioșanu și moșnenii[375]. În anul 1864, pe partea de moșie a lui Constantin Glogoveanu au fost împroprietăriți 14 clăcași (12 de mijloc și doi pălmași)[376], iar pe cea a lui C. Rioșanu 55 de locuitori[377]. A rămas în proprietatea boierilor Glogoveni până în anul 1867, când Constantin a dat această moșie fiicei sale, Zoe, la căsătoria ei cu Dimitrie Bibescu.

La începutul secolului al XVIII-lea Staicu Glogoveanu a cumpărat de la Ana din Stolojani 88 de stânjeni din **moșia Stroiești** (23 stânjeni în partea de răsărit, 31 stânjeni la mijloc și 34 stânjeni la apus). Staico a vândut acești stânjeni lui Grozoi, înainte de 1767, de vreme ce în hotărnicia realizată în acest an nu mai apare ca proprietar[378].

XVIII, vol. I *Țara Românească* (redactor Florin Constantiniu), București, Editura Academiei Române, 1961, p. 410.

[373] Este menționat într-un document emis la 3 septembrie 1512 când Neagoe Basarab întărește lui Detcu, Stănislav și Mănîu mai multe sate printre care și „Câlnicu de Sus" „pentru că le erau vechi și drepte ocine, dedine" (DIR, veac XVI, B, Țara Românească, vol. I (1501-1525), p. 86-87). La 23 aprilie 1579 Mihnea voievod i-a dat poruncă boierului Chircă comis și jupâniței lui Neacșa cu sora ei Mara ca să le fie ocină în Câlnic „partea lui Datcu, Dumitru, Dragu și Maniu și a tuturor fraților ei din Berești", cumpărate de bunicul celor două jupânițe cu 3000 aspri și 40 de proci grași în zilele lui Radu Paisie (*Ibidem*, B, vol. IV, p. 376). La 7 februarie 1587 același Mihnea voievod întărește lui Crăciun și lui Stan și soției sale Stana în Câlnicul de Sus „partea Stoicăi cumpărată cu 600 aspri" (Alexandru Ștefulescu, *Documente slavo-române relative la Gorj (1406-1665)*, Târgu Jiu, 1908, p. 253-254). La 20 septembrie 1604 Radu voievod confirmă lui Petru armaș și fiilor lui stăpânirea asupra unei ocini din Câlnicu de Sus cumpărate de la Dragomir pentru 3500 aspri gata și un cal bun și o iapă (DIR, veac XVII, vol. I, p. 144). *Catagrafia*, p. 23.

[374] Sergiu Columbeanu, *Caracterul exploatării feudale a țărănimii în deceniile anterioare răscoalei lui Tudor Vladimirescu (1800-1820)*, în „Studii", XIV (1961), nr. 3, p 585-586.

[375] Gheorghe Gârdu, *Câlnic, județul Gorj*, în „Litua. Studii și cercetări", VIII, Târgu Jiu, 2000, p. 105.

[376] Irina Gavrilă, *Baze de date istorice. Marea proprietate funciară potrivit matricelor nominale ale locuitorilor împroprietăriți prin Legea rurală din 1864*, București, Editura Oscar Print, 2005, p. 94.

[377] Vasile Cărăbiș, *Aplicarea reformei agrare din 1864 în județul Gorj*, în „Revista de Istorie", tom 29, 1976, p. 238; Idem, *Istoria Gorjului*, Târgu Jiu, 1995, p. 244.

[378] Vasile Cărăbiș, *Sate de moșneni din Valea Jealeșului*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1976, p. 85; Idem, *Documente de pe Valea Jealeșului*, Târgu Jiu, 1982, p. 209-210.

Scanned with ACE Scanner

[illegible] a
1814,
[illegible]
[illegible]
[illegible]

În urma măsurătorilor făcute s-a decis ca jumătate din sat să revină lui Ioniță Glogoveanu iar jumătate serdarului Știrbei[384].

Boierii Glogoveni au stăpânit începând cu anul 1626 și moșia Boanta[385]. La 5 septembrie 1626, satul Bonteni se afla în proprietatea jupâniței Florica, soția lui Necula din Glogova, fiica lui Radu comis din Corlătești. După această dată, Necula vătaf având unele datorii față de Preda fost mare ban al Craiovei a fost nevoit să vândă mai multe sate printre care și Boanta[386].

Ulterior a fost răscumpărată de Glogoveni de vreme ce la sfârșitul secolului al XVIII-lea are loc un proces între serdarul Ioniță Glogoveanu și serdarul Știrbei pentru stăpânirea asupra mai multor sate. Printre acestea s-a numărat și Boanta. Știrbei a susținut că această moșie s-a aflat în proprietatea strămoșului său Strâmbeanu dar acesta a schimbat-o cu moșia Clejnești, proprietate a boierilor Glogoveni[387].

Glogovenii au avut moșii și în județul Dolj, unde au stăpânit o parte din Valea Muerii, Melinești și Răcari.

Acestea au fost obținute prin cumpărare (moșiile Melinești și Valea Muerii) sau ca zestre cum a fost moșiei Răcari, dobândită în urma căsătoriei lui Constantin Glogoveanu cu Elena Otetelișanu.

Părți din moșia Melinești au fost obținute din cumpărăturile făcute direct de la moșneni de clucerul Nicolae Glogoveanu și fiul acestuia Constantin. La 9 mai 1804, Constantin Tabacu și Smaranda Melinescu, soția sa, vând lui Stanciu fiul lui Vladu Mădularu și lui Gheorghe Chirea 100 stânjeni de moșie în Melinești. La 2 septembrie același an și la 22 mai anul următor acești stânjeni

---

[384] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet CCCXLI, dosar 29/ sfârșitul secolului XVIII, f. 1-2.

[385] Apare menționată pentru prima dată într-un hrisov emis la 3 aprilie 1566 prin care Petru Voievod întărește lui Neagomir moșie în Bonteni jumătate, iar jumătate lui Neagoe (DIR, veacul XVI, B. Țara Românească, vol. III, p. 223). După această dată și până în anul 1626 moșia a avut mai mulți proprietari. În octombrie 1571-octombrie 1572 Alexandru II Mircea întărește mânăstirii Boanta părțile de moșie din Boanta ale lui Neagoe, feciorul Stancăi. Bratu, Dragu, feciorul Stoicăi, Stoian și Radu cumpărate de egumenul Dorothei. Mânăstirea a primit de-a lungul timpului de la diverși domnitori mai multe confirmări asupra acestor părți de moșie. La 3 iunie 1596, Mihai Viteazul întărește dregătorilor jupan Radu mare clucer, Preda mare postelnic și Stroe mare stolnic stăpânirea asupra unor părți din satul Bonteni cu vie, vaduri de moară cumpărate de la Staicu, Radu și Stroe cu 16700 de aspri (DRH, B vol. XI, p. 223-224).

[386] *Ibidem*, vol. XXI, p. 263.

[387] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet CCCXLI, dosar 29/ sfârșitul secolului XVIII, f. 1-2.

Scanned with ACE Scanner

au intrat în proprietatea lui Nicolae Glogoveanu, în schimbul datoriei ce o avea la el Constantin Tabacu. La 1 martie 1820 Ecaterina Melinescu împreună cu soțul său Drăghici Preoțescu vând aceluiași boier 5 stânjeni din Melinești. Această Ecaterina Melinescu a mai vândut lui Nicolae Glogoveanu și alți stânjeni din moșie: la 18 august 1820 (3 stânjeni), la 20 august 1820 (6 stânjeni), 30 noiembrie 1824 (17 stânjeni), la 15 iulie 1825 (un stânjen). Astfel s-a ajuns ca în anul 1828 moșia Melinești să fie stăpânită de-a valma de megieși, de ceaușul Dincă și de clucerul Nicolae Glogoveanu[388]. În anul 1831 această moșie era stăpânită de-a valma de comisul Costandin Glogoveanu și patru moși bătrâni: Staicu, Preda, Mihu și Mihai cu alți cetași ai lor[389]. În anul 1843 se afla în proprietatea moșnenilor și a clucerului Costandin Glogoveanu. Opt ani mai târziu ca proprietari ai satului apar aga Constantin Glogoveanu, doi membri ai familiei Melinescu, Constantin și State, și moșneni[390].

O altă moșie ajunsă în stăpânirea boierilor Glogoveni este Valea Muerii. Înainte de a intra în proprietatea acestei familii boierești moșia a aparținut familiei Melinescu. La 1 ianuarie 1810, Ecaterina Melinescu a vândut lui Nicolae Glogoveanu 30 de stânjeni din moșia Valea Muerii. La 15 iulie 1825, aceeași Ecaterina Melinescu vinde aceluiași boier încă 5 stânjeni din moșie. La 10 iunie 1815 Fiera Melinescu a vândut lui Nicolae 17 stânjeni pe care îi cumpărase de la Constantin Mândru. În cursul anilor 1819-1829 Ecaterina și Barbu Micles-cu au vândut mai mulți stânjeni din moșia Melinești Glogovenilor: la 15 mai 1819, 70 de stânjeni; la 14 aprilie 1819, 50 de stânjeni; la 1 ianuarie 1824, 50 de stânjeni; la 25 ianuarie 1824, 80 de stânjeni; la 8 februarie 1824, 20 de stânjeni; la 14 iunie 1824, 46 de stânjeni; la 4 iunie 1825, 26 și ½ stânjeni; la 12 august 1824, 10 stânjeni; la 2 iulie 1829, 10 stânjeni. În afară de membrii familiei Melinescu și alți locuitori din Valea Muerii și-au vândut părțile lor de moșie Glogovenilor. La 5 ianuarie 1819, Constantin fiul lui Șerban și Nițu, fii lui Șerban au vândut boierului Glogoveanu 33 de stânjeni. La 15 ianuarie 1824 Ion fiul lui Sandu Ureche a vândut lui Nicolae Glogoveanu 20 de stânjeni de moșie. După această dată acest Ion fiul lui Sandu Ureche a mai vândut și alți

[388] Paul-Emanoil Barbu, Vladimir Osiac, *Catagrafia județului Dolj din anul 1828*, Craiova, Editura Universitaria, 2001, p. 325-326; Dinică Ciobotea, Monica Călinescu, *Proprietatea asupra pământului în județul Dolj, la mijlocul secolului al XIX-lea*, în „Mitropolia Olteniei", seria nouă, anul XLIII, 1991, nr. 3, p. 97.

[389] Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *op. cit.*, p. 50; Dumitru Bălașa, *Date privind localități din Oltenia și bisericile lor între anii 1823-1840*, în „Mitropolia Olteniei", anul XXVIII, nr. 5-6, 1976, p. 423; Dinică Ciobotea, Monica Călinescu, *op.cit.*, p. 97.

[390] *Ibidem*, p. 97.

Scanned with ACE Scanner

stânjeni de moșie acestor boieri: la 18 decembrie 1824, 8 stânjeni; la 22 aprilie 1832, 20 de stânjeni. La 25 aprilie 1833 Radu fiul lui Mandru Călugărul din Godeni a vândut lui Costantin Glogoveanu 22 de stânjeni din Valea Muerii. La 3 martie 1823, Preda, soția lui Dinu Godenu împreună cu Marin fiul lui Constantin Godenu și Radu fiul lui Constantin 10 stânjeni.

Moșiile Melinești și Valea Muerii au fost date apoi, după 1843, ca zestre de Constantin Glogoveanu fiicei sale Ecaterina la căsătoria acesteia cu Alexandru Miclescu[391].

În anul 1864, pe partea din moșia Melinești stăpânită de Ecaterina Miclescu au fost împroprietăriți 17 clăcași (13 cu 2 boi, 2 cu palmele, 2 au primit numai loc de casă și grădină) primind 119 pogoane și 664 stânjeni pătrați[392].

În anul 1873 a avut loc un proces între locuitorii din Melinești și arendașul moșiei Ion Dimulescu. Sătenii au reclamat că arendașul a tăiat lemne din pădurea lor și nu din cea a Ecaterinei Miclescu. Tribunalul a desemnat inginer hotarnic care să stabilească cine erau propritarii acelei păduri. Procesul a durat până în anul 1884 și s-a încheiat cu împăcarea celor două părți[393].

În anii 1880[394] și 1882[395] a avut loc alegerea părților de moșie din hotarele Melinești și Valea Muerii ale Ecaterinei Miclescu de cele ale celorlalți proprietari, stabilindu-se și hotarele celor două moșii. Hotarul între Valea Muerii și Odolenii începea „din punctul situat sub coasta dealului despre nord a Văii Muerii (pe plan la Nr. 1), merge pe fața coasti în vale, în direcțiunea Sud-Vest, drept în piatra situată în gura vălceli lui Țimbrișa, lângă podul după această vâlcea și lângă drumul dupe valea Muerei în partea despre Sud (pe plan la nr. 2); de aci spre Sud și apoi spre Vest pe linia punctată de sub litera a Nr.3 și literele b, c, d și e, până în punctul din obârșia văii Almăjelului, despărțitor și de către moșia Meteu (pe plan la Nr. 4)". Hotarul dintre moșiile Valea Muerii și Meteu era următorul: „plecând din movila ce am făcut în obârșia văii Almăjelu, la fosta cruce a Paului (pe plan la Nr. 4), hotar și de către moșia Odolenii, merge spre sud-est, pe drum, până la movila ce am făcut în obârșia Boului la răspântia drumului unde a fost pus trei cruci (pe plan la Nr. 5), semn despărțitor și de către moșia Spineni unde încetează vecinătatea cu Meteu". Limita dintre Valea Muerii și Spineni era: „din movila ce am făcut în obârșia

[391] DJAN Dolj, Colecția Hotărnicii, dosar 359, f. 1-111.
[392] Dinică Ciobotea, Monica Călinescu, *op.cit.*, p. 97.
[393] DJAN Dolj, Tribunalul Dolj, Secția I, dosar 35/1873, f. 1-146.
[394] *Ibidem*, Colecția Hotărnicii, dosar 359, f. 1-2.
[395] *Ibidem*, dosar 304, f. 1-5.

Scanned with ACE Scanner

, 8 stânjeni; la 22 aprilie
Mandru Călugărul din
ni din Valea Muerii. La
cu Marin fiul lui Con-

, după 1843, ca zestre
căsătoria acesteia cu

le Ecaterina Miclescu
le, 2 au primit numai
ni pătrați[392].
elinești și arendașul
a tăiat lemne din
a desemnat inginer
ri. Procesul a durat
ărți[393].

noșie din hotarele
celorlalți proprie-
Valea Muerii și
spre nord a Văii
iunea Sud-Vest,
ul după această
l (pe plan la nr.
litera a Nr.3 și
, despărțitor și
Valea Muerii
obârșia văii
e către moșia
cut în obârșia
Nr. 5), semn
cu Meteu".
ut în obârșia

Boului, în înfurcitura drumului de la trei cruci, punct despărțitor și de către moșia Meteu (pe plan la Nr. 5), spre răsărit pe drumul bătrân după culmea dealului, pe lângă lacul Spinenilor, până la movila de la Nr. 6, de aci pe coasta în vale drept în piatra de la tufe, numită în alegerea Spinenilor piatra din capul locurilor (pe plan la Nr. 7), de aci peste câmp drept în piatra de la frasinul din mejdină, asemenea numită în zisa alegere (pe plan la Nr. 8). De aci pe vălcea numită în acea alegere vânetă, linia dreaptă însă peste cotiturile ei, până în movila ce am făcut în gura acestei vâlcele (pe plan la Nr. 9), unde alegerea Spinenilor numește capul Seciului; și de aci pe povesiune până în punctul de la împreunarea mâtcii Văii Muerii cu matca Boului, numit vadu bătrân (pe plan la Nr. 10), semn despărțitor și despre moșia Melinești, unde încetează vecinătatea cu Spinenii". Hotarul dintre moșiile Valea Muerii și Melinești începea „din punctul de împresurare al mâtcii Valea Muerii cu matca Boului (pe plan Nr. 10), această limită merge pe matca Boului în sus până în podul din dreptul mejdinei cu hududoi (pe plan la Nr. 11); de aici apucând spre Vest, prin punctul Nr. 11, pe unde a fost drumul bătrân, merge drept în movila ce am făcut deasupra piscului (pe plan la Nr. 12); de aici pe piscu la deal și apoi la culmea dealului cu scorușiu prin limitele drepte trase prin movilele Nr. 12, 13, 14, 15 și 16, ce traversează cotiturile drumului bătrân, până la movila din fața coastei numită sub coastă, punct despărțitor și de către moșia Odoleni".

Tot acum au fost fixate și hotarele dintre moșia Melinești și moșiile învecinate. Granița dintre Melinești și Spineni începea „din mijlocul apei Amăradia din colțul Sud-Est al moșiei Melinești (pe plan la Nr. 17) merge spre Vest în movila veche după malu drept al Amăradiei, unde alegerea Spinenilor numește piatra din muchia viei (pe plan la Nr. 17), de aci înainte șoseaua Craiovei drept în movila ce am făcut lângă malul Brebinului în povesiune, unde acea alegere zice că au fost piatră mai nainte (pe plan la Nr. 18); de aci preste Brebene, înainte totu spre Vest prin movila din mejdină (pe plan la Nr. 19) drept în movila după malu Boului (pe plan la Nr. 20); și de aci pre matca boului la deal până în punctul de la împresurarea matcei văei Muerei cu matca Boului (pe plan la Nr. 10), unde încetează vecinătatea cu moșia Spinenii". Limita dintre Melinești și Odoleni începe „din movila din fața coastei dealului despre nord al Văei Muerei, situată în colțul moșiilor Melinești și Valea Muerei (pe plan la Nr. 1), merge spre Nord-Est peste piscul lui Bârdilă, pe din sus de înfurcitura Vadului Bătren și peste piscul lui Dudău, pe o linie dreaptă paralelă cu aceea a trăsurei a opta de la înfurcitura Văii Mueruștiului (pe plan Nr. 16 și 22), până în movila ce am făcut în dosul Văii Muerușului care are la acest cap moșia

Scanned with ACE Scanner

Melinești (pe plan la Nr. 21); de aci spre Est, peste Valea Muerușului și la cumpăna în deal în stern dogorenal, drept în movila ce am făcut d asupra despărțitu din sus de vale Popeștilor în actuala proeminență (pe plan la Nr. 22); de aci spre Est drept în movila de lângă branișce (pe plan la Nr. 23); de aci tot cam în aceeași direcție, prin branișce în vale, pe din sus de gura văiceloi Burgeni și peste valea Mătărânga drept în movila ce am făcut pe șesul dealului dintre valea Mătărânga și văiceana Șelaru (pe plan la Nr. 24); de aci tot înainte peste văiceana Șelaru drept în movila ce am făcut pe ulmul din mejdină în actuala proeminență (pe plan la Nr. 25); de aci tărăși înainte peste o altă văicea drept la movila ce am făcut din sus de mahalaua Popeștilor (pe plan la Nr. 26); de aci peste deluț în vale, pe la gura unui uiudoi ce dă în văiceana Mănușoaia și peste această văicea, înainte peste pisc în vale peste Bou, pe din sus de pod, drept în movila ce am făcut aproape de muchia malului Boului din sus de drum (pe plan la Nr. 27); de aci spre Sud-Est în movila ce am făcut în capul răsura a doua (pe plan la Nr. 28); și de aci linie dreaptă spre Est, prin movila din capul trăsurii întâiu de la drumul mare situată lângă șosea (pe plan la Nr. 29) și prin movila ce am făcut pe malul Amăradii (pe plan la Nr. 30) până în mijlocul apei Amăradiei unde izbește această linie (pe plan la Nr. 31) și unde se fineșe vecinătatea cu moșia Odoleni". Hotarul dintre moșiile Melinești și Amărăști începea „de la punctul Nr. 31 din dreptul movilei după malul drept (pe plan la Nr. 30), mergând spre Sud pe mijlocul cursului apei Amăradia, până la punctul Nr. 17 din dreptul movilei după malu, hotar despărțitor și de către moșia Spineni (pe plan la Nr. 17), unde se fineșe această vecinătate [396].

La 31 ianuarie 1906, Ecaterina Miclescu, născută Glogoveanu a vândut lui Ioan N. Diamu moșiile Melinești și Valea Muerii „cu toate trupurile și acaretele aflate pe dânsa" [397].

Moșia Răcari a intrat în proprietatea Glogovenilor în urma căsătoriei lui Constantin Glogoveanu cu Elena Otetelișeanu [398]. Anterior această moșia s-a aflat în proprietatea vornicului Matei Brăiloiu (1722 și 1727 [399]) și a boierilor Otetelișeni (marele clucer Dincă Otetelișeanu în 1819 [400] și clucereasa Catinca

---

[396] *Ibidem*, dosar 359, f. 1-11.

[397] *Ibidem*, dosar 751/1911, f. 2.

[398] Danică Ciobotea, Vladimir Osiac, *Scurt istoric al orașului Filiași*, în „Oltenia. Studii. Documente. Culegeri", seria a III-a, an V, 2001, nr. 1-2, p. 193.

[399] Nicolae Chiparici, *Județul Mehedinți într-o conscripție de la începutul secolului al XVIII-lea*, p. 142.

[400] Ioana Constantinescu, *op. cit.*, p. 199.

Scanned with ACE Scanner

Dăscălescu în 1831[404] și 1843[405]). Răcariul a intrat în proprietatea boierilor Glogoveni înainte de anul 1849, așa cum rezultă din două documente. Primul, o jalbă a locuitorilor de aici în care își declarau nemulțumirea față de administratorul moșiei Hristodor Ivanovici[406] și al doilea este o întâmpinare a administratorului Hristodor Ivanovici adresată ocârmuirii județului Dolj în care își exprima nemulțumirea față de modul în care locuitorii își îndeplineau datoriile către proprietari[407]. În anul 1864, pe proprietatea lui Constantin Glogoveanu au fost înregistrați 216 clăcași (5 cu 4 boi, 130 cu 2 boi și 81 cu palmele) primind 1305 pogoane și 26 prăjini. Tot în acest an, Glogoveanu se plângea că „în anul 1864, luna lui octombrie, în urma grabnicelor ordine și amenințătoarelor măsuri ce s-au luat de guvernul încetat ca să aleagă pământul la locuitori, cuvenit după noua lege rurală, chiar în lipsa instrucțiunilor și explicărilor legii... având totdeauna spiritul de supunere, fără contestarea comisiunilor ce erau a se orândui după art. 24 din legea rurală" s-a delimitat moșia în favoarea țăranilor și în defavoarea sa. La 9 mai 1866 același proprietar a reclamat că, în urma delimitării făcute în anul 1864, i-a fost luată o treime din moșie și că „orice observație sub regimul încetat mi-a fost vană, căci orice cerere după dreptate era înăbușită în toate guvernele personale". În cele din urmă a reușit să obțină modificarea delimitării moșiei în favoarea sa[408]. La 21 septembrie 1865, locuitorii satului Răcari au adresat o plângere Comitetului permanent, cerând să fie desemnat un inginer hotarnic care să delimiteze loturile lor, menționând că ele nu au fost date, așa cum prevedea legea, la una din marginile moșiei, ci la mijlocul ei, fiindu-le încălcate de boierul Glogoveanu. Tot în acest act, menționau că terenurile primite nu puteau fi muncite deoarece erau amplasate pe dealuri și pe râpi și că proprietarul moșiei le-a interzis accesul la apa Jiului[409]. În anul 1868, locuitorii din Răcari au reclamat autorităților că proprietarul moșiei Constantin Glogoveanu le acaparase cu un an mai înainte o treime din pământurile ce le fuseseră date în 1864, cerând să li se facă dreptate. În vederea soluționării cererii țăranilor s-a constituit o Comisie de Constatare care a analizat atât documentele ambelor părți și a hotărât ca boierul Constantin Glogoveanu să păstreze această treime de pământ[410]. În anul 1869, mai mulți

[404] Ion Donat, Dinică Ciobotea, Ion Pătroiu, *op. cit.*, p. 52.
[405] Dinică Ciobotea, Monica Călinescu, *op.cit.*, p. 140.
[406] DJAN Dolj, Prefectura județului Dolj, Servicul administrativ, dosar 17/1849, f. 56-57.
[407] *Ibidem*, f. 306-307.
[408] *Ibidem*, dosar 94/1865, f. 8, 13-14; Ion Pătroiu, *La cumpăna a două epoci 1849-1877*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1983, p. 143-144.
[409] DJAN Dolj, Prefectura județului Dolj, Serviciul Administrativ, dosar 94/1865, f. 5.
[410] *Ibidem*, dosar 154/1868, f. 1-11.

Scanned with ACE Scanner

sătenii s-au plâns prefectului județului Dolj că perceptorul comunei Răcari, Nicu Mihăchi, refuză să le acorde suma de bani care li se cuvenea „din banii pământului ce i-a luat mai mulți după delimitarea pământului ce i-a luat mai mulți după delimitarea pământului ce se dedese prima dată de 191. Proprietar și mai pe urmă rămânând pământu locuitorilor pe veșnic[408]. În anul 1870, proprietar al moșiei Răcari, ce avea o suprafață de 1120 pogoane arabile și pe care se afla o pădure, era același Constantin Glogoveanu[409]. La moartea sa survenită în anul următor moșia a revenit Elenei și lui Nicolae Glogoveanu[410]. La 20 octombrie 1889, Elena Glogoveanu a arendat, pe o perioadă de șase ani, partea ei de moșie din Răcari lui Nae Ștefănescu. Arenda, care se ridica la suma de douăzeci mii lei, în primii trei ani, și la douăzeci și două mii lei în următorii trei ani, avea să fie plătită în

Planul moșiei Răcari întocmit în anul 1902

[408] *Ibidem*, dosar 136/1869, f. 27.

[409] Ana Cumbary, Maria Manoli, Mihail Caman, Aurelia Candrea, *Dicționar geografic al județului Dolj*, București, 1896, p. 549-550.

[410] ANIC, Credit Funciar Rural, dosar 2005/1894, f. 40.

Scanned with ACE Scanner

[illegible] 24 iulie și 23 octombrie[41], în mai 1904 Nicolae Glogoveanu a vândut partea sa de moșie din Răcari, care se învecina la nord cu hotarul proprietății Filași, la vest cu râul Ilfov, la est cu proprietatea [illegible] Albulescu din Craiova, contra sumei de 150117,50 lei. Aceștia [illegible] de Nicolae Glogoveanu și 45000 lei achitați Societății de Credit Funciar Rural, în contul împrumutului solicitat în 1894 de Nicolae Glogoveanu și [illegible] lui Dumitru I. Popescu de la care Glogoveanu se împrumutase[42]. La 24 noiembrie 1904, Elena Glogoveanu a vândut și ea partea ei de moșie din Răcari lui Dumitru I. Popescu[43].

Boierii Glogoveni au stăpânit pentru o scurtă perioadă de timp, circa patru ani de zile, moșia Bălteni-Bălăceanca din Ilfov împreună cu cele două sate care se aflau pe ea. Această moșie îi fusese dată de zestre Mariei Bălăceanu la căsătoria acesteia cu Constantin Glogoveanu, survenită în iunie 1835[44]. În anul 1830, când cei doi s-au despărțit moșia a revenit familiei Bălăceanu[45].

Numeroasele moșii din județele Mehedinți, Gorj, Dolj, Romanați și Ilfov demonstrează atât calitatea lor de mari boieri (stăpâni funciari), cât și rolurile economice și sociale importante pe care le-au jucat în societatea românească.

b) Modalități de exploatare a moșiilor stăpânite sau în proprietatea boierilor Glogoveni; Cumpărare de rumâni; Pregătirea forței de muncă; Aducerea de muncitori din afara țării

Țăranii clăcași de pe moșiile aflate în proprietatea boierilor Glogoveni aveau numeroase obligații față de aceștia. Relațiile dintre stăpânii moșiilor și locuitorii acestora sunt puse în evidență de reglementările juridice de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și din secolul al XIX-lea. Ei trebuiau să presteze clăca și

---

[41] *Ibidem*, f. 111.

[42] *Ibidem*, f. 80-81; *Anuarul agriculturei pe anul 1906 cuprinzând cele 8 județe din regiune* Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanați, Vâlcea, vol. III, Craiova, 1906, p. 38.

[43] DJAN București, Credit Funciar Rural, dosar 2008/1894, f. 62-63.

[44] Maria I. Glogoveanu, *op. cit.*, p. 170.

[45] Constantin Bălăceanu-Stolnici, *Cele trei sfeșnice. Saga Bălăcenilor*, București, Editura Eminescu, 1990, p. 230; Paul Rezeanu, Craiova. *Amintirile orașului*, p. 98; *Familii boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică*, p. 174.

Scanned with ACE Scanner

dijma așa cum fuseseră stabilite de Legiuirea Caragea[16] și de Regulamentul Organic[17].

---

[16] Acest legiuitor menționează clăcași de 12 zile pe an, din fiecă vătășiuchi, dijmuitori și dijmuitori agricole și pentru mai multe zile, în diferențiate (socotindu-se de o pildă cât o zi de om, în cazul în care stăpânul nu avea nevoie de boi și vite pentru a lucra). Scutirea nu-și putea duce clăcașii la lucru pe alte moșii ale sale în o dijmuitori mai mici de 12 ani de la casa pe care locuiau. Clăcașii care folosesc pământul moșiei, îndeplinesc și dijma din toate produsele dijmei în natură, din grâu și din orz din zece câte unul (zeciuiala) mărgeanul și arnăuțesc), din fân din zece câte unul, din porumb din zece Pentru unu. Clăcașul care avea vie avea să dea dijmă vinăriciul din 20 de vedre de vin una în natură, iar în Banat, mărgeanul de zeciuială. Clăcașii care aveau o stână, pe care le țineau în cursul verii pe moșia unde erau obligați să dea mânza sau bani, după înțelegerea, iar pentru locul (pendecuș) unde fătau oile și unde se mulgeau în perioada de la 25 martie până la 23 aprilie, câte un miel și un caș de zeciuială. Clăcașii care aveau capre erau obligați să dea câte 4 bani de capră pe an (2 bani vara și 2 bani iarna), iar cei ce aveau stupi, câte 4 bani de stup. Pentru porci, clăcașul era scutit de dijmă, în schimb nu-i putea hrăni la grădină sau pe în pădurea proprie de stăpân, fără învoială și plată. Clăcașul care prindea pește în baltă moșie urma să dea zeciuială (un pește din zece), pescuitul fiind o rezervă a stăpânului funciar-urbarial. El nu avea voie să vândă vin (fără autorizație specială) care le cule în tăier de bute și de câte o vadră de vin de clăcaș) și rachiu, să țină hârdău și să aibă taxa numai de moșie. Taxa învoielii s-a plătit. Legiuirea Caragea. Ediție critică. București, Editura Academiei Române, 1955, p. [illegible]; Ilie Corfus, *Agricultura Țării Românești în prima jumătate a secolului al XIX-lea*. București, Editura Academiei Române, 1969, p. 13-14; A. Oțetea, *Izvoarele unui regulament*. Regulamentul Organic, în „Studii și articole de istorie", vol. I, 1954, p. [illegible].

[17] Pentru mai multe, clăcașul era îndatorat să lucreze proprietarului pe moșia cărui locuia: 12 zile de clacă + întâmpinat, 4 vara și patru toamna) pe an cu plugul sau cu carul, dacă le avea, precum și cu numărul zilelor de vite de muncă. Cel care nu avea vite de tracțiune urma să lucreze zilele clacă cu mâinile. Clăcașul trebuia să dea stăpânului dijma din produsele următoare: de pe pogoanele de lângă și arătură și anume una din zece (zeciuială), afară de cazul când pentru aceasta dijmă s-ar fi încheiat între clăcași și proprietari învoieli speciale. Stupăritul intra sub dijmă numai de la a patra casei. Tot această lege menționea între îndatoririle fiecărui clăcaș față de plug, pe care urma să o lucreze pe moșia unde locuia, precum și carul de rezervă pe care trebuia să-l facă din pădurea moșiei și să-l ducă proprietarului, la o distanță care nu putea depăși o zi de drum. Dacă proprietarul nu avea pădure pe moșie, clăcașul urma să-l transporte în locul rezervat, iar cei de fân sau o cantitate de 500 ocale de grâu sau de 30 de vedre de rachiu. Clăcașul fără vite de muncă urma să lucreze cu mâinile 3 zile pentru zece de plug și alte trei zile în locul carului de rezervă, dar putea să le plătească și în bani. Dacă proprietarul nu avea nevoie de munca clăcașului său, putea să percepă zilele de muncă în bani, la prețul stabilit care urma să fie stabilit de Adunarea Ad-hoc la intervale de trei ani. Clăcașul care avea vie urma să dea dijmă vinăriciul, din 10 de vedre de vin una. Proprietarul dețineau în contrapartidă monopolul asupra deținerii tavernelor, cârciumi și articolelor de băutură, precum și pe cel al exploatării morilor, pădurilor, heleșteelor. Se desființa doar dijma pe stupi. Regulamentul Organic intrupat cu legiuirile din anii 1831, 1832 și 1833 și adăugat la sfârșit cu legiuirile de la anului 1834 până atunci, înțelegerile pe facsimil ale, precum și cu o scară deschisă a materiilor, acum 2 ilustrații cu tâlcuirea hotărâri stăpânii în zilele pace înțelegerii

Aceste învoieli agricole practicate diferau de la o zonă la alta, de la o localitate la alta și de la o moșie la alta.

Astfel, la Glogova, la începutul perioadei regulamentare, locuitorii nu erau obligați să facă zilele hotărâte de clacă prin Legea Caragea ci „toți munceau până vedeau lucrurile proprietarului săvârșite, după voința stăpânului". Între clăcașii de pe această moșie și membrii familiei Glogoveanu nu exista nici o învoială în scris care să reglementeze obligațiile pe care aceștia le aveau, totul stabilindu-se numai după voința proprietarului. Aceștia nu trebuiau să răspundă proprietarului carul cu lemne. Țăranii erau obligați ca din toate produsele pe care le obțineau în urma cultivării pământului să achite boierilor Glogoveni a zecea parte din ele[418]. Pentru pășunatul vitelor ei trebuiau să presteze un anumit număr de zile de clacă, care diferea în funcție de animal. Astfel, pentru vita mare trebuiau să facă trei zile de clacă iar pentru cea mică o zi și jumătate. După anul 1864, cele trei 335 de pogoane rămase proprietarului erau lucrate tot de cei 114 de clăcași. Sarcinile pe care țăranii le aveau față de Glogoveanu sunt prezentate diferit. Ion Ionescu de la Brad consideră că în urma învoielilor încheiate cu Costache Glogoveanu, clăcașii trebuia să-i dea acestuia din trei părți una în cazul semănăturilor și din două părți una pentru fân. Pentru pășunat urmau să plătească cinci lei și 25 parale de vită mare și 10 parale de oaie[419]. În Chestionarul din anul 1906 se menționa că după 1864 țăranii aveau următoarele obligații față de stăpânului pământului: să dea o proprietarului o parte din produsele pe care le obțineа, oprindu-și el două, cel care avea doi boi să are un pogon și să transporte la Severin 300 ocale de cereale, iar cel fără vite să prășească un pogon de pământ. Pentru pășunatul vitelor ei trebuiau să plătească 3 lei de vita mare, un leu pentru porci și 50 de bani pentru oi și capre[420]. La începutul secolului XX (1906) obligațiile pe care le aveau față de proprietar au crescut. Cei care aveau boi trebuiau să are un pogon de pământ iar cei fără vite să prășească 0.5 pogoane, să îngrijească 0.50 pogoane de islaz și să secere 0.50 pogoane. Pe lângă aceste obligații ei erau nevoiți să facă și un transport la

---

prinț și domn stăpânitor a toată Țara Românească Gheorghe D. Bibescu Voevod, București, 1847, p. 74-78; Ilie Corfus, *Agricultura Țării Românești în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, p. 78-79; Idem, *Agricultura în Țările Române 1848-1864. Istorie agrară comparată*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982, p. 23-24.

[418] Nicolae Chipurici, *Documente inedite privitoare la modul cum s-a urmat cu răspunderea obligațiilor către stăpânii de moșii din Mehedinți, până în anul 1851*, în „Mehedinți – natură și cultură", vol. II, 1980, p. 317.

[419] Ion Ionescu de la Brad, *Agricultura română din județul Mehedinți*, p. 430-431.

[420] DJAN Mehedinți, Colecția Documente, pachet XI, dosar 1/1906, f. 514.

Scanned with ACE Scanner

schelă. De pe pogoanele luate cu dijmă clăcașii erau obligați să dea din produse din cinci părți două, iar din fân din două părți una. Trebuiau să plătească 3 lei taxe de ierbărit pentru vita mare și 1, 50 lei pentru vita mică[421].

Pe moșia Prunișori, în anul 1831, clăcașii trebuiau să îndeplinească numărul de zile de clacă stabilit de Leguirea Caragea iar în cazul în care nu puteau să le realizeze erau obligați să plătească câte 3 lei și 20 de parale pentru fiecare zi[422]. La începutul secolului XX țăranii care luau în dijmă pământ trebuiau să dea din trei părți una în cazul semănăturilor și din două părți una pentru fân. Spre deosebire de clăcașii de pe alte moșii care pentru ierbărit plăteau o anumită taxă, cei de pe moșia Prunișori pentru pășunat trebuiau să lucreze cinci zile pentru o vită mare, două zile pentru un porc și o zi pentru o vită mică[423].

O situație asemănătoare o întâlnim și pe moșia Gârnița Coțofeanului. Țăranii care trăiau și munceau pe această moșie trebuiau să-și achite obligațiile așa cum fuseseră prevăzute de Legiuirea Caragea[424].

Pentru clăcașii de la Căzănești și Ilovăț[425], Regulamentul Organic nu a adus îndatoriri noi. Ei trebuiau să presteze numărul de zile de clacă care fuseseră stabilite de Leguirea Caragea. În afară de zilele de clacă trebuiau să dea proprietarului și un car de lemne.

La Poiana țăranii care trăiau și munceau pe această moșie nu aveau altă învoială agricolă față de proprietar decât carul cu lemne[426].

Ca și clăcașii care trăiau și munceau pe moșiile din județul Mehedinți aflate în proprietatea boierilor Glogoveni și cei de pe moșia Melinești din județul Dolj trebuiau să presteze dijma și claca. Pentru a-și asigura lemnele de foc erau nevoiți să transporte pentru proprietar un car de lemne la Craiova[427]. Deși proprietarul Costache Glogoveanu le se promisese că în schimbul transportului carului de lemne la Craiova le va asigura lemnele de foc, el nu își va respecta promisiunea. La aceste obligații se mai adăuga și transportul a 500 de

---

[421] *Ibidem*, f. 509-516; Gabriel Croitoru, *Exploatarea pământului în sistemul muncii în dijmă în județul Mehedinți la începutul secolului al XX-lea reflectată în ancheta din 1906*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 17, 2003, p. 105.

[422] Nicolae Chipurici, *Documente inedite privitoare la modul cum s-a urmat cu răspunderea obligațiilor către stăpânii de moșii din Mehedinți, până în anul 1831*, p. 344.

[423] DJAN Mehedinți, Colecția Documente, dosar 1/1906, f. 805-812; Gabriel Croitoru, *op.cit.*, p. 115.

[424] Nicolae Chipurici, *Documente inedite privitoare la modul cum s-a urmat cu răspunderea obligațiilor către stăpânii de moșii din Mehedinți, până în anul 1831*, p. 343.

[425] *Ibidem*, p. 344.

[426] DJAN Mehedinți, Colecția Documente, dosar 17/1831, f. 274-275.

Scanned with ACE Scanner

ocale de cereale până la Rușeva. În cazul în care nu puteau să transporte aceste cantități de produse trebuiau să plătească 45 de lei.

Pentru a-și crește și a-și întreține vitele necesare muncilor agricole țăranii de pe această moșie au fost nevoiți să se înțeleagă cu proprietarul pentru pășunatul vitelor în schimbul unor taxe care au crescut de la un an la altul. Dacă în anul 1858 plăteau 2 lei taxă de ierbărit pentru o vacă, 1 leu și 20 de parale pentru un rămător, 16 parale pentru o capră și 16 parale pentru o oaie în anul următor taxele au crescut la 3 lei pentru o vacă, 3 lei pentru un rămător, 2 lei și 20 de parale pentru o capră și 1 leu pentru o oaie[429].

Situația grea în care se aflau i-a determinat pe țăranii de pe moșia Melinești să ceară administratorului județului Dolj să intervină pe lângă proprietar pentru ușurarea învoielilor agricole[429].

Obligațiile pe care clăcașii din Răcari, cealaltă moșie din Dolj aflată în proprietatea boierilor Glogoveni, rezultă din două documente redactate în anul 1849. Primul este o jalbă a locuitorilor de aici în care își declarau nemulțumirea față de administratorul moșiei Hristodor Ivanovici[430] și al doilea este o întâmpinare a administratorului Hristodor Ivanovici adresată ocârmuirii județului Dolj în care își exprima nemulțumirea față de modul în care locuitorii își îndeplineau datoriile clăcășești[431]. Administratorul moșiei se plânge că în primăvara anului 1849, clăcașii din Răcari fiind chemați să are pământul proprietarului au refuzat să se achite de această sarcină atunci când li s-a cerut, îndeplinind-o numai după ce și-au arat terenurile lor. Tot în acest anotimp, la 20 de locuitori le-au fost date 20 de pogoane de pământ pe care să le semene cu sapa, însă ei au venit cu plugurile. Deși isprăvnicelul moșiei s-a opus, după plecarea acestuia la Glogova, țăranii au arat pământurile cu plugurile și le-au însămânțat cu sămânța lor. Chiar dacă în timpul prășitului și-au împărțit singuri loturile stabilind ca fiecărui om să-i revină câte două sau trei rânduri, unii le-au prășit mult mai târziu iar alții le-au lăsat neprășite. Nemulțumiri între administrator și clăcași au apărut și în ceea ce privește islazul. Deși li se dăduse și lor o parte din islaz pentru pășunatul vitelor, aceștia au intrat cu vitele și pe islazul proprietarului. țăranii fuseseră obligați să nu mai pună grădini de zarzavaturi fără învoială, însă ei nu au respectat această condiție.

---

[427] *Ibidem*, dosar 22/1844, f. 1.
[428] *Ibidem*, Prefectura județului Dolj, Serviciul Administrativ, dosar 64/1860, f. 41.
[429] *Ibidem*.
[430] *Ibidem*, dosar 17/1849, f. 56-57.
[431] *Ibidem*, f. 306-307.

Scanned with ACE Scanner

Clăcașii declară că toate acțiunile pe care le-au întreprins au fost făcute în interesul proprietarului. La prășitul porumbului văzând că nu-i cheamă nimeni și trece vremea au sărit singuri de l-au împărțit și l-au muncit, rămânând numai 20 de rânduri neprășit. În ceea ce privește pășunatul vitelor, locuitorii precizează că li s-a dat islaz, dar acesta este pe dealuri unde iarba nu crește și de aceea au fost nevoiți să intre în cel al proprietarului. Pentru grădinile de zarzavat ei au spus că le-au pus, având acordul proprietarului. Au recunoscut că au luat zarzavaturi din grădinile nedijmuite pe care le-au vândut ca să nu distrugă degeaba administratorul n-a vrut să vină să le dijmuiască.

La toate aceste acuzații pe care administratorul le aducea clăcașilor, aceștia i-au răspuns printr-o jalbă adresată Suptocârmuirii locale. Ei menționează că primăvara sunt obligați să are timp de o săptămână câte două sau trei pogoane de pământ de fiecare locuitor. Neavând oameni și pluguri suficiente pentru a se achita de sarcină sunt obligați să apeleze și la alte persoane, pe care sunt nevoiți să-i plătească, ca să-i ajute. Vara, atunci când are loc prășitul porumbului, cositul fânului de la Craiova, seceratul și treieratul grâului ei sunt cei care trebuie să facă aceste munci. Toamna deși locuitorii din Răcari erau cei nevoiți să are miriștile și să semene grâul, ei nu erau lăsați să se socotească personal cu proprietarul așa cum făceau clăcașii de pe celelalte moșii. Pentru muncile prestate li se scădeau 5 zile din cele 23 de zile de clacă. Cei care nu puteau să-se achite de obligații erau închiși câte o săptămână și nevoiți să muncească ca niște arestați. În ceea ce privește zarzavaturile din grădini clăcașii declară că acestea sunt cântărite toamna dar luate primăvara în aceeași cantitate stabilită toamna, fără să se țină cont că unele dintre ele degeră. Pentru pășunat ei plăteau 11 lei pentru vita mare, 8 lei pentru vita mică și un leu pentru porc.

Locuitorii au declarat că nu sunt lăsați să taie lemne de foc din pădurea de pe moșia Răcari, fiind nevoiți să cumpere din alte părți.

Ei își încheiau jalba, cerând autorităților să intervină și să cerceteze nedreptățile comise de administrator.

Nu numai locuitorii care trăiau și munceau pe proprietățile deținute de boierii Glogoveni aveau de suferit de pe urma acestora ci și moșnenii, proprietari ai unor moșii vecine cu ale acestei familii boierești. Astfel, la sfârșitul secolului XVIII și în secolul XIX au avut loc o serie de procese între Glogoveni și moșnenii Porcești[432], Degerățeni, Bădețeni, Ciolani, Zăgăeni, Gutuleni[433],

[432] DJAN Mehedinți, Tribunalul Mehedinți, dosar 74/1871, f. 141-143.
[433] *Ibidem*, dosar 145/1879, f. 32-35.

Scanned with ACE Scanner

Pereni[39], Păltiniș[40], Ghelmegeni, Pestenari[41] și din Cămuești[42]. Cauza acestui proces o constituia așezarea de către această familie boierească, în încercarea de a-și lărgi hotarele moșiei Prunișori[43], a mari suprafețe aparținând moșnenilor Zăgăieni. În anul 1847 a izbucnit conflictul între boierii Glogoveni și locuitorii din Ghelmegioaia cu privire la stabilirea hotarelor[44]. La 14 ianuarie 1818, logofătul Pătrașcu Glogoveanu a dăruit ispravnicilor județului Mehedinți că nu a putut să măsoare moșia de moșnenii cumpărate de chiverul Nicolae Glogoveanu de la moșnenii Pereni, Ogășeni și Vălășeni, din pricina ultimilor care au sărit asupra lui cu bâte și topoare[45]. La 22 iunie 1849, a cerut moșnenilor Pereni să-l lase să măsoare moșia de venitul moșiei cât timp o stăpâniseră. În anul 1851, locuitorii din Pereni, îngroziți că vor pierde o parte din pământ, i-au alungat cu bâtele pe proprietar și judecătorul venit să traseze hotarul pe unde aceștia au dorit[46]. La 18 septembrie 1852, locuitorii satului Ghelmegioaia au adresat Adunării Obștești a Țării Românești, Barbu Știrbei, o plângere împotriva lui Costache Glogoveanu, proprietarul moșiei Prunișori, pe care îl acuzau că le-a cotropit peste 300 de stânjeni din moșia lor. Mai reclamau că, atunci când au vrut să se opună măsurătorii făcute de inginerul hotarnic, adus de boier, și de cilenul Judecătoriei Mehedinți, au fost luați la bătaie[47]. A doua zi și locuitorii din Ogășeni i-au trimis domnitorului o plângere împotriva aceluiași boier, pe care îl învinuiau că le acaparase 357 de stânjeni din moșia lor pe motiv că le-ar fi cumpărat în anul 1819 de la unii dintre moșnenii Zăgăieni. Susțineau că, în momentul în care au încercat să-l împiedice pe proprietarul moșiei Prunișori, să le ia cei 357 stânjeni, au fost supuși la același tratament ca și țăranii din satul Ghelmegioaia[48]. La 14 ianuarie 1853, Constantin Glogoveanu a făcut plângere la Departamentul Dreptății, în care a arătat că încă din 1804, tatăl său a avut judecăți cu cei din Peri, Zegaia și Porcești prin care trebuiau să primească

[39] *Ibidem*, dosar 68/1849, f. 30-40.
[40] *Ibidem*, dosar 145/1879, f. 32-34.
[41] *Ibidem*, dosar 51/1873, f. 2.
[42] *Ibidem*, dosar 28/1851, f. 111; dosar 159/1872, f. 50-51.
[43] *Ibidem*, dosar 68/1849, f. 194-196; Mite Măneanu, *Documente inedite privind situația socială a țăranimii din vestul Olteniei în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, p. 298.
[44] Elena Mihaela Zăvacă, op. cit. p. 82.
[45] DJAN Dolj, Documente istorice, pachet XXXI, dosar 6/1818, f. 1; Alexandru Bălintescu, *Problema țărănească în Oltenia în secolul al XIX-lea. Documente*, București, 1967, p. 32-33.
[46] DJAN Mehedinți, Tribunalul județului Mehedinți, dosar 68/1849, f. 98.
[47] *Ibidem*, f. 147.
[48] *Ibidem*, f. 149.

Scanned with ACE Scanner

de la aceștia 1300 stânjeni[444]. Nemulțumirile dintre cele două părți vor dura până în anul 1864.

Nu numai moșnenii s-au plâns autorităților de încălcarea hotarelor unor moșii de către Glogoveni ci și reprezentanții unor familii boierești. Astfel, în anul 1817, clucereasa Maria Rosetti s-a adresat domnitorului Gheorghe Caragea susținând că numitul clucer Nicolae Glogoveanu i-a „călcat" moșia sa Flocești (județul Argeș) pe care a ridicat abuziv mai multe acareturi. Glogoveanu a refuzat să se prezinte la judecată. În aceste condiții, domnitorul a poruncit marelui hatman al Divanului să ceară ambelor părți să se prezinte la termenul citat. La 28 septembrie clucerul Nicolae Glogoveanu scria marelui hatman că nu s-a prezentat la proces deoarece a aflat că Drăghicean, cel care realizase hotărnicia moșiei Flocești nu era prezent, fiind dus la o vie din Greaca și că a fost ocupat cu repararea unei mori de pe moșia sa. Îl asigura că îndată ce se va întoarce hotarnicul se va prezenta și el în fața Divanului[445]. În urma judecării acestui proces Divanul l-a obligat pe Nicolae Glogoveanu să plătească Mariei Rosetti venitul de pe „partea de moșie Flocești"[446].

Probleme în ceea ce privește „călcarea" unor moșii de către alți proprietari au avut și boierii Glogoveni. Astfel, la 13 iulie 1842, epistatul moșiei Iormănești, Ioan Băcleșanul îi aducea la cunoștință stăpânului său Costache Glogoveanu că Nicolae Rătezeanu cosind fânul de pe partea sa de moșie din Cleșnești ce se învecina cu Iormănești nu s-a mulțumit numai cu ceea ce a obținut ci noaptea pus cositorii de au cosit și doi „poștiori" de fân de pe moșia boierului. Îi mai relata că a luat mai mulți oameni din zonă care știau semnele moșiei cu care a mers la fața locului și a luat fânul cosit. Cerea stăpânului său să-i spună cum să procedeze în continuare: să măsoare „porșorii" de fân pe loc sau să-i dijmuiască la claia ce va face[447].

Numeroasele moșii aflate în proprietatea acestei familii boierești și numărul mare de clăcași care le lucrau demonstrează atât calitatea lor de mari boieri cât și rolul economic important pe care l-au jucat în societatea românească.

Cumpărarea de rumâni

Boierii Glogoveni nu au cumpărat sau au primit numai pământuri ci și vii și rumâni Astfel, în perioada mai 1634-decembrie 1635 Matei Basarab a întărit

---

[444] Elena Mihaela Zăvadă, *op.cit.*, p. 84.
[445] DJAN Dolj, Documente istorice, pachet XXIX, dosar 9/fără dată, f. 1.
[446] *Ibidem*, pachet LXXXIII, dosare 8, 9, 10, 12/1818, f.1.
[447] *Ibidem*, pachet XVII, dosar 16/1842, f. 1.

Scanned with ACE Scanner

[illegible] Nicula Glogoveanu viile din dealul Căleților cumpărate de la Stanciu [illegible] aspri, de la Oprea fiul lui Tudoran cu 200 aspri și Ion al lui [illegible] aspri[448] și pe cele din dealul Racoților dăruite de mătușa sa Viga la [illegible][449].

Multe dintre locuitorii unor sate s-au vândut doar ei ca rumâni boierilor Glogoveni. În actele de vânzare a lor ca rumâni nu se menționează care era satele pământurile pe care le stăpâneau. În aceste condiții nu se poate afirma că ei erau lipsiți din punct de vedere economic. Cert este că odată cu vânzarea lor ca rumâni ei își pierdeau libertatea juridică.

Astfel, la 20 septembrie 1645 Vlad din Căzănești ot sud Mehedinți s-a vândut pentru 12 ughi rumân lui Necula pârcălab Glogoveanu[450]. În anul 1678, Radu Roșu din Răteși împreună cu fii săi Crăciun și Răducan s-au vândut rumâni pentru 28 de ughi jupânesei Vișa Glogoveanu și fiului ei Nicolae[451], fii în vârstă al XVII-lea Ivan vistier a mai cumpărat și mulți rumâni: pe Ștefăniță Mihai, Lepădat și Fine cu 20 ughi[452]. La 11 decembrie 1671, Lupu feciorul Neacșului din Valea Ludului s-a vândut ca rumân aceluiași boier cu 15 bani[453].

Boierii Glogoveni au cumpărat rumâni și de la alți boieri. Astfel, la 6 iunie 1684[454], Gheorghina postelnic a vândut lui Necula pârcălabul un rumân Balaci, feciorul lui Mălin din Lac cu 10 ughi[455].

La începutul secolului al XVIII-lea, boierii Glogoveni au început să elibereze din rumânie pe mai mulți rumâni. În anul 1707, Nicula căpitan Glogoveanu împreună cu mama sa Vișa a iertat de rumânie pe Grigore fiul lui Vâlcan. Acesta ajunsese în stăpânirea lor, fiindu-le dăruit de pitarul Stroe Leurdeanu în schimbul unor țigani. Această eliberare din rumânie a fost întărită și de domnitorul Constantin Brâncoveanu la 6 iulie 1707[456]. Câteva luni mai târziu, la 21 decembrie, același domnitor a întărit și cartea prin care Nicula Glogoveanu ierta de rumânie și pe Oprea, feciorul Oanei din Albești pe motiv că încă din copilărie îi slujise „tot cu dreptate"[457].

[448] *DRH*, vol. XXIV, p. 355-357.

[449] DJAN Dolj, Colecția Manuscrise Condica Mănăstirii Tismana, vol. II, 1860, f. 5-6; *DRH*, vol XXIII (1630-1632), p. 597.

[450] *DRH, B, Țara Românească*, vol. XXX, p. 330.

[451] George Fotino, *Câteva documente vechi inedite*, în „Arhivele Olteniei", an II, 1923, nr. 5, p. 36.

[452] N. G. Dinculescu, *Documente privitoare la starea țăranilor*, în „Arhivele Olteniei", an II, 1923, nr. 6, p. 220.

[453] DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, Condica Mănăstirii Tismana, vol. II, f. 603-604.

[454] *DRH, B, Țara Românească*, vol. XXXI, p. 182-183.

[455] *Documente privind relațiile agrare în veacul XVIII*, vol. I *Țara Românească*, p. 216.

[456] *Ibidem*, p. 217.

Scanned with ACE Scanner

Pregătirea forței de muncă

Boierii olteni nu s-au preocupat numai de exploatarea moșiilor pe care le aveau ci și de pregătirea unor meseriași care să practice anumite meserii care se cereau la curțile boierești. Ucenicii proveneau de cele mai multe ori din rândurile țiganilor iar cei care îi învățau primeau de la proprietari bani, îmbrăcăminte și produse agricole. În cazul în care stăpânul nu era mulțumit de munca în care copilul de țigan învățase o anume meserie, meșterul era dator să despăgubească pe acesta.

Unei astfel de cerințe i-au răspuns și boierii Glogoveni. Astfel pe moșia biv vel clucerului Nicolae numeroși meșteri i-au învățat pe copii de țigani în perioada 1814-1826, diferite meserii: curelari (1814), lemnari (1815), bucătari (1815), bărbieri (1816), pânzari, croitorie (1817), brutari (1826). Meșterii dese erau fie români precum Dinu bărbieru, Stanciu croitoru, Gheorghe pânzaru, fie străini: Johan Frielich curelar. Ei primeau din partea boierului cu care încheiau un acord bani, îmbrăcăminte și produse agricole[457].

Aducerea de muncitori din afară

Pentru exploatarea cât mai eficientă a pământurilor, boierii Glogoveni au apelat spre sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea și la muncitori din afara țării, pe care îi aduceau de regulă din Serbia și îi plăteau cu câte 20-25 lei lunar. Aceștia stăteau pe moșia boierilor între 4-6 luni pe an[458].

c) Administrarea moșiilor

Boierii Glogoveni își administrau singuri toate aceste moșii cu ajutorul unor epistați sau administratori, în sarcina cărora cădea realizarea la timp a lucrărilor agricole și strângerea dărilor de la clăcași.

La 12 august 1816, Dragomir, administratorul moșiilor Melinești și Valea Muerii, îi aducea la cunoștința lui Nicolae Glogoveanu că a încercat să vândă vinul obținut din via de la Drăgășani dar cumpărătorii nu i-au oferit decât 2 taleri și 10 parale pe el și îl ruga să-i spună dacă să-l vândă sau nu în condițiile în care i s-ar fi dat 2 taleri și 50 parale. Îl mai informa că porumbii obținuți la

[457] George Potra, *Contribuțiuni la istoricul țiganilor din România*, București, 1939, p. 319-321; Ștefan Olteanu, Constantin Șerban, *Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în Evul Mediu*, București, Editura Academiei Române, 1969, p. 343-345.

[458] Arhivele Naționale Merhedinți, Colecția Documente, pachet XI, dosar 1/1906, f. 913-916, f. 917-920 ; Andrei Oțetea, *Pătrunderea comerțului românesc în circuitul internațional (în perioada de trecere de la feudalism la capitalism)*, București, Editura Academiei Române, 1977, p. 18.

Scanned with ACE Scanner

Melinești intenționa să-i vândă deși în târgul de la Craiova aceștia se vindeau la un preț mic de 7-8 taleri ocaua în comparație cu celelalte produse: 30 taleri făina de grâu de bună calitate și 20 taleri cea de proastă calitate[459]. În anul următor, la 15 martie, tot el îl înștiința pe același boier că a dat ordin scutelnicilor din aceste sate ca până la Paști să aducă toți banii, că face mare eforturi de a vinde cantitatea de sare pe care o aveau la moșie și că ia trimis prin doi călăreți ce sosiseră de la Glogova opt „botiți" de păstrăvi[460].

În anul 1820, epistatul moșiei Glogova se plângea lui Nicolae Glogoveanu că datorită secetei din anul respectiv, recolta de la câmp va fi foarte slabă cu excepția celei de la orz și grâu de primăvară care era mulțumitoare. Aceeași situație era și la legume, unde numai cele din grădină erau mai bune. Îl mai înștiința că a încercat să ia măsuri pentru a asigura hrana animalelor terminând de cosit și grămădit fânul și de secerat orzul[461]. Patru ani mai târziu, la 1 septembrie 1826, administratorul aceleași moșii îl informa pe proprietar despre situația lucrărilor agricole care se desfășurau. Îl înștiința că din vinul vechi, în ciuda eforturilor făcute, nu reușise să vândă decât 32 de vedre cu doi taleri vadra și că a trimis la moșia Melinești 4 buți și 4 putini pentru strânsul prunelor dar pe acestea nu avea cine să le adune. Îl ruga să-i trimită prin logofătul Ștefan o cantitate mare de mălai necesară hrănirii celor 6 claponi, pui și rațe crescuți pe această moșie și cercuri și tei pentru repararea buților, mai ales că producția de struguri de la via din Dealul Vâlcăneștilor urma să fie foarte bună[462].

În același an, la 25 octombrie, Catrina Comănească se plânge lui Nicolae Glogoveanu că a încheiat de mult cu făcutul pânzei dar nu are pe cine să i-o trimită deoarece feciorii de pe moșie sunt plecați toți cu logofătul Vasile la Cerneți. Îl mai înștiința că i-a transmis acestui logofăt, așa cum i se ceruse, să ducă la Craiova cantitatea de varză, aguridă, fasole și oțet cerută de Elena, soția boierului, dar acesta nu a făcut acest lucru, preferând să plece la Cerneți. Îi cerea stăpânului său să-l însărcineze pe logofătul Vasile să ducă el produsele solicitate[463].

La 26 august 1826, administratorul moșiei Ilovăț, Petru Cocâr prezenta stăpânului său stadiul în care se afla cu lucrările agricole. Din relatarea lui aflăm că timp de o săptămână s-a preocupat de strângerea cât mai rapidă a fânului,

---

[459] DJAN Dolj, Documente istorice, pachet LXXXIX, dosar 9/1816, f. 1.
[460] *Ibidem*, dosar 11/1817, f. 1.
[461] *Ibidem*, pachet XVIII, dosar 7/1820, f. 1.
[462] *Ibidem*, pachet XVII, dosar 11/1826, f. 1.
[463] *Idem*, pachet XVIII, dosar 8/1820, f. 1.

Scanned with ACE Scanner

realizând 12 „clăci" urmând ca după aceea să se ocupe și de treieratul [illegible] al orzului. Îl mai informa că până în acest moment a cumpărat 43 de [illegible] intenționa să mai achiziționeze și alții dar s-a temut văzându-i „mici de [illegible]

d) Implicarea boierilor Glogoveni în viața economică a Țării Românești. Exploatarea minei de la Baia de Aramă

Vechea mină de la Baia de Aramă, exploatată de domnitori precum Mircea cel Bătrân[465], Matei Basarab[466], Constantin Brâncoveanu[467], care aveau un anumit statut de independență față de Imperiul Otoman, a fost arendată în secolul al XVIII-lea și de boierii Glogoveni care administrau, aproape, întreaga zonă. Astfel, la 1 ianuarie 1728, în timpul stăpânirii austriece în Oltenia, Matei Glogoveanu, fost vornic al județului Mehedinți, a arendat pe o perioadă de trei ani minele și topitoria din această localitate pentru care urma să plătească 1000 de florini. Această sumă urma să fie plătită în două tranșe: 31 iulie și 31 decembrie. Prin contractul de arendare arendașul se obliga să angajeze forță de muncă calificată cărora urma să le asigure uneltele necesare și să nu vândă arama decât după satisfacerea nevoilor pieței interne[468].

Autorii tratatului de *Istoria României*, vol. III susțin că în anii 1641-1642 domnitorul Matei Basarab a luat de la Glogoveni Baia de Aramă, fără însă să precizeze dacă este vorba despre moșie sau mină. Într-un document emis în anul 1643, chiar în timpul domniei acestuia și publicat după apariția lucrării *Istoriei României*, se menționează că în acest an domnitorul a întărit lui Vintilă Glogoveanu, partea de moșie din Baia de Aramă cumpărată de la fratele său

[464] *Ibidem*, pachet LXXXIX, dosar 31/1826, f. 1.

[465] Adina Berciu-Drăghicescu, Dinică Ciobotea, *Viața economică a Țării Românești în epoca lui Mircea cel Mare*, în vol. *Marele Mircea Voievod* (coord. Ion Pătroiu), București, Editura Academiei Române, 1987, p. 59.

[466] Nicolae Stoicescu, *Matei Basarab*, București, Editura Academiei Române, 1988, p. 39; *Călători străini despre țările Române*, vol. VI, București, 1976, p. 201.

[467] *Constatin Brâncoveanu* (coord. Paul Cernovodeanu, Florin Constantiniu), București, Editura Academiei Române, 1989, p. 35; *Constantin Basarab Brâncoveanu* (coord. Ion Pătroiu), Craiova, Editura Universitaria, 2004, p. 71; Nicolae Maghiar, Ștefan Olteanu, *Din istoria mineritului în România*, București, Editura Științifică, 1970, p. 157; Constantin C. Giurescu *Contribuții la istoria științei și tehnicii românești în secolele XV începutul secolului XIX*, București, Editura Științifică, 1973, p. 81.

[468] Maloș Ana, *Contribuții la cunoașterea exploatării miniere Baia de Aramă*, în „Analele Universității din Craiova. Seria Istorie-Geografie", 1972, nr. 1, p. 126-134; Costin Feneșan, *Mineritul aramei în Oltenia în timpul stăpânirii austriece (1717-1737)*, în „Oltenia. Studii. Documente. Culegeri", seria a III-a, an II, 1998, nr. 1-2, p. 156; *Istoria românilor*, vol. VI, București, Editura Enciclopedică, 2002, p. 185.

Scanned with ACE Scanner

Necula. În condițiile acestea este greu de crezut că Matei Basarab le-ar fi luat cu un an mai înainte Glogovenilor moșia. Putem considera că, atunci când autorii tratatului *Istoria României* susțin că, în anii 1641-1642, Matei Basarab le-a luat Glogovenilor Baia de Aramă[469] ei se referă nu la moșie ci la mină, deși nici un document nu menționează exploatarea ei de către Glogoveni până în anul 1717. Probabil această mină fusese încredințată spre exploatare acestei familii boierești de vreun domnitor, căci minele erau apanajul domniei. Considerăm că unul dintre motivele care l-ar fi determinat pe domnitor să facă acest lucru îl reprezintă rolul politic pe care această familie boierească, înrudită cu Basarabii prin intermediul lui Basarab Țepeluș l-a avut în secolele XV-XVII.

Activități economice în epoca modernă după 1831

După înfrângerea revoluției de la 1821 și încheierea războiului de la 1828-1829, finalizat prin pacea de la Adrianopole (1829), care prevedea și liberalizarea comerțului românesc, întreaga viață social-economică din Țara Românească a început să resimtă efectele procesului de modernizare ce se desfășura de mai mulți ani în Europa Apuseană și Centrală. Adaptarea la noile realități s-a produs și în rândurile clasei politice românești, boierimea, care urmărind să-și păstreze poziția dominantă în societate, a preluat noile mecanisme economice și a încercat să le integreze propriului său sistem economic. Una dintre cele mai dificile probleme cu care s-a confruntat a fost restructurarea și eficientizarea domeniului funciar. Treptat unii dintre boieri au abandonat sistemul tradițional de exploatare al moșiilor introducând pe treimea rămasă pentru folosință (rezerva) noi unelte și metode agrotehnice, sisteme mai eficiente de prelucrare și valorificare a produselor, pluguri de fier perfecționate, care „înfierate" pentru transport, rotația culturilor și construind un număr mare de mori. La acestea s-au adăugat cazănăriile deținute de mulți boieri pentru fabricarea rachiului și a țuicii, pivele, ferestraiele și zalhanalele. Unei astfel de cerințe i-au răspuns și boierii Glogoveni. Aceștia își lucrau partea lor de moșie din Prunișori, rămasă după împroprietărirea din 1864, folosind pluguri perfecționate pe care le aduseseră de la fabrica de la Vidaci iar pentru transportul produselor obținute foloseau care de fier pe care le cumpăraseră cu prețul de 18 galbeni carul mare și 7 galbeni carul mic. Pe una dintre moșiile lor, Câlnicul de Sus, situată în apropierea apei Tismana, acești boieri au construit o moară cu apă cu zăgaz[470].

[469] *Istoria României*, vol. III, București, Editura Academiei Române, 1954, p. 47.

[470] Paul Emanoil Barbu, *Morile din județul Gorj într-o statistică din 1839*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 15, 2000, p. 95.

Scanned with ACE Scanner

Probabil o moară se găsea și pe moșia Răcari de vreme ce la 15 martie [illegible] Hristodor Ivanovici, epistatul acestei moșii îl înștiința pe Costache Glogo[illegible] că i-a trimsis 260 ocale de mălai care reprezenta ultimul mori[illegible]. Morar[illegible] avut acești boieri și pe apa Jiului, la Preajba, cunoscută sub numele de Mor[illegible] lui gheorghe Vodă. Aceasta fusese cumpărată de Ioniță vel vistier al Bucu[illegible] acestuia Ilinca cu 200 de taleri[472]. Prin introducerea acestor sisteme eficie[illegible] Craiovei, la 20 aprilie 1791, de la Nicolae Vălcănescu, Vasile Văcărescu [illegible] în agricultură boierii Glogoveni au început să obțină pe moșiile lor produ[illegible] din ce în ce mai mari. Astfel, potrivit afirmațiilor lui Ion Ionescu de la Brad, numai după moșia Glogova a obținut într-un an peste 600 ocale de porumb [illegible] 400 ocale de grâu[473].

În aceste condiții social-economice noi creșterea numărului de târgur[illegible] bâlciuri apare ca o necesitate firească. În perioada războiului ruso-turc de 1828-1829 cea mai mare parte a bâlciurilor și târgurilor din Țara Românească au fost închise și abia după 1830 încep să se redeschidă. Tot acum au ființ înființate bâlciuri și târguri noi. Apariția lor a fost favorizată și de măsurile prevăzute în Regulamentul Organic adoptat în 1831. Acesta stipula ca pe lângă bâlciurile și târgurile existente, să se înființeze altele noi nu numai prin sate, dar și pe schele de la Dunăre și pe moșii particulare. În ceea ce privește târgurile și bâlciurile de pe moșiile particulare se stipula că numai proprietarul moșiei avea voie, în exclusivitate, să vândă la aceste puncte de desfacere (sau să arendeze acest drept) vin, rachiu, carne și pâine[474].

Glogovenii, importantă familie boierească olteană, au înființat pe unele dintre moșiile pe care le stăpâneau târguri și bâlciuri anuale unde vindeau produsele obținute. La 14 februarie 1837, s-a înființat la cererea comisului Costache Glogoveanu, pe moșia acestuia Prunișor, un bâlci anual. Data la care se ținea acest bâlci este controversată, fiind emise trei ipoteze. În timp ce Mite Măneanu[475] și Elena Mihaela Zăvadă[476] consideră ca acesta avea loc 14 octombrie, autorii lucrării *Istoria comerțului în sud-vestul României. Secolele*

---

[471] DJAN Dolj, Documente istorice, pachet XCIII, dosar 20/1843, f. 1.
[472] Idem, Fond Hotărnicii, dosar 116, f. 1-11.
[473] Ion Ionescu de la Brad, *op.cit.*, p. 442.
[474] Cezar Avram, Dinică Ciobotea, Vladimir Osiac, Ileana Petrescu, *op. cit.*, p. 186.
[475] Mite Măneanu, *Aspecte ale dezvoltării comerțului intern în partea de vest a Olteniei în perioada Regulamentului Organic*, în „Mehedinți. Cultură și civilizație", vol. IV, Drobeta Turnu Severin, 1982, p. 179; Idem, *Agricultura și comerțul românesc în secolele XVIII-XIX. Aspecte generale, regionale și specifice*, Drobeta Turnu Severin, 1997, p. 101.
[476] Elena Mihaela Zăvadă, *op. cit.* p. 83-84.

Scanned with ACE Scanner

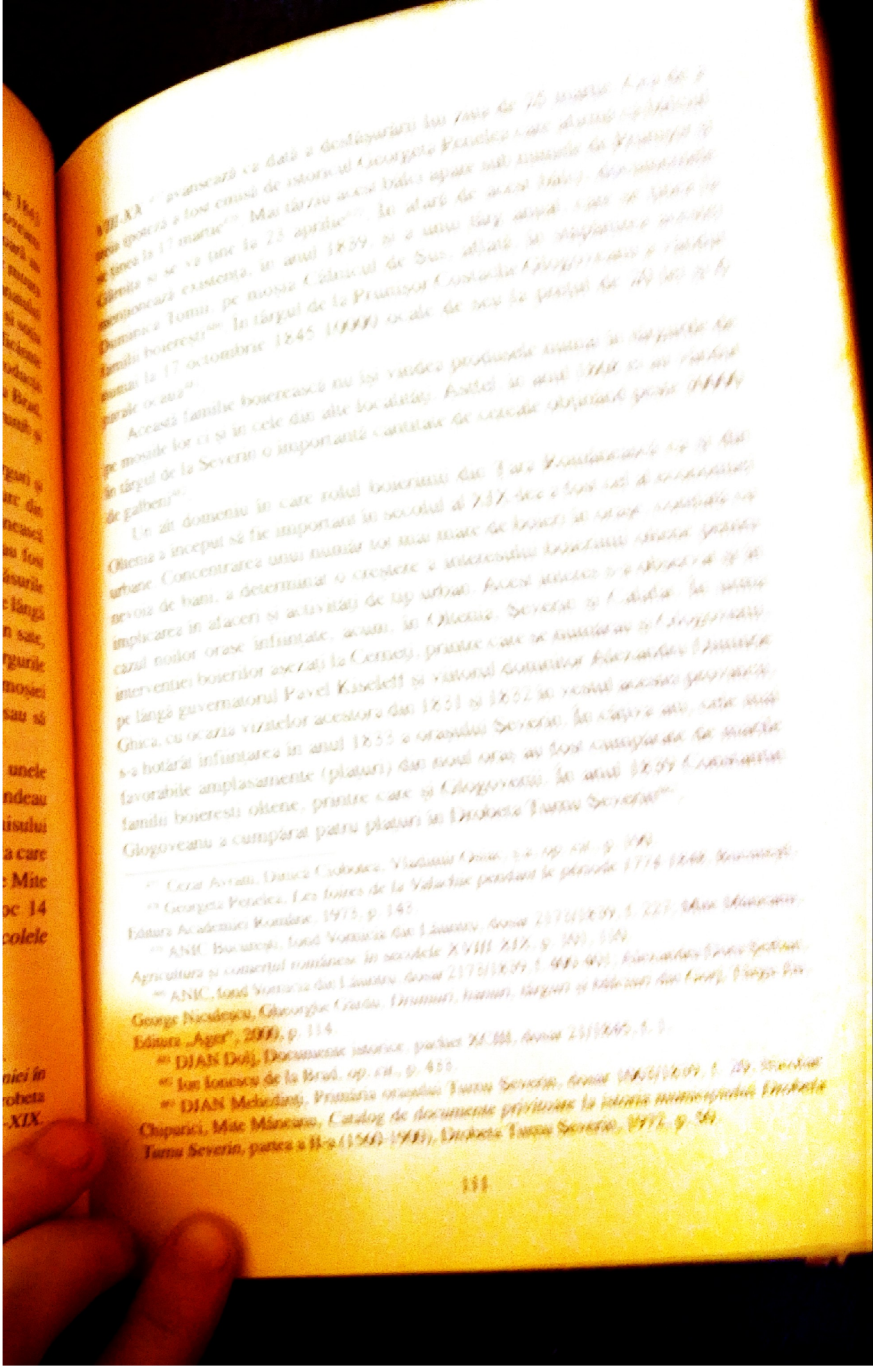

Scanned with ACE Scanner

Din exploatarea moșiilor, pe care le administrau singuri, fără a apela la arendași, și a minei de la Baia de Aramă boierii Glogoveni au ajuns să obțină venituri importante. O parte din banii obținuți au fost dați cu camătă la diverși boieri, aflați într-o situație financiară mai dificilă. Pentru banii pe care îi luau cei care se împrumutau girau cu unele dintre moșiile lor și se obligau să plătească dobânda percepută de 8%. În cazul în care nu-și respectau obligațiile, în urma plângerii adresată Tribunalului de cel care îi împrumutase, li se punea sechestru pe moșia cu care garantaseră împrumutul. La 6 septembrie, un anume Ioan a împrumutat de la Nicolae Glogoveanu suma de 150 taleri pe care se obliga să-i restituie în termen de zece zile[484]. La 7 decembrie 1845, Costache Glogoveanu l-a împrumutat cu suma de 1000 de galbeni pe aga Petrache Obedeanu pe termen de doi ani. Întrucât trecuse acest termen și Petrache Obedeanu nu-și achitase această datorie Glogoveanu a cerut Tribunalului, la începutul anului 1851 să instituie sechestru asupra moșiei Dobrosloveni și asupra unui loc pe care ce-l care se împrumutase îl cumpărase de la Grigore Otelișeanu. Procesul dintre cele două părți a durat foarte puțin deoarece, la 26 aprilie 1851, Glogoveanu, primindu-și între timp banii, a cerut desființarea acestui sechestru[485]. În anul 1852 același Costache Glogoveanu a împrumutat și pe Zinca Chinezu cu 200 galbeni, aceasta girând împrumutul cu moșia Ghindeni. Între timp aceasta a murit și nu a mai apucat să plătească datoria. În anul 1858, Glogoveanu s-a adresat Tribunalului solicitând instituirea sechestrului pe această moșie, aflată acum în proprietatea lui Emanoil Chinezu[486]. În 1859, Constantin Glogoveanu a cerut Tribunalului Dolj să instituie sechestru pe partea de moșie din Breasta a căpitanului N. Haralamb pe care îl împrumutase încă de la 11 aprilie 1857 cu suma de 3000 de galbeni și pe care acuzatul nu i-o mai restituise. În noiembrie 1859 Haralamb a restituit banii lui Glogoveanu și moșia i-a fost scoasă de sub sechestru[487]. Trei ani mai târziu are loc un nou proces, de această dată între Costache Glogoveanu și Dimitrie Câlniceanu, care împrumutase de la primul 15 galbeni, încă din 1845, girând cu partea sa de moșie din Câlnic. Întrucât nu-i restituise datoria Glogoveanu s-a adresat Tribunalului cerând să se pună sechestru pe 10 stânjeni din această moșie[488].

[484] DJAN Dolj, Documente istorice, pachet XCII, dosar 18/1821, f. 1.
[485] *Ibidem*, Tribunalul Dolj, secția a III-a, dosar19/1851, f. 1-20.
[486] *Ibidem*, dosar 44/1858, f. 1-7.
[487] *Ibidem*, dosar 40/1859, f. 4-17; dosar 9/1859, f. 1-15.
[488] *Ibidem*, dosar 98/1862, f. 1-11.

Scanned with ACE Scanner

Nu numai Cîlugăreanu au împrumutat pe unii boieri ci au ajuns ei înșiși, atunci când s-au aflat într-o situație financiară mai dificilă să se împrumute de la alții. Astfel, la 15 februarie 1868, Alexandru Cîlugăreanu menționa că, „la nebănuita" sa a împrumutat 1000 de galbeni, cu o dobândă de 2%, de la Nicolae Golescu. Se obligă ca în cazul în care nu putea să i restituie banii la timp să-i plătească câte doi galbeni pe zi până în momentul în care va achita toată suma împrumutată[489].

[489] *Ibidem*, Documente istorice, pachet CLIV, dosar 29/1868, f. 1.

Scanned with ACE Scanner

Capitolul III
IMPLICAREA BOIERILOR GLOGOVENI ÎN VIAȚA SOCIAL-POLITICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ

a) Dregători și funcționari

Rolul claselor sociale a constituit și constituie o preocupare constantă a istoriografiei românești datorită importanței deosebite pe care influența aspectelor privind nașterea, evoluția, relațiile și interacțiunile: locul și rolul în societate, precum și dispariția acestora a determinat-o la nivelul întregului proces istoric, derulat într-un spațiu și orizont temporal, bine determinate. Este firească atenția acordată claselor conducătoare în societate, cele care au avut un rol determinant în evoluția istorică a diferitelor popoare sau națiuni. În cazul românilor această clasă conducătoare a fost încă din perioada întemeierii statelor feudale, boierimea, care și-a exercitat rolul conducător timp de aproape șapte secole, până la desființarea sa instituțională. Clasă dominantă, se deosebea de marea masă a populației, nu numai prin stăpânirea pământului și dregătoriilor, ci și printr-un întreg sistem de privilegii, care în același timp slujeau unele din interesele ei esențiale și fixau o limită de democrație precisă între cele două secțiuni fundamentale ale societății medievale: privilegiați și neprivilegiați. Boierimea era așadar clasa stăpânilor de moșii exploatate cu mâna de lucru a țăranilor dependenți, înzestrată cu statut de privilegii și care, deținând monopolul dregătoriilor, domina viața de stat[89].

În cazul nostru, un interes deosebit îl vom arăta studiului evoluției boierimii din Oltenia, componentă reprezentativă a întregii boierimi românești. Stăpânirea moșiei era factorul primordial care determina situația boierului în viața socială și în stat. Pământul, țăranii dependenți și robii stăpâniți nu alcătuiesc doar baza economică a poziției lor sociale, ci le deschide și calea spre afirmarea politică, spre dregătorii.

---

[89] Șerban Papacostea, *Oltenia sub stăpânire austriacă (1718-1739)*, București, Editura Enciclopedică, 1998, p. 147.

Scanned with ACE Scanner

Multe familii boierești oltenești, foarte vechi, care au contribuit la dezvoltarea evenimentelor și au jucat un important rol în istoria țării au fost: Argetoianu, Bălcoianu, Brătășanu, Bujoreanu, Cărpinișanu, Glogoveanu, Otetelișeanu, Greceanu, Obedeanu etc[93]. Acestea alcătuiau categoria marilor boieri sau boieri de prim rang, o clasă aparte, restrânsă de latifundiari și mari dregători, foarte puternică, având legături de rudenie, cu o evidentă tendință de închidere; doar cei care se apropiau familiilor de treapta întâia sunteți cea mai mare parte înrudiți prin sânge și căsătorii și abea dacă mai puteți să ne căsătorim între noi[94].

Un rol important l-a jucat încă de la începutul atestării lor, în 1405, familia noastră, Glogoveanu.

În anul 1690, magiarul Imre Tökoly a declanșat o răscoală antihasburgică în Transilvania. El a început tratativele cu turcii și cu Brâncoveanu, reușind să fie proclamat chiar rege al Ungariei. Nu a reușit să-și păstreze tronul decât o scurtă perioadă de timp deoarece habsburgii trecuți la acțiune l-au determinat să părăsească țara și să se retragă la sud de Carpați. Aici împreună cu cetele lui au început să jefuiască Oltenia, luând prizonier pe căpitanul de Cerneți[95] Necula Glogoveanu. În aceste condiții domnitorul a poruncit câtorva căpitani de oaste să apere populația de acești prădători. Necula Glogoveanu a fost eliberat de vizirul Mustafa pașa Chiuprulioglu[96].

[93] *Ibidem*, p. 162.

[94] Nicolae Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. IV, București, 1904, p. 89).

[95] În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea domnitorul Constantin Brâncoveanu a înființat la Cerneți, la hotarul apusean al Țării Românești, în vecinătatea vechii cetăți părăsite a Severinului, având corespondent pe malul drept al Dunării castelul turcesc Fetislam (Cladova) cetate a doua mare căpitănie de margine (Nicolae Chipurici, *Căpitănia de margine de la Cerneți. Date privind istoricul instituției*, în „Revista Arhivelor", LII (1975), nr. 4, p. 392-395). Crearea acestei a avut loc înainte de anul 1690, fiind pusă fie în legătură cu luptele din 1688 ale generalului Veterani cu otomanii în jurul Orșovei și spre Vidin, atunci când Brâncoveanu aflat la începutul domniei a fost nevoit să se ducă cu oaste la Cerneți spre a repara Cladova și Orșova, fie cu expediția generalului Ludovic de Baden din 1689 care a pătruns în Țara Românească pe la Cerneți (Radu Grecianu, *Viața lui Constantin Vodă Brâncoveanu*, București, 1906, p. 59-60; Constantin Rezachievici, *Constantin Brâncoveanu. Zărnești. 1690*, București, Editura Militară, 1989, p. 137; Nicolae Stoicescu, *Curteni și slujitori. Contribuții la istoria armatei române*, București, Editura Militară, 1968, p. 258; *Istoria românilor*, vol. V *O epocă de înnoiri în spațiul european 1601-1711*, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 644; Constantin Bușaru, *Brâncoveanu* (coordonator Ion Pătroiu, secretari științifici Dinică Ciobotea și Dorin Teodorescu), Craiova, Editura Universitaria, 2004, p. 200-201.

[96] I.C. Chițimia, *Mehedinți, oameni și întâmplări în vechi relatări românești*, în „Mehedinți. Cultură și civilizație", vol. IV, 1982, p. 30.

Scanned with ACE Scanner

În anul 1716 a izbucnit un nou război între Austria și Imperiul [illegible] desfășurat în cea mai mare parte pe teritoriul Țării Românești. În acest [illegible] Matei și Mihai Glogoveanu împreună cu alți boieri olteni, profitând de [illegible] șarea acestui război, în care vedeau o modalitate de înlăturare a dominației fanariot ce urmărea desființarea armatei țării, s-au răsculat. Pentru a avea [illegible] mulți sorți de izbândă au apelat la comandantul trupelor austriece Eugeniu de Savoia. Acesta le-a trimis în ajutor 200 de soldați. Cu acești soldați și cu trupele pe care le aveau, boierii au învins oastea lui Mavrocordat la Bengești în [illegible] în anul 1716. Domnitorul sperând să împiedice extinderea mișcării boierilor a arestat pe câțiva dintre conducătorii lor. În loc să pună capăt acestei stări de revoltă Mavrocordat mai mult a amplificat-o deoarece boierii au reușit să câștige din ce în ce mai mulți susținători. Ei au reușit, la 14 noiembrie 1716, să aresteze pe domnul Nicolae Mavrocordat și să-l predea autorităților habsburgice[495]. Războiul ruso-austro-turc s-a încheiat în anul 1718 prin pacea de la Passarowitz (21 iulie 1718), când Oltenia a trecut de sub stăpânirea otomană sub cea habsburgică. Noii ocupanți au încredințat, prin decret imperial, administrația provinciei unui organ central *Administrația* cu sediul la Craiova, format din patru consilieri puși sub autoritatea unui ban sau președinte, care dirija și supraveghea întregul proces fiscal, de la întocmirea catagrafiilor la repartiția și încasarea dărilor impuse populației. Activitatea acestui organ administrativ era controlată de un comandant austriac cu sediul la Sibiu devenit director suprem al Olteniei (Principatus Valachiae Supremus Director). În primii ani ai stăpânirii banul și cei 4 consilieri erau numiți din rândurile marilor boieri pământeni. După 1722, banul și mai apoi unul dintre consilieri erau de origine germană. Printre cei 4 consilieri care au făcut parte din acest organ administrativ în perioada 1731-1732 s-a numărat și Matei Glogoveanu. În anul 1731 acesta a fost propus împăratului pentru a ocupa un loc de consilier imperial, funcție pe care a și obținut-o la 26 mai 1732[496]. După decesul său survenit la 16 decembrie 1732 locul său i-a revenit lui J.V. Viechtern[497]. Pentru serviciul pe care îl prestau banul și consilierii primeau un salariu care varia de la 1000 de florini (consilierii) la 6000 de florini (banul)[498]. În calitatea de consilier al Admi-

[495] Constantin V. Obedeanu, *Petrache Obedeanu*, în „Arhivele Olteniei", anul VI, 1927, nr. 29-30, p. 41-46.

[496] Radu Crețeanu, *Biserica din Glogova*, p. 362.

[497] Constantin Giurescu, *Material pentru istoria Olteniei supt austrieci*, vol. I, București, 1913, p. 535; Șerban Papacostea, *op. cit.*, p. 252-253.

[498] *Ibidem*, p. 262.

Scanned with ACE Scanner

nistrației, la 16 noiembrie 1732, Matei Glogoveanu, alături de ceilalți colegi ai săi H. Baron Dietrich (președinte), I.W. Vogt, G. Vlasto și Ștefan Pârșcoveanu, au făcut cunoscut egumenului mănăstiri Bistrița că Vales, cel care a fost desemnat de austrieci să conducă Oltenia, a hotărât ca acest lăcaș de cult să aibă un număr de zece familii „venite dinspre părțile tătărești" care să fie scutite de toate dările timp de trei ani iar în următorii trei ani să plătească decât 5 florinți[499].

Aceeași soartă au avut-o Țările Române și în anul 1787, când s-a declanșat un nou război între Rusia, Austria și Turcia, desfășurat și acesta în cea mai mare parte tot pe teritoriul Principatelor Române. Lupte importante s-au dat în zona montană și pe Valea Jiului[500]. Trecând la contraofensivă, austriecii au obținut, în anul 1789, numeroase victorii la Câineni și Calafat, acțiunile lor încheindu-se cu ocuparea la sfârșitul lui octombrie și începutul lui noiembrie a Craiovei[501]. Ocupația austriacă în Oltenia, provincie pe care o mai stăpâniseră și în perioada 1718-1739, a durat până în august 1791. În tot acest timp trupele austriece de ocupație au acționat pentru obținerea unor venituri importante de la populația locală care să le permită continuarea operațiilor militare antiotomane. Ei au încredințat administrația regiunii unui divan format din mari boieri, toți cu vederi prohabsburgice, printre care s-a numărat și stolnicul Ioniță Glogoveanu[502]. Membrii acestui divan primeau un salariu de 50-200 de lei lunar[503].

Membrii ai boierilor Glogoveni au exercitat și funcția de ispravnic în diferite capitale de județ.

Ce era isprăvnicatul?

În legătură cu originile și competențele instituției isprăvniciei opiniile istoricilor sunt împărțite. La început aceasta exercita autoritatea de judecător, pe baza unei hotărâri a Domniei sau a Divanului. Alteori era reprezentată de însuși cuvântul domnului. În calitate de judecător putea pedepsi cu amendă pe cei vinovați de certuri soldate cu bătaie, furturi mici, delicte de desfrâu, de fapte

[499] *Documente privind relațiile agrare în secolul al XVIII-lea, vol. I. Țara Românească*, p. 335-336.

[500] V. A. Urechia, *Istoria românilor*, tom III, București, 1892, p. 222-226; Dionisie Eclesiarhul, *Cronograful terii Rumânești (1764-1815)*, ediție de C. S. Nicolăescu-Plopșor, Râmnicu Vâlcea, 1934, p. 27-64; Nicolae Stoica de Hațeg, *Cronica Banatului*, ediție de D. Mioc, București, Editura Academiei Române, 1969, p. 274-279.

[501] Constantin C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III, partea I, București, 1942, p. 299-301.

[502] Mihai Popescu, *Contribuția Olteniei la războiul ruso-austro-turc dintre anii 1787-1792*, în „Arhivele Olteniei", anul IX, 1930, nr. 51-52, p. 306-309; Virgil Joița, *Unele aspecte privind stăpânirea austriacă în Oltenia (1787-1791)*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Istorie, Geografie, Filologie, anul I, 1972, p. 63.

Scanned with ACE Scanner

[505] Nicolae Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. VIII, București, 1906, p. 107.

[506] Alexandru Ștefulescu, *Încercare asupra istoriei Târgu Jiului*, București, 1899, p. 98; Idem, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. 131.

[507] *Dicționarul enciclopedic al județului Mehedinți*, p. 193; I. C. Chiriță, *Banii Olteniei*, p. Craiovești, p. 342; Dumitru Z. Furnică, *Din istoria comerțului la români până la începutul* București, 1908, p. 227.

[508] Alexandru Ștefulescu, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. 131.

[509] Idem, *Încercare asupra istoriei Târgu Jiului*, p. 139.

[510] C. A. Protopopescu, *Studii și acte din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. I, p. 128.

[511] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet XCII, dosar 3/1812, f. 1.

[512] Radu Rosetti, *Arhiva senatorilor de la Chișinău și ocupația muscalilor de la 1806-1812*, în „Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice", tom XXXII, 1909-1910, p. 283-284.

[513] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet XVIII, dosar 8/1821, f. 1; Ion Diaconu, *Cronica revoluției din 1821*, în Nicolae Iorga, *Izvoade contemporane asupra mișcării lui Tudor Vladimirescu*, p. 15-16; I. Nenciu, *Lista cu numele panduriloru și căpitaniloru ce au participat la răscoală sub conducerea lui Tudor Vladimirescu* (o componență pe județe, completată cu date biografice) și un extras statistic nominal cu componența unei părți a căpitaniilor de panduri, în „Studii și materiale de istorie modernă", vol. I, p. 494.

Scanned with ACE Scanner

1822-1823[...], 1825[...]. Vătăşea domnul în funcţie la 15 iulie 1819[...]. Acest Nicolae Glogoveanu a fost în anul 1820 şi membru al Divanului Craiovei. În această calitate la 6 decembrie 1820 a judecat pricina dintre negustorii cavafi şi abagii din Craiova. Motivul acestei judecăţi l-a reprezentat încălcarea de către abagii a înţelegerii stabilite între comercianţii pomenit cărora ei nu aveau voie să vândă decât mărfuri de aragonie nu şi de cavafenie[...].

Funcţia de aspravnic a Plăşii de Mijloc din judeţului Mehedinţi, care se întindea de la Baia şi Craiuci până la Bucovăţ şi Bălăcuţa, a fost deţinută, în anul 1727, de un alt reprezentant al neamului Glogoveanu: Stanciu[...].

O altă funcţie deţinută de boierii Glogoveni a fost cea de cămăcam al Craiovei (1797) de către Iordache[...].

După înfrângerea revoluţiei de la 1821 cea mai mare parte a boierilor ofteni ies din izolare şi se implică în viaţa publică a societăţii. Cadrul de manifestare este oferit de evoluţiile social-politice din această perioadă: înlocuirea regimului fanariot cu cel al domniilor pământene şi măsurile de modernizare din perioada Regulamentului Organic. S-a constatat în primul rând interesul tot mai evident al boierilor pentru ocuparea şi exercitarea unor funcţii şi demnităţi publice în administraţie, justiţie şi armată.

Restaurarea domniilor pământene, fapt echivalent cu instaurarea unui nou regim, a fost însoţită de schimbări importante în configuraţia socială a Principatelor. În structura clasei politice dominante a fost eliminat grupul de putere fanariot, factorul întregului rău social stigmatizat în secolul al XVIII-lea.

În numai câteva decenii, remarcau istoricii Cornel L. Scafeş şi Vladimir Zodian, puterea în stat a revenit aproape în exclusivitate marii boierimi, înalţilor dregători[...] care au preluat şi tradiţionalele relaţii derivate din privilegiile de clasă conducătoare sistemului clientelei personale şi politice, aducându-

---

[...] DJAN Dolj, Colecţia Documente, pachet XCIII, dosar 20/1822, f. 1.

[...] Emil Vârtosu, Tudor Vladimirescu. Glose, fapte şi documente noi, p. 152-153.

[...] I. Popescu-Cilieni, Biserici, târguri şi sate din judeţul Vâlcea, Craiova, 1941, p. 134, 138; Corneliu Tamas, Ioanaraul Tama, Judeţul Vâlcea şi preşedinţii lui, Râmnicu Vâlcea, Editura Conphys, 2004, p. 72.

[...] Meşteşugari şi negustori din oraşul Craiovei. Documente (1666-1862), Bucureşti, 1957, p. 121-122.

[...] Nicolae Chipurici, Judeţul Mehedinţi într-o consemnare de la începutul secolului al XVIII-lea, în „Drobeta", 1978, p. 137; Virgiliu Ţârau, op. cit., p. 283.

[...] Ioan C. Filitti, Banii şi cămăcamii Craiovei, p. 215; Theodora Rădulescu, op. cit., p. 300, 443, 681; Şerban Papacostea, op. cit., p. 251, 253.

[...] Cornel L. Scafeş, Vladimir Zodian, Grigore al IV-lea Ghica (1822-1828), Bucureşti, Editura Militară, 1966, p. 146.

Scanned with ACE Scanner

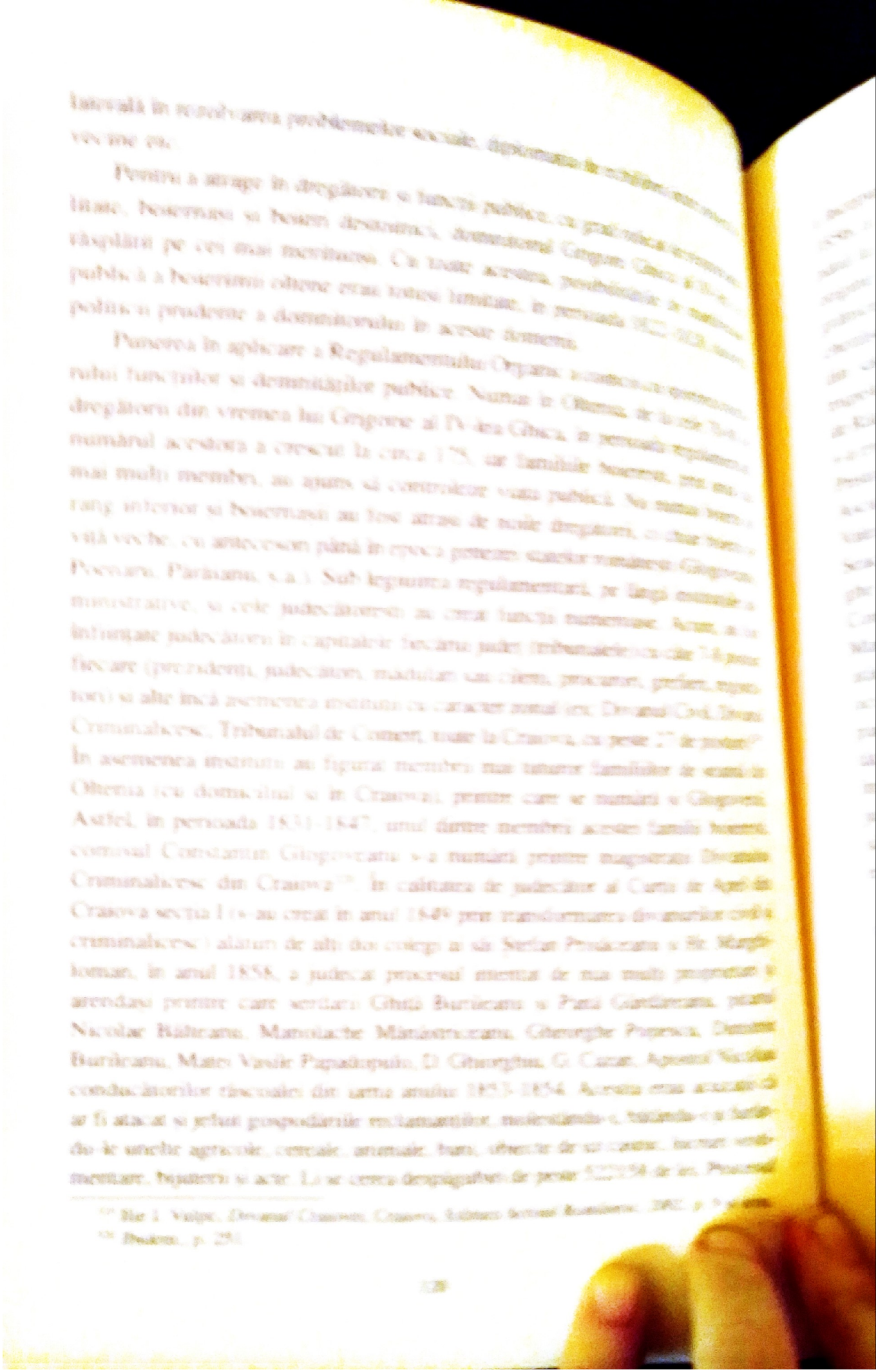

Scanned with ACE Scanner

a început la judecătoria de Mehedinți în anul 1855 și după câteva luni, în mai 1856, a fost transferat la Craiova și judecat de Curtea de Apel. Acesta a durat până la începutul lui ianuarie 1858, când sub presiunea locuitorilor satelor de origine a conducătorilor răscoalei, Curtea de Apel Craiova a decis ca „numiții grănicери și locuitori să rămână apărați de penalități și slobozi în ale lor pe chezășie"[521]. Răscoala a început la 1 decembrie 1853, când mai mulți locuitori din satele Saleia, Dârvarul de Sus și Branișteа, nemulțumiți de staționarea trupelor rusești, angrenate într-un nou război cu Poarta, cunoscut și sub numele de Războiul Crimeii, pe teritoriul țării Românești s-au răsculat. Starea de agitație s-a extins cu repeziciune cuprinzând atât localităților învecinate: Gârla Mare, Pristol, Gruia, Pătulele, Dăneeu, Corlătelu, Gârla Mică, Rogova, Scăpău, Iiana, Ascunsa, Vrata, Corlătel, Punghina, Balta Verde, Cujmir cât și pe cele de pe Valea Dunării Ciupercenі, Fântâna Banului, Hunia, Golenți, Cetate, Rast, Piscu, Seaca (Dolj), Potelu, Vădăstrița (Romanați). Inițiatorii răscoalei au fost Gheorghe Scurtulescu (Pârvulescu), fost deputat al clăcașilor din Mehedinți în Comisia proprietăților de la 1848, Pârvu Pârvulete, Alexandru Negrea, Ilie Marinaș, Matei Ene, Vasile Guran. Extinderea răscoalei a provocat îngrijorarea atât a autorităților statului cât și pe cea a comandanților armatei ruse, care ocupase Principatele, și care se temeau ca nu cumva răsculații să treacă de partea otomanilor sau să declanșeze o nouă revoluție. În aceste condiții autoritățile au adoptat măsuri drastice de ordin administrativ, polițienesc și judiciar împotriva răsculaților. Aceștia au fost fie arestați fie strămutați în satele din jurul Craiovei, cu domiciliul forțat, sub stricta supraveghere a autorităților sătești. Inițiatorul răscoalei Gheorghe Scurtulescu, împreună cu soția sa, a fost exilat peste Dunăre, fiind acuzat de „revoltarea satelor mărginașe"[522].

Alte funcții ocupate de reprezentanții acelorași boieri de frunte din Oltenia erau cele publice precum cele create, tot în perioada regulamentară, de directori de carantine, secretari financiari ai județelor, cinovnici de graniță, prezidenți ai sfaturilor orășenești (magistralelor), polițai ai orașelor, profesori, avocați cu „practică" sau cu studii în Apus. Printre avocații care și-au făcut studiile în Apus se numără și Nicolae Glogoveanu. Acesta a absolvit cursurile Facultății de Drept de la Paris, înainte de 1875 de vreme ce la 12 februarie același an cerea să fie înscris ca avocat în Baroul Dolj, ca stagiar[523]. În aceeași calitate îl

[521] Paul Emanoil Barbu, *Acțiuni sociale și politice românești în anii 1853-1854. Documente.* București, Editura Academiei Române, 2003, p. 342-346.

[522] *Ibidem*, p. 12-22.

[523] George Mil. Demetrescu, *Istoria baroului Dolj de la 1864-1928*, Craiova, 1928, p. 32, 54.

Scanned with ACE Scanner

întâlnim și în anii 1876, 1877[524]. La 9 iunie 1876 se numără printre membrii Tribunalului Dolj, secția comercială, care au judecat procesul dintre I. I. Mellon și Ioan G. Vorvoreanu. Motivul procesului l-a constituit o datorie de bani pe care primul o avea de primit de la cel de al doilea[525].

Absolvent al aceleiași facultăți de drept a fost și Ion Glogoveanu (1871)[526]. A făcut parte mai întâi din Baroul Dolj, cerând, la 9 aprilie 1907, să fie mutat la cel de Ilfov[527].

Funcția de președinte al maghistratului orașului Craiova a fost ocupată în anul 1850 de marele agă Constantin Glogoveanu[528].

Un domeniu deosebit, în această perioadă, al vieții publice românești, este cel politic fundamentat pe dispozițiile Regulamentului Organic privind înființarea și funcționarea adunărilor obștești ordinare și extraordinare și a modalităților eligibile de desemnare a deputaților boieri în cadrul acestora. Astfel, boierimea oltean putea participa la viața publică reprezentativă modernă, un pas înainte față de trecutul nu prea îndepărtat. Alegerea deputaților se făcea pe „clasuri": clasa I cuprindea 20 de deputați pentru întreaga țară[529], iar clasele II și III făceau alegerea separat în județe[530]. Între deputații aleși direcți dintre boierii de clasul I întâlnim și pe Costache Glogoveanu[531]. În anul 1860, tot el a fost propus de liberali pentru a candida în vederea ocupării unui loc la Camera Legislativă, dar în cele din urmă a fost ales ca deputat Nicolae Opran[532]. La alegerile următoare a reușit să obțină numărul de voturi necesare intrării în Adunarea Legislativă[533]. La începutul anului 1871 a fost desemnat să candideze din partea județului Dolj, pentru a ocupa un post de senator sau deputat, la alegerile parlamentare ce urmau să se desfășoare în perioada mai-iunie 1871 același Constantin Glogoveanu. Acesta, însă, a refuzat să participe și a fost înlocuit cu Dimitrie Măineseu. Patru ani mai târziu acesta avea să fie din nou

[524] *Ibidem*, p. 71.

[525] DJAN Dolj, Fond Vorvoreanu, dosar 8/1854-1905, f. 58.

[526] *Repere spirituale românești. Un dicționar al personalităților din Dolj*, Craiova, Editura Aius, 2005, p. 153.

[527] George Mil. Demetrescu, *op. cit.*, p. 324.

[528] Mite Măneanu, *Boierii din Oltenia în secolul al XIX-lea*, p. 192.

[529] ANIC, fond Obișnuita Obștească Adunare a Țării Românești, dosar 156/1837, f. 8-12; dosar 373/1841, f. 10, dosar 382/1842, f. 3-4.

[530] *Ibidem*, dosar 382/1842, f. 121.

[531] *Ibidem*, dosar 156/1837, f. 8, dosar 436/1846, f. 4-6; Mite Măneanu, *op. cit.*, p. 61-62

[532] Luchian C. Deaconu, Otilia E. Gherghe, *De la Alexandru Ioan Cuza la Carol I, Craiova, 1859-1878*, Craiova, Editura Sitech, 2000, p. 157.

[533] *Ibidem*, p. 153.

Scanned with ACE Scanner

[illegible] pentru a ocupa un loc de deputat [illegible] alegerilor locale din toamna anului 1889 a fost [illegible] Consiliul General Dolj, fiul lui [illegible] Glogoveanu. Acesta a fost consilier până în anul 1896[535]. [illegible] Alexandru Glogoveanu a deținut funcția [illegible] s-au implicat mult a fost [illegible] și după anul 1900. Astfel, [illegible] Glogoveanu, membru al Partidului Conservator, a ajuns [illegible] Glogoveanu au îmbrățișat și cariera militară. [illegible] cariera militară activând mai întâi ca ofițer [illegible] de artilerie în armata română, de unde s-a [illegible] Războiului de Independență (1877-1878)[536]. În calitate de ofițer milițian [illegible] armată aflat sub comanda generalului de brigadă George Lupu [illegible] Glogoveanu a participat la luptele [illegible] În anul următor a fost avansat de două ori: mai întâi ca [illegible] apoi ca sergent la 16 noiembrie. În perioada [illegible] Școlii [illegible] În calitate de comandant al Batalionului IV/21 [illegible] Regimentului 45 Infanterie a luat parte [illegible] 1916 la luptele pe care armata română [illegible] Slobozia și în zona Văilor Buzăului și Praho-

[illegible] Dolj, fond Prefectura județului Dolj, Serviciul Administrativ, dosar 3/1875, f. 76-77; [illegible] Glogoveanu, Viața lui Gheorghe, op. cit., p. 191.

[illegible] Dumitru Ciobotea, Ion Zarzără, *Din istoria instituțiilor administrative ale județului Dolj*, Craiova, Editura Sitech, 2004, p. 124-125.

[illegible] Vasile Pârnuță, Anatolie-Ion Mania, Nicolae Mischie, *Instituțiile județene ale administrației de stat. Prefectura și Consiliul Județean Gorj*, p. 338.

[illegible] *Boierii spătărești românești. Un dicționar al personalităților din Dolj*, p. 153.

[illegible] Constantin Argetoianu, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, p. 15.

[illegible] *Războiul pentru independență națională 1877-1878. Documente militare*, volum realizat de [illegible] Dan Berindei, colonel Leonida Loghin, locotenent-colonel Gheorghe Stoean, Bucu-rești, Editura Militară, 1971, p. 171-172; *Documente privind istoria României. Războiul pentru independență*, vol. III, București, Editura Academiei Române, 1954, p. 652-653.

Scanned with ACE Scanner

vei în timpul primul război mondial. La 21 noiembrie a fost rănit în timpul bătăliei de pe Valea Prahovei (Poalele Muntelui Omu) și a fost nevoit să părăsească teatrul de operațiuni militare. De la 15 decembrie 1918 și până la 1 august 1922 a îndeplinit funcția de Substitut de Comisar Regal Raportor pe lângă Curtea Marțială a Corpului II Armată. De la această dată, din cauza unor probleme de sănătate, a fost trecut în rezervă[540].

Ion Glogoveanu s-a înrolat în armata română ca soldat voluntar la 1 ianuarie 1892 în cadrul Regimentului 1 Artilerie. În același an a fost avansat de două ori mai întâi la 20 iulie ca brigadier iar la 10 octombrie ca sergent. Opt ani mai târziu, la 10 mai 1900 a fost ridicat la gradul de locotenent. La 15 decembrie 1912 a fost mutat la Regimentul 19 artilerie. La 15 august 1916, odată cu intrarea României în primul război mondial a fost însărcinat să conducă acest regiment devenit ulterior Regimentul 19 obuziere. După înființarea Centrului de Instrucție al armatei a II-a la Ploiești, în cazărmile Regimentului 19 Artilerie i s-a încredințat comanda detașamentului de artilerie al centrului. Acest detașament, format din circa 4000 de soldați, a fost trimis să evacueze orașele Ploiești și Tecuci. În cursul lunii februarie 1917 după ce efectivul detașamentului centrului de instrucție a fost redus la 100 de oameni Ion Glogoveanu a primit ordinul de a pleca cu partea sedentară a Regimentului 19 Obuziere în satul Stroești, județul Botoșani. A rămas în funcția de comandant al acestei unități militare până la 16 iulie 1917 când a fost numit Directorul Serviciului Supravegherii Știrilor secția telegrafică. La 1 septembrie același an a fost avansat la gradul de maior. În anul următor, pentru meritele sale din timpul primului război mondial, a fost decorat cu medalia „Avântul țării". La 18 aprilie 1918 a fost demobilizat[541].

Toate aceste dregătorii și funcții pe care le-au îndeplinit în viața politică și socială, au reprezentat pentru boierii Glogoveni nu numai un mijloc de înavuțire, ci le-a conferit și un anumit prestigiu și autoritate în societate în raporturile cu marea masă a populației.

b) Hotarnici

Acest mare neam boieresc a oferit societății românești și numeroși hotarnici-ingineri, care continuau o îndeletnicire tradițională pentru mulți boieri specializați în agrimensură.

Printre primii hotarnici ai neamului Glogoveanu putem aminti pe Necula Glogoveanu care face parte dintre cei 12 boieri hotarnici ai mănăstirii Tismana,

[540] Arhivele Militare Pitești, fond Memorii. Bătrâni. Maiori, litera G., dosar 107, f. 1-27.
[541] *Ibidem*, dosar 146, f. 1-11.

Scanned with ACE Scanner

numiți de domnitorul Matei Basarab la 12 ianuarie 1650 cu porunca să aleagă și să hotărnicească toate părțile de moșie ale Sfintei Mănăstiri, din Groșani și Plostina[542]. La 11 iunie 1661, el a cercetat pricina dintre Mănăstirea Tismana și Stamate paharnic din Cepăcești pentru niște rumâni[543]. În iulie 1662 alături de alți 24 de boieri au hotărnicit moșia Rogova[544].

Alți hotarnici, membri ai neamului Glogoveanu au fost Staico și Constantin, la 6 mai 1741, cei doi s-au numărat printre cei 12 boieri care din porunca administrației austriece „hotărăsc" partea de moșie a lui Dumitru și Giurgea Ivănis cu „ceata lor" și a altor moșneni din Negoești[545].

Staico mai hotărnicise anterior și alte moșii. La 21 noiembrie 1712, s-a numărat printre cei 24 de boieri care hotărnicesc moșiile Cleșnești și Bălțatul (Mehedinți) la cererea moșnenilor. Aceștia s-au plâns că Giurea Jiroveanu le-a „călcat" moșiile lor[546]. Tot el face parte dintre cei 12 boieri hotarnici ai mănăstirii Strehaia, numiți de Cezaricească Administrație la 15 iunie 1732 cu poruncă să aleagă și să hotărnicească toate părțile de moșie ale Sfintei Mănăstiri, din Drăgulești „ce să zice Busul", Leotești și Grădiștea-Mehedinți[547].

La 6 iulie același an Cezaricească Administrație din care făcea parte și Matei Glogoveanu confirmă mănăstirii Strehaia stăpânirea peste cele trei moșii Drăgulești „ce să zice Busul", Leotești și Grădiștea[548].

La 28 aprilie 1756, un alt membru al familiei Glogoveanu, Ștefan alături de alți trei boieri: Gheorghe Iupceanu, Dumitru Puc din Baia de Aramă și Iovan Deacomu din Crainici au fost orânduiți de caimacamul Craiovei să aleagă moșiile lui „Dobromir, Tămiș și Lațco căpitan cu cetașii lor Tămășoi și cu alți moșneni din Negoești"[549].

Cel mai prolific hotarnic al acestui neam boieresc a fost Ioniță. La 12 noiembrie 1755 acesta, în funcția de ispravnic al județului Gorj, împreună cu celălalt coleg al său Radu Brăiloiu biv vel pitar au fost desemnați de domnitorul

---

[542] Vasile Marinoiu, Dan Neguleasa, *Târgu-Jiu. Istorie în documente*, Târgu Jiu, Editura Măiastra, 2006, p. 159.

[543] Alexandru Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 337.

[544] DJAN Dolj, Colecția manuscrise, Mănăstirea Tismana, vol. III, 1860, f. 81.

[545] Vasile Novac, *Aspecte istorico-etnografice în câteva zeci de documente mehedințene inedite din perioada 1617-1843*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. II, 1980, p. 260.

[546] C. N. Mateescu, *Acte și scrisori din trecut*, în „Arhivele Olteniei", anul IV, 1925, nr. 20, p. 321-323.

[547] *Ibidem*, f. 23.

[548] *Ibidem*, f. 25.

[549] Vasile Novac, *op.cit.*, p. 261.

Scanned with ACE Scanner

Constantin Mihai Racoviță să cerceteze călcarea hotarelor unei moșii a mănăs-
tirii Tismana de către Pestișani și Boroșteni[550]. La 1 august 1767 Ioniță alături
de Radu Pâioșanu au fost însărcinați de către Ianache Hrisoscoleo vel ban al
Craiovei să realizeze hotărnicia moșiei Stroiești[551].

În hotărnicia moșiei Corzu și Smadovița întocmită în 1885 de inginerul
hotarnic Ilie Cioculescu se menționează că, la 28 mai 1768, Ioan Glogoveanu
alături de un alt boier, Flota Vlădoianu, au fost desemnați să stabilească hotarul
dintre cele două moșii menționate mai sus. Acesta se întindea „de la lacul cu
trestia în sus până la furca Drăgoicii și de acolea drept în furca Pietrii și de
acolea pe deal până în furca Smadoviței și altele"[552].

La 20 iunie 1776, din porunca domnitorului Alexandru Ipsilanti, Ioniță
sluger alături de alți 23 boieri au realizat ocolnica moșiei Arcanilor[553]. La 1
decembrie 1780, biv vel clucerul Grigore Razo, caimacamul Craiovei a cerut
biv vel stolnicului Ioniță Glogoveanu și slugerului Brăiloiu să fixeze hotarul
locului caselor de la biserica Sf. Dumitru pe care Episcopul Filaret al
Râmnicului voia să le repare[554]. La 5 decembrie același an, cei desemnați îm-
preună cu oamenii bătrâni și orășenii din Craiova au stabilit întinderea curților
caselor bănești, date Episcopiei de Râmnic[555].

La 2 mai 1779 Divanul Craiovei i-a poruncit lui Ioniță să hotărnicească o
moșie a mănăstirii Tismana[556]. La 7 iunie același an, domnitorul Alexandru
Ioan Ipsilanti i-a numit pe Ioan Glogoveanu și Șerban Otetelișanu să judece
pricina boierilor Bălăcești cu egumenul Mihail al Tismanei pentru moșiile
Bălutești și Bălăcești din județul Gorj[557]. La 11 decembrie 1783 Mihai Con-
stantin Șuțu l-a împuternicit tot pe acesta să cerceteze pricina dintre moșnenii
severineni și vechilii lor cu mănăstirea Tismana pentru stăpânirea moșiilor

---

[550] Alexandru Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 432.

[551] Vasile Cărăbiș, *Sate de pe Valea Jealeșului (Gorj). Stroiești*, în „Mitropolia Olteniei", an XXIV, nr. 7-8, 1972, p. 553.

[552] DJAN Dolj, Hotărnicii, dosar 2320/1886, f. 4-5.

[553] Vasile Cărăbiș, *Documente de pe Valea Jealeșului*, Târgu Jiu, 1982, p. 33.

[554] T. G. Bulat, *Contribuțiuni documentare la istoria Olteniei. Secolul XVI, XVII și XVIII*, Râmnicu Vâlcea, 1925, p. 96; Alexandru Vasilescu, *Documentele de proprietate asupra Caselor Bănești din Craiova*, în „Arhivele Olteniei", an VI, nr. 29-30, 1927, p. 52-54; Ioan M. Neda, *Adăugiri la lista banilor și caimacamilor Craiovei*, în „Revista istorică română", vol. XI-XII, 1941-1942, p. 371.

[555] T. G. Bulat, *op. cit.*, p. 96-98.

[556] Ion Obretin, *Otetelișu. Satul, boierii și moșia. Studiu introductiv și documente*, vol. I *(1475-1895)*, Craiova, Editura Sitech, 2006, p. 49.

[557] *Ibidem*, p. 49.

Scanned with ACE Scanner

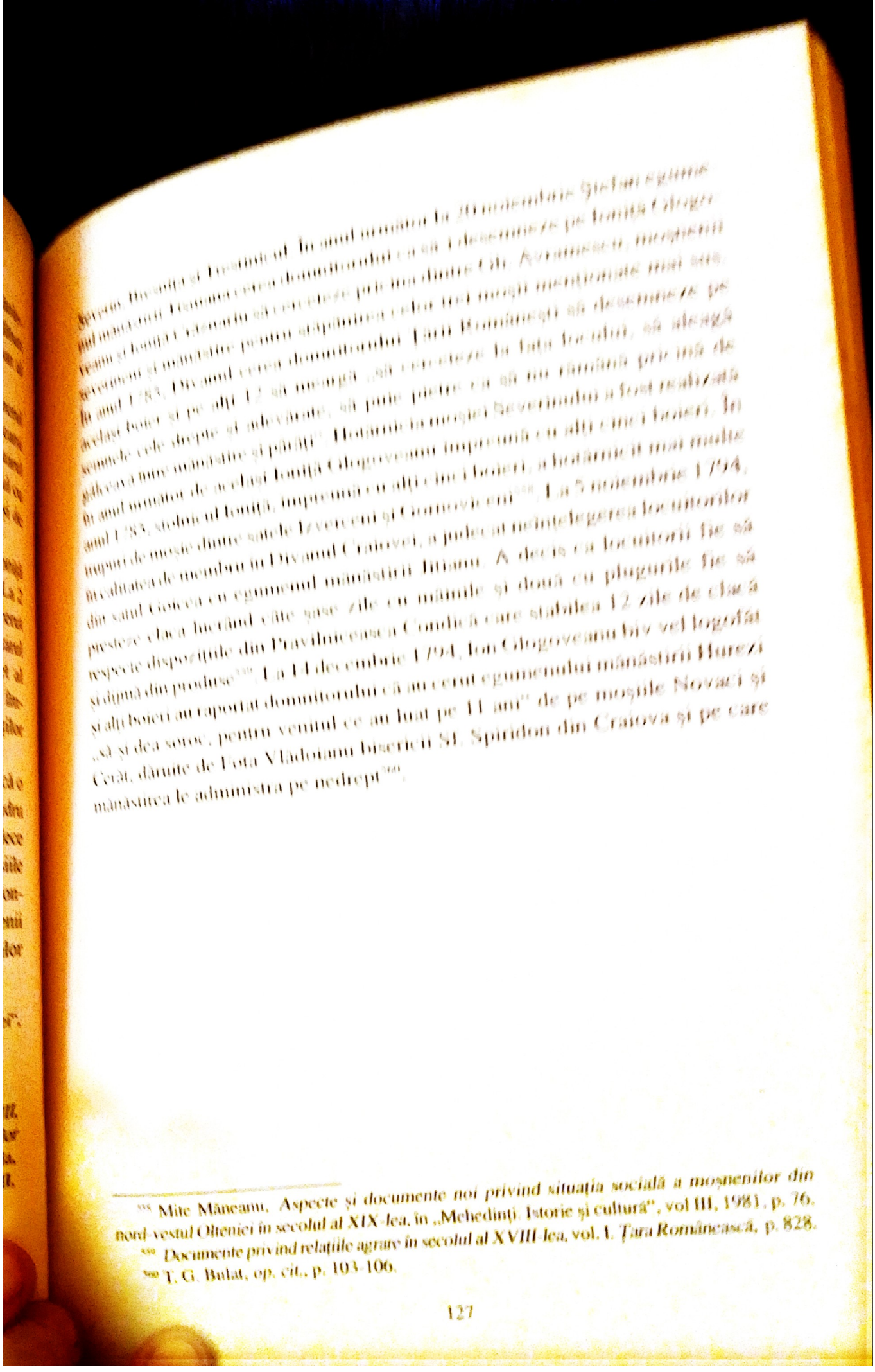

[555] Mite Mănoeanu, *Aspecte și documente noi privind situația socială a moșnenilor din nord-vestul Olteniei în secolul al XIX-lea*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol III, 1981, p. 76.
[556] *Documente privind relațiile agrare în secolul al XVIII lea*, vol. I. *Țara Românească*, p. 828.
[557] T. G. Bulat, *op. cit.*, p. 103-106.

Scanned with ACE Scanner

Capitolul IV

BOIERII GLOGOVENI ȘI TUDOR VLADIMIRESCU

Începutul legăturilor lui Tudor Vladimirescu cu boierii Glogovenilor datează încă din anii copilăriei acestuia. Asupra împrejurărilor în care viitorul căpitan de panduri a intrat în contact cu această familie boierească s-au pronunțat trei istorici care au analizat desfășurarea evenimentelor de la 1821.

Majoritatea specialiștilor sunt de părere că legăturile lui Tudor cu Glogovenii încep după plecarea acestuia din casa condicarului Lupu[361], la care intrase „pe procopseală". Dintre aceștia doar C. D. Aricescu, Ioan Georgescu, Constantin A. Protopopescu și Nicolae Fuiorea au prezentat motivul care l-a determinat să plece. Potrivit mărturiei lor Tudor a părăsit casa dascălului datorită tratamentului nu prea omenesc la care era supus: „Într-una din zile pus să servească la masă a vărsat cașcavalul în capul unui invitat".

Un număr important de istorici consideră că Tudor a fost adus în casa acestei familii boierești de diferite persoane.

Astfel, profesoara Rada Davidescu, cea care a publicat pentru prima dată manuscrisul lui Gheorghe Duncea, susține că un călugăr pe nume Gherasim, văzând dragostea pentru învățătură a viitorului căpitan de panduri, l-a rugat pe

[361] N. A. Constatinescu, *Revoluția lui Tudor Vladimirescu din 1821. Povestire istorică*, București, 1921, p. 11; Ioan Georgescu, *Istoria lui Tudor Vladimirescu. Ce trebue să știe poporul despre el?*, Ediția a II-a, Sibiu, 1943, p. 10; Constantin A. Protopopescu, Nicolae Fuiorea, *Tudor Vladimirescu și Mehedinții*, în vol. *150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu*, Drobeta Turnu Severin, 1973, p. 21; Dan Berindei, *Revoluția română din 1821*, București, Editura Academiei Române, 1991, p. 48; C. D. Aricescu, *Istoria revoluțiunii române de la 1821*, Ediție îngrijită, cuvânt înainte, note, indice și bibliografie de dr. Vladimir Osiac, dr. Ion Pătroiu și Dinică Ciobotea, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1996, p. 23-24; Vasile Arimia, Vasile Boboescu, Nicolae Mischie, Dan Neguleasa, Alexandru Păsărin, *Personalități gorjene de-a lungul istoriei*, București, Editura Fundației „Premiile Flacăra-România", 2000, p. 22; Nicolae Isar, *istoria modernă a românilor*, vol. I *1774-1848*, București, Editura Fundației România de Mâine, 2001, p. 52; *Dicționarul enciclopedic al județului Mehedinți* (coord. Ileana Roman, Tudor Rățoi), p. 469; C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. II, p. 260.

Scanned with ACE Scanner

Ioniță Glogoveanu să-l ducă la Craiova, unde să învețe carte alături de Nicolae, fiul său".

Istoricii C. I. Arăcleanu[565], S. I. Gârleanu[566] și Andrei Oțetea[567] afirmă că Vlad, însoțindu-l cu vitele pe câmp scriind pe bruma de pe iarbă, l-a dus la Craiova, dându-l să învețe carte alături de fiul său Nicolae. O părere total diferită de cele expuse anterior o are Ioan Anastasia. El consideră că Tudor a fost dus în casa lui Ioniță Glogoveanu chiar de către tatăl său Constantin, administrator și el al moșiilor boierului, în jurul anului 1779[568]. Adus la Craiova el nu a fost socotit, potrivit afirmațiilor istoricului Aurel H. Golimas, în rândul slugilor. I s-a dat o cameră în casa mare boierească și nu în apropiere cu personalul de serviciu și a fost pus să învețe împreună cu fiul boierului Nicolae limbile slavonă, greacă, germană, dar și noțiuni de drept[569]. Tratamentul de care s-a bucurat în această casă l-a determinat pe istoricul menționat mai sus să considere că Tudor ar fi copilul nelegitim al lui Ioniță Glogoveanu[570].

Controversat este nu numai momentul în care viitorul căpitan de panduri a intrat în casa acestei familii boierești ci și anul nașterii sale. Primul istoric care menționează anul nașterii lui Tudor Vladimirescu este C. D. Aricescu[569]. Acesta bazându-se pe tradiția orală, în special pe spusele lui Scarlat Ștefan Drăgănescu, martor ocular al Revoluției de la 1821[570], susține că Tudor Vladimirescu s-ar fi născut „pe la anul 1770, după unii, sau pe la 1780, după alții". Ideea avansată de Aricescu a fost preluată și S. I. Gârleanu[571], Andrei Oțetea[572], G. D. Iscru[573].

---

[565] Radu Davidescu. *Memoriul lui Gheorghe Duncea din Prejna, Mehedinți, privitor la Tudor Vladimirescu*. în „Drobeta", 1978, p.157.

[566] C. I. Arăcleanu. *Domnul Tudor*. București, 1934, p. 9

[567] S. I. Gârleanu. *Tudor Vladimirescu. Viața și fapta sa*. București, Editura Enciclopedică Română, 1971, p. 10.

[568] Andrei Oțetea. *Tudor Vladimirescu și revoluția din 1821*. București, Editura Științifică, 1971, p. 118-119.

[569] Ioan Anastasia. *Tudor Vladimirescu. Suflet și conștiință națională. 180 de ani de la revoluția română din 1821*. Craiova, Editura Ager, 2001, p. 80.

[570] Aurel H. Golimas. *Privire noi asupra lui Tudor Vladimirescu*, Craiova, 1966, p. 15 (manuscris).

[569] *Ibidem*, p. 13.

[569] C. D. Aricescu, *op.cit.*, p. 23.

[570] Nicolae Iorga. *Un cugetător politic moldovean din secolul al XIX-lea: Ștefan Scarlat Drăginescu*, București, 1932, p. 51.

[571] S. I. Gârleanu, *op.cit.*, p. 29.

[572] Andrei Oțetea, *op.cit.*, p. 114.

[573] G.D. Iscru. *Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, București, Editura Albatros, 1982, 32.

Scanned with ACE Scanner

Spre deosebire de specialiștii dinaintea sa, istoricul craiovean Vladimirescu admite ca moment al nașterii sfrigenului și cei doi ani 1779 și 1780, anterior, dar în același timp avansează ideea că Tudor s-a născut Păreri diferite de cele enunțate mai sus, au fost exprimate de Davidescu și Elena Udrițe. Primul, luând cont și de mărturia memoriul lui Gheorghe Duncea din Prejna, susține că Tudor 1766[575]. Elena Udrițe bazându-se pe un document emis la 1801, dată la care căpitanul de panduri cumpăra zece hotarul Gârbești, acesta ar fi avut peste 25 de ani moment al nașterii. Dacă am lua în considerare numai opinia istorici, atunci am putea renunța definitiv la a considera că Tudor s-a născut în anul 1780.

Pe la vârsta de 15 ani Tudor Vladimirescu a fost numit de boierul administrator la două dintre moșiile lor: Glogova și Baia de Aramă[576], vând priceperea de care a dat dovadă în administrarea acestor Glogoveanu i-a încredințat și comerțul cu cereale, vite și porci.

Vitele erau adunate de la diferitele moșii ale boierului dar și cumpărate la diverși locuitori. Ele erau trimise, mai mult pe ascuns, din cauze monopolul turcesc, spre Austria, Ungaria și Transilvania. Cu negustorii transilvăneni cuți și sub numele de „pauperi" Glogoveanu încheiase un contract prin care obliga să le livreze peste două mii de vite anual[577].

Într-o povestire a vieții lui Tudor se relatează că acesta, pe când era administrator la moșiile Baia de Aramă și Glogova ale Glogoveanului, la puțin timp ele a găsit pe un logofăt Covrea, originar din Cerneți. Făcându-se frați de cruce, cei doi s-au legat „prin toate felurile de jurăminte să nu piece de la boier până nu ș-or face bani, ca ei amândoi, în tovărășie, să adune arme de prin țările vecine pentru a porni în luptă contra fanarioților din țară, care jupuiau pe bieții români, adunând dăjdi, jăfuindu-i pe față". Într-o zi, boierul a primit de la negustorii transilvăneni, cu care avea strânse legături, carte ca să le trimită 2000 de vite. El i-a însărcinat pe Tudor și Covrea să ducă amândoi peste

[574] Vladimir Osiac, *Panduriі din Țara Românească*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1995, p. 39.

[575] Rada Davidescu, *op.cit.*, p. 154-169.

[576] Elena Udrițe, *Documente noi referitoare la Tudor Vladimirescu*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 3, 1984, p. 126.

[577] C. A. Protopopescu, *Strehaia în istorie*, București, Editura Pace, f.a., p. 411; Idem, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. II, p. 260.

[578] Nichita Adăniloaie, *Boierii și răscoala condusă de Tudor Vl[illegible]*, București, [illegible]

Scanned with ACE Scanner

mânți la Hotin, lăsându-le și trei prețuri de vânzare a vitelor. Prețul maxim era de trei galbeni, prețul minim de un galben. În condițiile în care nu reușeau să vândă animalele cu nici unul dintre prețurile stabilite cei doi erau obligați să le aducă înapoi. Slugerul și Covrea au înțeles că dacă vor vinde vitele cu doi sau trei galbeni, să nu dea boierului decât un galben de vită, oprind și două părți din bani. Cei doi au reușit să vândă vitele cu primul preț fixat. Ulterior Covrea nu a mai respectat jurământul făcut și i-a cerut lui Tudor să îi dea partea care i se cuvenea. Slugerul nu a acceptat, preferând să înceapă organizarea unor cete de panduri. În aceste condiții, Covrea a dezvăluit boierului mărturisirea făcută de Tudor că nu va pleca de la el până ce nu va strânge suma de bani necesară cumpărării de arme și organizării unei armate cu care să se răscoale împotriva stăpânirii. Auzind aceste mărturisiri, Nicolae Glogoveanu a trimis printr-un om de încredere la comandamentul turcesc de pe insula Ada-Kalé o scrisoare în care preciza că Tudor Vladimirescu a strâns bani cu scopul de a organiza o oaste și a se răscula împotriva turcilor. Slugerul a fost arestat dar a reușit să scape cu ajutorul lui prietenului său, Gheorghe Duncea, cel care a reușit să-l corupă pe comandantul turc din Ada Kalé oferindu-i 80 de berbeci grași, 35 stupi cu miere de albine, 700 pungi cu bani[579].

O scenă identică cu cea descrisă de Rada Davidescu este prezentată și de către C. D. Aricescu, cu singurele deosebiri că tovarășul lui Tudor se numește Bușică, iar cel care îl eliberează este un general rus, conducătorul armatei ruse participante la războiul din 1806-1812. Pe acest Bușică, în timpul războiului ruso-turc, căpitanul de panduri l-a bătut până l-a lăsat mort pentru acea călcare de jurământ: „îl bate cu parul de la cap până la picioare, încât îl face piftie, lăsându-l mort"[580]. Motivul care l-a determinat pe Tudor să facă acest lucru a fost explicat chiar de el într-un act dat la data de 21 iunie 1808. A recunoscut că l-a omorât pe un Constantin Bușică, „din neajungerea mea de minte, bătându-l fără măsură, din care bătaie peste un ceas au și murit"[581].

Boierii Glogoveni făceau comerț nu numai cu vite ci și cu porci. Aceștia erau crescuți în turme numeroase mai mult în păduri unde se hrăneau cu ghindă și jir și erau foarte căutați în afara hotarelor țării deoarece erau mai ieftini și

[579] Rada Davidescu, *op. cit.*, p. 157-159, 162; Andrei Oțetea, *op.cit.*, p. 119; G. D. Iscru, Gh. Ploscaru, *Tudor Vladimirescu în memoria poporului român*, București, Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu", 1996, p. 22.

[580] C. D. Aricescu, *op. cit.*, p. 26-28.

[581] Emil Vârtosu, *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*, București, 1941, p. 19; G. D. Iscru, *Introducere în studiul istoriei moderne a României*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 196.

Scanned with ACE Scanner

mai rezistenți la boală. Erau crescuți până la vârsta de un an apoi erau trimiși pe la Orșova până la Viena și Pesta. Autorul monografiei comunei Ilovăț din județul Mehedinți, Dumitru I. Popescu, relatează un episod petrecut cu ocazia vânzării porcilor: „Glogoveanu avea ca logofeți atunci pe Stanciu Trocan și Tudor Vladimirescu pe care proprietarul i-a trimis la Budapesta cu o turmă de porci pentru vânzare și când au ajuns la Orșova s-au prezentat unor negustori nemți care ai oferit mai mult decât prețul făcut de Glogoveanu. Viitorul căpitan de panduri a hotărât atunci să vândă porcii la prețul propus de boier gândindu-se la pagubele care ar fi putut să survină în drumul lor îndepărtat. Trocan s-a opus vânzării, el fiind mai de încredere lui Glogoveanu decât Tudor. De aici, dar și din alte cauze s-a iscat o ceartă între cei doi. Viitorul conducător al revoluției de la 1821 a vândut porcii în fața lui Trocan și a oamenilor care conduceau turma, au primit banii și i-au adus lui Glogoveanu. În continuare Tudor a fost defăimat de Stanciu Trocan. Când a început recrutarea pandurilor la moșia lui Tudor a trimis câțiva panduri ca să-i ceară lui Trocan fânul care îi prisosea pentru caii pandurilor, dar au fost izgoniți. Căpitanul de panduri a ținut cont de cleveteli și nesupunerile lui Trocan și în primăvara anului 1820 s-a răzbunat"[582].

Pe lângă vite și porci Tudor s-a ocupat și cu comerțul cu cereale atât pentru sine cât și pentru boierii Glogoveni. Acest lucru este reliefat și de un document din 12 decembrie 1816, adresat de viitorul căpitan de panduri lui Nicolae Glogoveanu. Aflat la Orșova, unde vroia să treacă 10000 de ocale de porumb, el îi relatează boierului că, dacă va obține de la București permis de export pentru cantitatea de porumb menționată mai sus, le va lua și pe ale acestuia „ori cu un preț să-i cumpăr, sau la tovărășie pe câștig[583]".

Această activitate comercială desfășurată la început pentru boierii Glogoveni și ulterior și pentru sine l-a ajutat conducătorul revoluției de la 1821 să intre în contact cu numeroși negustori din Transilvania și Banat: Nicolae Zoican din Balta, Răducan Nicolau, Ghiță Opran din Orșova care-l va împrumuta cu bani și pentru pregătirea revoluției de la 1821, Dumitru Gârbea locțiitor al slugerului la vătășia Plaiului Cloșanilor și principal colaborator la organizarea revoluției, Manole Gugiu, N. Cristonochi (Cristonovici) și Fota Pavlovici.

Din banii obținuți în urma vânzării vitelor, mai întâi ale Glogoveanului și ulterior și pe ale sale, în Imperiul Habsburgic, Tudor a început să-și creeze

[582] Dumitru I. Popescu, *Monografia comunei Ilovăț județul Mehedinți*. Oradea, Editura Imprimeria de Vest, 2004, p. 86.

[583] Nicolae Iorga, *Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu*, p. 19; Andrei Otetea, *op. cit.*, p. 125.

Scanned with ACE Scanner

dupa anul 1800, o bună situație materială la Cerneți și în alte localități. Averea
menționată de el este menționată într-o diată, întocmită în anul 1812: casa de
la Cerneți și locul de la poartă cu pomi, locul cu case din dreptul postelni-
cie, locul de peste drum și locul de prăvălie de alături de Velișco, o vie cu
pomi, moara cea mare din Severin, pe apa Topolniței, cu pământul cumpărat;
moara din Câmpul Severinului cumpărată de Al. Vlădutu Cercel, cumpărăturile
de moșie în Dălboca și în Closani, cureaua de moșie din Călnic cu o piatră de
moară[*]. El a început să ocupe, din anul 1806, și în poziții politico-sociale,
ocupând numeroase funcții administrative. La 20 iulie același an, domnitorul
Constantin Ipsilanti l-a numit vătaf de plai la Plaiul Closanilor. În această funcție
a fost dovedă de intransigență cu spionii sârbi, arnăuți, jefuitorii, panduri
necalificați[**]. În calitatea de vătaf de plai, Tudor trebuia să păzească trecătorile
munților Carpați, să vegheze și să pândească hoții, să îngrijească ca nimeni să
nu treacă prin pasurile munților în Ardeal sau Ungaria. Avea sarcina de a
supraveghea ca hotarele să nu fie „călcate" de vecini; clasifica și aduna dările
de prin sate, dând seamă ispravnicilor –; judeca, hotăra, pedepsea și aresta.
La sfârșitul acestui an a avut loc un eveniment cu urmări importante asupra
vieții și comportamentului viitorului conducător al revoluției: s-a declanșat
războiul ruso-turc (1806-1812). Pretextul acestui război l-a constituit înlocuirea
de către Poarta otomană a celor doi domnitori Constantin Ipsilanti (Țara
Românească) și Alexandru Moruzi (Moldova) înainte de a se împlini cei șapte
ani. În noiembrie 1806, Rusia a ocupat Moldova. Imperiul Otoman a declarat
războiul și a ocupat Bucureștiul, pe care, la 23 decembrie, rușii au reușit să-l
elibereze. Tot acum divizia generalului Isaiev a ajuns la Craiova. În anul următor
din ce în ce mai mulți panduri, printre care s-a numărat și Tudor Vladimirescu,
s-au înrolat în armata rusă. Slugerului i-a fost încredințată conducerea Batalio-
nului I și a primit misiunea să apere Dunărea pe linia Cerneți-Vârciorova. A
rămas în această poziție până în anul 1811 când toate batalioanele de panduri
au fost concentrate în fața Calafatului în zona Golenți-Ciuperceni cu scopul de
a opri înaintarea trupelor turcești care trecuseră Dunărea și amenințau Oltenia

[*] *Documente privind istoria României. Răscoala de la 1821. Documente interne*, vol. I, București, Editura Academiei Române, 1959, p. 62-64 (în continuare se va cita *Răscoala din 1821. Documente*); Aurel H. Golimas, *op.cit.*, p. 26; Vladimir Osiac, *Pandurii din Țara Românească*, p. 44; Dan Berindei, *op.cit.*, p. 48-49.

[**] *DIR. Răscoala de la 1821*, vol. I, p. 50.

Scanned with ACE Scanner

cu invadarea. Căpitanul de panduri a primit în anul 1808 rangul de sluger, iar către sfârșitul războiului a fost înaintat ca „parucie" în armata rusă și decorat cu ordinul „Sf. Vladimir". Pe toată perioada desfășurării războiului și-a păstrat vătășia de plai și a continuat să se ocupe cu afacerile sale de negoț. În 1811 a fost mutat de la Plaiul Cloșani la Muntele de Sus, înlocuindu-l pe Ioniță Hârgot. Războiul ruso-turc declanșat în 1806 s-a încheiat prin pacea de la București (16 mai 1812)[586]. După încheierea războiului a fost numit ca domnitor pe tronul Țării Românești Ion Caragea care a ajuns la București abia în decembrie 1812. În această perioadă mai-decembrie, când țara era condusă de un divan, s-a zvonit că turcii îi vor urmări pe toți pandurii care au luptat alături de ruși, împotriva lor. Cel mai vizat era chiar Tudor, care avertizat de Constantin Samurcaș, fost caimacam al Craiovei, a părăsit țara, trecând cu ajutorul călugărilor de la mănăstirile Tismana și Lainici în Transilvania. A stat aici până la începutul anului 1813, când s-a reîntors în Țara Românească fie cu ajutorul consulului rus la București fie cu cel al lui Regep pașa din Ada-Kalé[587].

În vara anului 1813, după ce fusese sfătuită de mai mulți medici să meargă la Viena pentru a se trata de tuberculoză, Elena, însoțită de soțul său Nicolae și de Tudor Vladimirescu a părăsit casa de la Craiova, îndreptându-se spre capitala Austriei. A luat cu ea pe fiica sa cea mai mică Masinca, pe doică și pe o servitoare. La Viena, după ce a închiriat o casă lângă cea a lui Nicolae Cutcudache, prieten de negustorie al lui Tudor, a început tratamentul la doctorul Lantz, care a îngrijit-o până la moarte. În primele luni ea s-a simțit mai bine, a luat contact cu lumea vieneză, care a numit-o „la princesse valaque" și a pus un pictor să-i facă portretul.

În primăvara anului 1814, Elena s-a îmbolnăvit rău și simțind, potrivit afirmațiilor istoricului Aurel H. Golimas, că numai are mult de trăit l-a chemat lângă ea pe Tudor Vladimirescu. Într-o scrisoare trimisă la 1 martie 1814 lui Zoican, căpitanul de panduri îi scria acestuia: „Te poftesc să vii la Rușava la dumnealui chir Răducanu, ca să primești bani să strângi capre și alte vite. Ci te va învăța dumnealui, așa să faci, fiindcă eu mă aflu departe"[588]. Înștiințat prin Răducan de chemarea Elenei, Tudor a plecat la Viena. La înapoiere din orașul austriac, slugerul a trimis, la 18 mai 1814, lui Nicolae Glogoveanu o scrisoare în care îi dădea informații despre Elena, dar l-a pus pe Răducanu să o semneze: „De la Beci câți au venit i-am întrebat și zic că n-au știut să cerceteze, dar a

[586] Dan Berindei, *op.cit.*, p. 50-54; Vladimir Osiac, *Pandurii din Țara Românească*, p. 44-46.
[587] Dan Berindei, *op.cit.*, p. 54.
[588] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 75.

Scanned with ACE Scanner

venit un prieten al meu care zice că a văzut pe domnească [illegible]
spune că au fost cam bolnavă, acum i-a fost mai bine. [illegible]
au ieșind"[589].

Deși a fost îngrijită cu mult devotament de Nicolae Glogoveanu și de alți medici care au fost aduși să o vadă, Elena a murit în luna aprilie-mai 1814. A fost înmormântată în cimitirul unei mănăstiri dintr-o localitate situată la doză din Viena. Moartea ei a fost grăbită și de faptul că, pe când se afla în numele ei și a luat cu împrumut de la un negustor din București, Costache, florinți; o vară a ei i-a furat caseta în care își ținea banii și bijuteriile.

Cea mai interesantă relatare a situației Elenei în ultimele zile ale vieții a fost dată de baronul de Langenfeld în scrisoarea trimisă la Viena lui Nicolae Glogoveanu: „Domniei Sale arhon mare ciucer Domnului meu, Domnul Nicolae Glogoveanu, isprăvnic de Mehedinți, cu noroc la [illegible]. Sărutând frățește pe Domnia-voastră, cu dragoste mă închin. Văzând că Domnia-voastră dorește cu orice preț, să aibă cunoștință deplină despre cele întâmplate Domniei sale, cucoana Elena, soția voastră, pentru a ști ce măsuri să ia în privința lucrurilor din acest oraș străin, am socotit că e bine să vă dau lămuriri amănunțit despre toate. Deci Domnia-voastră va ști: Că din ziua când răposata a venit la Viena, până la sfârșitul vieții sale, a avut exclusiv ca medic curant pe dl. Medic Iosif Lantz, care nu numai ca un medic, dar ca un frate și prieten sincer, zi și noapte mai cu seamă iarna, și deseori după miezul nopții în puterea iernii, de trei sau patru ori pe zi venea de vedea pe răposata. Pentru purtarea lui nobilă, dânsa îl respecta și-l iubea ca pe un frate. Omul acesta a făcut consultări cu toți medicii care sunt cei mai vestiți medici ai împăratului"[590].

Despre această Elena, istorici precum C.D. Aricescu și Aurel Fl. Cotimanș au susținut că atâta timp cât a trăit a iubit și alte persoane, nu numai pe soțul său.

Ea ar fi avut mai întâi legături amoroase cu caimacamul Craiovei, iar Vodor bănuitor asupra acestei purtări, ar fi surprins corespondența de dragoste dintre aceștia, arătând-o chiar lui Nicolae. Această faptă a avut consecințe grave pentru el, căci urmărit de caimacam și chiar de domnitor în urma reclamațiilor făcute de frații Elenei de-abia a scăpat cu fuga la Rezep-paşa la Acia Kale[591].

---

[589] Alexandru Bălintescu, Ion Călin, Ion Popescu, *Documente noi în legătură cu răscoala poporului de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu*, Craiova, 1964, p. 28.

[590] Ion Glogoveanu, *Hristodulos Cirlakidi, baron de Langenfeld, către Nicolae Glogoveanu, despre moartea soției acesteia*, în „Arhivele Olteniei", an XV, nr. 86-88, 1936, p. 391-395.

[591] C. D. Aricescu, *op. cit.*, p. 25-26.

Scanned with ACE Scanner

O altă victimă a iubirii Elenei a fost chiar Tudor Vladimirescu, cei doi trăind o veritabilă poveste de dragoste. Vorbind despre această idilă, istoricul Aurel H. Golimas[592], a ajuns chiar să susțină că slugerul ar fi fost amestecat în paternitatea celor două fete: Luxița și Masinca.

Tatăl lui Nicolae, Ioniță Glogoveanu, în ultima parte a vieții lui, a bănuit această legătură, iar la moartea sa, potrivit afirmațiilor lui C.D. Aricescu[593], l-a sfătuit pe fiul său să îndepărteze pe sluger din casă „fiind om primejdios".

Mai târziu, și Nicolae a început să aibă bănuieli în privința legăturii dintre Tudor și Elena, depărtându-se din ce în ce mai mult de sluger cu care ajunge să aibă chiar un proces pentru o moșie. Ura lui Nicolae, potrivit istoricului Golimas, s-a răsfrânt și asupra celor două fiice ale sale: Masinca și Luxița, în paternitatea cărora bănuia că este amestecat și căpitanul de panduri.

Cea mai mare Luxița, a fost trimisă la mănăstire și a devenit călugăriță la schitul Surpatele (jud. Vâlcea) sub numele de maica Luchiana; iar cea de a doua Masinca nu a fost lăsată să se mărite cât timp a trăit tatăl ei. De-abia după moartea lui, s-a căsătorit cu Dumitru Filișanu.

La 2 iunie 1814, Tudor Vladimirescu a fost trimis la Viena de Nicolae Glogoveanu pentru a-i rezolva unele probleme de familie: să ia atât pe Masinca înapoi dar și lucrurile rămase acolo și să lichideze eventualele datorii rămase de pe urma Elenei[594]. A ajuns în orașul austriac în ziua de 14 iunie 1814. A găsit la tribunal toate lucrurile furate de Elena Comescu zisă și Falconianca, afară de 560 de florini care fuseseră cheltuiți. A întocmit o situație amănunțită de „toate datoriile și rămășițele" răposatei. La 18 iunie, Tudor i-a scris lui Glogoveanu că o parte dintre lucrurile găsite trebuiau vândute pentru că datoriile se ridicau în total la suma de 5000 de florini: „la un loc este o datorie de 1800 florinți pentru care este pus amanet zapisul Gugiului și la alt loc 500 de florinți; la doftor 1600 florinți; la biserica unde s-au slujit până la 200 florinți; o pisanie de piatră trebuie să punem la mormânt 200 de florinți, și la judecătorii ce au scos lucrurile iar trebuie să dăm cât se va putea"[595]. La 13 iulie același an, slugerul i-a trimis boierului o scrisoare, în care îi relata că nu a reușit încă să

[592] Aurel H. Golimas, *op. cit.*, p. 24.

[593] C. D. Aricescu, *op.cit.*, p. 24.

[594] Nichita Adăniloaie, *op.cit.*, p. 68; S. I. Gârleanu, *op.cit.*, p. 63-70; Dan Berindei, *op.cit.*, p. 55; Vladimir Osiac, *Mărturii documentare oltene despre Tudor Vladimirescu*, în „Historica", vol. III, 1974, p. 136; Idem, *N. Iorga despre Tudor Vladimirescu*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Filozofie Sociologie Istorie, an IV, 1979, p. 108; G. D. Iscru, *op.cit.*, p. 36.

[595] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 78-79; Nicolae Iorga, *Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu*, p. 7-8.

Scanned with ACE Scanner

scoată lucrurile de la „Cremenalion din cauza blăstămăției nemțești unde se obișnuia ca lucrul cât de mic să se tragă cu anii". Șase zile mai târziu, Nicolae Răducanu l-a înștiințat pe Glogoveanu că urma să primească o scrisoare de la Tudor prin care acesta îi relata că în câteva zile urma să se întoarcă în țară[596]. La 28 iulie 1814, căpitanul de panduri menționa în scrisoarea trimisă clucerului Nicolae că tribunalul a hotărât, respectând pravilele nemțești, că soțul nu poate moșteni averea rămasă de pe urma soției sale, „ci coconii când vor fi în vârstă atunci să vie să le primească de la judecată". Cu ajutorul avocatului Elenei, Hauptmannsberger, Tudor a reușit să obțină de la tribunalul austriac permisiunea de a aduce de la divanul Țării Românești o încredințare potrivit căreia soțul are dreptul de a ridica bunurile soției sale. Prin urmare, el a cerut boierului să intervină pe lângă domnitorul țării pentru a obține o dovadă din care să rezulte că lucrurile rămase de pe urma soției sunt ale soțului „iar nu de zestre" și o confirmare a „ponturilor pravilelor" care prevedeau că soțul poate moșteni pe soția sa. În această scrisoare îi prezenta și starea de lucruri de la Viena, unde urma să aibă loc un Congres pentru reorganizarea Europei tulburată de campaniile împăratului Franței Napoleon Bonaparte: „Se așteaptă la octombrie din toate părțile miniștrii pentru congres și vine și împăratul Rusiei. Se sună că atunci va fi ceva și pentru locurile acelea, ci mult a fost puțin a mai rămas"[597]. Tudor era convins de iminenta dezmembrare a Imperiului Otoman și spera la unele prefaceri pentru Țara Românească, pe care le aștepta mai ales de la țar, pe care îl servise în războiul din 1806-1812.

Într-o altă scrisoare trimisă, probabil în perioada 28 iulie-25 august 1814, slugerul relata aceluiași boier că „zic că are să vie la octomvrie țarul Alexandru la Congres, dar nu este de crezut, fiindcă pacea s-a săvârșit numai cu Franțiia, iar pentru celelalte locuri evropenești până acum nu s-a făcut înpărțare, că aici va să facă congresu. Numai mi se pare că englezii cu amelisit (neglijat) treaba, nu să știe pentru ce. Astăzi arată gazeta că pe Bunăparte l-ar fi furat hoții de la Elba, dar poate nu va fi cu adevăr; numai și de nu să va fi întâmplat".

În lunile următoare slugerul a trimis boierului din ce în ce mai puține scrisori. Acest lucru ce l-a făcut pe cel din urmă să bănuiască că Tudor s-ar fi întors fără știrea lui la Cerneți. Aflând căpitanul de panduri i-a scris lui Glogo-

---

[596] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 79-80.

[597] *Ibidem*, p. 82; Nicolae Iorga, *Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu*, p. 11-12; Veniamin Micle, *Duhovnicul lui Tudor Vladimirescu*, în „Oltenia. Studii. Documente. Culegeri", seria a III-a, an V, 2001, nr. 1-2, p. 142; Vladimir Osiac, *Pandurii din Țara Românească*, p. 46.

Scanned with ACE Scanner

veamu: „Și pentru ce nu judeci, mă mir. Și iar, cum poți socoti dumneata că voi fi eu un om atâta fără de cinste ca să las treaba dumitale joș și să plec, că nu bine că eu alt lucru n-am avut, ci numai pentru treaba dumitale am venit ca să-ți slujesc. Și din necazurile ce mi-a făcut acest neam tiran, de trei ori m-am îmbolnăvit tare, văzând că nu pot săvârși treaba. Și iar eu, după știința pravilii care am și după multă silință ce am pus, am isprăvit. Dar trebuia ani să trecă, și era să pierzi de tot dumneata, fiindcă nu știi cum este aici. Iar pentru binele care mi-ai făcut dumneata acolo, nu așa curând voi putea eu a-l uita. Că niciodată, până voi trăi, nu-l uit"[598].

La 25 august, Tudor a scris boierului, arătând că i-a trimis 12 scrisori dar n-a primit nici un răspuns: „Se vede că la Cerneți s-au prăpădit scrisorile după ce ai plecat dumneata la București". A mai adăugat că „Fălcoiancăi i s-au hotărât pedeapsa de 15 august înainte, să fie 6 luni la robie în pedeapsa pușcării cei mari, dar se află bolnavă tare la spital și eu tot mă judec cu dânsa pentru catastif de tare și luare care lipsește". Îi mai prezenta și starea de lucruri din orașul austriac: „Aice în luna săptemvrie să așteaptă toți împărații și papa de Roma, o mare gătare să face, va să facă congresu de toată Evropa".

Congresul s-a deschis oficial la 1 noiembrie 1814, prin întrunirea miniștrilor plenipotențiari.

Cei trei suverani, chiar dacă au venit acolo mai din vreme, nu au început convorbirile decât la 5 martie 1815 pentru ca la 20 martie să le întrerupă și să plece împotriva lui Napoleon care se întorsese de pe insula Elba și ocupase din nou tronul Franței.

Miniștrii vor continua lucrările până la 9 iunie 1815. Există unele informații potrivit cărora Tudor ar fi avut o întrevedere la Viena cu țarul Rusiei Alexandru I. Acestea nu se adeverese deoarece slugerul plecase deja în momentul în care țarul a venit în orașul austriac. Chiar dacă s-ar adeveri, nu se poate susține că cei doi au discutat chestiuni politice referitoare la situația Țărilor Române și la perspectivele înlăturării stăpânirii turcești.

La 11/23 septembrie 1814, domnitorul Țării Românești, Caragea a adresat lui Fleischhackl, consulul Austriei la București o scrisoare în care îi cerea să intervină pentru extrădarea Elenei Cornească, care fusese arestată, fiind acuzată de furt. Neprimind nici un răspuns, domnitorul a repetat cererea, însoțind-o de anaforaua boierilor țării și de cererea lui Nicolae Glogoveanu[599].

[598] Nicolae Iorga, *Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu*, p. 14.
[599] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 152.

Scanned with ACE Scanner

Așteptând încuviințarea divanului, „întărită și de consulul nemțesc", Tudor a rămas la Viena până la sfârșitul lunii decembrie 1814. La 12 noiembrie, el a reușit să obțină eliberarea lucrurilor furate. Unsprezece zile mai târziu slugerul l-a anunțat pe boier că la 25 noiembrie urma să plece spre țară împreună cu Masinca: „Coconiței Masincăi i-am făcut haine de drum și poimâine, la 25 noiembrie plec de aici cu tot calabalâcul"[600]. La 27 noiembrie/9 decembrie contele Nesselrode a intervenit pe lângă contele Stakelberg cerându-i să elibereze un pașaport lui Tudor. La 11 decembrie slugerul scria lui Glogoveanu ca a întârziat din cauza pașaportului și îl anunța că va pleca la 14 decembrie.

În scrisoarea trimisă la 22 decembrie îl anunța că a plecat din Viena numai cu doica Bălașa. „Iar pe cuconița Masinca, după ce am gătit-o de drum cu toate cele trebuincioase și după ce am plecat, din drum au trimis (n.n. banul Costache Ghica) de au luat-o, atunci când i-au venit firească nebunie ce o are; iar pe doică n-au vrut să o poprească, zicând că nu-i trebuie"[601].

La 28 decembrie, tot el scria de la Pesta că gătise pe „coniță" cu haine de iarnă, plătise chiria la diligență până la Orșova, 480 de florini, vorbise cu doctorii care i-au spus că, în asemenea condiții, cu o „căruță în care oamenii merg ca în sobă, pot merge copiii oriunde, iarna și vara". După ce a plecat din Viena împreună cu Masinca și cu doica Bălașa, banul Costache Ghica a trimis după Tudor „și i-a luat copila de și-a poprit-o". Spunea că banul a oprit-o pentru „părigorie" (mângâiere), dar cu toate acestea „acolo la dumnealui va să-i fie bine ca și la dumneata, și mai bine că, după cum este coconița Masinca copil ca un înger, poate de loc să se desprindă la tot felul de învățături și la limbă". În aceste condiții slugerul l-a sfătuit pe boier că este mai bine ca fata „să crească acolo și să învețe, cu tot șartul, după cum se învață oamenii aici de nu rămân dobitoace ca la noi"[602]. La aceeași dată, Costache Ghica i-a trimis o scrisoare ginerelui său Nicolae în care îl înștiința că Masinca urma să revină în țară atunci când vremea va fi frumoasă. Susținea că singurul motiv pentru care nu a lăsat-o să părăsească orașul austriac a fost frigul: „Nicolăiță te înștiințez că abia a isprăvit și Tudor, și alaltăieri au plecat, dar Masinca n-a fost cu putință să plece din pricina vremii, fiind foarte tare, ningând cu vânt, și mai vârtos au venit doftoru Francu și doftoru Lausu și mi-au zis că este împotriva omenirii pe vreme de iarnă să facă drumu o copilă mică peste optezeci de poște. Și așa

[600] *Emil Virtosu, Mărturii noi*, p. 44-48.

[601] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 76; Alexandru Bălintescu, Ion Călin, Ion Popescu, *op. cit.*, p. 22.

[602] Nicolae Iorga, *Scrisori inedite*, p. 16-17; G. D. Iscru, Gh. Ploscaru, *op. cit.*, p. 30.

Scanned with ACE Scanner

a rămas ca să vie cu mine cu ajutorul lui Dumnezeu, dă primăvară, că nu cu mult, încă două luni"[603].

Plecând de la Viena la 22 decembrie 1814 cu o șaretă închiriată cu 48[0] florini, Tudor a sosit la Orșova la 8 ianuarie 1815.

Aici a aflat că turcii de la Ada-Kalé conduși de Regep Pașa au trecut Dunărea, au pârjolit județele Mehedinți și Gorj, ocupând localitățile Cerneți și Baia de Aramă, mănăstirile Strehaia și Tismana și au numit ispravnici și zapcii de-ai lor ca să strângă zaharalele. Locuitorii orașului Craiova aflând de această „mare nevoie, turcească, au fugit toți în toate părțile, cu mic cu mare, scoțându-și boierii calabalâcutile și familiile și negustorii mărfurile, de s-au prefirat în țeară și peste Olt"[604]. De pe urma acestei acțiunea adalâilor a avut de suferit și gospodăria sa de la Cerneți. În prima scrisoare adresată lui Glogoveanu la începutul lunii ianuarie Tudor prezenta situația Olteniei și măsurile pe care ar fi vrut să le ia pentru restabilirea ordinii: „De mirare lucru este: puțini hoți au făcut zapt o jumătate de țară și o prăpădesc, și stăpânitorii de acolo se uită și nimic nu fac! Eu numai cu câțiva ostași de ai țării, i-aș închide în gaura aceea a lor, până când ar crăpa și i-ar lua dracu acolo!". Slugerul în scrisoarea trimisă la 14 ianuarie clucerului își exprima convingerea că adalâii nu vor putea rezista pe insulă mai mult de șase luni, motivul constituindu-l insuficiența proviziilor[605].

La 28 ianuarie 1815, Tudor Vladimirescu i-a scris boierului înștiințându-l de cele întâmplate la Cerneți: „Hoțomanii de la Ada-Kaléh au prăpădit lumea de pe la noi; și de la mine și de la dumneavoastră au luat toate bucatele și tot ce au găsit, încă și pe oameni i-au pedepsit tare. Cernețul l-au ars tot, numai câteva case de cele boierești au mai rămas până acum, pe unde sunt ei închiși, dar când vor ieși, le vor arde; nu cred că vor scăpa nici acolo. Apoi din nechivernisirea stăpânitorilor țării noastre vezi câtă prăpădenie ni se pricinuiește! Ci vor lua plată dumnezeiască! Nu s-ar fi putut economisi ca să nu se fi făcut această prăpăduire? O stăpânire cu așa țară mare în mâini, și un lucru de nimic n-au putut popri, ci ne lăsară de ne prăpădirăm și ne stinseserăm de tot! Adalâii au început a lua și robi de oameni, spre mai mare bătaie de joc"[606].

---

[603] *Ibidem*, p. 34.

[604] Dionisie Eclesiarhul, *Hronograf 1764-1815*, ediție Nicolăescu-Plopșor, Râmnicu Vâlcea, 1934, p. 112.

[605] S. I. Gârleanu, *op. cit.*, p. 73.

[606] Nicolae Iorga, *Scrisori inedite*, p. 18; Diculescu Vladimir, *Viața cotidiană a Țării Românești în documente 1800-1848*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 1970, p. 20-21; S. I. Gârleanu, *op. cit.*, p. 74; Andrei Oțetea, *op.cit.*, p. 161-162; Dan Popescu, *Date noi referitoare la mișcarea revoluționară de la 1821, găsite în arhivele bănățene*, în vol. *150 de ani de la mișcarea*

Scanned with ACE Scanner

Situația grea prin care treceau locuitorii Olteniei ca urmare a invaziei otomane este prezentată și de Anica Pavlu într-o scrisoare trimisă la Nicolae Cologoveanu, la 1 septembrie 1815. Aceasta îi spunea boierului că nu și-a putut plăti datoriile pe care le avea la el deoarece a fost fugită prin păduri „din pricina răzvrătitoarelor vremi ce s-au urmat în partea locului". Aceasta mai susținea că „socoteala" trimisă de Petru Cocăr nu este bună deoarece a fost făcută fără ca el să-i știe. În promisa stăpânului său, Nicolae Cologoveanu, că îndată ce va face rost de bani îi va plăti datoria ce o are la el[607].

De asemenea adalăilor au profitat numeroși panduri care s-a răsculat, nemulțumiți fiind de decizia domnitorului Caragea. Acesta a cumpărat domnia cu 8000 pungi de galbeni și a căutat ca printr-o fiscalitate excesivă, prin impunerea unor noi dări și anularea diferitelor scutiri să recupereze această sumă și să strângă avere care să-i permită să ducă un trai foarte bun și după mazilire. În acest sens, el a decis, la 1 decembrie 1812, ca pandurii din județele Gorj, Mehedinți și Vâlcea, să fie puși la plata vânăticului. La 20 mai 1813, acest domnitor i-a obligat pe „pandurii din patru județe ot preste Olt, ce vor avea stupi și rămători să aibă a plăti dijmăritul pe deplin"[608]. La 22 martie 1814, Caragea a hotărât să rămână doar 701 panduri (250 în Mehedinți, 250 în Gorj și 201 în Vâlcea), iar ceilalți „să se dea pe la sate după starea ce vor avea cu adaosul cel cuviincios dă lude"[609]. Revolta pandurilor a cuprins întreaga zonă colinară a Olteniei, de la Cerneți și până la Novaci. În aceste locuri s-au dat mai multe lupte până în februarie 1815, când Samurcaș, promițând recunoașterea privilegiilor pe care aceștia le avuseseră în trecut, a reușit să atragă de partea sa numeroși panduri. Cei care au continuat lupta au fost înfrânți de turcii din Vidin și Rahova, chemați de Caragea pentru a restabili ordinea[610].

---

revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu, Drobeta Turnu Severin, 1973, p. 85; Mihai Măneanu, *Cauzele mișcării revoluționare din 1821. Istoriografia română despre acestea în vol. 150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu*, p. 12; Vasile Maciu, *De la Tudor Vladimirescu la răscoala din 1907*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1973, p. 23-24; Mircea T. Radu, *1821-Tudor Vladimirescu și revoluția din Țara Românească*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1978, p. 190; Nestor Vornicescu, *Descătușarea 1821*, Craiova, Editura Mitropoliei Olteniei, 1981, p. 148; Vladimir Osiac, *Pandurii din Țara Românească*, p. 47; Victor Bobleanță, Mădălina Olteanu, *Cerneți. Orașul Severinului*, Timișoara, Editura Eubeea, 2004, p. 29-30.

[607] DJAN Dolj, Colecția Documente Istorice, pachet LXXXIX, dosar 8/1815, f. 1.

[608] I. Neacșu, *Revolta pandurilor din decembrie 1814-februarie 1815*, în „Studii", 1957, nr. 1, p. 135.

[609] Dan Berindei, Traian Mutașcu, *Aspecte militare ale revoluției din 1821*, ediția a II-a, București, 1973, p. 34; Vladimir Osiac, *Pandurii din Țara Românească*, p. 54.

[610] Vladimir Osiac, *Pandurii din Țara Românească*, p. 55.

Scanned with ACE Scanner

După reîntoarcerea de la Viena, Tudor și-a continuat activitatea de negoț, și-a construit o moară și a arendat numeroase moșii, lucru care l-a dus la un conflict cu Nicolae Glogoveanu.

La începutul anului 1815, pe când se afla la Herculane, Tudor i-a cerut lui Glogoveanu să nu se mai amestece în afacerile sale. Slugerul arendase moșia Cătunu ce aparținuse lui Grigorie armașul, decedat între timp. Nicolae Glogoveanu, care avea de luat bani de la armaș a trimis în lipsa căpitanului de panduri pe logofătul Pătru „de au luat banii din dijmă, a dat voie soției armașului de au ales și au luat bucatele câte s-au găsit bune", lăsând slugerului numai „cele stricate, care, neputându-le vinde cu ale anului 1814, s-au luat de adalăi și multe alte lucruri mi s-au luat încât tare m-au păgubit". Glogoveanu a mai cerut și o sumă de bani și pentru a fi sigur că o obține „a apucat pe jupâneasa Ana și cu silnice, i-a luat zapise, deși ea de socoteala Cătunului se desfăcuse și nu mai avea nici o treabă, nici putere de a da zapise pentru socoteli străine".

La 29 decembrie 1815, Tudor i-a scris lui Glogoveanu, cerându-i să nu se mai amestece în socotelile privitoare la arenda moșiei Cătunul: „Iar pentru madeaoa socotelii blestematei de arenzi a Cătunului, mă rog dumitale să judeci singur și vei dovedi că nici o strâmbătate mai mare nu poate fi decât aceasta de mi s-au pricinuit atâta pagubă din pricina aceea, pe care mi-ai făcut-o dumneata. Ai trimis dumneata de ai luat ce au fost bun și cele stricate mi s-au lăsat mie, care... toate până la un bob s-au lăsat de către ostroveni încă și alte lucruri ale mele: și cai și tacâmuri și caleașcă care s-au aflat acolo s-au luat. Acum dumneata încă ceri o sumă de bani ca să mai plătească odată cele ce s-au luat de către ostroveni... apoi nu mă pricep în ce chip cauți dumneata așa socoteli: dupe ce cauți dumneata să iai de unde n-ai pus nimic? Apoi încă și cu asupră mai cauți; aceasta se vede o mare minune. Eu nici un rău n-am făcut dumitale și dumneata până într-atâta cauți să mă prăpădești"[611].

Neînțelegerile dintre Tudor și Glogoveanu în legătură cu unele moșii vor continua și în anii următori. Astfel, în anul 1818 s-a ajuns chiar la un proces între cele două părți pentru stăpânirea moșiei Câlnicu. La 16 mai slugerul împreună cu verii săi Lațco și Ion Merișescu au adresat o jalbă domnitorului Caragea în care se plângeau ca boierul a cumpărat fără știrea lor de la un anume Ghiță Pieptan cu 70 de taleri, 30 de stânjeni din moșia Câlnic. Mai susțineau că Glogoveanu le-a distrus moara de pe această moșie și „și-a făcut dumnealui moară". Au cerut domnitorului să-l trimită pe Ștefan Niculescu biv

[611] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 104-106; Emil Vîrtosu, *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*, p. 54-56; Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 126.

Scanned with ACE Scanner

vel clucer de arie la fața locului ca să cerceteze pricina dintre ei. Tudor și verii săi se obligau să restituie clucerului cei 70 de taleri numai cu condiția ca acesta să le repare moara. Procesul a ajuns în anul 1820 în fața divanului domnesc. În cele din urmă slugerul a pierdut procesul cu Glogoveanu. Istoricul Andrei Otetea, referindu-se la momentul pierderii procesului de către slugerul Tudor, susține că acum acesta ar fi avut o primă izbucnire de revoltă. Coborând scara, ar fi amenințat pe boieri zicând: „Pe unde pun azi cucoanele voastre panglicile vor pune într-o zi oltenii mei curelele opincilor"[612].

Profitând de prezența unor trupe turcești în Oltenia, pe care le chemase pentru înfrângerea răscoalei pandurilor din anii 1814-1815, domnitorul fanariot Ioan Caragea a emis în anul 1815 o nouă lege prin care toți pandurii „adică și cei ce au fost rămași în slujbă și ceilalți să se așeze într-o numire de ruptași" și „să plătească pe fiecare lună câte talere 4; și când va fi trebuință de slujbă să ia dintr-înșii, să se orânduiască pe unde va cere trebuința"[613], urmând ca pe timpul slujbei militare să nu plătească nici o dare. În anul următor, la 10 februarie 1816 același domnitor a constituit „breasla pandurilor" care trebuia folosită numai în caz de necesitate. Toate aceste măsuri luate de domnitor au provocat nemulțumirea pandurilor. În același an, s-au descoperit pe teritoriul Olteniei mai multe conspirații, formate din panduri și țărani. Tot acum Ion Dumitriu a denunțat domnitorului Țării Românești, Ioan Caragea, un complot pus la cale de o organizație secretă, care avea ca scop eliberarea Valahiei, Moldovei și Serbiei de sub dominația otomană, condusă de profesorul de limbă germană Carol Martin Sattler și de Mihail Gross. Cei doi intenționau să acționeze concomitent la București și Craiova. Acțiunea a fost repede reprimată de domnitor. Tudor a fost bănuit ca făcând parte din conspirație și a fost chemat să dea socoteală în fața lui Caragea[614].

În această perioadă nu numai pandurii erau nemulțumiți ci și țăranii. O mare frământare în rândul celor din urmă a provocat-o aplicarea în anul 1818 a Legii Caragea. Această legiuire stipula că țăranii clăcași erau obligați, ca în afara celor 12 zile de clacă și a plății dijmei să mai facă o zi de plug și un transport de lemne de la pădure cu carul.

---

[612] Andrei Otetea, *op.cit.*, p. 133.

[613] Vladimir Osiac, *Pandurii din Țara Românească*, p. 55; I. Neacșu, *Revolta pandurilor din decembrie 1814-februarie 1815*, p. 141.

[614] Dan Berindei, *op. cit.*, 45; Nestor Camariano, *Un document important referitor la organizația revoluționară secretă din București (1816). Denunțul înaintat lui Ioan Vodă Caragea*, în „Studii", IX (1956), nr. 5, p. 127-130; I. Rancea, *Un document intern referitor la complotul organizat de Mihail Gross împotriva lui Ioan Vodă Caragea din 1816*, în „Studii", XV (1962), nr. 2, p. 389-404.

Scanned with ACE Scanner

Țăranii erau nemulțumiți și de măsurile luate de [illegible]. Astfel, în mai 1820, locuitorii satului Glogova s-au plâns cârmuirii [illegible] căpitanului Ianache Dănciulescu de la căpitănia Plaiu de Arama [illegible] „fără de nici o dreptate". Sătenii susțineau că se jeluiseră [illegible] logofătul Mihai trimis de cârmăcârnie să le facă dreptate [illegible] manți la popreală, „despoindu-i de-al doilea și pe învoit căpitanu [illegible] făcut judecător". Ei cereau să se facă o nouă cercetare [illegible] pretinzând că acest căpitan Ianache „i-a stins din fața pământului [illegible] satul Glogova au luat jafuri fără de nici o dreptate peste [illegible] oamenii din pricina lui, nemaiputând suferi jafurile și nemilostivirea [illegible] care le-au făcut și le face"[615]. A doua zi Nicolae Glogoveanu, proprietarul [illegible] moșii l-a rugat pe medelnicerul Gheorghe să desemneze pe logofătul [illegible] Bulgariul care să meargă la fața locului să cerceteze pricina celor [illegible] oameni de la Glogova, jefuiți de căpitanul Ianache[616]. Acest căpitan [illegible] nu jefuise numai pe locuitorii Glogovei ci și pe cei din satele [illegible] Negoești, Roșiuța, Șovarna, Leurda, Ciuperceni, Breberiari, Rudina și Pui-na[617]. La 6 decembrie același an, Ioan Crăciun a comunicat [illegible] Glogoveanu că din pricina fărădelegilor la care s-a dedat [illegible] lunile aprilie și mai, jumătate dintre locuitorii satelor Căturul și Glogova [illegible] părăsit casele. La început s-au refugiat în biserică, dar și aici au [illegible] obligați să plătească atât datoriile lor cât și pe a celor care fugiseră mai [illegible]

Profitând de starea de agitație care domnea în Țara Românească, Tudor Vladimirescu și-a intensificat demersurile de pregătire și declanșare a unei răscoale. În acest sens a făcut mai multe călătorii la Craiova, București și Orșova. La București a făcut mai multe vizite cu scopul de a se informa despre situația țării și a câștiga cât mai mulți susținători. Ajuns în acest oraș poposea la mănăstirea Antim unde era găzduit de episcopul Ilarion Ghiorghiadis al Argeșului și unde i-a întâlnit pe fostul caimacam Costache Samurcaș, pe logofătul Alecu Filipescu-Vulpe, pe banul Grigore Brâncoveanu, pe vornicul Nicolae Văcărescu. În anul 1816, potrivit afirmațiilor lui Nicolae Stoica de Hațeg, a mers de două ori la Orșova: „Toamna, în septembrie călare din Ardeal la mine

---

[615] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet XVI, dosar 11/1820, f. 1.

[616] *Ibidem*, pachet XVI, dosar 12/1820, f. 1.

[617] DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, *Perilipsis de cercetarea fărădelegilor și jafurilor săvârșite de căpitanul Ianache Dănciulescu în plasa Baia-Mehedinți*, f. 1-4.

[618] Idem, Colecția Documente, pachet XVI, dosar 14/1820, f. 1; *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 190; Alexandru Bălintescu, *op. cit.*, p. 45-46.

Scanned with ACE Scanner

veni, cu o slugă călare. Cari în grajd băgară. Am prânzit. Ceru *Istoria rumâ-*
nească, calendare, c-o să şeadă la băi, să cetească, să-şi petreacă. Şi pân în
noemvrie, 9 săptămâni, la băi şezu. Venea, ne întâlneam aici şi la băi. Tot
cumînte"[619]. În această perioadă cu sprijinul unor căpitani de panduri, el şi-a
făurit un adevărat depozit de arme şi muniţii „în cula de la via sa de lângă
Cerneţi"[620], ca şi la casa Răeştilor din localitatea Gornoviţa. De asemenea, el a
recrutat, prin oameni săi de încredere, numeroase efective, mai ales de panduri,
încât în momentul declanşării revoluţiei, Tudor dispunea de o însemnată forţă
înarmată.

În octombrie 1818, s-a petrecut un eveniment care va influenţa viaţa poli-
tică din Valahia. Domnitorul Caragea, după ce a strâns o avere de câteva
milioane de lei, a fugit, prin Transilvania, în Austria. A fost escortat până în
Transilvania de Iordache Olimpiotul, care la întoarcere în Bucureşti, după ce
avut o întrevedere cu consulul rus Pini, a plănuit împreună cu Farmache şi
Grigore Dicheos să pună la cale o acţiune de preluare a puterii în Ţara Româ-
nească. În locul lui Caragea a fost numit Alexandru Şuţu (1818-1820). Pe
timpul domniei lui mişcarea de pregătire a revoluţiei s-a intensificat. În primă-
vara anului 1819, 40 de arnăuţi, sub conducerea lui Milco Petrovici, s-au închis
timp de o lună de zile, în semn de protest faţă de decizia domnitorului de a-i
concedia, în mănăstirea Sinaia[621]. În acelaşi an şi în anul următor s-au accentuat
acţiunile locale ale ţăranilor din Oltenia, în special a celor din satele din sudul
judeţului Romanaţi şi din Dolj nemulţumite de punere în aplicare a Legiuirii
Caragea[622]. Această acţiune a ţăranilor este prezentată şi de un nizam din 5/17
martie 1820, în care se menţiona că „la Divan se pornesc sate întregi de vin la
judecată, socotind că cu mulţimea oamenilor vor să dobândească ceea ce cer"[623].
Nemulţumiţi erau şi pandurii chiar dacă li se oferise o mică leafă şi un tain
zilnic[624]. La toate acestea s-au adăugat şi cererile unora dintre boieri de a li se
recunoaşte drepturile uzurpate. După ce Caragea a fugit, unii dintre boieri s-au
folosit de interregnum şi au cerut anumite drepturi uzurpate sau ocolite de

---

[619] Nicolae Stoica de Haţeg, *Cronica Banatului*, ediţie critică de Damaschin Mioc, Bucureşti, 1969, p. 304.

[620] C.D. Aricescu, *Acte justificative la istoria revoluţiunii române de la 1821*, Craiova, 1874, p. 26.

[621] Dan Berindei, *op.cit.*, p. 46; S. Iancovici, *Revolta unor arnăuţi în 1819*, în „Studii şi articole de istorie", V (1963), p. 447-455.

[622] G. D. Iscru, *Introducere în studiul istoriei moderne a României*, p. 167-176.

[623] V. A. Urechia, *Istoria românilor*, vol. XII, Bucureşti, 1898, p. 195.

[624] Dan Berindei, *op. cit.*, p. 45-47.

Scanned with ACE Scanner

domn. Au adresat un act sultanului, în care îi solicitau dreptul ca pământeni să le fie rezervate toate dregătoriile cu excepția celor de la curte și că domnitorul la plecarea lor din scaun, să fie obligați să ia cu ei pe toți dregătorii greci care îi aduseseră. Deși sosirea lui Alexandru Șuțu în scaunul țării a restabilit autoritatea domniei fanariote, starea de agitație în rândul boierilor nu a încetat. În ultimele luni ale domniei lui Șuțu a avut loc o acțiune revendicativă a locuitorilor orașului Târgoviște[625]. Aceștia s-au plâns domnitorului că în orașul lor „s-au pripășit mai mulți străini și aceștia au cuprins toți locurile, nu pe cât le-a fost de trebuință fiecăruia, ci cu sutele de pogoane făcând moșii întregi, cu stăpânire statornică și ce le prisosește vând și la alții, iar pe dânșii i-au străinat încât nu le-a rămas locuri unde să are, nici să coseacă, nici izlazuri pentru dobitoacele lor, ci sunt siliți să le hrănească pe coprinsul acelor străini, dându-le dijmă și făcându-le clacă"[626] și i-au cerut să le fie restituite proprietățile. În loc să rezolve plângerile locuitorilor, Șuțu le-a acaparat acestora moșia dând-o zestre fiicei sale Catinca la căsătoria acesteia cu Manolache Băleanu. A trimis pe Radu Golescu să măsoare și să ia în primire moșia. Nemulțumiți, târgoviștenii au trimis mitropolitului și boierilor o deputație solicitând înapoierea acelor de stăpânire ale pământurilor care le fuseseră răpite de Radu Golescu. Unul dintre fii acestuia, Iordache, atunci când a fost întrebat de protestatari dacă știe despre actele de proprietate și în special de hrisovul lui Constantin Brâncoveanu prin care li se dădea lor orașul Târgoviște și împrejurimile sale „ca recunoaștere a vitejiei lor" a susținut că nu a le-a văzut niciodată. Celălalt fiu al lui Radu Golescu, Nicolae a recunoscut că a văzut printre actele rămase de la tatăl său și documentele la care făceau referire locuitorii târgovișteni[627]. Plângerea locuitorilor a rămas nerezolvată până la 12 februarie 1821, când aceștia au reușit să determine cârmuirea de la București să le restituie actele de stăpânire ale pământurilor care le fuseseră răpite[628]. Domnitorul nu văzut cu ochi buni aceste acțiuni și pentru a nu le împiedica a fost ucis chiar de medicul său grec Mihail Hristaris. F. G. Laurençon profesor francez, refugiat în Țara Românească după declanșarea revoluției franceze, susține că soția lui Alexandru Șuțu a ascuns moartea acestuia ca să aibă timp să obțină domnia pentru principele Calimachi, fratele său[629].

[625] Radu Ciglovan, *Două proiecte pentru apărarea moșiei orașului Târgoviște în secolul XIX*, în „Studii și articole de istorie", vol. II (1957), p. 459-480.

[626] *Ibidem*, p. 460.

[627] *Ibidem*, p. 464; G. D. Iscru, *Introducere în studiul istoriei moderne a României*, p. 177.

[628] S. I. Gârleanu, *op. cit.*, p. 24.

[629] F. G. Laurençon, *Nouvelles observations sur la Valachie sur ses productions, son commerce, les mœurs et coutumes des habitans et sur son gouvernement suivies d'un précis*

Scanned with ACE Scanner

Abia la 19 ianuarie 1821 a fost anunțată moartea domnitorului. Încă din anul 1820, conducerea țării fusese a fost încredințată unui comitet de oblăduire format din marii boieri: Grigore Brâncoveanu, C. Crețulescu, Grigore Ghica, Barbu Văcărescu, vistierul Grigore Filipescu, postelnicul Jacovache Rizo și mitropolitul Dionisie Rizo, deoarece Șuțu fiind bolnav nu mai putea să-și exercite atribuțiile. La 15/27 ianuarie, cu patru zile mai înainte de a fi anunțată moartea domnitorului, trei dintre membrii comitetului de oblăduire: Grigore Brâncoveanu, Grigore Ghica și Barbu Văcărescu l-au însărcinat pe Tudor să plece în Oltenia și să ridice „norodul cu arme": „te-am ales să ridici norodul cu arme și să urmezi precum ești povățuit"[630]. A doua zi cei trei boieri l-au însărcinat pe Dumitru Macedonschi să-l secondeze pe căpitanul de panduri și să acționeze „după îndrumările date de noi slugerului Theodor"[631]. La 18/30 ianuarie 1821, însoțit de câteva zeci de arnăuți dați de banul Grigore Brâncoveanu[632], a plecat din București spre Oltenia. A fost ajuns de căpitanul Dimitrie Macedonschi[633]. Din acest moment și până la 27 mai, când a fost ucis, atitudinea boierilor față de mișcarea revoluționară declanșată de el a oscilat. Boierimea mică și mijlocie, care urmărea să-și asigure poziții social-economice, administrative și politice, refuzate de către protipendadă l-a susținut pe tot parcursul acțiunii deoarece vedea în aceasta singurul mijloc de a schimba în bine situația lor. Dintre boierii care au fost de partea lui Tudor Vladimirescu încă de la început, numărându-se chiar printre capii „Adunării Norodului" putem menționa pe Dumitru Protopopescu, Iancu Enescu, Ion Urdărescu, Gheorghe Magheru, Ioniță Cacalețeanu – comandantul artileriei, Iancu Jianu, Ioan Solomon, Alexandru Macedonschi, Ghiță Cuțui, Simion Mehedințeanul, Vasile Ghelmegeanu, Dumitru

---

historique des evénements qui se sont passés dans cette province en 1821, lors de la révolte de Théodore et l'invasion du prince Ipsilanti, par un temoin occulaire, Paris, 1822, p. 56-58; *F. G. Laurençon și opera sa despre români*, Studiu introductiv și traduceri de Dinică Ciobotea, Ileana Cioarec, Radu Pașalega, Craiova, Editura Alma 2006, p. 177-178.

[630] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 196; Apostol Stan, *Revoluția de la 1821 și statutul internațional al Principatelor Române*, în „Revista de istorie", tom 33, 1980, nr. 5, p. 848.

[631] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 197; Ion Pătroiu, *Revoluția română din 1821 – moment hotărâtor în lupta națiunii noastre pentru constituirea statului modern unitar*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Filozofie Sociologie Istorie, an IV, 1979, p. 96.

[632] Al. Vianu, S. Iancovici, *O lucrare inedită despre mișcarea revoluționară de la 1821 din țările române*, în „Studii. Revista de istorie", XI (1958), nr. 1, p. 78.

[633] I. Dârzeanu, *Revoluțiunea de la 1821*, în *Izvoare narative privind revoluția română de la 1821*, vol. I, Ediție îngrijită și alcătuită de Ion Pătroiu, Valdimir Osiac (coordonatori), Dinică Ciobotea, Gabriel Croitoru, Tudor Nedelcea, Stela Rădulescu, Craiova, Fundația „Scrisul Românesc", 2001, p. 56.

Scanned with ACE Scanner

Glârbea, polcovnicul Vlăsceanu, Cristomin Izvoranu, Vasile Mungă, Ion Petrescu, Iordache Otetelișanu, Petre Poenaru, serdarul Mihu Vătășescu, Vasile Mungescu, medelnicerul Gh. Prejbeanu, Ioniță Romanescu, Ion Crăs... reanu[634]. Marii boieri, printre care și membrii Divanului au avut o atitudine contradictorie. La început au susținut revoluția lui Tudor, dar după declarația ei de către țarul Rusiei nu aleg să părăsească țara. Atitudinea ovidiană a marilor boieri și în special a celor din divan a fost prezentată și de cei care au luat parte direct la aceste evenimente, precum vel vornicul Iordache Golescu, în memoriile sale intitulate *Pre scurtă însemnare da turburarea Țării Românești ce s-a întâmplat la leat 1821*[635] dar și de istorici care au analizat revoluția de la 1821. Vornicul Golescu relatează că boierii pământeni dorind alungarea domnitorilor fanarioți, ar fi aprobat mișcarea panduriior cu condiția ca Tudor și oastea lui să se supună divanului și să aibă ca scop doar lupta antifanariotă: „dacă țara s-a sculat numai să izgonească pe fanarioți e lucru sfânt". „Vai de țară, dacă s-a răzvrătit contra boierimii, vrând să nu aibă nici un stăpân"[636]. Istoricul N. Adăniloaie susține că boierii au luptat încă de la început, pe toate căile, împotriva răscoalei, fiind de acord cu apărarea unui regim din care „n-aveau decât de profitat"[637]. Spre deosebire de aceștia, Andrei Oțetea are o atitudine mult mai tolerantă față de boieri considerând că ei doar s-au prefăcut că combat revoluția[638].

Bazându-se pe însemnările de pe cărțile vechi, unii istorici au avansat ipoteza conform căreia Revoluția din 1821 trebuia să fie declanșată la Craiova în ziua de 18 ianuarie, fapt mărturisit și de marii boieri menționați de Iordache Golescu în lucrarea *Pre scurtă însemnare da turburarea[a] Țării Românești*când aceștia știau că, a doua zi după moartea domnitorului Alexandru Șuțu, slugerul Tudor Vladimirescu trecuse „prin Pitești ca să se ducă la Craiova, dă unde a venit"... „ca să răscoale țara".

Însemnarea de pe fila 306 a *Triodului* (Râmnic, 1782) de la Biserica Sf. Apostoli din Craiova[639] consemnează o mișcare („mare turburare") a populației

[634] Mite Mănoanu, *Boierimea din Oltenia în perioada 1821-1864*, p. 169-171; Idem, *Boierii din Oltenia în secolul al XIX-lea*, Drobeta Turnu Severin, Editura TipoRadical, 2007, p. 105-107; Idem, *Tudor Vladimirescu și elita politică oltenă a timpului său*, în „Apolodor", an II, nr. 5 (15), 2005, p. 12-13.

[635] Emil Vârtosu, *Iordache Golescu și întâmplările anului 1821*, în „Viața Românească", 1930, nr. 9-10, p. 248-264.

[636] *Ibidem*, p. 254; Mircea T. Rudu, *op. cit.*, p. 325.

[637] Nichita Adăniloaie, *op. cit.*, p. 104.

[638] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 286.

[639] „Să se știe [că] la leat 1821 ghenarie 18 au venit un omu, anume Todoru, și a cuprins Boju și s-a [făcut] mare turburare în orașul Craiovei. 1821. Popa Chirca" – vezi Dinică Ciobotea.

Scanned with ACE Scanner

din Craiova în zona bisericii Sf. Mina[639], acolo unde Tudor Vladimirescu învăţase şi slujise boierilor Glogoveni. Documentele, însă, menţionează că în timpul acestui eveniment, Tudor abia plecase din Bucureşti către Oltenia. Preabani, altu – pretins care şi fratele său, Papa, logofăt în divanul Craiovei[640] – au încercat, în numele lui şi în înţelegere cu el, să ridice populaţia oraşului de pe lîu la luptă. Vestea nereuşitei a fost, presupunem, primită şi cumpănită de Tudor la Piteşti, acolo, unde a poposit aşteptând şi un alt curier de la Bucureşti. În asemenea situaţie, Tudor Vladimirescu a schimbat drumul către nord, prin Vâlcea către Gorj şi Mehedinţi.

Credem că izbucnirea („turburarea") din Craiova a fost posibilă având în vedere şi starea de spirit ce se fixase în societate în zilele de sfârşit ale lunii februarie 1821, aşa cum este confirmată de scrisoarea consulului rus de la Bucureşti către vornicul Constantin Samurcaş din 18 februarie, unde se aminteşte că „Teodor propovăduieşte că nu iaste a sa mişcare o îndrăzneală numai de sineşi pornită, ci că ţine şi de alte cutări puteri şi că stă adăstând poruncile prea înaltei Porţi. O idee ca aceasta auzindu-se de obştea prostului, şi fără voia norodului, poate să amăgească nu numai pe acesta, spre lesne amăgire norod, dar şi pe alţii mai mulţi din cei cu chibzuire mai de mijloc, şi care nu au cunoştinţă de politiceasca de azi putere ovrepinească, o idee ca aceasta fără de orînduială...".

La 19/31 ianuarie, în timp ce Tudor se afla la Piteşti, unde a aflat de moartea lui Şuţu, consulul rus Pini a recunoscut Comitetul de oblăduire. Acest comitet a trimis un „nefer" (oştean) să „spioneze" pe sluger şi pe arnăuţii apăruţi în judeţele Vâlcea şi Argeş[642]. La 21 ianuarie/2 februarie Tudor a ajuns la Târgu Jiu, unde a căutat să înlăture pe toţi ispravnici care puteau să treacă la contracţiune. În drum spre această localitate, oamenii căpitanului de panduri au ridicat pe vechilul vătafului plaiului Hurez, pe care l-au întâlnit ducând la zărăfia judeţului Vâlcea două mii şi mai bine de galbeni. L-au arestat pe ispravnicul

Însemnări doljene pe file de carte veche despre Tudor Vladimirescu şi revoluţia condusă de el, în „Analele Universităţii din Craiova. Seria Filozofie, Sociologie, Istorie", an IV, 1979, p. 111-118; Aurelia Florescu, *Însemnări pe cărţi vechi din judeţul Dolj despre revoluţiile din anii 1821 şi 1848*, în „Oltenia. Studii şi Cercetări", Craiova, 1980, p. 113-120.

[639] Boju a fost ceea ce s-a numit multă vreme Mahalaua Sf. Mina, la doar 150 m distanţă de casa Glogoveanu, astăzi sediul Tribunalului judeţean Dolj, sau de Biserica Belivacă (Amaradia) pe peretele căreia se presupune că ar fi fost pictat Tudor Vladimierscu (călăreţ).

[640] Informaţie cuprinsă în documentul din 14 martie 1808; Cf. C. A. Protopopescu, Dinică Ciobotea, *Informaţii documentare inedite despre evenimentele revoluţionare din 1821*, comunicare în cadrul Sesiunii ştiinţifice din 9 mai 2008, Universitatea din Craiova.

[641] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 206-207.

Scanned with ACE Scanner

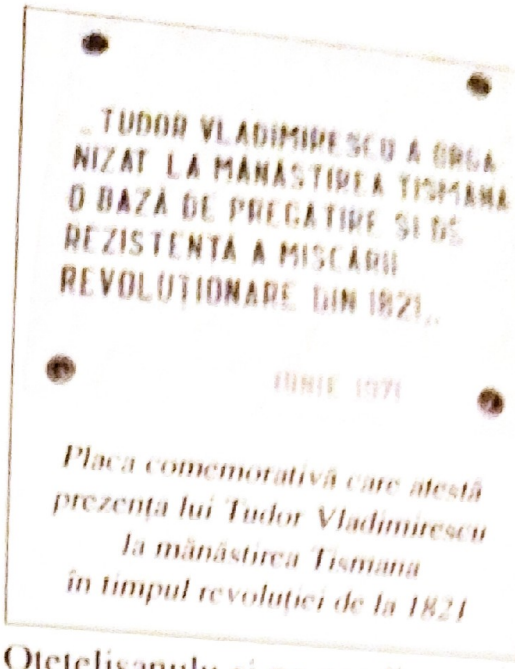

Placa comemorativă care atestă prezența lui Tudor Vladimirescu la mănăstirea Tismana în timpul revoluției de la 1821

județului Gorj, [illegible] de a-l împiedica să ia măsuri [illegible] l-a dus la mănăstirea Tismana [illegible] semnează un ordin către [illegible] rea panduriior în serviciu [illegible] aduce provizii la mănăstire [illegible] ghenar, [illegible] 1821, au plecat din [illegible] Theodor Vladimirescu cu 40 [illegible] panduri după dânsul. Şi mergând pe [illegible] Piteşti, au trecut Oltul şi mergând [illegible] cathedra gândetului) Gorj au făcut [illegible] unul din isprav(nici), aducă pe Dimca [illegible] Otetelişanulu şi pe condicar, şi luându-i, s-au dus la mănăstirea Tismana[643]. În aceeaşi noapte detaşamentul a părăsit oraşul, împărţindu-se în două cete. Cea dintâi s-a îndreptat spre Brădiceni iar cea de-a doua spre Vădeni. Detaşamentul s-a regrupat la Brădiceni, iar în seara zilei de 22 ianuarie/3 februarie a intrat în Mănăstirea Tismana[644].

În ziua de 23 ianuarie, slugerul s-a deplasat la Padeş unde a stat trei zile până la 25 ianuarie, aşteptând cetele de panduri din judeţele Gorj şi Mehedinţi, unde trimisese pe D. Gârbea, însărcinat „să răscoale câţi panduri va putea", pe verii săi Golumbeni, pe Ioniţă Cuţescu (cunoscut sub numele Ortopan), pe N. Zoican, pe Urleanu, pe Radu Mic şi alţi oameni de încredere de a recruta „volintiri, mai ales dintre săteni"[645].

La Padeş Tudor a lansat o proclamaţie în care erau dezvăluite obiectivele generale ale revoluţiei. Această proclamaţie era adresată locuitorilor ţării, indiferent de naţionalitatea lor. Căpitanul de panduri cerea tuturor ca veniind cu arme să se alăture „Adunării" care era „orânduită pentru binele şi folosul a toată ţara" iar „averile cele rău agonisite ale tiranilor boieri să se împărţească"[646].

---

[643] Dan Berindei, Traian Mutaşcu, *op. cit.*, p. 52-53.

[644] Ilie Corfus, *Însemnări de demult*, Bucureşti, Editura Junimea, 1978, p. 36-37; Virgil Joiţa, *Revoluţia din 1821 în lumina însemnărilor de pe cărţi vechi* în „Contribuţii istorice filologice socio-economice", III, Craiova, Repografia Universităţii din Craiova, 1977, p. 77; Gabriel Croitoru, *Însemnări pe carte veche românească referitoare la revoluţia de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, în *Revoluţie şi reformă în spaţiul românesc. În honorem prof. univ. dr. Vladimir Osiac*, Craiova, Editura Universitaria, 2006, p. 41-43.

[645] C. A. Protopopescu, *Studii şi articole din istoria judeţelor Mehedinţi şi Gorj*, vol. I, p. 429.

[646] Apostol Stan, *Renaşterea armatei naţionale*, Craiova, 1979, p. 172.

[647] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 207-208.

Scanned with ACE Scanner

Proclamația a avut un puternic ecou în rândul poporului. Promițând pentru nilor restabilirea privilegiilor lor, iar clăcașilor că le va împlini „relele rău agonisite ale tiranilor boieri", și tuturor încetarea abuzurilor, ușurarea sarcinilor. Tudor a reușit să ridice toată Oltenia și să câștige de partea sa întreaga țărănime, căci „aceste proclamări auzindu-le țăranii chiar de la hotar Tudor, au început cu toții a se scula și tot Principatul a se clăti, aprinzându-se de entuziasmul războinic"[648]. Țăranii din Mehedinți „cu toții alergau la Adunarea slugerului Teodor", aducându-i „în care trase de boi sau de cai, tot ce are trebuincios pentru a înainta"[649]. Cei care nu s-au înrolat în „Adunarea norodului" au atacat moșiile, conacele, pivnițele, pătulele și pădurile boierești. Vigoarea pe arendași de pe moșii. Moșiile mănăstirilor Cozia, Nucet-Vâlcea, Arnota, Motru au fost prădate. Locuitorii din Constantinești au ars casele și acareturile lui Hagi Enuș, au spart pătulele și pivnițele și au stricat stupii. Cei de pe moșia Radovanu au rupt gardul viei biv vel comisului Ion Ghica și au prefăcut vie în islaz „de au ros-o cu vitele până la pământ". La Bârca „rumânii s-au răscolat ca să-și ia livezile pe care le-au avut mai înainte". Mai mulți țărani din județul Gorj s-au înrolat în ceata lui Ion Magheru, și după ce zapciul a fugit în Transilvania, i-au atacat casa, i-au luat „vite, rămători și altele, drept gloabe ce le luoase când era zapciu". Unii țărani i-au luat pe arendași și i-au adus înaintea lui Tudor pentru a fi judecați și pedepsiți, alții i-au pedepsit singuri. Astfel, zapciul Podbăniceanu din Murgași (Dolj) a fost prins de locuitori „să-l dea în mâna lui Tudor" pentru că „i-a sărăcit". Slugerul le-a cerut sătenilor să-l țină pe zapciu în sat până va veni el acolo. Neputând intra în Murgași, căpitanul de panduri a cerut să-l aducă pe zapciu la Benești. Podbăniceanu a încercat să scape dându-le țăranilor câte 10 galbeni, dar nu a reușit. Sătenii l-au bătut și l-au jefuit „de tot ce avea". Peste noapte, zapciul a scăpat și a fugit la Craiova[650].

Odată cu proclamația de la Pades, a trimis, prin pașa de la Vidin, un arz sultanului în care își dezvăluia intențiile, arătând că mișcarea nu este pornită împotriva stăpânirii otomane ci împotriva uzurpatorilor interni: „ridicarea noastră nu este pentru altceva, nici într-un chip, decât numai asupra boierilor, care ne-au mâncat dreptățile noastre"[651]. A cerut sultanului să-și trimită un reprezentant în țară care să constate starea de fapt. Memorii similare au fost

[648] Mihai Cioranu, *Revoluția lui Tudor Vladimirescu în Nicolae Iorga, Izvoarele contemporane asupra mișcării lui Tudor Vladimirescu*, București, 1921, p. 237-238.

[649] *Ibidem*, p. 434.

[650] Nichita Adăniloaie, *op. cit.*, p. 87; Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 219-220.

[651] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 210-211; Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 208; Apostol Stan, *Revoluția de la 1821 și statutul internațional al Principatelor Române*, p. 149.

Scanned with ACE Scanner

trimise și împăraților Rusiei și Austriei. După ce a întărit garnizoana de la Tismana, unde se adunaseră peste șase sute de panduri, Tudor a pornit, la 26 ianuarie/7 februarie, spre Baia de Aramă. Aici a avut loc o ciocnire cu zapciul Vasile Strâmbeanu ai cărui panduri s-au alăturat oștii slugerului. De aici a coborât pe Valea Motrului strângând numeroase cete formate din panduri și locuitori. La 27 ianuarie/8 februarie a trecut prin Broșteni unde i s-a alăturat și ceata condusă de căpitanul Ghiță Cuțui. A doua zi, la Ciovârnișani, a avut loc un conflict între Tudor și Paul Nicolicescu, căpitan de panduri aflat în slujba stăpânirii. Cel din urmă a fost învins, luat prizonier, iar pandurii aflați în subordinea lui s-au alăturat „Adunării norodului". De la Ciovârnișani, Macedonschi a pornit cu coloana principală spre Strehaia, iar Tudor cu un grup de ostași a ocolit orașul Cerneți, fără însă să intre în el. A trimis doar pe căpitanul Barbu Urleanu să ocupe și să apere localitatea[652]. De la Cerneți, s-a îndreptat spre mănăstirea Strehaia, unde avea să i se alăture și cei 1000 de panduri, recrutați de către căpitanul Iancu Enescu din Voloiac, ajutat de Hoarcă și Dinu Pistriță[653]. În timp ce se afla la Ciovârnișani, Tudor i-a trimis o scrisoare clucerului Costache Ralet, ispravnicul județului Mehedinți, în care îi prezenta scopurile mișcării: „Au pre semne nu vă ajunge că i-ați prădat și i-ați despuiat, până când au rămas ticăloșii țărani mai goli decât morții cei din mormânturi? Și acum să vede c-aveți pohtă ca să-i și omorâți, eu însă nici nu sunt hoț, nici am fost vreodată, nici voi fi, ci sunt atât eu, cât și împreună cu mine, eșiți pentru un mare folos obștesc, și al celor mari și al celor mici"[654]. Înainte de a se îndrepta spre Strehaia, slugerul s-a adresat și consulului rus Pini cerându-i să trimită un memoriu ambasadorului Stroganof la Constantinopol și „să binevoiască a mijloci la boiarii oblăduitori ai divanului, ca ei să poprească orice pornire de panduri și de altă oștire ce au cutezat a trimite împotriva norodului". Ajuns la Strehaia l-a somat să se predea pe ceaușul Costache, pe care autoritățile din Craiova îl însărcinaseră ca în fruntea a șaptezeci de oameni să se opună răsculaților în mănăstirea de aici. Ceaușul nici n-a mai încercat să opună vreo rezistență, ci a predat mănăstirea la 30 ianuarie/8 februarie, alăturându-se cu oamenii aflați în subordinea sa „Adunării norodului"[655]. În timp ce Tudor se afla la Târgu Jiu, clucerul Costache Ralet, ispravnicul județului

---

[652] I. Neacșu, *Participarea satelor din Oltenia la răscoala din 1821*, în „Studii. Revistă de istorie", XI (1958), nr. 2, p. 94.

[653] C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. I, p. 434.

[654] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 211-212.

[655] Dan Berindei, *op.cit.*, p. 96.

Scanned with ACE Scanner

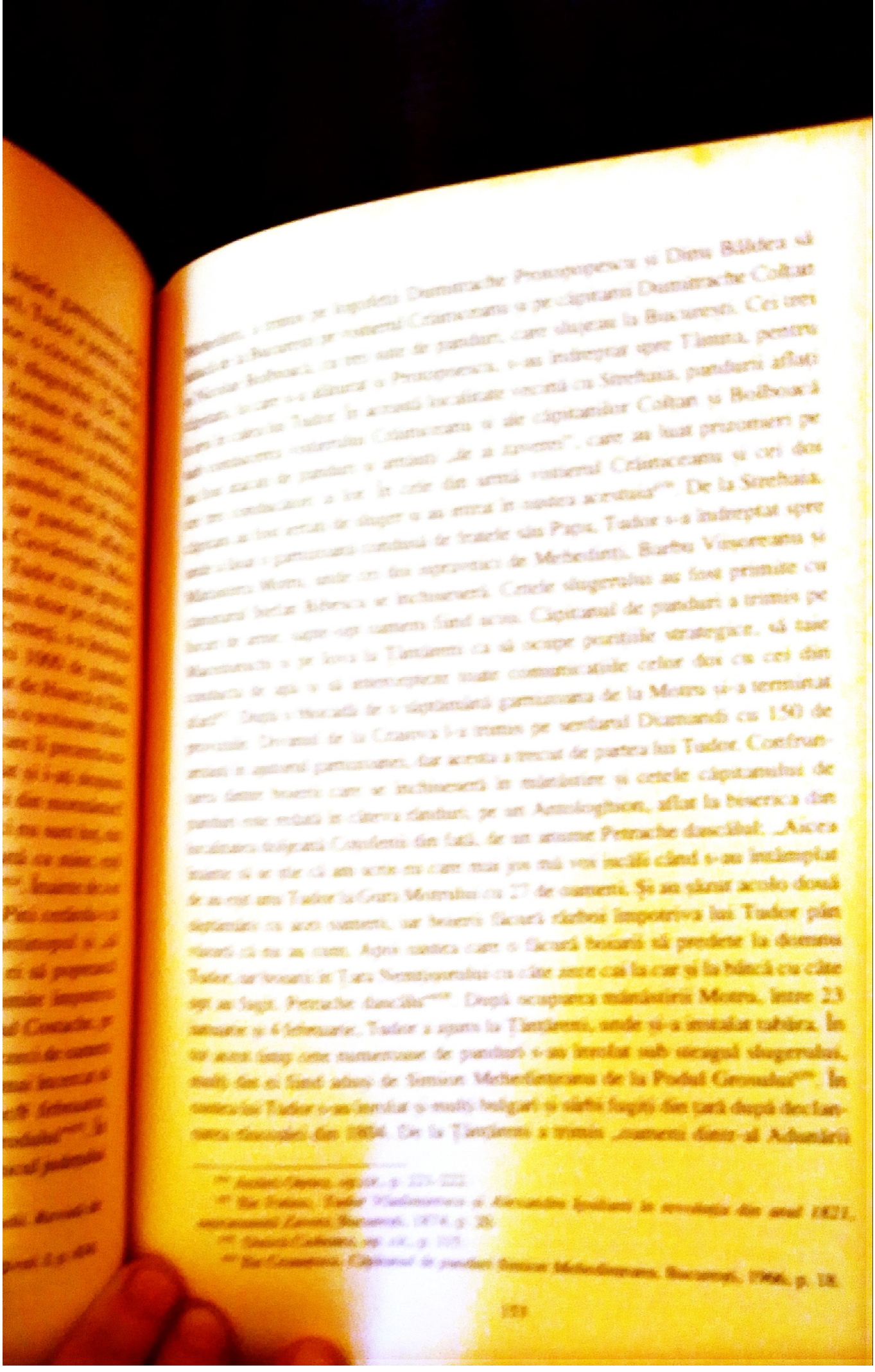

Scanned with ACE Scanner

sale de amăgea și prilostea sate întregi, trăgând în prăpastia nesupunerii și ridicându-i întru apostasie, precum și pe alocurea prăda și jefuia". Divanul Craiovei a trimis pe Ioan Solomon, cârserdarul județului „cu șaizeci de ostași buni" să pună capăt acestor neorânduieli. Solomon a atacat în două rânduri pe sătenii răsculați din Băilești și Cioroiu și după ce „vitejește i-a înfrânt prin vrednice mijloace", i-a silit să se întoarcă la vetrele lor, iar pe agitatori i-a prins și i-a trimis la Căimăcămia Craiovei[660]. Chiar dacă la început acest Solomon a fost supus autorităților statului în cele din urmă el va trece de partea lui Tudor[661].

La 30 ianuarie/11 februarie, divanul țării în frunte cu mitropolitul Dionisie Lupu i-au trimis slugerului o scrisoare în care îi cereau să înceteze mișcarea revoluționară și să trimită oamenii la vatră, amenințându-l cu reprimarea din partea otomanilor și promițându-i că vor interveni pe lângă noul domnitor pentru a fi iertat: „De nu ți se vor precurma relele cugetări, hotărăște-te singur morții; și fii încredințat că nu vei găsi scăpare; osânda morții îți va fi grozavă și cumplită ca unui tulburător"[662]. În aceeași zi, divaniții au informat și Poarta asupra „urmării tâlhărești" a lui Tudor Vladimirescu, pe care o considerau nu o simplă „faptă tâlhărească" ci o acțiune menită să răstoarne stăpânirea țării: „Prin supusul nostru arz-mahzar aducem la cunoștința puternicei împărății cele întâmplate; și ne rugăm de Excelența Voastră ca să mijlocească pentru neamănata izbăvire pentru ca să poată țara să lupte cu acest răzvrătitor, care este mai dinainte pregătit, are trebuință de un braț puternic și înalt. Căci de se va întinde creșterea alăturaților săi, precum s-au început nu va fi țara în destoinicie a se împotrivi"[663]. Tot acum, Divanul a înlocuit ispravnicii județelor care trecuseră de partea slugerului, în special pe cei din Gorj și Mehedinți. Ca ispravnic al județului Mehedinți a fost numit Nicolae Glogoveanu[664], dar acesta a demisionat imediat ce a văzut „apucăturile" căpitanului de panduri. Glogoveanu susținea că a demisionat din această funcție deoarece, dându-și seama de relațiile lui

[660] *DIR. Răscoala din 1821*, vol. I, p. 288-289; Ileana Petrescu, *Contribuții asupra activității lui Ioan Solomon*, în „Historica", vol. II, 1971, p. 157.

[661] Andrei Oțetea, *op.cit.*, p. 219-220.

[662] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 213; Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 320.

[663] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 214-215; Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 320.

[664] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet XVIII, dosar 8/1821, f. 1; Ion Dârzeanu, *Cronica revoluției din 1821*, în Nicolae Iorga, *Izvoarele contemporane asupra mișcării lui Tudor Vladimirescu*, p. 15-16; I. Neacșu, *Lista cu numele pandurilor și căpitanilor lor care au participat la răscoală sub conducerea lui Tudor Vladimirescu (componența lor socială, completată cu date biografice) și un extras statistic nominal cu componența socială a 16 căpitani de panduri*, în „Studii și materiale de istorie modernă", vol. I, p. 394.

Scanned with ACE Scanner

Tudor cu alte „Puteri mai mari", nu voia să se compromită printr-o acțiune contrară. În locul lui a fost numit căminarul Ștefan Bibescu. În județul Gorj a fost orânduit fostul comandant de panduri Barbu Vițișoreanu, dar la obiecția Divanului din Craiova, el a fost mutat la Mehedinți, locul lui fiind luat de serdarul Dinu Bălteanu. La 2/14 februarie, Comitetul de Ocârmuire a dat dispoziții, divanului de la Craiova, de „străjuire, cu armele în mână zi și noapte" pentru a evita extinderea mișcării revoluționare la est de Olt: „Vă cerem să vă întăriți cu chipul cel mai înțelept și bărbătesc spre înfrângerea și nimicirea soților acelui răsculător al norodului"[665]. Tot în ziua de 2 februarie, boierii l-au înștiințat printr-o scrisoare pe domnitorul Moldovei despre progresele răscoalei, plângându-se că măsurile luate de ei pentru restabilirea liniștii nu au avut nici un rezultat: „Acest vrăjmaș obștesc și răzvrătit împotriva stăpânirii a cugetat mai dinainte și este pregătit să întindă mișcarea sa în toată Țara Românească. De acest lucru ne încredințăm, din faptul că zi de zi își mărește puterile cu oameni înarmați, încântând sufletele celor mai simpli, ademenindu-i cu cuvântul de libertate"[666]. Aceștia cereau lui Mihail Șuțu lămuriri asupra „relației" pe care Tudor pretindea că o are „cu alte părți mai luminate", însă acesta a refuzat să le ofere[667]. În aceeași zi Pavel Macedonschi, fratele lui Dimitrie Macedonschi a fost trimis de divaniți să discute cu Tudor. La 4 februarie, căpitanul de panduri a răspuns la scrisoarea trimisă de Divan arătând că răscoala a fost pornită de popor iar el a fost ales ca să o conducă: „știindu-mă norodul pe mine dintr-alte vremi că sunt fiu adevărat al patriei mele, cu silnicie m-au luat a le fi și la această vreme chivernisitor". În aceeași zi boierii au trimis pe vornicul Nicolae Văcărescu în Oltenia „cu arme împotriva răzvrătitorului" ca să „sfărâme gândurile și răzvrătitoarele porniri" ale acestuia[668]. Tot acum, Ion Grecescu, un logofăt de-al lui Glogoveanu, aflat în tabăra lui Tudor Vladimirescu, scria stăpânului său că s-a înrolat în oastea de panduri pentru a nu se întâmpla ceva rău gospodăriei și oamenilor. Susținea că slugerul „pentru hatârul dumitale" (al boierului) n-a pedepsit pe nici un slujbaș și că „mare pricină de bucurie au luat înțelegând că și dumneata nu voiești binele celor care sug sânge de creștin".

[665] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 219; Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 320.

[666] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 221-222; Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 321.

[667] Naum Râmniceanu, *Istoricul zaverei în Valahia*, în Constantin Erbiceanu, *Cronicarii greci care au scris despre români în epoca fanariotă*, București, 1888, p. 427-428; Andrei Otetea, *op. cit.*, p. 211

[668] Constantin Șerban, *Iordache Golescu, un memorialist mai puțin cunoscut al revoluției din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, în „Apolodor", an II, nr. 5 (15), mai 2005, p. 6; Vladmir Osiac, *N. Iorga despre Tudor Vladimirescu*, p. 108.

Scanned with ACE Scanner

Îl sfătuia să-i îndemne pe cei din Craiova, ca la trecerea slugerului cu Adunarea prin acest oraș către București, să nu „să împotrivească câtuși de puțin, de vor binele patrii". Îi asigura că, dacă nu se vor împotrivi, nu vor păți nimic; „Târgul, oamenii, boierii de aici, toți să stea pe loc, că nimic nu pătimesc de vor urma cele zise mai sus"[669]. Tot în ziua de 4 februarie, aceeași boieri divaniți au cerut consulului rus să-și dea consimțământul la chemarea în țară a trupelor turcești din fortărețele de la Dunăre, însă acesta a refuzat[670]. La 6/18 februarie au avut loc discuții între Tudor și Pavel Macedonschi la Motru. Slugerul l-a rugat pe Macedonschi să ceară boierilor să se unească, să contribuie cu banii lor la „dezrădăcinarea cauzelor răzvrătirii", „încetarea cu desăvârșire a mâncătorilor din țară", „despăgubire pentru locuitorii ce s-au nedreptățit", „garanții de imunitate pentru el și pentru cei de pe lângă dânsul, și plata unora din oamenii săi". Îl asigura că până la primirea răspunsului „va sta pe locul în care se află, fără a se mișca măcar cu o palmă"[671]. La 10/22 februarie, boierii s-au adresat și noului domnitor Scarlat Calimachi, prezentându-i situația în care se găsea țara: „răzvrătitorul înaintează și noi am sfârșit și pazele înarmate din orașul București, trimițându-le în părțile acelea și n-am reușit până acum nimic care să fie destoinic spre a ține piept vrăjmașului. Grabnica aflare de față a măriei tale va fi singura care va putea să aducă mângâiere și îmbunătățire neapărată în starea lucrurilor"[672]. La 11/23 februarie, Tudor a scris lui Nicolae Văcărescu trimis de boierii din București să înăbușe revoluția: „toate pornirile cele vrăjmășești ale mai marilor noștri, care le-au pornit asupra patriei, le grămădești asupră-mi; ce, pre semne, d-ta pre norod, cu al cărui sânge s-a hrănit și s-a poleit tot neamul boieresc, îl socotești nimic; și numai pre jefuitori îi numești patrie! Dar dacă este tagma jefuitorilor dreaptă, și norodul vinovat, cum de nu trimiteți d-strâ și pe la învecinatele neamuri ca să vedeți pe cine categorisesc, pre norod sau pre d-strâ? Ci de voiești dumneata binele patriei, precum au voit părinții dumitale, trebuință este să ne întâlnim negreșit"[673].

A rămas la mănăstirea Motru până la 22 februarie. Și-a organizat armata grupând pedestrașii în roate (companii) de câte o sută de oameni având în frunte un căpitan, iar un număr de roate, până la zece, în pâlcuri conduse de un polcovnic. Arnăuții călări au fost puși sub ordinele lui Dimitrie Macedonschi

[669] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 230-232; Nichita Adăniloaie, *op. cit.*, p. 69.
[670] Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 321.
[671] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 247-248; Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 234.
[672] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 249-253.
[673] *Ibidem*, p. 258-259; C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. I, p. 131.

Scanned with ACE Scanner

și Hagi Prodan. În tabăra lui se mai afla și Alexandru Nicolaevici, zis „țarul Alexandru", care spera să ajungă țar al Bulgariei dacă revoluția reușea. În acest timp, Divanul din București, a trimis împotriva lui Tudor pe căpitanii Iordache Farmache și Ianache cu 200 de arnăuți, care ajungând până la Cotofeni au intrat în legătură cu slugerul, neîntreprinzând nimic împotriva lui. Nici Nicolae Văcărescu trimis să înăbușe revoluția nu a reușit nimic[674]. Acesta și-a motivat, potrivit relatării lui Iordache Golescu, reîntoarcerea la București și datorită îngrijorării pricinuită de Tudor ca „toate moșiile boierești, mănăstirești și ale eparhiilor să le facă ale țăranilor", ca aceștia să le împartă „între ei", „să nu mai dea nici o dijmă, nici clacă, ci ca niște stăpâni să le stăpânească ei desăvârșit".

Divanul l-a însărcinat, la 11/23 februarie, pe fostul caimacam Constantin Samurcaș să-l prindă sau să-l ucidă pe Tudor: „îndată ce vei ajunge acolo să pui în lucrare cât vei socoti spre a se potoli și ase popri cugetul cel rău al numitului sluger și al tovarășilor lui"[675]. Acesta, de îndată ce a ajuns la Craiova, a anunțat că a început tratativele cu slugerul. A cerut divanului să-i trimită 172000 de taleri, fără nici o altă explicație, bani pe care i-a și primit la 13/25 februarie și 14/26 februarie. Samurcaș, imediat ce a ajuns în capitala Olteniei a intrat în corespondență cu Tudor și i-a trimis 90000 de lei prin Hagi Prodan[676]. Naum Râmniceanu consideră că acești bani erau destinați nu căpitanului de panduri ci lui Hagi Prodan care promisese că îl va ucide pe Tudor. Intenția lui Hagi Prodan de a-l ucide a fost dezvăluită chiar de sluger în scrisoarea pe care i-a trimis-o, la 28 februarie lui Samurcaș. În această scrisoare Tudor s-a plâns că boierul, după ce l-a invitat să vină la Craiova, a trimis pe Prodan să-l omoară și „să-i năimească oamenii pentru căimăcămie, plătind, noaptea, câte 250-260 de taleri de fiecare arnăut și câte 500-600 de taleri de fiecare ofițer"[677]. Acest plan a lui Hagi Prodan a fost prezentat chiar de Samurcaș, fostul caimacam al Craiovei celorlalți boieri „negreșit se va omorî Teodor în puține zile și se va întemeia obștească liniște"[678]. La 28 februarie căpitanul de panduri s-a adresat lui Samurcaș De partea slugerului au fost atrași slugerul Ion Solomon, șeful arnăuților din Dolj și Diamandi Giuvara, conducătorul arnăuților din Romanați. La jumătatea lunii februarie a continuat tratativele cu boierii cărora le lasă să înțeleagă că nu va mai dezvolta deocamdată mișcarea sa. Acest lucru convenea

[674] Constantin Șerban, *op. cit.*, p. 6.
[675] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 259-260.
[676] Andrei Otetea, *op. cit.*, p. 239.
[677] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 312-313; Andrei Otetea, *op. cit.*, p. 242-243.
[678] Naum Râmniceanu, *Istoricul Zaverei în Valachia*, în „Biserica ortodoxă română", an XXIII, p. 343.

Scanned with ACE Scanner

și boierilor care nu voiau să înăbușe revoluția, dar nici să o lase să se întindă și mai ales să se compromită în fața turcilor, nefiind siguri de sprijinul rusesc în acest interval de timp, Tudor a formulat programul „Cererile norodului român" pe care l-a trimis, prin patru căpitani de panduri, Divanului. Se cerea ca domnitorii să nu mai aducă cu ei la suirea pe tron mai mult de patru boieri greci, să nu se mai dea grecilor înalte scaune bisericești, să nu se mai oprimă prin dare de bani dregătoriile din țară, să se abroge legiuirea lui Ioan Caragea, „nefiind făcută cu voința a tot norodul", să se reducă numărul dregătorilor și să se diminueze leafa acestora. Aceste cereri vor fi repetate și în aprilie către pașa din Silistra, spre a fi trimise la Constantinopol.

La 23 februarie, Capodistria, secretarul particular și ministrul de externe al Rusiei, a scris de la Laybach, consulului rus la București, Pini, că împăratul dezaprobă mișcarea lui Tudor, deși a primit o petiție „pe care răsculații din Valahia nu îndrăznit să i-o adreseze"; „Împăratul dezaprobă, în mod solemn, tot ce s-a făcut în Valahia. Și veți declara că e hotărât, în unire cu aliații săi, a combate revoluția, care uzurpă puterea legală. Veți spune aceasta capilor clerului, boierilor, proprietarilor, precum și negustorilor celor mai influenți prin averea lor și prin considerația de care se bucură. Aceasta va fi de ajuns pentru a dezminți zvonurile mincinoase prin care obscurii agenți ai revoluționarilor caută să tulbure mulțimea"[679]. I s-a ridicat ordinul „Sf. Vladimir" slugerului și s-a recomandat forțelor turcești să intervină pentru a restabili ordinea.

Momentul 23 februarie/7 martie 1821 marchează delimitarea clară a poziției oficiale a Rusiei, la toate nivelurile posibile, față de revoluția română de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu[680].

Primirea veștii intrării lui Ipsilanti în Moldova l-a făcut pe Tudor, la 28 februarie/12 martie, să părăsească țânțăreniul și să se îndrepte spre Slatina. Coloana principală plecat din acest sat, a trecut prin Fratoștița și Bodăești, la 1/13 martie, prin Amărăști și Oteteliș, la 3/15 martie, și a ajuns la Slatina în ziua de 6/18 martie. Cea de a doua coloană formată din arnăuții din tabăra „stăpânirii" de la Coțofeni și din pandurii călări ai lui Solomon, cu care cei dintâi s-au unit la Craiova, a pornit la 4/16 martie spre Slatina[681]. Pe tot parcursul

[679] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 296-298; Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 256; Marian Stroia, *Românii, marile puteri și sud-estul Europei (1800-1830)*, București, Editura Semne, 2002, p. 175.

[680] *Ibidem*, p. 196.

[681] Dan Berindei, Traian Mutașcu, *op.cit.*, p. 79; I. Neacșu, *Oastea pandurilor condusă de Tudor Vladimirescu în răscoala din 1821*, în „Studii și referate privind istoria României", București, 1954, p. 1024; Virgil Ioița, *Trecerea lui Tudor Vladimirescu și a unui corp de*

Scanned with ACE Scanner

dinaului. Vladimirescu s-a străduit să mențină o disciplină strictă, sancționând abaterile și acțiunile de jaf. Un caz în care Tudor a trebuit să intervină este incidentul de la Benești. Aici se strânseseră 31 de persoane, familia și rudele fraților Iordache și Grigore Otetelișanu care căutaseră adăpost între zidurile conacului fortificat. Aceștia au fost prădați de mai multe cete de arnăuți de sub comanda lui D. Macedonschi, Hagi Prodan și Iordache Olimpiotul care le-au luat armele și cai și „tot ce le-a plăcut din lucrurile lor". Boierii Otetelișeni au avut de suferit și în urma acțiunilor căpitanilor Iova și Ienciu, care au dat foc gospodăriei și șopronului și i-au lăsat „pe unii cu o singură haină peste cămașă, alții numai în cămași și izmene, iar alții despuiați de tot"[682]. Au reușit să scape mulțumită intervenției lui Tudor Vladimirescu, care, dând curs apelului celor doi frați, a venit la Benești și apoi i-a trimis cu o escortă la Mănăstirea Horezu. Facându-se vinovați și de jefuirea odoarelor unei biserici din Slatina, Iova și Ienciu au fost executați din porunca slugerului[683].

La 24 februarie/8 martie 1821 au sosit la București, Constantin Negri și Șteian Vogoridi, caimacamii domnitorului Scarlat Calimachi, trimiși să reprime cu forțe interne „Adunarea norodului" condusă de Tudor, însă aceștia nu au reușit să restabilească ordinea. A doua zi după sosirea lor cei doi caimacami au ținut o consfătuire cu boierii asupra măsurilor care trebuiau luate pentru restabilirea ordinii și au hotărât să ceară intervenția trupelor turcești. Deși această hotărâre a fost aprobată de toți, aducerea ei la îndeplinire a fost amânată[684]. Motivul amânării ei o reprezintă și atitudinea șovăielnică a boierimii și a caimacamilor care pretextând că nu cunosc încă împrejurările au evitat să ia vreo măsură.

În ultimele zile ale lunii februarie, în urma unei false alarme că vin turcii, starea de nesiguranță s-a accentuat în București și acest lucru a determinat marii boieri, negustorii în special străini, profesori, medici și orășenii mărunți să fugă din oraș, refugiindu-se la mănăstirea Căldărușani, schiturile Cernica și Țigănești, la Ploiești, la Vălenii de Munte sau pe moșiile lor: „cercând cu toții greutatea vremii ce era: noroi, zăpadă și ninsori cu ploi amestecate"[685]. La 27 februarie/11 martie, autoritățile l-au desemnat pe vornicul Grigore Băleanu să meargă „pe la casele tuturor fără osebire" și unde ar găsi „car prins ori încărcat

panduri prin Craiova în intervalul 28 februarie-1 martie 1821, în „Arhivele Olteniei", serie nouă, nr. 5 (1986), p. 107-115.

[682] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. V, p. 583.

[683] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 246-251; G. D. Iscru, *op. cit.*, p. 175-178

[684] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 240-241.

[685] I. Dârzeanu, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 94.

Scanned with ACE Scanner

sau deșert" să le scoată afară din oraș pentru a împiedica fuga bucureștenilor[686]. În ciuda măsurilor luate, procesul nu a putut fi stăvilit. La 28 februarie/12 martie, banul Grigore Brâncoveanu a părăsit capitala, ducându-se la moșia sa Mogoșoia (lângă București), apoi trecând, la 17/29 martie, în Transilvania. La 7/19 martie au părăsit orașul și ceilalți doi mari boieri „făgăduiți" Grigore Ghica și Barbu Văcărescu[687]. Starea de agitație a crescut în București și în urma desfășurării unei activități fățișe de către eteriști de îndată ce ei au primit vestea sosirii lui Ipsilante la Iași. Proclamațiile acestuia erau răspândite și citite, se făceau recrutări masive. Oamenii bimbașei Sava, asupra căreia rămăsese „strejuirea poliției" patrulau pe străzi. Acesta, angajat într-un triplu joc, față de cârmuire, față de Calimachi și față de Eterie, a adunat „ostași mercenari pe toți vagabonzii disperați". Incapabili de a face față situației create, caimacamii și-au anunțat, la 13/25 martie, plecarea spre Giurgiu, unde s-au retras, în mod efectiv, la 16/28 martie, când au aflat că va sosi la București „Adunarea norodului". La Slatina s-au strâns până la 6/18 martie: grupul principal de forțe, care își avusese tabăra la țânțăreni, condus de Tudor Vladimirescu, cei 500-600 de panduri călări de sub comanda lui Ioan Solomon și cei 800 de arnăuți călări conduși de Iordache Olimpiotul și de căpitanii Farmache, Mihail, Ghencea și Diamandi Giuvara, în total 8000 de oameni (6000 de pedeștri și 2000 de călări)[688]. Sosind la Slatina, slugerul a declarat oștenilor săi, potrivit afirmațiilor lui Ilie Fotino, că „pornirea aceasta este din porunca și voia împăratului Alexandru al Rusiei", că „Ipsilanti a intrat pe pământul Țării Românești cu un însemnat număr de oștire și că după dânsul sosește și marea putere rusească" și că „noi vom înlesni numai trecerea prințului Ipsilanti peste Dunăre, ca să meargă pentru eliberarea patriei sale, iar nouă ne vor ajuta rușii să luăm cetățile de pe pământul țării noastre. Mișcarea noastră nu se îndreaptă împotriva boierilor, care nu ni se împotrivesc deloc, fiind greșită ideea că v-ați făcut de dânșii. Scopul meu este cu totul altfel decât vi l-ați închipuit voi"[689]. Toți istoricii care au urmat după Ilie Fotino au negat existența acestui discurs. Primul care a făcut acest lucru a fost C. D. Aricescu. El a considerat ca neverosimilă declarația atribuită lui Tudor de Fotino, potrivit căreia comandantul pandurilor ar fi precizat la Slatina adevărata cauză a răsculării – că el merge în capitală pentru

[686] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 310; Ilie Corfus, *Cronica meșteșugarului Ioan Dobrescu (1802-1830)*, în „Studii și articole de istorie", VIII (1966), p. 349.
[687] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. II, București, 1967, p. 638.
[688] Dan Berindei, Traian Mutașcu, *op. cit.*, p. 81; Marian Stroia, *op. cit.*, p. 175.
[689] Fotino Ilie, *op. cit.*, p. 56-57.

Scanned with ACE Scanner

acționa în comun cu Alexandru Ipsilanti. Analizând aceste fapt, A. D. Xenopol a ajuns la următorul rezultat: „Față cu logica lucrurilor, nu putem considera decât ca apocrif pretinsul discurs al lui Tudor către panduri[690]. Punctul de vedere al lui A.D. Xenopol a fost împărtășit și de Nicolae Iorga[691], Istoricul Andrei Oțetea a acordat, potrivit afirmațiilor lui Mircea T. Radu, un credit deplin și maximă importanță textului transmis de Fotino, punându-l deasupra tuturor documentelor revoluției. În prima ediție a monografiei sale, Oțetea a crezut a descifra, în primul rând în acest document, adevărul asupra mișcării, „faptul că Tudor a pornit să răscoale Oltenia ca mandatar al Eteriei[692]. În prefața la ediția scoasă în 1971, tot acest istoric reproduce presupusa cuvântare de la Slatina, pentru a demonstra, cu ajutorul ei, teza că mișcarea n-a fost socială, cum argumenta Xenopol, ci antiotomană, că n-a fost spontană, ci Tudor a pornit-o închipuindu-și că țarul însuși o poruncește. Eteria i-a încredințat căpitanului de panduri „sarcina de a ridica cel dintâi steagul răscoalei generale", iar el a expus și pandurilor „programul prezentat de Eterie membrilor săi români"[693]. Istoricul Mircea T. Radu susține că, discursul eterist de la Slatina, n-a fost rostit ci atribuit fără temei lui Tudor[694].

Tudor a acționat independent de Eterie. O dovadă în acest sens o constituie hotărârea lui de a se deplasa în fruntea „Adunării norodului" din Oltenia la București, chiar dacă Ipsilanti îi trimisese, printr-o scrisoare adresată căpitanilor Iordache, Farmache și Hagi Prodan, dispoziția de a intra în Craiova și a înfrunta pe turci[695]. Slugerul nu a ținut cont de această dispoziție prin care se încerca, pe de o parte, ca raza sa de acțiune să fie limitată numai la teritoriul oltean și, pe de altă parte, să fie implicat într-o imediată acțiune militară antiotomană.

Stăpânind pe deplin Oltenia, Tudor, în calitate de „domn peste cele 5 județe de peste Olt", așa cum îl numea C. D. Aricescu[696], a numit aici ispravnici și comandanți militari. Printre oșteni și cei strânși în jurul său, ca și pentru „cei ce salutau cu satisfacție ridicarea armelor", căpitanul de panduri devenise, încă de pe acum „domnu Tudor". De la Slatina, înainte de a porni spre București,

---

[690] A. D. Xenopol, *Istoria românilor*, vol. X, ediția a III-a, p. 68.

[691] Nicolae Iorga, *Un apărător al săracilor: „Domnul Tudor" din Vladimiri*, București, 1906, p. 64.

[692] Andrei Oțetea, *Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în Țările Române 1821-1822*, București, 1945, p. 5-6, 136-137.

[693] Idem, *Tudor Vladimirescu '821*, București, 1971, p. X-XI.

[694] Mircea T. Radu, *op.cit.*, p. 289.

[695] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 311-312.

[696] C. Aricescu, *op.cit.*, p. 132.

Scanned with ACE Scanner

slugerul Vladimirescu a lansat cea dintâi proclamație către locuitorii acestui oraș, la 8/20 martie, trimisă prin Iordache Olimpiotul, în care la cererea lui trimită din toate ișnafurile (breslele) câte un delegat, cu obligația de a-i face să pregătească conace pentru sosirea lui[697]. Din aceeași localitate a venit și patru panduri, Vasile Crăpatu, Barbu Urleanu, Ioan Dimitrie, Radu Ene. Divanului țării de la București un memoriu, în care propunea ca Tudor să intre du-se cu el, să ceară prin armizar de la Poarta otomană desființarea cu totul pentru totdeauna a orânduirii domnilor greci în Țara Românească și ca lor să fie numiți domni pământeni cu toate drepturile țării, hotărâse mai multe „de bărbați, ostași români", alcătuită din 12000 de soldați, plătiți din casa teriei, „pentru paza liniștii și asigurarea Principatului"; hrisovul „Adunării sătenilor o dată la șapte ani, obținerea unei scutiri pe trei ani față de Poartă acordarea unei sume de 500000 de lei necesară „Adunării norodului" ca Divanul să-i răspundă în scris și cât mai repede, însă nu a primit nici un răspuns. Mihai Cioroianu referindu-se la atitudinea adoptată de cârmuitorii la București consemna că: „Divanul însă, în loc de a se gândi și a-i fi milă de biata țară, în loc de a-și cunoaște sântele sale datorii și în loc de a se strânge și de a se uni toți boierii, români adevărați, pentru interesele patriei lor, membrii Divanului au început a se încurca și a se speria de intrigile grecilor. Și astfel căpitanii curieri ai lui Tudor s-au întors fără răspuns"[698]. În acest context a avut loc o consfătuire între sluger, Iordache, Solomon și alte căpetenii de oaste unde s-a stabilit planul de acțiune al forțelor ce se adunaseră. S-a hotărât continuarea drumului spre București, cu grosul „Adunării norodului", în frunte cu Tudor pe direcția Slatina-Ciolănești-București, asigurarea din flanc a marșului oastei pandurilor față de garnizoanele otomane de la Dunăre și menținerea legăturii cu baza din Oltenia prin două linii de comunicații (linia de comunicație corespunzătoare axului de mișcare a forțelor principale și linia de comunicație ce ducea prin Găești și Pitești la Râmnicu Vâlcea), stabilirea contactului cu oștirea otomană și cu armata rusă ce se aștepta în vederea unei eventuale coordonări a acțiunilor. Căpitanul Ion Solomon împreună cu 100 de arnăuți și 600 de panduri a fost trimis la Craiova, pentru a apăra Oltenia în eventualitatea unei intervenții din partea turcilor. Iordache și Farmache, cu 400 de arnăuți, trebuiau să se deplaseze pe direcția Pitești-Târgoviște-Ploiești spre a se întâlni cu Ipsilante. Acest detașament avea și sarcina de a-i împiedica

[697] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 373; Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 318.
[698] G. D. Iscru, *op.cit.*, p. 182; Vladimir Osiac, *Pandurii din Țara Românească*, p. 64.
[699] Nicolae Iorga, *Izvoarele contemporane asupra mișcării lui Tudor Vladimirescu*, p. 248.

Scanned with ACE Scanner

pe boieri să fugă în Transilvania. Măsuri de siguranță, prin intermediul detașamentului condus de slugerul Dimitrie Borăscu, au fost luate și spre Roșiorii de Vede și Marginea pentru a se preîntâmpina un atac turcesc, venit de peste Dunăre. S-a mai hotărât ocuparea Pitești ului de către un detașament de 100 de soldați, condus de Simion Mehedințeanu, pentru a ține deschisă și comunicația de la București către nordul Olteniei[700]. Primirea inexactă referitoare la pătrunderea oștilor eteriste în București l-a determinat pe Tudor să părăsească Slatina și să se îndrepte, la 10/22 martie, spre capitală.

Scrisoarea de dezavuare a mișcării revoluționare, ajunsă la București la 17 martie/29 martie, a făcut ca majoritatea boierilor, în frunte cu cei trei „fugăduiți" să fugă la Sibiu, Brașov, Lugoj, Orșova. Numai la Sibiu și în regiunile învecinate s-au refugiat 17000 de persoane[701]. Glogoveanu s-a refugiat și el la Sibiu, unde, prin intermediul logofeților săi, era la curent cu tot ceea ce se întâmpla pe moșii. Au rămas la București numai mitropolitul Dionisie, episcopul Ilarion, episcopii de Buzău și de Argeș, marele vornic Grigore Băleanu, vornicul Gheorghe Slătineanu și logofătul Alexandru Filipescu-Vulpe, care vor constitui un divan provizoriu, ce va conduce țara, în legătură cu Tudor.

La 10 martie/22 martie 1821, slugerul a reluat mișcarea de la Slatina și a ajuns, la 16/22 martie, la Bolintinul din Vale[702]. De aici a trimis pe Dimitrie Macedonschi cu o proclamație[703] către populația orașului București, reafirmând scopurile revoluției. Anunță că „Adunarea norodului" a venit la București „unde este să se adune toată țara cu mic cu mare, ca să aștepte până când vor sosi trimișii împărăției". Cei ce aveau să fie „la un glas și într-unire cu creștinescul norod ce este pornit numai pentru dreptate" erau declarați „patrioți", iar ceilalți „vrăjmași". Se cerea „un răspuns în scris, iscălit de toate isnafurile și de toți, mici și mari, precum și de toți ostașii câți vă aflați în București și vă hrăniți dintr-această țară ca să știm de voiți binele de obște sau nu"[704]. La 17/29 martie, Tudor a sosit la Samurcășești (Ciorogârla). Aici a luat noi măsuri în vederea înaintării oastei spre capitală și a început negocieri cu reprezentanții boierilor rămași în oraș. A trimis străji spre barierele Bucureștilor, spre Colentina,

[700] Vladimir Osiac, *Panduriі din Țara Românească*, p. 64; I. Neacșu, *Oastea panduriloг condusă de Tudor Vladimirescu în răscoala din 1821*, p. 1025-1028; Dan Berindei, Traian Mutașcu, *op.cit.*, p. 82-84; Apostol Stan, *Renașterea armatei naționale*, p. 188.

[701] T. G. Bulat, *Mărturii din timpul Revoluției lui Tudor Vladimirescu*, în „Revista istorică", XII (1924), p. 199-203.

[702] Vladimir Osiac, *N. Iorga despre Tudor Vladimirescu*, p. 108.

[703] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 372-373.

[704] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 318.

Scanned with ACE Scanner

Giurgiu, Corbeanca și Târgul de la Cotroceni. La [illegible] a sosit și [illegible] Ilarion, pe care a luat-o Alexandru Ipsilanti „în brațe de armată", anunțând și un mesaj din partea [illegible] a celor din Brașov[706]. La 19/31 martie, a ajuns la Cotroceni, aducându-i domnului o parte din armată. Călărind la [illegible] a aflat de declanșarea [illegible] publicarea ei. Declanșarea a făcut ca legătura lui Tudor cu [illegible] să-și piardă orice sens, rămânând ca de acum înainte [illegible] Consulul rus, după declanșarea mișcării, a primit [illegible] 27 martie, noi instrucțiuni de la Constantinopol prin [illegible] proclamații publice să pună într-o clară lumină [illegible] nală a lui Ipsilanti" și i s-a ordonat să părăsească capitala[707]. Prin [illegible] plecarea mitropolitului, comunicându-i la 17/29 martie [illegible] de condamnare a evenimentelor revoluționare, cerându-i să [illegible] „în auzul întregului Principat". La rândul său, mitropolitul a [illegible] mirescu declarația, aceasta sosind la 20 martie/1 aprilie [illegible] Vulpe că nu se va opune publicării și răspândirii ei[708]. Împreună cu consulul general al Austriei, Fleischhackl și cu alți boieri, Veniamin a părăsit București chiar în ziua de 17/29 martie[709].

Între slugerul Tudor și boierii rămași în capitală au continuat negocierile. El a acceptat să călătorească împreună cu boierii bucureșteni, dar „Tamamuoglu el". Ca urmare a tratativelor în care se aflau angajați, aceștia au trimis sultanului la 18/30 martie, un memoriu în care i-au cerut sprijinul pentru „deznădăjduita stare a suferinței Românii". Au arătat că „răutatea" lucrase „redusă la ultima disperare" dar că pericolul cel mai mare îl reprezentau acum „Arnăuții, după marginea Dunării", care „în înțelegere cu Ianicerii aduc răutăți"[710]. Boierii din București au trimis acest text celor refugiați la Brașov, îndemnându-i la o solidarizare cu punctul lor de vedere[711]. Înainte de a intra în oraș, Tudor a cerut

---

[706] Emil Virtosu, *Tudor Vladimirescu. Cărți, fapte și documente noi (1821)*, București, 1927, p. 14-17; Gr. D. Iscru, *op. cit.*, p. 184-187; Dan Berindei, *op. cit.*, p. 133.

[707] F. G. Lawrencow, *op. cit.*, p. 76; I. Sferopol, *Oastea panduriior condusă de Tudor Vladimirescu în răscoala din 1821*, p. 1051-1052; Marian Stănia, *op. cit.*, p. 175.

[708] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 462-463; *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. II, p. 638, 642.

[709] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 462-463.

[710] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. II, p. 643, 650-651.

[711] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 360-361.

[712] *Ibidem*, p. 377-379; Dan Berindei, *op. cit.*, p. 135.

Scanned with ACE Scanner

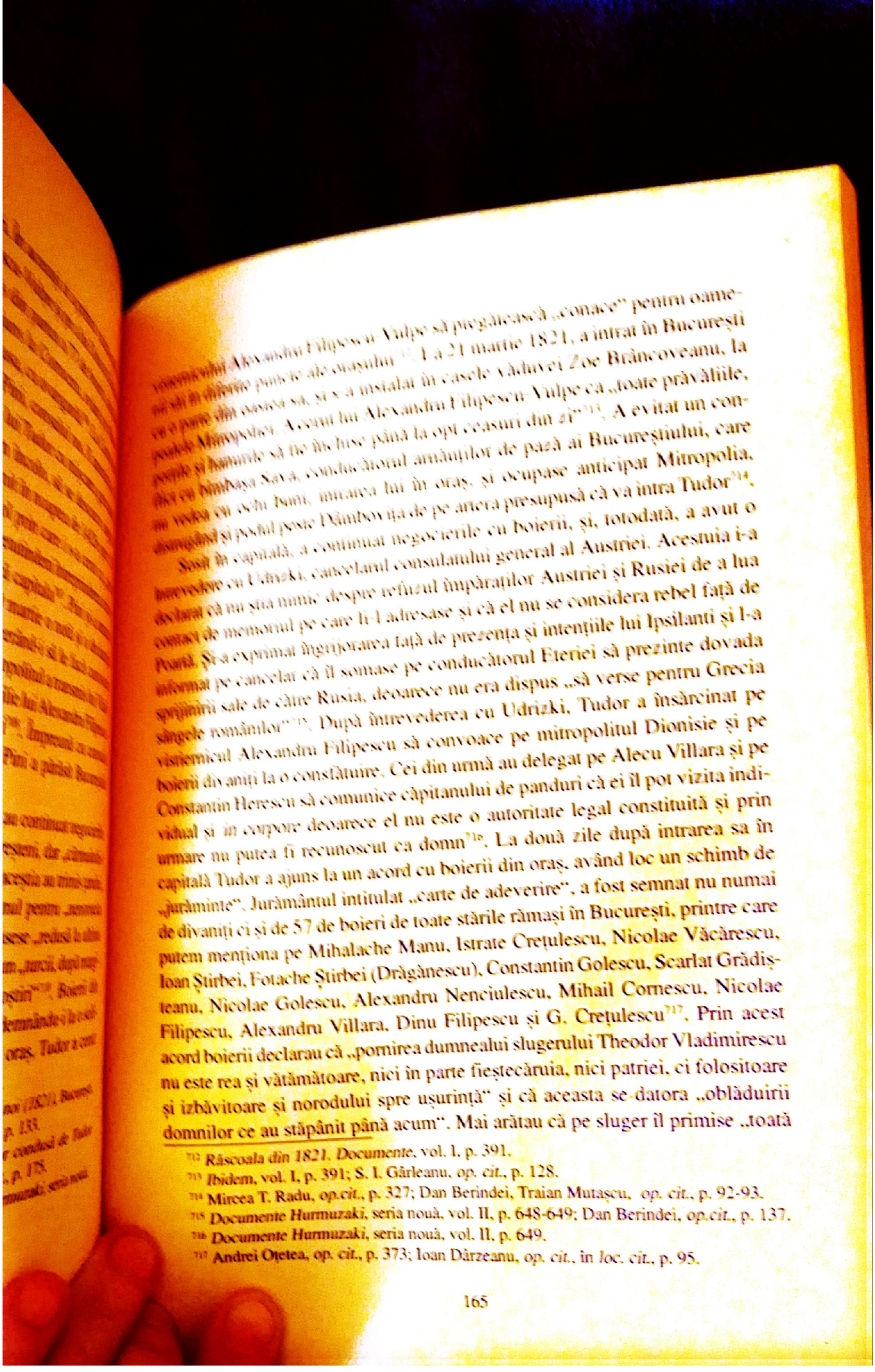

venirii lui Alexandru Filipescu-Vulpe să pregătească „comace" pentru oamenii săi în diferite puncte ale orașului[712]. La 21 martie 1821, a intrat în București cu o parte din oastea sa, și s-a instalat în casele văduvei Zoe Brâncoveanu, la podul Mogoșoaiei. A venit lui Alexandru Filipescu-Vulpe că „toate prăvăliile, pușcăriile și hanurile să fie închise până la opt ceasuri din zi"[713]. A evitat un contact direct cu Dimitrie Sava, conducătorul arnăuților de pază ai Bucureștiului, care nu vedea cu ochi buni intrarea lui în oraș, și ocupase anticipat Mitropolia, dispunând și postul peste Dâmbovița de pe artera presupusă că va intra Tudor[714]. Sosit în capitală, a continuat negocierile cu boierii, și, totodată, a avut o întrevedere cu Udrizki, cancelarul consulatului general al Austriei. Acestuia i-a declarat că nu știa nimic despre refuzul împăraților Austriei și Rusiei de a lua contact de memorul pe care li l-l adresase și că el nu se considera rebel față de Poartă. Și-a exprimat îngrijorarea față de prezența și intențiile lui Ipsilanti și l-a informat pe cancelar că îl somase pe conducătorul Eteriei să prezinte dovada sprijinirii sale de către Rusia, deoarece nu era dispus „să verse pentru Grecia sângele românilor"[715]. După întrevederea cu Udrizki, Tudor a însărcinat pe vistiernicul Alexandru Filipescu să convoace pe mitropolitul Dionisie și pe boierii divaniți la o consfătuire. Cei din urmă au delegat pe Alecu Villara și pe Constantin Heresecu să comunice căpitanului de panduri că ei îl pot vizita individual și în corpore deoarece el nu este o autoritate legal constituită și prin urmare nu putea fi recunoscut ca domn[716]. La două zile după intrarea sa în capitală Tudor a ajuns la un acord cu boierii din oraș, având loc un schimb de „jurăminte". Jurământul intitulat „carte de adeverire", a fost semnat nu numai de divaniți ci și de 57 de boieri de toate stările rămași în București, printre care putem menționa pe Mihalache Manu, Istrate Crețulescu, Nicolae Văcărescu, Ioan Știrbei, Fotache Știrbei (Drăgănescu), Constantin Golescu, Scarlat Grădișteanu, Nicolae Golescu, Alexandru Nenciulescu, Mihail Cornescu, Nicolae Filipescu, Alexandru Villara, Dinu Filipescu și G. Crețulescu[717]. Prin acest acord boierii declarau că „pornirea dumnealui slugerului Theodor Vladimirescu nu este rea și vătămătoare, nici în parte fieștecăruia, nici patriei, ci folositoare și izbăvitoare și norodului spre ușurință" și că aceasta se datora „oblăduirii domnilor ce au stăpânit până acum". Mai arătau că pe sluger îl primise „toată

[712] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 391.
[713] *Ibidem*, vol. I, p. 391; S. I. Gârleanu, *op. cit.*, p. 128.
[714] Mircea T. Radu, *op.cit.*, p. 327; Dan Berindei, Traian Mutașcu, *op. cit.*, p. 92-93.
[715] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. II, p. 648-649; Dan Berindei, *op.cit.*, p. 137.
[716] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. II, p. 649.
[717] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 373; Ioan Dârzeanu, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 95.

Scanned with ACE Scanner

poliția Bucureștilor cu drag și cu brațe deschise" și îi [illegible]
cugeta împotriva vieții și cinstei" conducătorului revoluției și [illegible]
toate bunele cugetări câte se vor chibzui între dumnealui și [illegible]
dumnealui printr-aceste iscălituri"[718]. La rândul său, Tudor a [illegible]
„cugete nici pe față, nici în chip de viclenie asupra vieții, cinstei și [illegible]
boierilor patrioți", să ceară „toate cele trebuincioase ostirilor și de [illegible]
poruncile acestei stăpâniri", să ia măsuri „spre încetarea pagubelor și [illegible]
care au cercat drumeții și alții" și să determine poporul „a da [illegible]
și ascultarea la stăpânirea țării"[719]. Această înțelegere dintre căpitanul [illegible]
norodului" și boieri a fost analizată în mod diferit de istoricii care [illegible]
evenimentele de la 1821. A.D. Xenopol susținea că Tudor prin [illegible]
acord cu boierii „nu pierdea nimic din a lui neatârnare și întărea [illegible]
lui de conducător al unei mișcări de răzvrătire"[720]. Spre deosebire de [illegible]
Emil Vârtosu considera că înțelegându-se cu boierii „Tudor a căzut [illegible]
spiritului său excesiv legalist"[721]. Un alt istoric Andrei Oțetea, în [illegible]
Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în Țările Române 1821-1822, [illegible]
în anul 1945 afirma că „Jurământul acesta constituie renegarea [illegible]
cărilor formulate în proclamația de la Padeș"[722]. Dan Berindei susține că [illegible]
nu reprezintă nici renegarea unor revendicări sau principii formulate [illegible]
și nici o capitulare[723].

Acest pact încheiat între boieri și căpitanul de panduri a fost adus la cunoștința țării printr-o proclamație la 23 martie 1821. După încheierea acestui acord, boierii „căpitanii, manzilii și toată obștea lăcuitorilor țării Valahii" s-au adresat Porții, la 27 martie/8 aprilie, justificând acțiunea lui Tudor: „Răscularea norodului nu privește spre nesupunere, ci spre cererea dreptăților sale" care fuseseră încălcate „nu din pricina noastră a boierilor pământeni ci din pricina stăpânitorilor". Mai declarau că fuseseră „siliți după datorie" să asculte „dreptele plângeri ale norodului" și să se unească cu el pentru cererea acestor „drepturi pierdute"[724]. În aceeași zi, boierii s-au adresat țarului și lui Metternich[725].

---

[718] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 395-396; Mircea T. Radu, *op.cit.*, p. 336.
[719] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 395-397.
[720] A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 55-56.
[721] Emil Vârtosu, *Tudor Vladimirescu. Glose, fapte și documente noi (1821)*, p. 11-19.
[722] *Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în țările Române 1821-1822*, p. 236.
[723] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 336-337; Dan Berindei, *op. cit.*, p. 139.
[724] Apostol Stan, *Revoluția de la 1821 și statutul internațional al Principatelor Române*, p. 851.
[725] Elena Moisuc, *În legătură cu cel dintâi arz înaintat Porții de către Tudor Vladimirescu*, în „Revista arhivelor", tom XLI, 1972, nr. 1, p. 87-88; Marian Stroia, *op. cit.*, p. 186.

Scanned with ACE Scanner

cerându le să sprijine rezolvarea favorabilă a doleanțelor înaintate Porții. Aceștia îi prezentau țarului „Adunarea norodului" nu ca o expresie a revoluției, ca pe Vladimirescu îl înfățișau ca fiind „înșelați nu de spirit de răzvrătire, ci de zel patriotic"[726]. Începând cu această dată mai mulți boieri care emigraseră la Brașov se reîntorc în țară. Este cazul vornicului Constantin Golescu, aga Manolache Florescu și postelnicului Iacovachi Rizo[727]. La 25 martie, membrii divanului au adresat un memoriu și baronului Stroganov în care îi cereau să convingă Poarta să nu trimită trupe în Principate și să susțină „restabilirea drepturilor și privilegiile țării", abolite de domnitorii fanarioți[728].

După încheierea acestui acord cu boierii slugerul a trecut la o eficientă acțiune de guvernare, nu numai în Oltenia ci și în județele „de câmp despre Dunăre" (Argeș, Olt, Teleorman, Vlașca și Ilfov) pe care le obținuse în urma înțelegerii cu divaniții[729]. Pentru a câștiga bunăvoința boierilor cu care încheiase „cartea de adeverire", Tudor a căutat să mențină disciplina și ordinea nu numai în mijlocul armatei sale ci și în capitală. Situația căreia a trebuit să îi facă față în acest oraș a fost dificilă: „Hoții s-au postat pe străzi, maltratează și schingiuiesc pe toți locuitorii care fug de aici cu bunurile și averile cele mai de preț. Le era frică oamenilor să mai iasă din casă afară, ci ședeau unii pe la hanuri alții pe la casele lor închiși, temându-se a nu-i vedea cineva"[730]. Vladimirescu a încercat să restabilească momentan situația, propunând divanului să se creeze un „pretoria" format din trei boieri judecători ai „Cremenaficonului", cu „un condicar vrednic"[731]. A dat voie locuitorilor bucureșteni să ia măsuri severe împotriva oricărui pandur sau arnăut care era prins jefuind „ori unde se va ivi vreun pandur sau vreun arnăut că jefuiește casa vreunuia, de nu-i vor putea prinde vii, slobozi sunt să-i împuște și morți să-i aducă la dânsul"[732]. A cerut lui Filipescu-Vulpe să procure armament, muniții, meșteșugarii necesari pregătirilor militare atât în București, cât și în restul țării. La 28 martie/9 aprilie, a solicitat suma de 12000 de taleri „spre întâmpinarea trebuințelor" unităților „Adunării norodului" aflate în județele din Oltenia, scriind că în cazul neprimirii banilor până seara „județele câte 5 ot prez Olt sunt în primejdie, depărtându-vă

[726] Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 116.
[727] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 374.
[728] Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 117; Apostol Stan, *Revoluția de la 1821 și statutul internațional al Principatelor Române*, p. 852.
[729] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 382.
[730] *Ibidem.*
[731] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 437.
[732] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. II, p. 672.

Scanned with ACE Scanner

dvs. chiar de mijlocul izbăvirii". Tudor s-a preocupat și de problema cadrelor administrative din județe. La 27 martie/8 aprilie a cerut aceluiași Filipescu Vulpe să numească ca ispravnic la Târgoviște pe pahărnicul Drugănescu, deoarece acesta „făgăduiește a strânge până la 1000 de oameni vrednici și înarmați"[737]. În acest oraș și organizat propria-i cancelarie care avea să-i redacteze actele. Aceasta era formată din Ionuță Kinopsi, fostul grămătic al ispravnicului de Gorj, Kretzescu-Ortopan, Aurel Chica[738], Dumitrache Protopopescu, Dinu Băldea care făcuseră, inițial, parte din garnizoana Strehaiei și după capitularea acesteia, au fost puși de Tudor „să scrie în cancelaria lui" și Petrache Poenaru[739].

Boierii în ansamblul lor, chiar și cei „făgăduiți" nu au privit cu ochi buni transformarea căpitanului de panduri într-un conducător al statului, mai ales că „s-ar fi putut foarte ușor, ca Tudor, printr-un concurs de împrejurări să rămână, cel puțin pentru o bucată de vreme, domn al Țării Românești, dacă moartea prin trădare nu i-ar fi curmat zilele; poporul nu îl numea altfel decât domnul Tudor". După ce în Principate s-a declanșat un proces revoluționar și în momentul în care țara era amenințată de invazia otomană, boierii din București l-au acceptat pe Vladimirescu ca fiind omul cel mai capabil a face față. Majoritatea boierilor de rangul I, și în primul rând cei trei mari boieri „făgăduiți" nu se mai aflau în Țara Românească și boierii care nu au vrut să-l recunoască pe Tudor și au rămas în țară au fost siliți să se travestească, îmbrăcându-se în „cele mai simple haine țărănești" sau să se lase „de boierie" și să se ocupe în schimb „de negutătorie și alții de ciobănărie".

Boierimea refugiată în Transilvania a desfășurat o campanie de denigrare a revoluției din Țara Românească. La 25 martie/6 aprilie doi dintre cei trei boieri „făgăduiți" denunțau pe sluger împăratului Austriei, acuzându-l că îndeamnase „pe toți cei apăsați să se unească împotriva cârmuirii și a boierilor". A doua zi i-au cerut lui Fleischhackl să trimită un memoriu Porții în care să denunțe „toate intrigile țesute de Theodor și Ipsilanti". Peste zece zile, boierii din Oltenia, refugiați la Sibiu, îl prezentau pe Tudor guvernatorului Transilvaniei ca „iubitor de răzvrătiri și de vărsări de sânge". Vladimirescu a căutat să atragă de partea sa pe unii dintre boierii emigranți și să pună capăt campania lor denigratoare. La 31 martie/12 aprilie, el s-a adresat boierilor de la Brașov comunicându-le noua situație care s-a creat și îndemnându-i să se unească și să se înțeleagă cu boierii rămași la București: „Nu mai este cu putință ca poporul să

[737] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. I, p. 408–409.
[738] C. D. Aricescu, *op. cit.*, p. 105.
[739] Andrei Oțetea, *op.cit.*, p. 195.

Scanned with ACE Scanner

suferе de aci încolo silniciile răufăcătorilor săvârșite până acum asupra lui; el s-a hotărât ca mai degrabă să piară cu totul decât să rabde povara îndurată de el până acum". Chiar dacă erau ostili lui Tudor Vladimirescu boierii refugiați la Brașov erau interesați în rezolvarea problemelor politice ale Țării Românești. În această lună ei s-au adresat țarului rus Alexandru I cerându-i ca Rusia să sprijine Principatele Române în vederea stabilirii graniței cu Imperiul Otoman pe talvegul Dunării și revenirea celor trei cetăți uzurpate de turci (Turnu, Giurgiu, Brăila) în componența teritorială a țării[736].

Tudor Vladimirescu, ținând seama că dezavuarea țarului deschisese „calea liberă pentru intervenția otomană", a continuat legăturile cu turcii, sperând să ajungă la un acord cu ei. A trimis arzuri la pașii de Vidin, Giurgiu, Brăila și Silistra ca să se intervină la Constantinopol pentru a se trimite delegați să asculte plângerile „norodului". Numai pașa de Giurgiu a trimis un agă în tabăra slugerului la Cotroceni, dar fără nici un rezultat. Tudor a rămas la Cotroceni, pe care l-a fortificat cu șanțuri și metereze. La 6/18 aprilie a ocupat mănăstirea Mihai Vodă instalând în ea 100 de panduri. În ziua următoare a ocupat grădina logofătului Belu, situată afară din oraș, pe drumul București-Giurgiu[737]. Între 13/25 aprilie și 15/27 aprilie a ocupat mitropolia și mănăstirea Antim și a așezat în ele câte 200 de panduri. Vadul de peste Argeș, la Gușteinar, și de peste Sabar au fost puse sub paza a 150 de panduri, care aveau ordinul să rețină și să percheziționeze orice curier[738]. A continuat instruirea unităților, a completat munițiile și rezervele de hrană, și-a mărit efectivele prin aducerea de noi panduri din Oltenia.

Atitudinea lui Tudor față de turci a fost justificată de noua situație care s-a creat în urma poziției adoptate de Rusia față de procesele revoluționare în curs de desfășurare în Principatele Române. La Constantinopol se trecuse la măsuri militare și chiar se dispusese trimiterea de trupe spre Dunăre. Cneazul Milutin Petrovici semnala la 14/26 martie sosirea a 500 de otomani la Negotin, care de teama unui atac dinspre Țara Românească dormeau noaptea „cu arma în mână". La 25 martie/6 aprilie, Tudor a invitat pe caimacamii retrași în cetățile dunărene și care erau considerați executori fideli ai poruncilor pașalelor, să se reîntoarcă la București. Prin această invitație căpitanul de panduri vroia să demonstreze că era fidel Porții și să evite invazia lor în Principate.

---

[736] I. C. Filitti, *Frământări politice și sociale în Pincipatele Române de la 1821 la 1828*, București, 1932, p. 85-86; Marian Stroia, *op. cit.*, p. 189.

[737] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol.II, p. 674.

[738] Irei Otetea, *op. cit.*, p. 361.

Scanned with ACE Scanner

Poarta era neîncrezătoare în asigurările ce le primise de la Rusia și de partea lui Tudor și în consecință și-a continuat pregătirile de intervenție. La 2/ martie/10 aprilie, reprezentantul Toscanei semnala din Constantinopol iminența plecare a 10000 de ostași spre Dunăre, fiind așteptate și alte trupe din Asia. La 25 martie/7 aprilie, Mehmed Selim Pașa raporta sultanului că nu putea ordona trecerea Dunării „conform unei simple misive a caimacamilor" iar sultanul în rezoluția ce o punea dezvăluia ezitările și bănuielile otomane „mi se pare periculos a întreprinde un atac dincolo, fără a întări serhaturile și fără a se pregăti muniție și oaste„ se știe că rușii pândesc mereu ocazia".

La o insinuare a boierilor, că ar trebui să se retragă și el din București, căpitanul de panduri a răspuns că va apăra Bucureștiul: „căci eu sunt bucuros ca mai bine să pier cu cinste în casa mea, decât să umblu prin păduri, după poftele și planurile fanarioților"[739].

Turcii de la Vidin au trecut la acțiune încă din cursul lunii aprilie făcând incursiuni la Cerneți, ocupând Calafatul și determinând pe Solomon să se retragă la Mănăstirea Motru, în înaintarea lor spre Craiova. Înainte de invazia generală au fost trecuți de la Silistra la Călărași vreo 2000 de ostași otomani, dar nu pentru a ocupa țara, ci pentru a aduna „hrană pentru vite în cantități cât se poate de mari"[740]. Urmărind situația de la Dunăre, Tudor a dispus „tăierea" iazurilor „de la Urziceni până la baltă" și retragerea satelor „ce sunt pe margine"[741].

La începutul lunii aprilie, după data 3-4/15-16 aprilie, când boierii au încercat să-l părăsească, căpitanul de panduri a intensificat tratativele cu turcii: „Tudor stă în Cotroceni ținând necontenită corespondență cu toți pașii sărhaturilor după malul Dunării". Slugerul a dus tratative cu pașa de Giurgiu. Un rol important în aceste tratative l-a avut căminarul Alecu Aslanoglu, care, sosind la 9/21 aprilie la Guștinar, a fost adus de panduri la Cotroceni, unde Vladimirescu a purtat cu el lungii discuții, trimițând-l apoi cu o escortă la mitropolit. Cu această ocazie, la propunerea slugerului, s-a întocmit un memoriu către guvernul turc, în care se cerea trimiterea unui comisar turc care să asculte plângerile românilor[742] și fanarioții să fie excluși de la domnie, iar în cazul în care această cerere nu putea fi luată în considerare, principii greci să-și aibă reședința în Turcia, la Constantinopol sau la Rsusciuc. Petiția a fost dată căminarului Alecu,

[739] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. II, p. 28.
[740] *Ibidem. Documente externe* vol. IV, p. 251.
[741] *Ibidem. Documente interne*, vol. II, p. 34.
[742] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. II, p. 675-676; Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 397.

Scanned with ACE Scanner

spre a fi împărtășită pașei de Giurgiu și trimisă, prin aceasta, la Poartă. Acest document a fost semnat și de boieri după ce la început aceștia s-au opus. Da chiar i-au declarat lui Aslanoglu că „toate măsurile pe care Tudor le-ar lua împotriva Porții, în aparență de comun acord cu ei, trebuie considerate ca fiind toate fără libera lor voință și impuse prin constrângere"[744]. În același timp, boierii s-au adresat și celorlalți pași din serhaturi. La 18/30 aprilie au fost trimiși la Silistra de slugerul și de divan doi boiernași stolnicul Constantin Bereștescu și pitarul Iordache Jianu; ei vor reținuți la Silistra până după sfârșitul revoluției[745]. La 23 aprilie/5 mai, Tudor plănuia din nou trimiterea unor arzuri la Brăila și Vidin, prin intermediul a doi boieri desemnați de Alexandru Filipescu[746]. Când boierii au cerut la Giurgiu ca „deocamdată" să nu fie trimise eșiri otomane în țară, muhafîzul de Giurgiu a scris mitropolitului reproșându-i și boierilor de a nu se împotrivi „acelor hoinari care, adunând câteva mii de săraci, au venit să năvălească în București". Mai cerea ca „toți răsculații și banditii" care se găseau în capitală să fie „izgoniți" și ca apoi să se solicite „înștiințarea caimacamilor la București, potrivit poruncii împărătești". Dat fiind faptul că membrii divanului au început din nou să-l părăsească, Tudor a hotărât ca, începând cu data de 13/25 aprilie, în decurs de câteva zile să fie transportați cu toții în casa de la Belvedere a boierului Constantin Golescu[746], Printre cei închiși se aflau mitropolitul, vistierul Alexandru Filipescu, vornicul Alexandru Nenciulescu și vornicul Iordache Slătineanu. Boierii au fost puși sub paza căpitanului Simion și a 150 de panduri[747]. La 27 aprilie/9 mai bimbașa Sava, însoțit de unii căpitani de arnăuți și de 150 de oameni de cavalerie, a încercat să elibereze de sub autoritatea slugerului pe boieri dar nu a reușit. Vladimirescu, prevenit de vornicul Scarlat Grădișteanu, a luat măsuri de siguranță[748].

În luna mai, Poarta a hotărât să treacă la intervenția represivă propriu-zisă. Iusuf pașa de la Brăila a început operațiile spre Galați, unde a nimicit pe eteriști, îndreptându-se apoi prin Tecuci și Bârlad spre Iași. În Țara Românească au pătruns oștile otomane trimise din Silistra, Giurgiu, Vidin, Ada-Kalé, Lom și Rahova. La 4/16 mai, otomanii au ajuns la Obilești, de unde apoi temporar s-au retras.

---

[744] Mircea T. Radu, *op. cit.*, p. 356.
[745] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. II, p. 79.
[746] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 401.
[747] Constantin Șerban, *op. cit.*, p. 7.
[748] Andrei Oțetea, *op. cit.*, p. 383; F. G. Laurençon, *op. cit.*, p. 83; I. Dârzeanu, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 101.
[749] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. III, p. 682.

Scanned with ACE Scanner

Declanșarea invaziei otomane a determinat o creștere a tensiunilor dintre Tudor și Ipsilanti. Căpitanul de panduri era preocupat de a păstra în mâinile sale zona muntoasă a Olteniei și punctele fortificate de acolo[750], dar Ipsilanti a încercat să preia aceste puncte prin oamenii săi. Cu toată tensiunea existentă între cei doi conducători continuau legăturile epistolare. La 9/21 mai un om al slugerului a fost trimis în tabăra lui Ipsilanti de la Târgoviște[751]. La 8/20 mai „au ridicat fiecare cu gândul unei rezistențe, atât slugerul cât și bimbașa Sava „au ridicat fiecare steagul libertății", s-au împăcat, hotărând să conlucreze în fața invaziei otomane, confruntarea urmând să aibă loc în afara capitalei. Cu toate acestea, neîncrederea persista. Bimbașa Sava nu a vrut să vină la Cotroceni. Ulterior, înainte de a pleca la Târgoviște[752], s-a retras la marginea orașului la Mănăstirile Plumbuita și Mărcuța. Reluându-și înaintarea spre București, corpul principal de invazie otoman a ajuns, la 13/25 mai, la Obilești, iar a doua zi la Cotroceni. Între timp negocierile între otomani și căpitanul de panduri au continuat. De la Dudești, turcii au trimis de mai multe ori pe Nuri aga la Tudor pentru a-l convinge să acționeze împotriva eteriștilor. Slugerul a refuzat acest lucru dar s-a angajat să se retragă și să adopte o poziție de neutralitate în conflictul dintre armata otomană și ca eteristă. La rândul său, Cara Ahmed Efendi s-a angajat să negocieze cu Divanul dar și cu Vladimirescu, un nou așezământ „mai ales în favoarea săteni[lor]".

Neputându-se baza nici pe bimbașa Sava, care, la 14/26 mai, a plecat „pe furiș" cu oamenii săi, nici pe o cooperare temeinică cu oastea eteristă, nici pe un ajutor militar din partea Rusiei și nici să rupă legăturile cu Poarta, Tudor a hotărât să părăsească orașul București[753]. După ce a eliberat pe boierii pe care îi reținuse până atunci, dându-le și zece panduri pentru a-i însoți, în ziua de 15/27 mai, căpitanul de panduri a părăsit capitala, îndreptându-se prin Pitești-Râmnicu Vâlcea către nordul Olteniei, unde erau mănăstirile fortificate[753].

Intenția lui Vladimirescu de a se retrage în Oltenia, unde Ipsilanti se gândea să-și găsească adăpost, refuzul slugerului Tudor de a-și contopi unitățile sale cu cele eteriste, tendința acestuia de a evita lupta cu otomanii dacă aceștia nu l-ar fi atacat, l-au determinat pe conducătorul Eteriei să ia hotărârea de a-i

[749] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. II, p. 160-161.
[750] Emil Vârtosu, *1821. Date și fapte noi*, București, 1932, p. 99.
[751] Ilie Fotino, *op. cit.*, p. 83, 122, 133-134, 138; Andrei Otetea, *op. cit.*, p. 406-407; Dan Berindei, *op.cit.*, p. 167.
[752] *Documente Hurmuzaki*, seria nouă, vol. III, p. 295.
[753] Dan Berindei, Traian Mutașcu, *op.cit.*, p. 132 și urm.

Scanned with ACE Scanner

Monumentul lui Tudor Vladimirescu aflat în fața Facultății de Agronomie din Craova

---

[74] G. D. Iscru, *Prelegeri de istorie modernă a României. Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, p. 49.

[75] Mihai Cioranu, *Revoluția lui Tudor Vladimirescu*, în Nicolae Iorga, *Izvoare contemporane asupra mișcării lui Tudor Vladimirescu*, p. 291; Dan Berindei, Traian Mutașcu, *op. cit.*, p. 147.

Scanned with ACE Scanner

Prin intrigi, trădare și viclenie căpeteniile eteriste au reușit să-l ridice pe Tudor din mijlocul taberei sale și să-l transporte la Târgoviște, unde se afla și Alexandru Ipsilanti. Aici a fost supus unui simulacru de judecată, în temeiul Codului militar al Eteriei, căreia el nu-i aparținea, după ce fusese și torturat pentru a-și dezvălui secretele și „ca să-și mărturisească averea"[756]. A fost condamnat la moarte, apoi aparent grațiat, dar ținut mai departe sub supraveghere pentru ca apoi să fie ucis mișelește în noaptea de 26 spre 27 mai, ucigașii făcând să-i dispară trupul care n-a fost găsit niciodată. „Astfel a pierit – scria istoricul francez Elias Regnault – părăsit de ai săi, măcelărit de niște mizerabili asasini, ultimul român care a știut să ia armele pentru cauza națională. Moartea lui este o pată și pentru boierii care l-au nesocotit și pentru fanarioții care l-au măcelărit. Aceștia, omorându-l, erau cel puțin pe linia tradițiilor lor de crime și de lașități; pe când ceilalți trădau, prin slăbiciunea lor, drepturile țării și speranța unei regenerări"[757].

Refugierea boierului Nicolae Glogoveanu la Sibiu

La 14 mai 1821, cu o săptămână înainte de a fi ucis Tudor Vladimirescu, Nicolae Glogoveanu, refugiat la Sibiu, a fost rugat de unul dintre oamenii săi de la Glogova, Constantin Almăjanu, să se reîntoarcă în țară pentru a-și lua în primire isprăvnicia județului Mehedinți, fiind asigurat că nu va păți nimic: „Apăi dumneata, că nu ești nimic vinovat sau amestecat, nici o temere nu poți să aibi; firman împărătesc este să se ierte de toți. Eu aici văz că chiar pandurii care au dat cu armele în ei, și chiar arnăuții care s-au bătut, pă toți i-au iertat și le-au dat cărți pe la mâinile lor ca să nu-i supere nimeni; și umblă fără nici o frică și sfială"[758]. La 20 octombrie același an Ion Poroineanu îi cerea boierului să se reîntoarcă în țară, anunțându-l că situația din țară revenise la normal[759]. La 10 noiembrie 1821, Brăiloiu i-a cerut lui Glogoveanu să se întoarcă în țară, sfătuindu-l să nu mai asculte minciunile eteriștilor. Îl mai înștiința că oștile împărătești sunt încă în Țara Românească, dar că prezența lor nu afecta cu nimic pe locuitori[760]. Două zile mai târziu, administratorul moșiei Glogova îl înștiința pe același boier, Nicolae Glogoveanu, că lucrările agricole de pe moșie

[756] Dan Berindei, *op. cit.*, p. 175; Constantin Șerban, *op. cit.*, p. 7.
[757] Elias Regnault, *Histoire politique et sociale des Principautés Danubiennes*, Paris, 1855, p. 131-132.
[758] *Răscoala din 1821. Documente*, vol. II, p. 380; N. Adăniloaie, *op. cit.*, p. 70.
[759] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet LXXXIX, dosar 16/1821, f. 1.
[760] *Ibidem*, pachet XVI, dosar 25/1821, f. 1.

Scanned with ACE Scanner

se efectuau la timp obținându-se producții foarte bune; peste 24 bufi de vin și 12 bufi de țuică și că a cerut posluşnicilor să se culeagă. Îl anunță în scrisoare că va muri deoarece era grav bolnav și are grijă de copii lui. Îi mai arată că a fost desemnat să ocupe scaunul de ispravnic al județului Mehedinți. Pană Bălteanu, că banul Barbu Văcărescu și alți boieri se aflau la Sibiu pentru a-l întâmpina pe „elciul" turcesc și că domn al Țării Românești a fost numit Grigorie Ghica[76].

Glogoveanu, deși a fost asigurat că nu va păți nimic, nu s-a întors în țară decât abia în anul următor. În ianuarie 1822, Petru Cocăr, administratorul moșiei Glogova, i-a trimis o scrisoare lui Glogoveanu, aflat încă la Sibiu, în care îi arăta că a avut de suferit din cauza turcilor veniți prin sate, că unii țărani i-au provocat multe necazuri prin refuzul de a duce la îndeplinire sarcinile pe care le aveau și că i-a decedat soția Ilașandu-i cu șapte copii „mărunți" cu care se descurca foarte greu. Îl mai înștiința că Ghiță Bengescu a venit de la Craiova la moșiile sale printre care și Șișești pe un iuc care să obțină o anumită sumă de bani de la locuitori. Iucul a ajuns și la Bovă, considerat, pe drept, ca fiind în stăpânirea lui Bengescu, și a cerut sătenilor să plătească și ei această sumă de bani. Întrucât acțiunea turcului provocase agitație printre locuitorii satului, Cocăr i-a cerut lui Glogoveanu, adevăratul stăpân al satului, să îl sfătuiască cum să acționeze într-o astfel de situație[77]. La 28 februarie 1822, fostul pârcălab din Glogova i-a trimis o scrisoare fiului său cheezului Nicolae Glogoveanu, aflat tot la Sibiu, în care îi cerea să îl răscumpere din funcția de pârcălab pe care o deținea deoarece a avut de înfruntat ispitele mai multor locuitori din sat care l-au acuzat că îi bate ca să le ia banii pentru a-i trimite în „Țara Nemțească". I-a mai relatat și faptul că moșiile erau muncite la timp iar morile funcționau bine. Își exprima speranța că aducându-l stăpânul său, boierul Glogoveanu, se va întoarce în țară, toți cei care îl acuzaseră urmau să plătească pentru faptele lor[78]. Nu se cunoaște cu exactitate momentul în care s-a întors în țară. În scrisoarea trimisă lui la 6 iunie 1822 de către popa Constantin Stănciu de la Glogova nu se pomenește nimic despre locul unde se afla la acestă dată Nicolae Glogoveanu. În această scrisoare popa Constantin Stănciu îi relata că după multe necazuri ce a suferit din pricina „răzvrătiților", acum se și mare nemulțumiri din partea popii Barbu, care îl necinstește și îl „dușmănește" fiii-său

[76] Ibidem, dosar 20/1821, f. 1.
[77] Ibidem, pachet XVI, dosar 12/1822, f. 1; Alexandru Bălteanu, Ion Calin, Ion Popescu, op. cit., p. 52-53.
[78] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet XVI, dosar 20/1822, f. 1.

Preotul îi cerea lui Nicolae să intervină fie pe lângă logofătul Stanciu fie pe lângă protopop pentru a pune capăt acestor fărădelegi[764]. Întoarcerea în țară a boierului s-a produs înainte de 12 decembrie 1822, de vreme ce într-un document emis la această dată este menționat ca fiind ispravnic al județului Mehedinți. Acest document este o plângere adresată lui de către Nicolae Zoican din Balta pentru o datorie de 900 de taleri, pe care avea să o ia de la Constantin Duncea, fiul lui Gheorghe Duncea, fugit în țara Nemțească. Nicolae Zoica își relata lui Glogoveanu că Duncea îi promisese fie că îi va restitui această sumă de bani fie că îi va da din pruni, din moșie și din cazan, dar nu a mai apucat să facă acest lucru fiindcă în timpul „răbeliei" fusese ucis de niște hoți. Acum jeluitorul îi cerea ispravnicului de Mehedinți să poruncească unui ginere al lui Gheorghe Duncea care moștenise atât averea socrului său Gheorghe cât și pe a cumnatului său Constantin să-l despăgubească[765].

Întors în țară, clucerul Nicolae Glogoveanu și-a recăpătat funcția de ispravnic al județului Mehedinți și i-a sancționat pe cei care participaseră la revoluție. Astfel, în iulie-august 1826 el i-a refuzat lui Vasile Ghelmegeanu o slujbă pe motiv că cel din urmă îi jefuise pe boieri împreună cu fostul comandant de panduri[766].

---

[764] *Ibidem*, Colecția Documente, pachet LXXXIX, dosar 18/1822, f. 1; Al. Bălintescu, Ion Călin, Ion Popescu, *op.cit.*, p. 55-56.

[765] DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet XCII, dosar 21/1822, f. 1; Al. Bălintescu, Ion Călin, Ion Popescu, *op. cit.*, p. 62.

[766] *Lista cu numele pandurilor și căpitanilor lor care au participat la răscoală sub conducerea lui Tudor Vladimirescu (componența lor socială, completată cu date biografice) și un extras statistic nominal cu componența socială a 16 căpitani de panduri*, p. 412; Emil Vârtosu, *Tudor Vladimirescu. Glose, fapte și documente noi*, p. 152-153.

Scanned with ACE Scanner

Capitolul V
ROLUL CULTURAL AL BOIERILOR GLOGOVENI

a) Ctitori de biserici

În evul mediu ctitorii desemnau persoanele care prin acțiuni inițiate, își aduceau o contribuție concretă fie la construirea unui lăcaș de cult fie la asigurarea condițiilor de supraviețuire a unui asemenea edificiu[767].

În funcție de rolul pe care îl aveau ctitorii puteau fi împărțiți în mai multe categorii:

- ctitori de fapt sau inițiali, cunoscuți și sub numele de „mari ctitori" reprezentau pe toți aceia care concepeau și puneau în practică construirea și înzestrarea unui lăcaș de cult. Membrii familiei ctitorului aveau aceeași calitate ca și cel care participase efectiv la săvârșirea actului;

- ctitori secundari sau „noi ctitori" erau considerați toți cei care contribuiau la completarea înzestrării cu bunuri mobiliare sau imobiliare a unui lăcaș deja existent, la refacerea, repararea, transformarea edificiilor inițiale sau la adăugirea unora noi în cuprinsul aceluiași așezământ, la pictarea sau repictarea lui

Toate aceste categorii de ctitori aveau dreptul de a fi menționați în scris (pomelnice, catastife, acte), epigrafic (lespezi funerare, pisanii) și iconografic (tablouri votive sau funerare) și să beneficieze de slujbe speciale de paraclis sau pomenire. Ei aveau obligația de a veghea la buna desfășurare a vieții lăcașului ctitorit cât și la apărarea bunurilor materiale cu care fusese înzestrat[768].

Unui asemenea spirit constructiv i-au răspuns și mari boierii Glogoveni, cei din vechile familii boierești din Oltenia, probabil de la începuturile statului feudal. Originari din localitatea Glogova, vecină cu Baia de Aramă, de unde familia și-a luat numele, boierii Glogoveni sunt atestați prima oară în secolul al XV-lea, când documentele menționează pe un anume Dragomir roșul de la

[767] Maria Voica Pușcașu, *Actul de ctitorire ca fenomen istoric în Țara Românească și Moldova până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, Editura Vremea, București, 2001, p. 191.
[768] *Ibidem*, p. 191-194.

Scanned with ACE Scanner

Glogova, ban de Jiu și de Tismana în anul 1405[769].

Construcția bisericii cu hramul „Sf. Nicolae" din Glogova, inițial paraclis al curții lor, a fost începută, așa cum rezultă și din pisanie, în anul 1730-1732, de Matei Glogoveanu și terminată de fiul acestuia Ioniță: „Această sfântă și dumnezeiască biserică unde să prăznuiește sfeti Nicolae iasti făcută de dumnealui Matei Consilieriu Glogoveanu și jupâneasa Stanca fata Staicului Bengescu consilieriu și întâmplându-se de au muritu și neputându-să isprăvi și rămâindu fiu dumnealui Ioniță Glogoveanu biv velu slugări și după ce s-au înnălțatu și s-au însuratu s-au îndemnatu dinăpreună cu jupâneasa dumnealui Maria fata Radului Krețulescu velu cluceri și au ispràvit-o precum să și vede și s-au ispràvitu dinu domnia Màriei sale Costandinu Vodă Gehan leat 7272 (1764)"[770].

Pisania bisericii de la Glogova

[769] Constantin Pajură, *Dicționar geografic, istoric și topografic al județului Mehedinți*, p. 75; Lucian Predescu, *Enciclopedia României. Cugetarea. Material românesc. Oameni și înfăptuiri*, p. 365; *Dicționarul enciclopedic al județului Mehedinți*, p. 193.

[770] Radu Crețeanu, *Biserica din Glogova*, p. 360; Dan Ghinea, *Enciclopedia geografică a României*, București, Editura Enciclopedică, 2002, p. 618; Cornel Boteanu, *op. cit.*, p. 146-147; C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. II, p. 178.

Scanned with ACE Scanner

Data finalizării lucrărilor la această biserică este controversată. Asupra acestei probleme s-au pronunțat diverși cercetători. În timp ce Radu Crețeanu[771] și Dan Ghinea[772] susțin că lucrările la această biserică au fost finalizate în anul 7272 (1764), Virgil N. Drăghiceanu menționează ca dată de încheiere anul 7270 (1762)[773]. Spre deosebire de cei doi, istoricii Nicolae Iorga[774] și C. A. Protopopescu[775] apreciază că zidirea acestei biserici a fost încheiată în anii 1761-1762.

Biserica are formă de navă dreaptă fără sănuri, cu o turlă elopotniță peste pronaos.

Fig. 21 Biserica de la Glogova

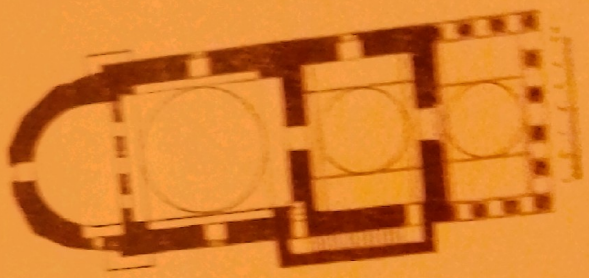

Biserica din Glogova – Plan orizontal. Releveu arhitect V. Moisescu (preluat de la Radu Crețeanu, Biserica din Glogova)

Pridvorul, cu unsprezece arcade în plin centru, cinci în față și câte trei în fiecare parte și cu stâlpi cilindrici, având profile drepte atât la bază cât și la capitel aparține perioadei de construcție atribuită lui Ioniță Glogoveanu. Acest pridvor este acoperit cu o calotă ce se reazemă pe două arcuri-dubloouri longitudinale late și două arcuri transversale foarte înguste.

Intrarea în biserică se face printr-o ușă împodobită cu un chenare de piatră sculptată cu motive florale. Pronaosul dreptunghiular are sistemul de boltire prevăzut cu o calotă ce se reazemă pe arcuri-dubloouri ce pornesc de jos de la bază.

[771] *Ibidem*, p. 360.

[772] Dan Ghinea, *op.cit.*, p. 618.

[773] Virgil N. Drăghiceanu, *Monumentele Olteniei*, în „Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice", anul XVII, fasc. 81, 1934, p. 118-119.

[774] Nicolae Iorga, *Inscripții din bisericile României*, vol. II, București, 1908, p. 7-8.

[775] C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. II, p. 178.

Scanned with ACE Scanner

La nave, care este despărțită printr-un zid de pronaos, mărită ulterior și boltită pe console, pronaos de pe la 1800.

Altarul, cu opt laturi inegale pe dinafară și rotunde în interior, este acoperit cu o boltă în chip de sferă.

Turla clopotniță inițială de formă octogonală nu se mai păstrează, ea fiind înlocuită cu alta nouă, pătrată.

Decorația exterioară constă dintr-un brâu retrasat, cuprins între două rânduri de zimți de cărămidă și din cornișă alcătuită din trei rânduri de zimți de cărămidă alternând cu câte un rând de cărămizi așezate pe lat.

Ferestrele sunt mici, două pe latura dinspre miază-zi, una pe latura dinspre miază-noapte și una la altar privim din largimea vechilor lucrări, se află chenare sculptate în stil brâncovenesc.

Biserica din Cîogova. Secțiune longitudinală. Releveu arhitect V. Moisescu (preluat de la Radu Crețeanu, Biserica din Cîogova)

Această biserică a suferit de-a lungul timpului o serie de modificări: s-au făcut completări de zidărie la parament, s-au adăugat contraforturi de întărire pe laturile de nord și sud ale naosului și s-a reparat cornișa.

Zugrăveala a fost refăcută aproape în întregime în anul 1915, așa cum rezultă și dintr-o inscripție aflată pe unul din zidurile de la intrare. Din vechea zugrăveală se mai păstrează doar portretele sfinților arhierei și câteva scene care înfățișau iadul și raiul, aflate în pridvor.

Portretele ctitorilor au fost refăcute, cele vechi nemaipăstrându-se.

Noile portrete sunt dispuse astfel: în pronaos, pe peretele dinspre apus, în dreapta intrării este redat Ioniță Cîogoveanu; în stânga intrării jupâneasa Maria

Scanned with ACE Scanner

Glogoveanu; în naos, pe peretele dinspre apus, în dreapta intrării apare Matei Glogoveanu, iar în stânga intrării jupâniţa Stanca soţia lui Matei Glogoveanu, cucoana Anica şi Nicolae, părinţii lui Matei, Maria, probabil o fiică a lor şi doi copii fără nume.

Ctitorii biserica din Glogova

În pronaos se află şi pietrele de mormânt, fără inscripţii ale lui Ioniţă şi ale soţiei sale Maria.

În anul 1915, atunci când s-a înlocuit vechea pardoseală de cărămizi cu una de scânduri care se păstrează şi în prezent, s-a descoperit în partea stângă a naosului un mormânt căptuşit cu cărămizi[776]. Ştiindu-se că primii ctitori ai acestei biserici, Matei şi soţia sa Stanca, sunt înmormântaţi la Tismana, acest lucru i-a determinat pe Radu Creţeanu[777], Ion Florescu[778], Nicolae Iorga, Mircea Pospai[779], Dan Ghinea[780] să considere că acest mormânt ar putea fi al domnitorului Basarab cel Tânăr (Basarab Ţepeluş) ucis de boierii Mehedinţeni în anul 1482 la Glogova.

[776] Radu Creţeanu, *op.cit.*, p. 362-366.

[777] *Ibidem*, p. 366.

[778] Ion Florescu, *Note istorice din ţinutul voievozilor Jiului*, în „Viaţa Românească", anul XXXVII, 1945, nr. 5-6, p. 47-48.

[779] Mircea Pospai, *Locuri şi legende în nordul Olteniei*, Bucureşti, Editura Sport Turism 1987, p. 60-64.

[780] Dan Ghinea, *op.cit.*, p. 618.

Scanned with ACE Scanner

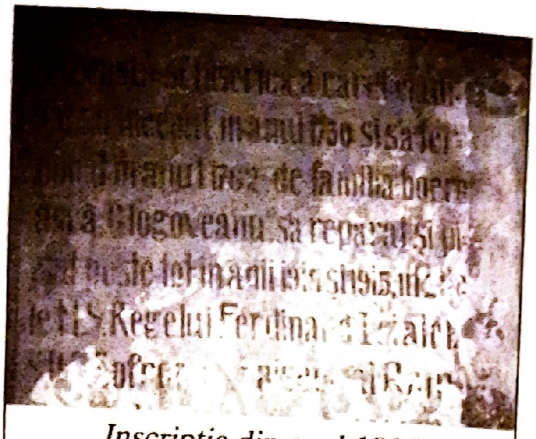

Inscripția din anul 1915

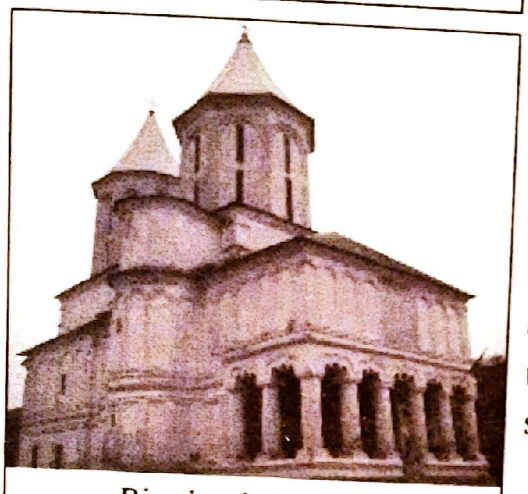

Biserica de la Cerneți

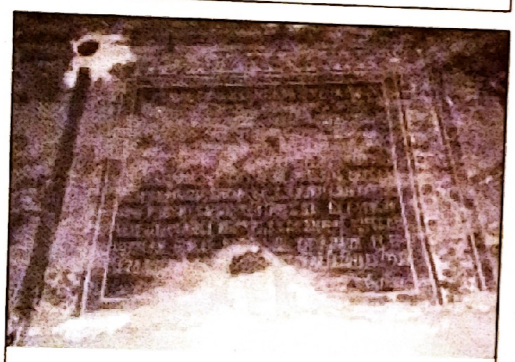

Pisania bisericii de la Cerneți

Această biserică a primit de la Stanca Glogoveanu, căsătorită cu Grigorie Bengescu, un Antologhion „ca să fie pentru citire și dumisale să-i fie veacinică pomenire".

La Cerneți ei. vor termina de construit biserica cu hramul „Sf. Nicolae și Sf. Spiridon".

Construcția acestui lăcaș de cult a fost începută de Radu Plești împreună cu verii săi Stoian și Dimitrie Plești. Aceștia au zidit-o doar până la ferestrele de jos, dar lipsa banilor au fost nevoiți să întrerupă lucrările. După zece ani de încercări s-a făcut apel la Ioan Glogoveanu biv vel logofăt (fost ispravnici la Cerneți)[782]. Acesta a reînceput construirea bisericii finalizând-o la 30 septembrie 1794, în timpul domniei lui Constantin Moruzi[783].

Biserica are un pridvor deschis, prevăzut cu zece coloane de zid, rotunde și zugrăvite cu benzi colorate ce se înfășoară în jurul lor. Bazele coloanelor sunt rotunde, capetele au formă pătrată. Pe aceste capitele se reazemă capetele arcurilor trilobate pe care se descarcă partea de sus a zidurilor pridvorului. Soclul înalt de zid sprijină cele zece coloane de susținere.

Fațadele bisericii sunt decorate cu panouri de formă dreptunghiulară în zona inferi-

[781] Radu Crețeanu, *Bisericile de zid de pe Valea CosușteI*, p. 484; Aurelia Florescu, *Tezaur. Carte românească veche. 1557-1830*, Craiova, Editura Aius, 2000, p. 48.

[782] Mite Măneanu, *Cerneți-creșterea și descreșterea unui oraș*, p. 19.

[783] DJAN Mehedinți, Subrevizoratul județului Mehedinți, dosar 665/1942, f. 64; N. Ghika-Budești, *Evoluția arhitecturii în Muntenia și Oltenia. Noul stil din veacul al XVIII-lea*, partea a IV-a, în „Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice", an XXIX, fascicola 87-89, 1936, p. 63-64; Victor Brătulescu, *Biserica Sfinții Nicolae și Spiridon din Cerneți. Aspectul arhitectural și desfășurarea planului iconografic*, în „Mitropolia Olteniei", anul XIX, 1967, nr. 3-4, p. 188; Nicolae Iorga, *Orașele oltene și mai ales Craiova pe pragurile vremurilor noi (1760-1830)*, în

Scanned with ACE Scanner

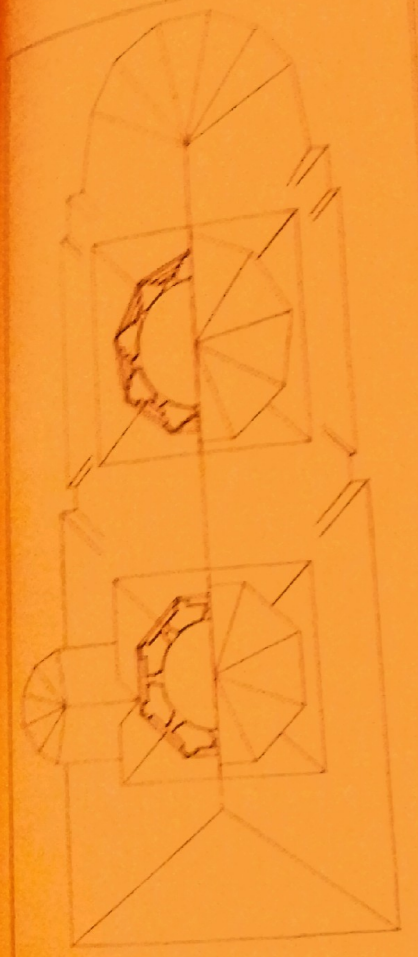

Biserica Sfântul Nicolae din Cerneți (Mehedinți). Planul acoperișului și al turlelor. Releveu de arhitect I. Atanasescu (apud de Ghika-Budești, Evoluția arhitecturii în Muntenia și Oltenia, *vol. IV* Noul stil românesc din veacul al XVIII-lea*)*

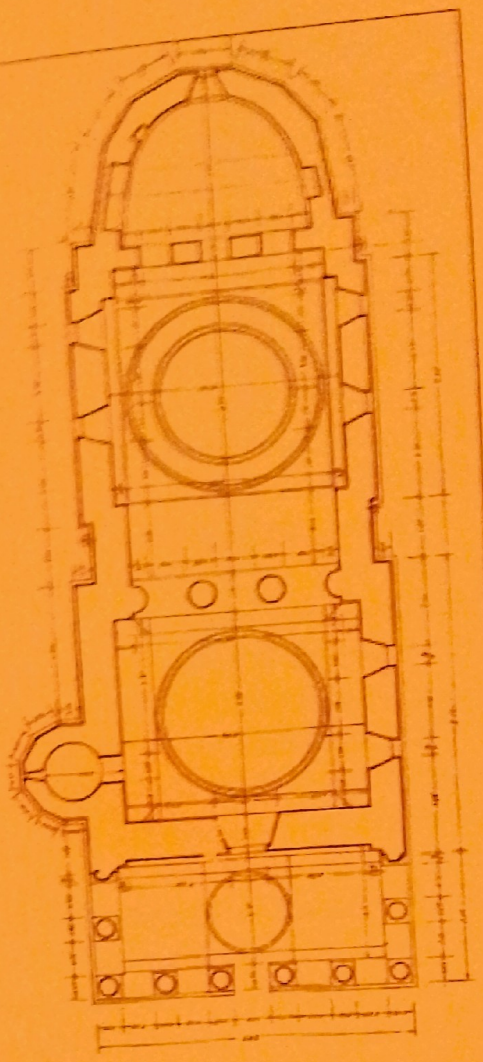

Biserica Sfântul Nicolae din Cerneți (Mehedinți). Planul orizontal. Releveu de arhitect I. Atanasescu (apud de Ghika-Budești, Evoluția arhitecturii în Muntenia și Oltenia, *vol. IV* Noul stil românesc din veacul al XVIII-lea*)*

„Arhivele Olteniei", anul IV, 1925, nr. 18-19, p. 277-278; Victor Bobleanță, Mădălina Olaru, *op. cit*, p. 108; Ghenadie al Râmnicului, *Visite canonice însoțite de note istorico-arheologice anii 1890-1891*, București, 1892, p. 141; Buzatu D, *Cernețul cu bisericile sale*, în „Mitropolia Olteniei", anul XVI, nr. 7-8, 1964, p. 583-584; Nicolae Iorga, *Inscripții din bisericile României*, vol. I, București, 1905, p. 207; T. G. Bulat, *Inscripții din bisericile Olteniei*, în „Arhivele Olteniei", anul III, nr. 15, 1924, p. 435-436; Ioan Opriș, *Monumentele istorice din Oltenia (1850-1950)*, București, Editura Vremea, 2001, p. 417; C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. II, p. 178.

Scanned with ACE Scanner

rară, iar în zona superioară prevăzute în partea de sus cu forme arcuite. Un brâu în relief desparte cele două zone ale fațadelor.

Pe fațada de apus, ocupând două panouri, în partea de sus apare icoana cu chipurile Sfinților Ierarhi Nicolae și Spiridon.

Biserica are șase ferestre înguste în partea inferioară și două în partea superioară.

Două turle cu ferestre înguste dispuse pe două rânduri suprapuse, sprijinite pe paturi de formă pătrată apar deasupra acoperișului. Acoperișul ascuțit, în patră repede și împărțit în forme triunghiulare ale celor două turle contrastează cu acoperișurile ușor înclinate ale celor două paturi de susținere și cu restul acoperișului bisericii.

Pictura altarului. Pe bolta altarului este zugrăvită Maica Domnului tronând între doi arhangheli și doi prooroci; spre tâmplă Dumnezeu tatăl. În registrul inferior împărtășirea Apostolilor cu Iisus în două ipostaze, împărțind pâinea și vinul. În mijloc o masă sub un baldachin având deasupra ei crucea și Evanghelia. Dedesubt un rând de medalioane cu sfinți ierarhi.

Registrul inferior. Începând din colțul de nord, apare viziunea Sfântului Petru al Alexandriei, deasupra Proscomidiei, săpată în adâncimea zidului. Urmează Sfinții Haralambie, Grigorie Decapolitul, Grigore Bogoslavul, Ion Zlatanst. Spre sud de fereastră, Sfinții Vasile cel Mare, Spiridon, Atanasie, Chirile, Nicolae și Nicodim cel Sfințit, care apare pentru prima dată în iconografie în rândul ierarhilor.

Pe dosul tâmplei de zid care desparte altarul de naos este înfățișată jertfa lui Avraam, în două momente: a) plecarea spre locul jertfei; b) momentul jertfei cu apariția îngerului între siluetele de coline cu copaci și pajiști.

În registrul de deasupra ușilor sunt redate scene de la creație: animale, păsări, Adam și Eva, unul de o parte și altul de cealaltă parte a ușilor împărătești. Între uși sunt zugrăviți doi diaconi.

Tâmpla de zid împodobită cu stucaturi are ca motive ornamentale frunze și flori contorsionate, printre medalioanele care închid cinci prăznicare în partea inferioară și șase în partea superioară. Crucea răstignirii este lucrată în relief, din stuc. În partea de jos, un ciubuc de zid împodobit de asemenea cu ornamente în stuc prezintă motive florale. Dedesubtul crucii, doi grifoni înaripați cu gurile deschise spre cele două molenii, iar coadele împletite, dedesubtul crucii. Icoanele împărătești sunt zugrăvite pe lemn, iar icoana hramului Sfântul Spiridon și Sfântul Nicolae, ferecată în plăci metalice. Sub icoana lui Iisus, se găsește o inscripție zugrăvită, având următorul conținut: „Aceste două sfinte icoane

Scanned with ACE Scanner

împărătești s-au făcut cu cheltuiala dumnealor Dumitrache A... și soția sa Dumitrana și pruncul Ion, 865".

Ușile împărătești, datând de la construirea bisericii, cuprind două registre: în cel de jos apare Buna Vestire iar în cel de sus Proorocii David și Solomon. Îngerii zugrăviți pe cele două uși laterale înfățișează pe arhangheli (Arhanghelul Mihail în latura de nord, având deasupra chipul Maicii Domnului iar Arhanghelul Gavril pe ușa de sud, cu chipul lui Iisus. Pe filactera Arhanghelului Gavriile, inscripția, zugrăvită în negru, are cuprinsul următor: „Vedeți pe Mihai cum este de înfricoșat. Moartea păcătosului cumplită va fi". Pe filactera Arhanghelului Mihail, care ține sabia ridicată, scrie: „Care va intra în biserică necurat, de această sabie va fi tăiat. 1835". Aceasta înseamnă că ușile diaconești au fost lucrate în 1835).

Pe cele două uși laterale ale altarului, zise îngerești sau diaconești apar două portrete: unul preoțesc, la picioarele Arhanghelului Gavriil, pe ușa de sud poartă următoarea inscripție: „În acest lăcaș ce să numește hramul Sf. Nicolae și Sf. Spiridon sluji la cele sfinte și preoțești rânduieli din leat 1797 Martie 21 Ion Eretu, deputat, protopop 1835". La picioarele Arhaghelului Mihail de pe ușa din latura de nord este înfățișată soția protopopului, având inscripția: „Ilina erita protopopeasă". Aceasta poartă în brațe o copilă, pe nume „Maria".

Pictura din naos. Turla Pantocratorului. În fundul turlei și înscris într-un medalion cu o inscripție de jur împrejur „Doamne, Doamne, caută din cer și vezi" apare chipul lui Isus Pantocrator, îmbrăcat în veșminte scumpe arhierești cu mult aur pe fond de cer albastru cu stele. Împrejur sunt zugrăvite puterile sale în formă de cete îngerești, serafimi și heruvimi, și cele trei roate înaripate. Toate acestea sunt închise într-un cerc decorat cu ornamente florale. În jurul celor zece ferestre, așezate pe două rânduri de câte cinci sunt zugrăviți sus, Proorocii, iar dedesubt Apostolii. În porțiunea de sub ferestre sunt redate un număr de zece medalioane cu chipuri de ierarhi. Sub cercul în relief redat în zidăria turlei este zugrăvită liturghia îngerească, în care îngerii poartă trupul lui Isus, iar pe latura dinspre răsărit, Isus în veșminte de arhiereu săvârșind împărtășirea. În cei patru pandantivi, cei patru Evangheliști cu simbolurile lor. Pe cele patru fețe ale arcurilor de susținere a turlei sunt zugrăvite medalioane cu chipuri de sfinți.

Arcul de deasupra tâmplei este împodobit cu chipul lui Isus în medalion, susținut de îngeri, închipuind înălțarea la cer a Mântuitorului, întrucât de o parte și de alta sunt Apostolii și Maica Domnului. Dedesubt, și cuprinzând și o porțiune di[illegible]l de alături, Bunavestire, iar pe cea de sud Nașterea Sfintei Fecioare.

Scanned with ACE Scanner

Pictura din pronaos. Spre deosebire de bolta din naos, bolta pronaosului este închisă. Pe aceasta este redată Maica Domnului Platitera în medalion purtând pe Isus, tot în medalion, zugrăvită pe cer albastru cu stele. În jurul medalionului central, cu chipul Maicii Domnului apar un număr de 12 medalioane mai mici, înfățișând 12 chipuri de proorooci. Un brâu ornat cu frunze de stejar pe fond galben decorează bolta calotei, rezemată pe patru arcuri care se descarcă pe cei patru pereți, în ai căror pandantivi sunt zugrăviți patru sfinți vestitori, în cele patru colțuri ale pământului, purtând ca atribute tetragul cărții rului și globul pământesc. Pe fața tuturor arcurilor sunt zugrăvite medaliocuprind câte patru chipuri de sfinți zugrăviți în picioare, iar în mijlocul arcului câte un heruvim.

Sub cele patru arcuri sunt zugrăvite scene cuprinzând patru mari sărbători două având pe Maica Domnului, una pe Ioan Botezătorul, iar în a patra înălțarea Sfintei Cruci distribuite astfel: pe zidul dinspre răsărit Adormirea Maicii Domnului, pe cel de miază-zi Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul și îngroparea lui, pe cel de apus înălțarea Sfintei Cruci.

Dedesubtul celor patru mari scene sunt zugrăvite zece medalioane cu chipuri de sfinți: patru pe zidul de nord (cuviosul Ilarion, cuviosul Teodosie, Sfântul Eftimie, Sfântul Sava), patru pe cel de sud (Sfinții Cuvioși: Asachie, Rasitenic, Ioachim, Atanasie), două pe zidul de apus (Pahonie și un Sfânt a cărui nume nu se cunoaște). Între cei doi sfinți de pe zidul de apus este înfățișat tabloul votiv, reprezentând exteriorul bisericii despărțit în două zone prin brâie și benzi colorate ca și firidele din latura de sus, iar dedesubt redându-se numai ferestrele fără firidele dreptunghiulare care ornează acest exterior.

Ctitorii, de o parte și de alta a intrării și susținând tabloul votiv, sunt redați astfel: înspre sud pan Ioan Glogoveanu biv vel logofăt purtând o căciulă mare cu fundul roșu și o dulamă îmblănită cu mâneca largă. De cealaltă parte, pănița Maria Glogoveanca cu căciulă cu pană la mijloc și purtând o mantie cu mânecă scurtă, iar pe dedesubt o rochie de culoare deschisă cu guler scobit în formă de unghi spre piept, cu mânecă lungă împodobită cu flori și dantelă în jurul încheieturii de la mâini.

În spatele ctitorului principal, urmează fiii, spre sud: pan Teodor vel șătrar și pan Nicolae, iar în spatele mamei, fiica ei. Ca și tatăl, băieții poartă căciuli mari cu fundul roșu. Culoarea dulamei lui Teodor este gălbuie iar a lui Nicolae e de culoare deschisă, împodobită cu ornamente compuse din linii întortocheate, mâneca este lungă, gulerul lat și marginea dulamei îmblănită cu același fel de

Scanned with ACE Scanner

blană. Anteriul de sub dulamă este vărgat în alb, galben și albăstrui. Cingătoarea din jurul mijlocului, îngustă și înflorată, atârnând într-o parte, lasă a se vedea pe o porțiune din deschizătura dulamei o porțiune cu flori roșii ca de trandafiri, înmze și crenguțe. În mâna dreaptă Nicolae ține o cruce. Fiica ctitorilor, Stanca, poartă pe cap o căciuliță roșie cu penaj, fiind îmbrăcată cu o mantie, cu mâneca scurtă și largă, iar pe dedesubt având o rochie de culoare gălbuie ornată cu flori, cu mâneca strâmtă, guler scobit în formă de unghi și încheiată în față printr-un galon ornat cu benzi și puncte de culoare deschisă. În jurul mijlocului poartă o cingătoare cu ornamente în zig-zag. În mâna dreaptă ridicată în sus, ține o floare.

În colțul de nord, într-un costum de boiernaș, purtând dulamă cu mânecă strâmtă, cu guler și răsfrângerile marginilor mai înguste, iar pe dedesubt un anteriu vărgat și închis cu un brâu mai lat pe care-l susține cu mâna dreaptă, apare Pan Radu Pleșoianu. Pe zidul de nord este zugrăvită Pănița Bălașa, soția lui, urmată de Ghiță, fiul lor. Bălașa este îmbrăcată cu o haină cu mâneci scurte, iar pe dedesubt poartă o rochie vărgată cu mânecă strâmtă. Ghiță este îmbrăcat cu o dulamă, cu mânecă scurtă cu guler lat și răsfrângeri marginale de blană, pe dedesubt poartă un anteriu împodobit cu dungi galbene punctate cu negru pe margini, cu mânecă strâmtă și strânsă în jurul încheieturii. Pe același zid urmează pan Dimitrie Pleșoianu purtând o dulamă cu guler și răsfrângere marginală de blană, anteriu vărgat, cingătoare lată. Pănița Maria, soția lui are peste coafură un cauc de forma unui mic fes peste care este împodobită cu un fișiu alb care atârnă pe piept și în spate; îmbrăcată cu o dulamă și o rochie vărgată. Urmează un bărbat cu capul gol, a cărui inscripție nu se mai distinge. Este urmat de Pănița Ancuța, cu un cauc, fără fișiu, dar cu o legătoare la gât, purtând mantie cu mâneci scurte, rochie cu flori și mânecă scurtă și închisă în față cu nasturi cu flori.

Pan Stoian, îmbrăcat cam la fel cu ceilalți bărbați, poartă mâna-stângă ușor adusă în față. Pănița Păuna, cu capul acoperit cu un fișiu, fin ca un voal, poartă o dulamă cu mâneci scurte, rochie de culoare gălbuie, înflorată, cu mânecă strâmtă, încheiată în față cu nasturi și încinsă cu o cingătoare.

Pan Ștefan, poartă mantie roșcată cu guler lat și anteriu vărgat.

Pănița Ilinca poartă pe cap o legătură împodobită cu pietre colorate, dând forma unei căciulițe; la gât are o salbă de monede de aur, mantie pe umăr, rochie de culoare roșiatică cu guler lat alb, scobit în unghi, închisă în față cu nasturi mărunți.

Pănița Maria Calafeteanca poartă capul acoperit.

Scanned with ACE Scanner

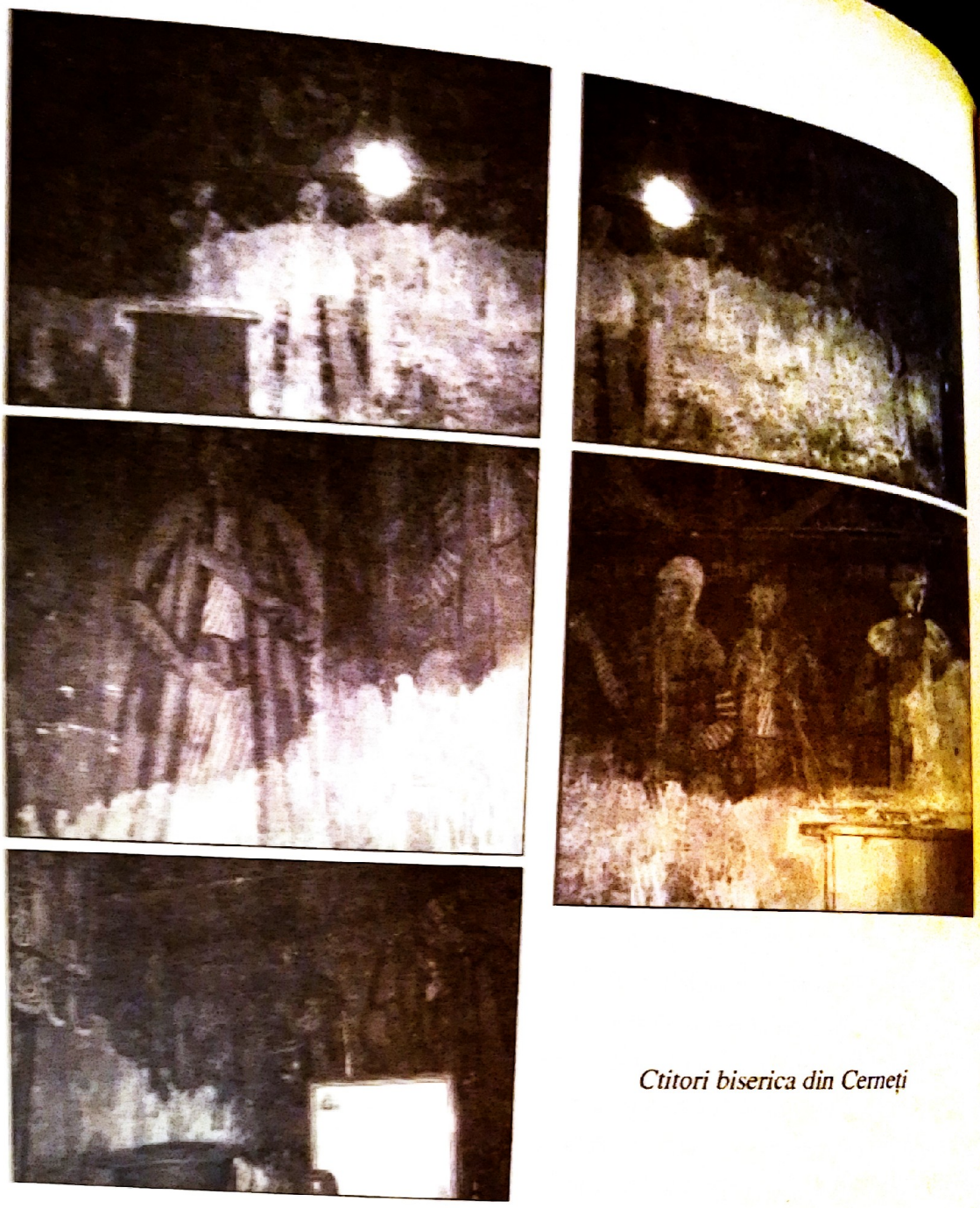

Ctitori biserica din Cerneți

Pe zidul de sud pictura este ștearsă și abia se mai pot citi numele celor zugrăviți. Începând din colțul de sud este zugrăvit Pan Pârvu „prim staroste, epitrop bisericii", îmbrăcat în costum vărgat. Este urmat de pănița Petrea, având cap o căciuliță cu moț și cu ciucure. Destul de greu se poate deslușì chipul episcopului Nectarie, cu inscripția „Nectarie, episcop, Răbnic". Poartă cârjă albă ca de sidef, împodobită cu ornamente în zig-zag. În colțul de sud-vest este redat domnitorul Alexandru Constantin Moruzi, purtând căciulă, cu fond alb și o mantie cu guler lat de blană[784].

[784] Ghenadie al Râmnicului, *op.cit.*, p. 141; Buzatu D, *op.cit.*, p. 583-584; T. G. Bulat, *op.cit.*, p. 435-436.

Scanned with ACE Scanner

În glaful ușii deasupra, ieșind dintr-un curcubeu apare cu număr important de chipuri ce poartă următoarea inscripție: „Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dumnezeu".

Pictura pridvorului se păstrează mult mai bine decât cea din naos.

Pridvorul este deschis. Calota se descarcă pe patru arcuri, două înguste, încastrate în zidurile de est și de vest, două care devin semicalote în latura de sud și în cea de nord. Un ciubuc în relief de forma unui dreptunghi deschis delimitează cele două semicalote care sunt susținute pe zidurile de est, de vest, de nord și sud; zidurile de vest, de nord și de sud prezintă un postament de circa 1,20 m, însoțit spre interior de o banchetă de cărămidă, acoperită cu scânduri. Deasupra, postamentul se înalță zece rânduri de cărămidă de formă rotundă, cu baze și capitele profilate ușor subțiate spre vârf și zugrăvite în benzi albastre, roșii și galbene, mărginite de dungi albe sau de linii negre tremurate, care se înfășoară în jurul coloanelor de jos în sus. Coloanele se leagă între ele prin arcuri trilobate susținând un zid vertical pe care se reazemă partea superioară a zidurilor de susținere a calotei centrale și acelor două semicalote laterale.

În fundul calotei centrale este zugrăvit Iisus Emanoil cu figură tânără, cu păr ondulat, binecuvântând cu ambele mâini în lanțuri, pe fond albastru deschis, îmbrăcat cu mantie roșcată și tunică verde; cu mânecă largă, iar în jurul mijlocului centură lată roșcată. Fondul albastru deschis este presărat cu stele albe. În jurul medalionului pe o bandă albă închisă între două benzi mai înguste, roșii, este scrisă următoarea inscripție: „Veseliți-vă ceriurile trâmbițați temeliile pământului că iată: O Emanoil ia păcatele noastre"[785]. În jurul acestui cerc cu inscripție ies șapte colțuri de stea, pe același fond vânăt presărat cu stele. Marginea calotei este decorată cu frunze de stejar pe fon galben, între două cercuri roșii cu dungi albe pe margini. În trei din cei patru pandantivi sunt zugrăvite în medalion trei simboluri: îngerul, leul și boul. Pe fețele înguste ale arcurilor și semicalotelor, chipuri de sfinți în medalioane, ale căror spații libere sunt împlinite cu motive florale.

Registrul inferior cuprinde cinci subiecte din viața Sfântului Nicolae și o parte din scena cu focul cel veșnic cu numele celor păcătoși care se chinuiesc în văpăile focului, iar în mijloc, deasupra ușii pisania zugrăvită cu litere albe pe fond negru, încadrată de un chenar de culoare roșie mărginită de două dungi albe și una neagră și închisă într-o ramă lată decorată cu un motiv floral pe un fond galben, dincolo de care același chenar dintr-o linie roșie, alta lată și o

[785] Victor Brătulescu, *op.cit.*, p. 188-204.

dungă mai înă roșie, completează fațarmele fin pană pinsie.

Viața Sfântului Nicolae. Cele două semicercuri laterale sunt împărțite în câte trei părți, după subiectele zugrăvite, începând dinspre altarul spre pronaos, urmate în registrul piramidei de alte cinci subiecte.

Semicalota de sud, subiectul central: sfântul se află în fața ușilor împărătești, în veșmânt arhieresc, ținând în mâna dreaptă Sfântul Nicolae în veșminte arhierești binecuvântează cu mâna dreaptă și ținând cu stânga sfânta Evanghelie spre cei ce intră în biserică, stau descoperiți.

În semicalota de nord, scena centrală înfățișează o închisoare cu două turnuri, iar înăuntru trei întemnițați. Sfântul Nicolae, în veșminte de arhiereu, purtând un coș cu merinde deasupra căruia fum care iese din trei pâini către care întind mâinile.

Căderea îngerilor. În spațiul semicercului de deasupra ușilor împărătești, de la intrarea în pridvor este zugrăvită căderea din cer a lui Lucifer și a îngerilor.

Creația lumii. De obicei, în spațiile de deasupra ușilor laterale se zugrăvesc subiecte, privind creația lumii și a omului.

La această biserică, zugravul s-a rezumat la un număr de subiecte privind numai pe cei dintâi oameni, Adam și Eva, și pe cei doi fii ai lor, Abel și Cain.

Pe locul unde se află actuala biserică din Jitești de Jos s-a aflat până în anul 1907, când a fost demolată o altă biserică. Aceasta a fost ctitorită de Stanca Bengescu (născută Glogoveanu), soția paharnicului Gheorghe Bengescu. Construcția acestei biserici, așa cum rezultă din pisanie, a fost începută la 21 iunie 1835 și terminată la 1 august același an: „Această sfântă biserică s-a zidit cu toată cheltuiala cocoanei Stanca Bengeasca, soția răposatului pâhamicului Gheorghe Bengescu, hramul Tezelor, Tiron, sfântul Nicolae, sfântu Grigore Decapolitu, sfânta Ana în zilele domnului nostru Alexandru Dumitru Grica Voevod. S-au început în anul 1835 luna lui iunie 21 și s-au isprăvit luna lui avgust întâi. Comu Grigorie, comu Ștefan, Gheorghe, Anica fii dumnealor. Și s-au isprăvitu în zilele preasfinției sale părintele Neofit Râmnicu"[186]. Acest lăcaș de cult a primit de la ctitorii săi „pentru citire și veșnică pomenire" un Octoih, tipărit la Buda în anul 1811[187].

Vechea biserică de la Prunișori (județul Mehedinți) cu hramul „Sf. Constantin și Elena", a fost construită din lemn, în anul 1842, de Costache Glogoveanu.

[186] *Ibidem*, p. 483-484; Maria Bălăceanu, *Contribuții la repertoriul bisericilor de pe Valea Coșuștei*, în „Drobeta", X, 2000, p. 148.

[187] Aurelia Florescu, *op.cit.*, p. 52-53.

Scanned with ACE Scanner

Această ctitorie religioasă trebuia să arate, așa cum rezultă din contractul încheiat între Costache Ologoveanu și meșterii constructori Gheorghe din Marcu și Vasile sin Raciuv, o lungime de șapte stânjini și șapte palme domnești și o lățime de trei stânjini și două palme domnești. Adâncimea zidului în pământ era de patru palme domnești, grosimea lui de patru cărămizi „și toț asemenea din fața pământului să va urma cu zidiri, într-aceiași grosime, până la ogeiumea brâului de supt ferestri, iar, de aciia în sus până supt streșină, să să scază o cărămidă, și să rămână de trei în zidire", și înălțimea „din fața pământului, fără temelie, până supt streșină" să fie de trei stânjini. Grosimea zidului tâmplei era de o cărămidă și jumătate.

Ușa cea mare de la intrare trebuia să fie largă de opt palme și lată de o jumătate de stânjen și căptușită cu ciubuce. Cele trei uși ale tâmplii aveau aceeași lungime, cea din mijloc fiind prevăzută cu două canaturi. Celelalte două uși, cea din dreapta și cea din stânga, netede și lungi, erau dispuse atât înlăuntrul altarului.

Turla era confecționată din lemn gros, în opt muchii, la fiecare parte având câte o fereastră lungă de șase palme și largă de o palmă și jumătate.

Acoperișul bisericii era de șindrilă și prașită.

Pe lângă materialele necesare și salahori Costache Ologoveanu trebuia să le dea constructorilor suma de 6300 de lei precum și 300 ocale de făină, 300 ocale de mălai, 20 ocale de sare, 60 ocale de fasole, o putină de 50 ocale de brânză, 10 vedre de rachiu, 20 vedre de vin, 5 miei. În schimb, constructorii se angajau ca să înceapă lucrarea la 28 aprilie 1842[788].

Biserica de la Prunișori

La 20 august 1887, Nicolae Glogoveanu împreună cu locuitorii din sat și preotul Gheorghe Măneanu[789] a început zidirea unei noi biserici cu hramul „Sf. Nicolae" pe locul celei de lemn. Lucrările au durat până în anul 1889, la 2 decembrie fiind târnosită această biserică.

[788] Nicolae Iorga, *Scrisori și zapise de meșteri români*, București, 1926, p. 96-99; Nicolae Stoicescu, *Cum se construiau bisericile în Țara Românească și Moldova în secolul al XVII-lea – prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în „Studii și cercetări de istoria artei. Seria Artă plastică", tomul 13, 1968, nr. 1, p. 88.

[789] Gheorghe Măneanu, *Notiță despre trecutul meu și cum trebuie să fiu înmormântat*; C. A. Protopopescu, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol.

Scanned with ACE Scanner

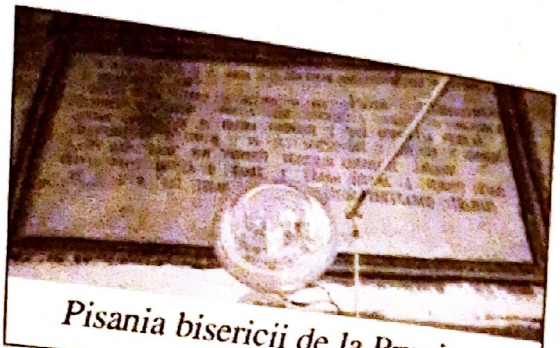

Pisania bisericii de la Prunișori

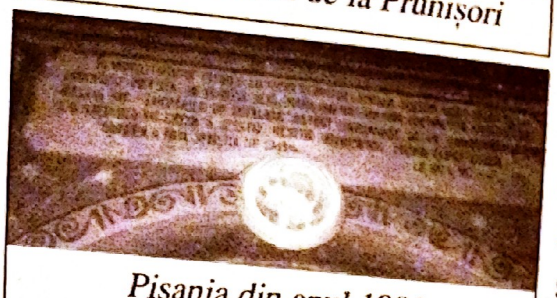

Pisania din anul 1991

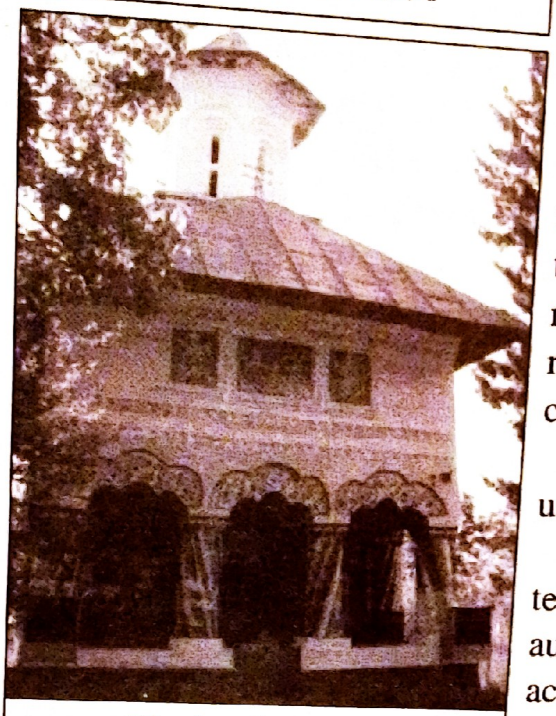

Biserica din Strâmba

În anii 1987-1991, pictura bisericii a fost restaurată de către preotul Marcu Nicolae și locuitorii satului.

Biserica cu hramul „Sf. Vasile" din satul **Strâmba** a fost zidită de Nicolae Glogoveanu și Vasile Strâmbeanu. Anul ctitoririi acestui lăcaș de cult este controversat. În timp ce Vasile Novac și Mircea Fometescu[790] susțin că edificiul de cult a fost ridicat în anul 1810, istoricul Nicolae Stoicescu avansează ca dată a fondării anii 1819-1823[791].

Biserica a fost zugrăvită în 1824 și reparată în 1888. Pictura executată în stil bizantin impresionează prin finețe, bogăția tablourilor și frumusețea culorilor. În anul 1926, datorită insistențelor lui Alexandru Crăsnaru, director în Ministerul de Interne, a fost declarată monument istoric. În anul 1927 a fost acoperită cu șiță de brad iar între anii 1940-1944 cu tablă[792].

Boierii Glogoveni își leagă numele și de unele refaceri la mânăstirea Tismana.

În anul 1732 Stanca Glogoveanu repictează această mânăstire, afectată de războiul austro-turc din anii 1716-1718[793]. Această acțiune a Stancăi este menționată și de inscripția pusă cu această ocazie pe unul din zidurile mănăstirii: „Cu mila și cu ajutorul lui D(u)mnezeu, văzând noi că sf(î)nta mănăstire zugrăvită de dumnealui jupan Nedelcu vel vornic, m-am îndemnat eu Ioan arhimandritu-egumen, cu keltuiala sf(i)ntei mănăstiri și cu ajutorul d(u)mn(eaei)Stanca conisiliereasa (sic)

[790] Vasile Novac, Mircea Fometescu, *Comuna Ciuperceni. Județul Gorj*, Pitești, Editura Nova Internațional, 2006, p. 307.

[791] Nicolae Stoicescu, *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din Țara Românească (Muntenia, Oltenia, Dobrogea)*, vol. I, Craiova, 1970, p. 604.

[792] Vasile Novac, Mircea Fometescu, *op.cit.*, p. 307-308.

[793] George Niculescu, Alexandru Doru Șerban, Serafim Iulian Vescan, *Drumuri spre mănăstirile Gorjului*, Târgu Jiu, Editura Ager, 1997, p. 26.

Scanned with ACE Scanner

Glogoveanca, după răposarea boierului (d)omneaei Mihai consil(i)eriu Glogoveanu, au dat d(u)mneaei aorul și văpselile și s-au înfrumusețat precum se vede, ca să avem veșnică pomenire cu și d(u)mnealor. Și s-au zugrăvit în zilele prea înălțatului împărat Karol al șaselea biruitor, Carol al romanilor, la leat 7241 (1733) avgust 5"[794].

Mânăstirea Tismana

La 30 mai 1766 aceeași Stanca Glogoveanu, repictează pentru a doua oară Tismana, afectată de războiul din 1718-1739. În pronaos, deasupra ușii, pe zidul de apus, se găsește o inscripție care menționează această acțiune a ei „Această sf(î)ntă și d(u)mnezeiască biserică s-au împodobit cu zugrăveala, precum se vede, cu toat(ă) keltuial(a) dumnea(e)i consil(i)ere(a)sa Stanca Glogoveanca, însă biserica, altarul și tinda și anâvonu(l), pentru veacinica pomenire dumneaei și a tot neamul dumneaei, în zilele prea luminatului domn, Io Scarlat Grigorie Ghica v(oie)vod, în zilele prea sfinții sale, părintelui Parthenie episcopul Râmnicului-Noului Severin și fiind igumen la această sf(î)ntă mânăstire, părintele Gherasim arhimandrit. Mai 30 zile, leat 7274 (1766) și fiind zug(rav) Dimitrie diaconu(l), pis"[795].

În anul 1782, ea reface ușile principale ale acestei mânăstiri. Noile uși din lemn de stejar, în două canaturi, erau decorate cu flori și iconițe. Fiecare canat forma un singur câmp cu câte trei iconițe. Aceste iconițe reprezentau pe arhanghelul Gavriil cu o floare de crin vestind fecioarei Maria „Umbrirea Sf. Spirit", pe corifeii apostolilor Petru și Pavel cu emblemele lor, pe sfântul Nicodim întemeietorul Mânăstirii Tismana și al Vodiței, pe sfântul Antonie hramul Vodiței în odăjdii bisericești[796]. Ea a pus de s-a scris pe canatul stâng al ușilor următorul text: „Această ușă s-au făcut cu toată cheltuiala dum(n)eaei Stanca Glog(oveanu) consil(i)er, în zilele părintelui Mihail ig(u)m(e)n și

[794] Dumitru Bălașa, Toma Hrisant, *Mânăstirea Tismana. Vatră străbună*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1983, p. 75.
[795] Dumitru Bălașa, *Sfânta Mânăstire Tismana*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1978, p. 43-45; Dumitru Bălașa, Toma Hrisant, *op. cit.*, p. 77.
[796] Alexandru Ștefulescu, *Mânăstirea Tismana*, București, 1909, p. 140.

Scanned with ACE Scanner

arh(imandrit) Tismenii), vă lesă [illegible]. Tot în acest an [illegible] și mai mici din partea de nord. Pe [illegible] observă o inscripție care se continuă și pe [illegible] ușă iaste făcută (cu) keltuiala // mănăstirii[illegible] și arh(imandrit) M(ănăstirii) T(ismanei), [illegible].

Pe pereții mănăstirii alături de [illegible] anterioare sunt redați și unii membrii ai familiei [illegible].

Astfel, în pronaos, în partea stîngă a intrării sînt [illegible] biv vel sluger, jupâniţa Maria, jupan Nicolae și [illegible] dinspre miază noapte sunt redați Matei și soția [illegible].

În nartica mănăstirii, la dreapta intrării se află [illegible] Glogoveanu (mort la 14 decembrie 1732). Acesta [illegible] (1,80 x 0,82 m) pe care se află următoarea inscripție: „Aicea [illegible] odihnește-să robul lui D(umnezeu) jupan Matei Glogoveanu [illegible] fiiar în Kesariceasca Administrație, cupță stăpânitor [illegible] al Romei, Carol al șaselea, pristăvindu-se în luna [illegible] (1732)"[800]. În urma săpăturilor arheologice efectuate la acest monument în 1975 au fost descoperiți 24 nasturi mici de argint pliați [illegible] rămase dintr-o haină mică sau vestă, 16 nasturi mici [illegible] florale în relief, un inel mare de argint cu [illegible] M., o copcă de argint, cuie de fier și un pinten[801].

Boierii Glogoveni au donat mănăstirii Tismana [illegible] numeroase obiecte. Astfel, Necula pârcălab a dăruit mănăstirii în timpul domniei lui Matei Basarab, un vas pentru aghiasmă, un [illegible] toate de argint[802]. În anul 1732, Stanca Glogoveanu a donat [illegible] portative de lemn de tisă și o lingură de argint[803].

---

[797] Dumitru Bălașa, Toma Hrisant, *op. cit.*, p. 77.

[798] *Ibidem*, p. 77.

[799] *Ibidem*, p. 81-83.

[800] *Ibidem*, p. 132; Dumitru Bălașa, Toma Hrisant, *Mănăstirea Tismana. Vara [illegible]*

[801] Dumitru Bălașa, *Morminte de la biserica mănăstirii Tismana. Prima parte a [illegible] arheologice din anul 1975*, în „Mitropolia Olteniei", anul XXVIII, 1976, nr. [illegible]

[802] Dumitru Bălașa, Toma Hrisant, *op. cit.*, p. 75; Alexandru Vian, Constantin Vlad, Haralambie Chircă, Olimpia Diaconescu, *Inscripții medievale de [illegible]*, vol. I (1395-1800), București, Editura Academiei Române, 1966, p. 270, 343, 459; Nicolae Elian, Constantin Bălan, Haralambie Chircă, Olimpia Diaconescu, *op. cit.*, p. 312.

[803] Alexandru Ștefulescu, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. 58; Alexandru Vian, Constantin Vlad, Haralambie Chircă, Olimpia Diaconescu, *op. cit.*, p. 312; Alexandru Vianu, Constantin Vlad, *[illegible] muzeale și cărturărești din arhiepiscopia Craiovei*, în „Mitropolia Olteniei", nr. 3-6, 1970, p. 40.

Scanned with ACE Scanner

Actualul schit Cioclovina de Jos a fost construit la 15 iunie 1715, de către egumenii Nicodim și Atanasie ajutați de Stanca Glogoveanu[804]. La construirea acestui schit a fost folosită piatră de sigă.

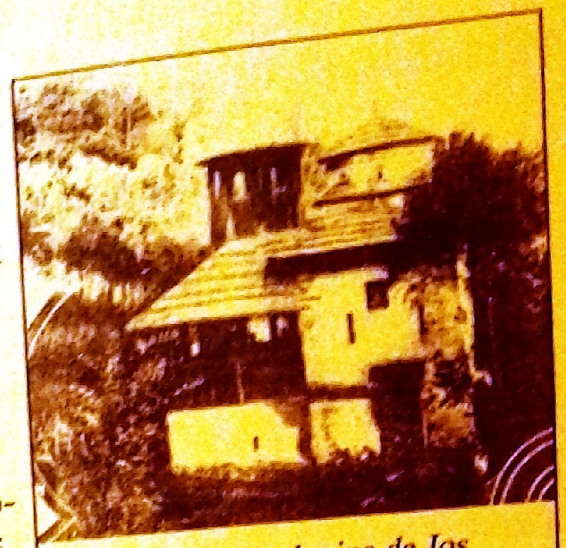

Schitul Cioclovina de Jos în anul 1715

b) Ctitori de școală sătească înainte de 1838

În anul 1824, clucerul Nicolae Glogoveanu a însărcinat pe popa Gheorghe Grădinaru să învețe carte pe copiii fruntașilor din Glogova. În schimbul prestării acestei activități învățătorul primea de la clucer 300 ocale de porumb. Cursurile, ce se țineau în tinda biserici sau în casa învățătorului, s-au desfășurat până în 1827 când au fost întrerupte. Cauza întreruperii lor a constituit-o moartea boierului Glogoveanu. Odată cu decesul lui dispărea cel care susținea material această școală[805]. Școala particulară de la Glogova s-a redeschis în 1832 din inițiativa unui alt membru al acestei familii, Costache care l-a însărcinat cu instrucția copiilor tot pe același Gheorghe Grădinaru. În anul 1834 în locul lui Gheorghe Grădinaru, care a murit, a fost numit învățător Mihail Mandreș. Acesta primea ca plată 400 ocale de porumb anual. Tot acum a fost construit și un local propriu pentru școală. Acesta era o „simplă casă țărănească", „o casă de om sărac", „o casă din bârne de gorun acoperită cu scânduri de fag, cu ferestruici mici". Mihail Mandreș a rămas învățător până în 1845 când în locul lui este numit Pătru Popescu, fiul lui popa Gheorghe Grădinaru. Școala din Glogova a început să se confunde, începând cu anul 1845, cu celelalte școli sătești care au luat ființă[806].

Boierii Glogoveni au contribuit financiar și la îmbunătățirea condițiilor în care învățau copii la școala din Cerneți. Astfel, în anul 1835, comisul Costache Glogoveanu a donat bani pentru cumpărarea de materiale necesare pardosirii

[804] George Niculescu, Alexandru Doru Șerban, Serafim Iulian Vescan, *op.cit.*, p. 35; Dumitru Bălașa, Toma Hrisant, *op.cit.*, p. 115; Ion Donat, *Un pomelnic al schitului Cioclovina de Jos (Gorj)*, în „Arhivele Olteniei", an VIII, nr. 45-46, 1929, p. 537-539; Alexandru Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 159; Idem, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. LV; Dumitru Bălașa, *Sfânta mănăstire Tismana*, p. 91-92.

[805] Ilie Popescu Teiușan, *Începuturile învățământului în Oltenia*, în „Oltenia", 1943, p. 387; Constantin Pajură, *Istoria școalei primare mehedințene*, Drobeta Turnu Severin, 1940, p. 14.

[806] *Ibidem*, p. 19-20.

Scanned with ACE Scanner

...care se crede că a aparținut lui Tudor Vladimirescu, o diplomă de ...din 1887 a locotenent-colonelului Glogoveanu pentru articolele ...cu portretul Elenei Glogoveanu în ulei nesemnat, o bucată ...(egiptiană) imprimată pe ambele fețe, reproducând pasărea ...Sinaxie, reproduceri aqua-forte, „Autoportret" și „Car cu boi" ...reproduce în penită „O orientală" de Th. Aman, șapte acuarele ...desene în creion de Basarab, C. Isvoranu, Oscar Obedeanu, ...Glogoveanu, o aqua-forte de Fr. Hillemacher 1846, autograf G. ...gravurile casei Glogoveanu[22]. În prezent, o parte din aceste ...păstrate de Muzeul Olteniei iar o parte de Muzeul de Artă din ...

...1939, Maria Glogoveanu, fiica lui Dimitrie C. Butculescu s-...președintelui Comisiunii de Valorificare a Colecțiunii Butculescu, ...Ministerul Artelor, cerând achiziționarea de către statul român a ...lăsat (1088 de piese) cu suma de 1500000 de lei. ...ceramică, sticlă, bronz, fier) care făceau parte din colecția Butculescu ...țară cât și din străinătate.

...Gabriela Ilnam, Mariana Leferman, Tudor Nedelcea, Toma Rădulescu,

Scanned with ACE Scanner

Această familie boierească este menționată prima dată la începutul secolului al XV-lea, când documentele menționează pe un anume Dragomir roșul de la Glogova, ban de Jiu și de Tismana (1405). Atestarea acestui personaj cu rol important în viața politică a țării, la scurt timp după ce statul feudal își obținuse independența ne determină să considerăm că această familie boierească ar fi existat încă de la începuturile statului românesc de la sud de Carpați. Spre sfârșitul aceluiași secol este menționat Stanciu, căsătorit cu Anca, sora domnitorului Basarab cel Tânăr. La moșia lui Stanciu de la Glogova s-a refugiat domnitorul după alungarea din a doua lui domnie (septembrie-octombrie 1481 – aprilie-mai 1482) de către rivalul și succesorul său la domnie Vlad Călugărul. Tot în această localitate Basarab Țepeluș a fost ucis în anul 1482 de boierii mehedinteni, care nu admiteau politica lui de non-combat față de otomani. Prin căsătoria lui Stanciu cu Anca boierii Glogoveni au ajuns să se înrudească cu Basarabii, familie care timp de mai multe secole vor da numeroși domnitori care vor ocupa tronul Țării Românești. Acest neam boieresc va continua să se implice și după anul 1482 în viață social-politică a țării. Astfel, în anul 1690 Necula Glogoveanu mare căpitan de Cerneți a fost luat prizonier de Imre Tökoly, cel care a declanșat o răscoală antihabsburgică. În urma înțelegerii cu turcii și Constantin Brâncoveanu, acesta a reușit să obțină pentru o scurtă perioadă de timp tronul Ungariei. Habsburgii au trecut la contraofensivă și l-au determinat pe Tökoly să părăsească țara și să se retragă la sud de Carpați. Aici, împreună cu cetele de curuți a început să jefuiască Oltenia. În anul 1716, Matei și Mihai Glogoveanu s-au numărat printre boierii care, profitând de izbucnirea unui nou război între Austria și Imperiul Otoman, au declanșat o răscoală împotriva domnitorului Nicolae Mavrocordat. Au reușit să-l învingă la Bengești, în Gorj, l-au luat prizonier și l-au predat lui Eugeniu de Savoia. Matei, la 26 mai 1732, a fost desemnat de autoritățile austriece să ocupe un loc de funcționar în organul central Administrația care avea ca obligație administrarea Olteniei, stăpânită după pacea Passarowitz (21 iulie 1718) până în 1739. În anul 1791, Ioniță Glogoveanu a fost și el desemnat de austrieci, care ocupaseră din nou Oltenia în anul 1790, să facă parte din divanul însărcinat cu administrația provinciei de la vest de Olt. Membrii neamului Glogoveanu au deținut și funcția de ispravnic a unora dintre județele din Oltenia: Matei – ispravnic de Gorj în anul 1719 și Mehedinți în 1727, Ioniță – ispravnic de Gorj în 1768, 1785, Mehedinți în 1775, Nicolae – ispravnic de Săcuieni în 1810, Mehedinți în 1810, ianuarie 1821, decembrie 1822-1823, 1826, Vâlcea la 15 iulie 1811. În timpul revoluției de la 1821, Nicolae nu s-a implicat activ în desfășurarea evenimentelor, dar l-a

Scanned with ACE Scanner

*** *Constantin Basarab Brâncoveanu* (coord. Ion Pătroiu), Craiova, Editura Universitaria, 2004.

Constatinescu N. A., *Revoluția lui Tudor Vladimirescu din 1821. Povestire istorică*, București, 1921.

Idem, *Un adaos anonim la „Cronica" lui Șincai*, în „Arhivele Olteniei", an IV, nr. 21-22, 1925, p. 365-377.

Corfus Ilie, *Cronica meșteșugarului Ioan Dobrescu (1802-1830)*, în „Studii și articole de istorie", VIII (1966), p. 349-352.

Idem, *Agricultura Țării Românești în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, București, Editura Academiei Române, 1969.

Idem, *Însemnări de demult*, București, Editura Junimea, 1975.

Idem, *Agricultura în Țările Române 1848-1864. Istorie agrară comparată*, București, Editura Științifică și Encielopedică, 1982.

Coroianu Victor, *Familii nobile din Transilvania. Aristocrația rurală a Mureșului și Făgărașului*, Baia Mare, Editura Gutinul, 2001.

Croitoru Gabriel, *Exploatarea pământului în sistemul muncii în dijmă în județul Mehedinți la începutul secolului al XX-lea reflectată în ancheta din 1906*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 17, 2003, p. 105-116.

Idem, *Proprietatea asupra pământului în județul Mehedinți în prima parte a secolului al XX-lea*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 16, 2002, p. 89-93.

Idem, *Însemnări pe carte veche românească referitoare la revoluția de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, în vol. *Revoluție și reformă în spațiul românesc. In honorem prof. univ. dr. Vladimir Osiac*, Craiova, Editura Universitaria, 2006, p. 44-48.

Deaconu Luchian C, *Memoria Craiovei. Itinerarii istorice*, Craiova, Muzeul Olteniei, 1981.

Idem, *Craiova 1898-1916. Saltul la urbanismul modern*, Craiova, Editura Sitech, 2001.

Deaconu Luchian C, Gherghe Otilia E, *Oltenia și Unirea Principatelor*, Craiova, Editura Aius, 1999.

Idem, *De la Alexandru Ioan Cuza la Carol I*, Craiova, Editura Sitech, 2000.

Idem, *Craiova de la 1878 la 1900*, Craiova, Editura Sitech, 2009

Deca Constantin, *George Simonis despre viața muzicală și artistică din trecutul Craiovei*, în „Oltenia. Studii. Documente. Culegeri", seria a III-a, an X, 2006, nr. 1-2, p. 126-127.

Demetrescu G. Mil., *Craiova în veacul trecut (începutul secolului al XIX-*
în „Arhivele Olteniei", anul III, 1924, nr. 14, p. 324-325.

Scanned with ACE Scanner

Dinculescu N. G. *Cetățini inițiale în Oltenia* [illegible] X, nr. 53, 1931, p. 79-80.

Dionisie Eclesiarhul. *Arhiereii* [illegible] Râmnicu Vâlcea, 1934.

Drăghiceanu Virgil V. *Monumentele* [illegible] *Monumentelor Istorice* [illegible]

Djuvara Neagu. *Între Orient și Occident* [illegible] *moderne*. București, Editura Humanitas, 1995.

Dobrescu Nicolae. *Izvoade* [illegible] *austriece (1716-1739), cu 120 acte și fragmente* [illegible] București, 1906.

Donat Ion. *Fundațiunile religioase din Oltenia* [illegible] *schituri*. Craiova, 1937.

Idem. *Despre ispisoacele date din Oltenia*. Craiova, 1947.

Idem. *Domeniul domnesc în Țara Românească* [illegible] *îngrijită de Gheorghe Lazăr*. București, 1994.

Erbiceanu Constantin. *Cronicari greci* [illegible] *fanariotă*. București, 1888.

Feneșan Costin. *Vinerițul arnăut în Oltenia în timpul Mehtiului austriac (1717-1737)*. în „Oltenia. Studii. Documente. Culegere", seria a III-a, anul II, 1998, nr. 1-2, p. 156-160.

Filitti Ioan C. *Arhiva Ghenadie Grigore Camaracian*. București, 1919.

Idem. *Banii și caimacamii Craiovei*. [illegible]

Idem. *Banii și caimacamii Craiovei*. în „Arhivele Olteniei", anul III, 1924, nr. 13, p. 215.

Idem. *Oltenia și cărmuitorii ei (1391-1857)*. în „Arhivele Olteniei", an. IX, nr. 49-50, 1930, p. 138-151.

Idem. *Banul Olteniei și Craiovești*. în „Arhivele Olteniei", anul XI, 1932, nr. 63-64, p. 342-346.

Idem. *Frământări politice și sociale în Principatele Române în 1827 și 1828*. București, 1932.

Idem. *Tudor Vladimirescu. Banul Craiovei*. București, 1957.

Firescu Alexandru, Firescu Constantin. *Istoria teatrului național din Craiova*. Craiova, Editura Aius, 2000.

Florescu Aurelia. *Incendiari și cărți vechi din județul Dolj, despre evoluția din anii 1821 și 1848*. în „Oltenia. Studii și Cercetări", Craiova, 1980, p. 115-120.

Scanned with ACE Scanner

Luceac Ilie, *Familia Hurmuzachi, între ideal și realizare*, Timișoara, Editura Augusta, 2000.

Maciu Vasile, *De la Tudor Vladimirescu la răscoala din 1907*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1973.

Maghiar Nicolae, Olteanu Ștefan, *Din istoria mineritului în România*, București, Editura Științifică, 1970.

Maloș Ana, *Contribuții la cunoașterea exploatării miniere Baia de Aramă*, în „Analele Universității din Craiova. Seria Istorie-Geografie", 1972, nr. 1, p. 126-134.

Mandrea Zoe, *Icoane din trecut*, București, f.a.

Măneanu Mite, *Cauzele mișcării revoluționare din 1821. Istoriografia română despre acestea*, în vol. *150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu*, Drobeta Turnu Severin, 1973, p. 12-22.

Idem, *Aspecte ale dezvoltării comerțului intern în partea de vest a Olteniei în perioada Regulamentului Organic*, în „Mehedinți. Cultură și civilizație", vol. IV, Drobeta Turnu Severin, 1982, p. 179-188;

Idem, *Agricultura și comerțul românesc în secolele XVIII-XIX. Aspecte generale, regionale și specifice*, Drobeta Turnu Severin, 1997 reeditată în anul 2009.

Idem, *Repere istorice românești. 1. Oltenia medievală și modernă*, Drobeta Turnu Severin, Editura Radical, 1999.

Idem, *Boierimea din Oltenia în perioada 1821-1864*, Craiova, Editura MJM, 2005.

Idem, *Tudor Vladimirescu și elita politică olteană a timpului său*, în „Apolodor", an II, nr. 5 (15), 2005, p. 12-13.

Idem, *Boierimea din Oltenia în secolul al XIX-lea*, Drobeta Turnu Severin, Editura TipoRadical, 2007.

Idem, *Repere istorice și culturale în Oltenia epocii moderne*, Craiova, Editura MJM, 2008

Idem, *Oltenia, de la medieval la modernitate*, Craiova, Editura MJM, 2009.

Măneanu Mite, Copcea Florian, *Tudor Vladimirescu martir al redeșteptării naționale românești (Contribuții și documente)*, Drobeta Turnu-Severin, Editura Lumina, 2001.

Mihalache Marin, *Tudor Vladimirescu. Mișcarea revoluționară de la 1821 și drama conducătorului ei*, București, Editura Militară, 1971.

Moisuc Elena, *în legătură cu cel dintâi arz înaintat Porții de către Tudor Vladimirescu*, în „Revista arhivelor", tom XLI, 1972, nr. 1, p. 87-88.

Micle Veniamin, *Duhovnicul lui Tudor Vladimirescu*, în „Oltenia. Studii. Documente. Culegeri", seria a III-a, an V, 2001, nr. 1-2, p. 142-146

Scanned with ACE Scanner

Mihalcea Ioan C. *Neamul Cantacuzineștilor de la așezarea lor în Țările Române până la domnia lui Șerban Cantacuzino*, București, 1889.

*** *Monumentele Craiovei*, Craiova, Editura Helios, 1999.

Moisescu Cristian, *Arhitectura epocii lui Matei Basarab*, București, Editura Meridiane, 2002.

Moldovan Silvestru, Togan Nicolae, *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria*, București, 1915.

Mosco Emil Hagi, *Steme boierești din România*, București, 1918.

Năsturel P. V., *Neamul Pârșcovenilor*, București, 1902

Neacșu I., *Oastea pandurilor condusă de Tudor Vladimirescu în răscoala din 1821*, în „Studii și referate privind istoria României", București, 1954, p. 1024-1034.

Idem, *Revolta pandurilor din decembrie 1814-februarie 1815*, în „Studii", 1957, nr. 1, p. 135-148

Idem, *Participarea satelor din Oltenia la răscoala din 1821*, în „Studii. Revistă de istorie", XI (1958), nr. 2, p. 94

Idem, *Lista cu numele pandurilor și căpitanilor lor care au participat la răscoală sub conducerea lui Tudor Vladimirescu (componența lor socială, completată cu date biografice) și un extras statistic nominal cu componența socială a 16 căpitani de panduri*, în „Studii și materiale de istorie modernă", vol. I, p. 394-410.

Nicolae Stoica de Hațeg, *Cronica Banatului*, ediție critică de Damaschin Mioc, București, 1969.

Niculescu George, Șerban Alexandru Doru, Vescan Serafim Iulian, *Drumuri spre mănăstirile Gorjului*, Târgu Jiu, Editura Ager, 1997.

Niță Dănuț Alexandru, *Spitalele craiovene de la începuturi și până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Spitalul Filantropia*, în „Analele Universității din Craiova", seria istorie, anul XIII, nr 1(13)/2008, p. 101-114.

Novac Vasile, Fometescu Mircea, *Comuna Ciupercenii. Județul Gorj*, Pitești, Editura Nova International, 2006.

Obedeanu Constantin, *Rolul Olteniei la întronarea Fanarioților*, în „Arhivele Olteniei", anul III, 1924, nr. 11, p. 18.

Idem, *Tudor Vladimirescu în istoria contemporană a României*, Craiova, 1929.

Idem, *Tudor Vladimirescu și revoluția română din 1821*, București, Editura Științifică, 1971.

Olănescu Alexandru, *Însemnări pentru o istorie a teatrului craiovean*, Craiova, 1929.

Scanned with ACE Scanner

Pleșia Dan, *Originea, familia și o scurtă privire asupra politicii Țării Românești de la începutul veacului al XVI-lea*, în „Valachica", I (1969), p. 53-60.
Popescu Dan, *Date noi referitoare la mișcarea revoluționară de la 1821, găsite în arhivele bănățene*, în vol. *150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu*, Drobeta Turnu Severin, 1973, p. 85-95.
Popescu I. Dumitru, *Monografia comunei Ilovăț județul Mehedinți*, Oradea, Editura Imprimeria de Vest, 2004.
Popescu Marin Matei, Beldeanu N. Adrian, *Mihnea al III-lea (1658-1659)*, București, Editura Militară, 1982.
Popescu Mihai, *Contribuția Olteniei la războiul ruso-austro-turc dintre anii 1787-1792*, în „Arhivele Olteniei", anul IX, 1930, nr. 51-52, p. 307-308.
Popescu M., Iliescu C., *Goleștii*, București, Editura Meridiane, 1966.
Porumb Nicolae, *Din firele unei vieți*, Craiova, 1927.
Pospai Mircea, *Locuri și legende în nordul Olteniei*, București, Editura Sport Turism 1987.
Potra George, *Contribuțiuni la istoricul țiganilor din România*, București, 1939.
Protopopescu C. A., *Strehaia în istorie*, București, Editura Paco, f.a.
Idem, *Studii și articole din istoria județelor Mehedinți și Gorj*, vol. I-II, Arad, Editura Mirador, 2008, 2009.
Protopopescu A. Constantin, Fuiorea Nicolae, *Tudor Vladimirescu și Mehedinții*, în vol. *150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu*, Drobeta Turnu Severin, 1973, p. 21-31.
Protosinghel Niculescu S. Teofil, *Sfintele monastiri și schituri din românia ctitorite de vlădici, călugări și preoți, boieri, negustori și săteni*, Drobeta Turnu Severin, Editura Mănăstirea Vodița, 2002.
Pajură Constantin, *Istoricul școlii primare mehedințene*, Drobeta Turnu Severin, 1940.
Papacostea Șerban, *Oltenia sub stăpânire austriacă (1718-1739)*, București, Editura Academiei Române, 1971.
Păroiu Ion, Ciobotea Dinică, Teodorescu Dorin, *Constantin Basarab Brâncoveanu*, Craiova, Editura Universitaria, 2004.
Pessiacov August, *Schițe din istoria Craiovei*, Craiova, 1914.
Popescu-Cilieni Ion, *Învelișurile vechilor noastre biserici*, Craiova, 1945.
Radu T. Mircea, *1821 – Tudor Vladimirescu și revoluția din Țara Românească*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1978.

Scanned with ACE Scanner

Popescu-Cilieni Ion, Donat Ion, *Ioan Glogoveanu biv vel sluger și Ștefan Bibescu biv vel clucer Zaharie hotărăsc moșiile Orodelul de Sus și de Jos (Mehedinți). Cu întăritrea Divanului domnesc*, în „Arhivele Olteniei", an XVI, nr. 92-94, 1937, p. 329-331.

Ștefulescu Alexandru, *Mănăstirea Tismana*, București, 1969.

Teodorescu Despina, *Femei din trecutul Olteniei*, în „Oltenia", Craiova, 1943, p. 366-367.

Vasilescu Alexandru A., *Srisoarea clucerului Grigorie Razo, căimăcanul Craiovei, către stolnicul Ioniță Glogoveanu prin care îl roagă să aleagă locul caselor episcopești*, în „Arhivele Olteniei", VI, nr. 29-30, 1921, p. 52.

Idem, *Scrisoarea stolnicului Ion Glogoveanu și a slugerului Ioan Brăiloiu, prin care se dau relații despre alegerea locului Caselor Bănești din Craiova*, în „Arhivele Olteniei", an VI, nr. 29-30, p. 52-54.

Scanned with ACE Scanner

luger și Ștefan
Sus și de Jos
niei", an XVI,

ia", Craiova,

caimacamul
aleagă locul
52.
n Brăiloiu,
Craiova, în

CUPRINS

CUVINTE DESPRE O ISTORIE PARTICULARĂ 9

ISTORIOGRAFIE ȘI IZVOARE 19

Capitolul I
SCHIȚE GENEALOGICE 29
a) Atestarea primului personaj din neamul Glogovenilor 29
b) Etimologia numelui de Glogova 34
c) Schițe genealogice 40
d) Personalități din neamul Glogoveanu 46
e) Reședințele boierilor Glogoveni 51

Capitolul II
DOMENIUL FUNCIAR AL BOIERILOR GLOGOVENI 61
a) Moșiile (de moștenire, dobândite, cumpărate) 61
b) Modalități de exploatare a moșiilor stăpânite sau în proprietatea boierilor Glogoveni. Cumpărarea de rumâni. Pregătirea forței de muncă. Aducerea de muncitori din afara țării 91
c) Administrarea moșiilor 106
d) Implicarea boierilor Glogoveni în viața economică a Țării Românești. Exploatarea minei de la Baia de Aramă. Activități economice în epoca modernă după 1831 108

Capitolul III
IMPLICAREA BOIERILOR GLOGOVENI ÎN VIAȚA SOCIAL-POLITICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ 114
a) Dregători și funcționari 114
b) Hotarnici 124

Scanned with ACE Scanner

violonist Sivorio, violoncelistul Popper, flautistul Terschak și compozitorul George Cavadia[814].

Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române

În luna mai 1910 Alexandrina Cantacuzino, soția lui Grigore Cantacuzino Nababul și Maria Glogoveanu, ajutate de mitropolitul Atanasie Mirtonescu și familia regală (regele Carol I și regina Elisabeta), au fondat la București Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române. Aceasta, avea ca obiective apărarea bisericii ortodoxe, educația religioasă a tinerilor și întrajutorarea familiilor aflate în dificultate. Pentru a face și mai bine cunoscut programul lor, membrele societății au răspândit în capitală o broșură cu semnificație de manifest-program, intitulată *Un cuvânt la timp*. Primul comitet director al societății a fost format din Anastasia Filipescu, cea mai vârstnică dintre membre, președintă, Alexandrina Gr. Cantacuzino – vicepreședinte, Maria Glogoveanu - secretară generală și Zoe Romniceanu[815]. Încă de la înființarea Societății din București membrele fondatoare și-au propus să creeze numeroase filiale în alte județe ale țării. Astfel, în februarie 1916, trei dintre membrele societății, Maria Glogoveanu, Zoe Romniceanu și prințesa Olga Sturza au pus bazele la Craiova a primei filiale a Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române. Președintă de onoare a acestei filiale a fost aleasă Maria Glogoveanu.

Prima acțiune a filialei Craiova a fost deschiderea, la 22 februarie 1916, a unei grădinițe de copii. Această grădiniță a funcționat doar un an, căci în 1917 odată cu refugierea unei mari părți din populație și a comitetului director al filialei la Iași a fost nevoită să-și întrerupă activitatea[816].

La 1 noiembrie 1918, Filiala Craiova a Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române a înființat Liceul Ortodox de Fete ce funcționat inițial în Pavilionul Școlii Profesionale de la așezământul Madona Dudu. În anul următor instituția școlară s-a mutat într-un nou sediu, casele Golfineanu, cumpărat în numele Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române de către Maria Glogoveanu[817]. Liceul avea să-și desfășoare activitatea în acest local până la 24 octombrie 1925 când se va muta într-una din casele ce aparținuseră lui Nicolae Glogoveanu, situată pe strada Jianu nr. 7, colț cu strada Popa Farcaș.

---

[814] Constantin Deca, *op. cit.*, p. 126-127.

[815] Elvira-Ecaterina Ivănescu, *Societatea Națională a Femeilor Române (1910-1948; 1990-2001)*, p. 9-13.

[816] *Ibidem*, p. 226-227.

[817] *Ibidem*, p. 234-239.

Scanned with ACE Scanner

BIBLIOGRAFIE

Izvoare inedite

Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC), Creditul Funciar Rural, dosar 1975/1890, f. 43-46, 108-109; dosar 2005/1894, f. 40, 62-63, 80-81, 111.

ANIC, fond Vornicia din Lăuntru, dosar 2173/1839, f. 227, 400-401

DJAN Dolj, Colecția Documente, pachet IV, dosar 12, pachet VII, dosar 13; pachet XVI, dosare 2, 3, 4, 5, 6, 12, 14, 23, 25, 26, 27, 29, 31; dosar 12/1822, f. 1; dosar 25/1821, f. 1; dosar 29/1822, f. 1; pachet XVI, dosar 11/1820, f. 1; dosar 12/1820, f. 1; pachet XVII, dosare 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11/1826, f.1, 12, 13, 14, 15, 15 bis/1827, f. 1, 16/1842, f. 1, 17; pachet XVIII, dosare 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8/1820, f.1, 9, 10, 11/1820, f. 1, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22; pachet XXI, dosare 9, 10, 11, 12; pachet XXVI, dosar 9; pachet XXIX, dosar 9; pachet XXXI, dosar 6 /1818, f. 1; pachet LXXII, dosare 5, 7; pachet LXXIV, dosar 6, 7; pachet LXXV, dosar 14; pachet LXXXIII, dosare 8, 9, 10, 12/1818, f. 1; pachet LXXXIX, dosare 5, 9/1816, f. 1, 10, 11/1817, f. 1, 16/1821, f. 1, 17, 18/1822, f. 1, 31/1826, f. 1, 33, 34; pachet XC, dosare 9, 22, 24; pachet XCI, dosare 2, 9, 16/ fără dată, f. 1, 24, 25, 26, 30, 31, pachet XCII, dosare 3, 6, 8, 12, 17, 18/1821, f. 121/1822, f. 1, 22 bis, 32; pachet XCIII, dosare 4, 9, 10, 20/1843, f.1, 21/1845, f.1, 24, 26, 28; pachet CLIV, dosar 29/1868, f. 1; pachet CLV, dosar 20; pachet CLXXI, dosar 6; pachet CCCXLI, dosare 2/1637, f. 1, 3/1637, f. 1, 12, 18, 19/1768, f.1, 29/ sfârșitul secolului XVIII, f. 1-2, 39/fără dată, f. 1-2.

DJAN Dolj, fond Primărie, dosar 127/1867, f. 33-34; dosar 283/1913, f. 1-39; dosar 136/1915, f. 1-4; dosar 135/1918, f. 1-28; dosar 27/1920, f. 1-62.

DJAN Dolj, fond. Hotărnicii, dosar 304, f. 1-4; dosar 660, f. 1-38; dosar 359, f. 1-11; dosar 751, f. 1-6.

DJAN Dolj, fond Prefectură, dosar 39/1847, f. 7-8; dosar 17/1849, f. 56-57, f. 306-307; dosar 18/1849, f. 306-307; dosar 64/1860, f. 39-41; dosar 64/1860, f. 39-41; dosar 94/1865, f. 5, 8, 13-14; dosar 167/1865, f. 11; dosar 127/1867, f. 33-34, dosar 167/1865, f. 11; dosar 127/1867, f. 33-34; dosar 136/

Scanned with ACE Scanner

Florescu Ion, *Note istorice din ținutul voievozilor Jiului*, în „Viața românească", an XXXVII, nr. 5-6, 1945, p. 47-48.

Fotino George, *Câteva documente vechi inedite*, în „Arhivele Olteniei", an II, 1923, nr. 5, p. 36-44.

Glogoveanu Maria I, *Acte referitoare la Tudor Vladimirescu*, în „Arhivele Olteniei", an IX, nr. 47-48, 1930, p. 44.

Idem, *Cartea de danie a Stanchii Glogovencii pentru Comănești*, în „Arhivele Olteniei", an IX, nr. 51-52, 1930, p. 332.

Idem, *Cu mila lui Dumnezeu, foaia de zestre a iubitei fiică-mea Stăncuța precum în jos arată*, în „Arhivele Olteniei", an XXI, nr. 119-124, p. 164-165.

Idem, *Foaia de zestre a Masinchi Nicolae Glogoveanu, căsătorită cu Tache Filișanu*, în „Arhivele Olteniei", an XXI, nr. 119-124, 1942, p. 167-168.

Idem, *Foaia de zestre a Măriei Bălăceanca, căsătorită cu Constantin N. Glogoveanu*, în „Arhivele Olteniei", an XXI, nr. 119-124, 1942, p. 170.

Idem, *Foaia de zestre a Elencăi Romanitis, a doua soție a lui Nicolae I. Glogoveanu*, în „Arhivele Olteniei", an XXI, nr. 119-124, 1942, p. 168-169.

Iancovici Sava, *Unele documente inedite despre Tudor Vladimirescu*, în „Studii", XIII (1960), nr. 5, p. 121-139.

Ionescu Ion, *Catagrafia Episcopiei Râmnicului de la 1845*, în „Mitropolia Olteniei", anul XVII, 1965, nr. 9-10, p. 810-832.

Iordan Iorgu, *Dicționar al numelor de familie românești*, București, Editura Didactică și Enciclopedică, 1983.

Iorga Nicolae, *Acte și fragmente cu privire la istoria românilor*, vol II, București, 1896.

Idem, *Inscripții din bisericile României*, vol.I-II, București, 1906-1908.

Idem, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, Vălenii de Munte, 1908.

Idem, *Corepondența lui Dimitrie Aman negustor din Craiova (1794-1834)*, București, 1913.

Idem, *Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu din anii 1814-1815*, București, 1914.

Idem, *Izvoare contemporane asupra mișcării lui Tudor Vladimirescu*, București, 1921.

Idem, *Scrisori de negustori*, București, 1925.

Idem, *Scrisori și zapise de meșteri români*, București, 1926.

Izvoare narative privind revoluția română de la 1821, vol. I, Ediție îngrijită și alcătuită de Ion Pătroiu, Vladimir Osiac (coordonatori) ș.a., Craiova, Fundația Scrisul Românesc, 2001.

Scanned with ACE Scanner

Laurençon F. G., *Nouvelles observations sur la Vlachie sur ses productions, son commerce, les moeurs et coutumes des habitans et sur son gouvernement suivies d'un précis historique des evénements qui se sont passés dans cette province en 1821, lors de la révolte de Théodore et l'invasion du prince ipsilanti, par un temoin oculaire*, Paris, 1822.

F.G. Laurençon și opera sa despre români, Studiu introductiv și traduceri de Dinică Ciobotea, Ileana Cioarec, Radu Pașalega, Craiova, Editura Alma 2006.

Legiuirea Caragea. Ediție critică, București, Editura Academiei Române, 955.

Mîneanu Mite, *Documente inedite privind situația socială a țărănimii din estul Olteniei în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în „Mehedinți. Istorie dcultură", vol. II, Drobeta Turnu Severin, 1980, p. 291-301.

Nicolăescu Plopșor, C.S., *Foaie de zestre. Cu privire la moșia Glogova*, în *Arhivele Olteniei*", an IV, nr. 18-19, 1925, p. 186-187.

Novac Vasile, *Câteva documente inedite privind legăturile dintre locuitorii de pe ambele versante ale Carpaților din sud-vestul României în secolul al XIX-lea*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. II, Drobeta Turnu Severin, 1980, p. 309-315.

Idem, *Aspecte istorico-sociale în câteva zeci de documente mehedințene inedite din perioada 1617-1843*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. II, 1980, p. 260-272.

Păjură Constantin, *Dicționar geografic, istoric și topografic al județului Mehedinți*, Drobeta Turnu Severin, 1947.

Popescu-Cilieni Ion, Donat Ion, *Zapisul lui Udrea vătaf din Cărpiniș (Mehedinți) și al feciorilor lui, prin care se vând rumâni, cu moșia lor, lui Iovan Glogoveanu căpitanul*, în „Arhivele Olteniei", an XVIII, nr. 104-106, 1939, p. 472-473.

Pisdescu Lucian, *Enciclopedia României. Cugetarea. Material românesc. Oameni și înfăptuiri*, București, Editura Saeculum IO, 1999.

Regulamentul Organic întrupat cu legiuirile din anii *1831, 1832 și 1833 și* adăogat la sfârșit cu legiuirile de la anului *1834* pân acum, împărțite pe fiecare an, precum și cu o scară deslușită a materiilor, acum a doua oară tipărit cu slobozenia înaltei stăpâniri în zilele prea înălțatului prinț și domn stăpânitor a toată Țara Românească *Gheorghe D. Bibescu Voevod*, București, 1847.

Tănăsescu Constantin, Grigorescu Ștefan, *Tocmelile agricole sub diferite legiuiri înainte și după Regulamentul Organic*, București, 1906

Scanned with ACE Scanner

Idem, Textile. Cute românească veche. 1357-1830, Craiova, Editura Aius, 2001.
Filitescu George D., Divane domnești din Muntenia în secolul al XV-lea. Dregătorii și boieri (1389-1496), în „Revista Arhivelor", vol. II, nr. 4, p. 54-76.
Foiniță G., Din vremea renașterii naționale a Țării Românești. Boierii
Foiniță, 4 vol., București, 1939.
Foiniță Ilie, Tudor Vladimirescu și Alexandru Ipsilanti în revoluția din
anul 1821, supranumită Zavera, București, 1874.
Gavrilă Irina, Baze de date istorice. Marea proprietate funciară potrivit
mărcilor-nominale ale locuitorilor împroprietăriți prin Legea rurală din 1864,
București, Editura Oscar Print, 2005.
Georgescu A., Craiova. Cercetări istorice, Craiova, 1936.
Georgescu Ioan, Istoria lui Tudor Vladimirescu. Ce trebue să știe poporul
despre el?, Ediția a II-a, Sibiu, 1943.
Ghenadie al Râmnicului, Visite canonice însoțite de note istorico-arheo-
logice anii 1890-1891, București, 1892.
Ghika-Budești N., Evoluția arhitecturii în Muntenia și Oltenia. Noul stil
din veacul al XVIII-lea, partea a IV-a, în „Buletinul Comisiei Monumentelor
Istorice", an XXIX, fascicola 87-89, 1936, p. 63-64.
Ghinea Dan, Enciclopedia geografică a României, București, Editura
Enciclopedică, 2002.
Gigurtu Olga, Amintiri și icoane din trecut, Craiova, 1935.
Giglovan Radu, Două procese pentru apărarea moșiei orașului Târgoviște
în secolul XIX, în „Studii și articole de istorie", vol. II (1957), p. 459-480.
Giurescu C. Constantin, Contribuții la istoria științei și tehnicii românești
în secolele XV-începutul secolului XIX, București, Editura Științifică, 1973.
Giurescu Constantin C, Giurescu Dinu C, Istoria românilor, vol. II. De la
mijlocul secolului al XIV-lea la începutul secolului al XVII-lea, București,
Editura Științifică și Enciclopedică, 1976.
Giurescu Dinu C., Țara Românească în secolele XIV și XV, București,
Editura Științifică, 1973.
Giurescu D.C., Istoricul orașului Turnu Severin (1833-1933), f.l., 1933.
Gîrleanu S. I., Tudor Vladimirescu. Viața și fapta sa, București, Editura
Enciclopedică Română, 1971.
Glogoveanu Maria I, A treia expoziție a cooperatorilor, în „Arhivele
Olteniei", an V, 1926, nr. 25-26, p. 243-244.
Idem, Pentru istoria teatrului din Craiova, în „Arhivele Olteniei", nr VI,
1927, nr. 32-33, p. 376-378.

Scanned with ACE Scanner

Gorovei Ștefan, *Vechi însemnări genealogice ale familiei Abaza*, în „Arhiva Genealogică", 1994, 1, nr. 1-2, p. 163-170.

Greceanu Radu, *Viața lui Constantin Basarab Brâncoveanu voievod (1688-1714)*, București, 1906.

Grecianu Paul Șt, *Genealogii documentate ale familiilor boierești*, vol. II, București, 1916.

Hoinărescu Irina, *Contribuții la istoria familiei Filipescu în veacurile XVI-XVIII*, în „Arhiva Genealogică", 1998, 5, nr. 1-2, p. 277-300; nr. 3-4, p. 171-192.

Iancovici S., *Revolta unor arnăuți în 1819*, în „Studii și articole de istorie", V (1963), p. 447-455.

Ionescu Grigore, *Arhitectura populară românească*, București, Editura Tehnică, 1957.

Idem, *Istoria arhitecturii în România*, vol. II, București, Editura Academiei Române, 1965.

Ionescu Ion de la Brad, *Agricultura română în județul Mehedinți*, București, 1868.

Ionescu Ștefan, Panait I. Panait, *Constantin Vodă Brâncoveanu. Viața. Domnia. Epoca*, București, 1969.

Iordache Anastasie, *Principii Ghica: o familie domnitoare din istoria României*, București, Editura Albatros, 1991.

Idem, *Revoluționarii Golești*, București, Editura Mica Valahie, 2002

Iordan Iorgu, *Nume de locuri românești în România*, București, Editura Academiei Române, 1952.

Idem, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Române, 1963.

Iorga Nicolae, *Despre Canatacuzini*, București, 1902.

Idem, *Orașele oltene și mai ales Craiova pe pragul vremurilor nouă*, în „Convorbiri literare", anul XLI, nr. 1, 1907, p. 60.

Idem, *Viața și domnia lui Constantin Vodă Brâncoveanu*, București, 1914.

Idem, *Istoria românilor prin călători*, vol I-IV, București, 1926-1929.

Idem, *Istoria învățământului românesc*, București, 1928.

Idem, *Bilete boierești către vechili la pădure*, în „Revista istorică", an XVIII, 1932, nr. 1-3, p. 41-42.

Idem, *Istoria românilor*, vol. VIII, *Revoluționarii*, București, 1938.

Idem, *Istoria românilor în chipuri și icoane*, București, Editura Humanitas, 1992.

Iordache Anastasie, *Golești. Locul și rolul lor în istoria României*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.

Scanned with ACE Scanner

Vîrtosu Emil, *Tudor Vladimirescu. Glose, fapte și documente noi*, București, 1927.

Idem, *Iordache Golescu și întâmplările anului 1821*, în „Viața Românească", 1930, nr. 9-10, p. 248-264.

Idem, *1821. Date și fapte noi*, București, 1932.

Idem, *Tudor Vladimirescu. Pagini de revoltă*, București, 1936.

Idem, *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*, București, 1941.

Idem, *Despre Tudor Vladimirescu*, București, 1947.

Idem, *Tudor Vladimirescu la Viena (iunie-decembrie 1814)*, în „Studii", XXIV (1971), nr. 1, p. 21-31.

Vladimirescu Tudor, *Scrieri* (ediție îngrijită de Tudor Nedelcea), Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1993.

Vincenz A., *Contribuții la monografia Craiovei, case și biserici vechi*, Craiova, f.a.

Vlădoianu Ion, *Boierii din Cernaia*, în „Arhivele Olteniei", an IX, 1940, nr. 107-112, p. 91-96

Voica Pușcașu Maria, *Actul de ctitorire ca fenomen istoric în Țara Românească și Moldova până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, București, Editura Vremea, 2001.

Vornicescu Nestor, *Descătușarea 1821*, Craiova, Editura Mitropoliei Olteniei.

Vulpe Ilie I, *Divanul Craiovei*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2002.

Xenopol A. D., *Istoria românilor din Dacia Traiană*, vol. X, București, 1930.

Lucrări speciale

Adăniloaie Nichita, *Boierii și răscoala condusă de Tudor Vladimirescu*, Societatea de științe istorice și filologice din România, București, 1956.

Bălașa Dumitru, *Morminte de la biserica mânăstirii Tismana. Prima parte a cercetărilor arheologice din anul 1975*, în „Mitropolia Olteniei", anul XXVIII, 1976, nr. 1-2, p. 117-118.

Idem, *Sfânta mânăstire Tismana*, Craiova, Editura Mitropolia Olteniei, 1978.

Bălașa Dumitru, Hrisant Toma, *Mânăstirea Tismana. Vatră străbună*, Craiova, Editura Mitropoliei Olteniei, 1983.

Bobleanță Victor, Olteanu Mădălina, *Cerneți. Orașul Severinului*, Timișoara, Editura Eubeea, 2004.

Scanned with ACE Scanner

cu cărămidă a celei de a doua săli de clasă de la această școală[807].

c) Susținători ai înființării de instituții culturale

Teatrul din Craiova

Glogovenii au contribuit financiar, alături de alți boieri olteni la construirea unui teatru la Craiova, în anul 1851[808]. În perioada 1852-1853, prin grija lui Pera Opran și la insistențele actorului Costache Serghie, a fost adus de la București, ca director de scenă, Theodor Theodorini[809]. În anul 1856, clădirea a fost distrusă de un incendiu. În aceste împrejurări, Theodorini, directorul instituției, a vrut să părăsească orașul dar a fost oprit de boierii care au adunat bani și materiale construind, în numai un an, un nou local[810]. În anul 1857, când construcția teatrului a fost terminată, Theodorini drept recunoștință față de boierii care îl ajutaseră le-a dat voie să-și aleagă câte o lojă care urma să le poarte numele. Aceste loji au fost împodobite cu „fel de fel de lucruri scumpe și frumoase, aduse de prin casele boierești"[811].

Societatea muzicală

În anul 1870, pianistul și compozitorul Alexandru Glogoveanu împreună cu I.M. Zaman, violonist, Nicolae Racoviță, primarul orașului, pianist, Costache Haralambie, violonist, Gheorghe Simonis și D. Rathi, pianist au înființat la Craiova un cerc muzical, al cărui sediu era în strada Ianci (mai târziu Belle Vue)[812]. Ședințele muzicale aveau loc de două ori pe săptămână și în ele se cânta muzică de Mozart, Bach, Hayden și Bethowen.

Mai târziu, datorită eforturilor desfășurate de Dinu Mihail s-a întemeiat Societatea filarmonică din Craiova, printre ai cărei membri fondatori se numără și Alexandru Glogoveanu[813]. Aceasta a adus în oraș numeroși artiști precum

---

[807] Nicolae Andrei, Gheorghe Pârnuță, *Istoria învățământului în Oltenia*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1977, p. 218.

[808] Maria I. Glogoveanu, *Pentru istoria teatrului din Craiova*, în „Arhivele Olteniei", nr VI, 1927, nr. 32-33, p. 376-378; Alexandru Firescu, Constantin Firescu, *Istoria teatrului național din Craiova*, Craiova, Editura Aius, 2000, p. 24.

[809] Mite Măneanu, *Boierimea din Oltenia în perioada 1821-1864*, p. 122; Idem, *Boierimea din Oltenia în secolul al XIX-lea*, p. 75.

[810] Ștefan Boțoiu, *Teatrul național Craiova*, în „Oltenia", 1943, p. 443.

[811] Alexandru Firescu, Constantin Firescu, *op. cit.*, p. 34; Alexandru Olăreanu, *Însemnări pentru o istorie a teatrului craiovean*, Craiova, 1929, p. 19.

[812] DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, Fond Jean Porubsky, pachet VII, *Craiova de altădată*, f. 123.

[813] *Ibidem*, f. 124.

Scanned with ACE Scanner

Aceasta fusese achiziționată de filiala Craiova a Societății, de la moștenitorii lui Nicolae Glogoveanu, cu suma de 1200000 de lei[818].

Boierii Glogoveni au contribuit financiar și la ridicarea unor fântâni în unele localități. Astfel, la 15 septembrie 1890, grație banilor oferiți de către Alexandru Glogoveanu și de alți cetățeni, s-a construit o fântână lângă spitalul din Baia de Aramă (inaugurat la 30 ianuarie 1891)[819].

d) Donatori

Această familie boierească și-a adus aportul la îmbogățirea patrimoniului unor importante instituții de cultură. Printre acestea se numără și Fundația „Alexandru și Aristia Aman", concepută, potrivit dorinței celor doi testatori ai săi, ca un for de cultură complex, cuprinzând o bibliotecă și un muzeu, la care să aibă acces gratuit toți cei interesați[820]. La 3 septembrie 1940, Ioan N. Glogoveanu a cerut conducerii fundației să trimită un reprezentant la domiciliul său din București, strada general Anghelescu, nr. 14, ca să ridice obiectele pe care dorea să le doneze acestei instituții: un scrin mare de stejar masiv sculptat, având înălțimea de 1,10 m, lățimea de 0,60 m și lungimea de 1,40 m. Acesta a fost oferit, în anul 1880, de regele Carol I Elenei C. Glogoveanu drept mulțumire pentru găzduirea ce i-o oferise la venirea sa în Craiova. Pe scrin, inscripționat cu inițialele E. G, erau scrise următoarele cuvinte: „*Manum quam hospes hospiti passez est. Impleat Deus omnipotens beneficii tuis* (*Mâna pe care ca oaspe ai întins-o oaspetelui s-a încarce Dumnezeu a tot puternic cu binefacerile sale*)"; o călimară de argint care i-a aparținut lui Constantin Glogoveanu; un tablou în ulei al Elenei Glogoveanu; mai multe gravuri aqua-forte și desene în peniță și creion realizate de Basarab Mantu, C. Isvoranu, Oscar Obedeanu și Jiquidi[821].

Donația a fost primită de Otto Hesselman-Carada și predată Muzeului Aman cu proces-verbal, la 4 noiembrie 1940. Aceasta cuprindea: un scrin de lemn sculptat, donat de regele Carol I, o călimară de argint stil bizantin, o pereche paftale de argint, modelul unei medalii din pământ ars, un dosar cu diverse scrisori vechi, invitații la Palat ale Elenei Glogoveanu, un iatagan fără

[818] *Ibidem*, p. 246.

[819] Cornel Boteanu, *op. cit.*, p. 73.

[820] Gabriela Braun, Mariana Leferman, Tudor Nedelcea, Toma Rădulescu, *Familia Aman*, Craiova, Editura Aius, 2003, p. 24-64.

[821] Biblioteca Aman, Corespondență. State. Salarii, 1940, f. 216; Gabriela Braun, Mariana Leferman, Tudor Nedelcea, Toma Rădulescu, *op. cit.*, p. 60; *Expoziția Colecții, colecționari, donații, donatori organizată cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la înființarea pinacotecii Alexandru și Aristia Aman*, Palatul Jean Mihail 18 decembrie 1998-25 ianuarie 1999, p. 6-7.

Scanned with ACE Scanner

...fost construită de ei sau cumpărată și nici cât timp a rămas în proprietatea lor. La Cireși au terminat, în anul 1794, lucrările de ctitorire la biserica cu hramul „Sf. Nicolae și Spiridon", începute de boierii Plășoieni în anul 1784. Această familie boierească a mai ridicat o casă și o biserică și la Prunișori. Data construcției casei de la Prunișori nu se cunoaște, ne știe doar că ea a fost vândută în anul 1910 împreună cu moșia lui Constantin și Ilarion Constantinescu. Despre biserica de la Prunișori se știe că a fost construită mai întâi din lemn în anul 1843 de către Constantin Glogoveanu, pentru ca, în anul 1887, pe locul ei să fie ridicată una din zid.

Ei nu s-au limitat numai la a ctitori lăcașe de cult ci au contribuit și la dezvoltarea învățământului și a culturii, susținând financiar construirea unor școli și teatre, îmbogățind prin donațiile care le-au făcut patrimoniul unor instituții culturale.

Boierii Glogoveni au cumpărat de la diverși locuitori sau au primit în urma căsătoriei cu membrii altor familii boierești numeroase moșii în județele Mehedinți, Gorj, Dolj, Romanați și Ilfov, pe care le-au administrat singuri, cu ajutorul unor epistați de încredere, fără să apeleze la arendași. Unele dintre aceste moșii au rămas mult timp în proprietatea lor, altele au fost vândute, date ca zestre sau donate unor lăcașuri de cult (Mănăstirea Tismana, Episcopia Râmnicului) la scurt timp după ce le-au obținut (Ilovăț, Petrești de Sus, Comănești de Jos, Hăești, Izvorul Frumos). Pentru a exploata cât mai bine aceste proprietăți folosind atât pe clăcașii care locuiau pe ele, dar apelau și la muncitori străini pe care îi aduceau, de regulă, din Serbia. Banii obținuți din exploatarea moșiilor le-a permis să ia în arendă, în anul 1721, mina de la Baia de Aramă. După înfrângerea revoluției de la 1821 și mai ales după tratatul de la Adrianopol (1829), care a prevăzut liberalizarea comerțului, boierii Glogoveni s-au implicat și mai mult în viața economică a Olteniei, înființând târguri pe moșiile Prunișori și Călnicul de Sus, cumpărând plaiuri în noul oraș Severin și trecând la o exploatare cât mai eficientă a moșiilor prin folosirea unor noi unelte și metode agricole.

Reconstituirea noastră istorică, de-a lungul a peste șapte secole și de-a latul părților românești din sudul Carpaților o considerăm un popas spiritual, un însemn de demnitate al strămoșilor care au știut să lupte și să creeze valori perene pe pământul românesc.

Scanned with ACE Scanner

1869, f. 27; dosar 154/1868, f. 1-8; dosar 32/1885, f. 54-61.
DJAN Dolj, fond Tribunal, Secția I, d. 35/1873, f. 1-149, d. 32-1879, f. 1-
108; Secția a III-a, dosar 32/1847, f. 1-11; dosar 19/1851, f. 1-20; dosar 44/
1858, f. 1-7; dosar 9/1859, f. 1-16; dosar 40/1859, f. 1-17, dosar 26/1860, f. 1-
49; dosar 98/1862, f. 1-11;
DJAN Dolj, Colecția Manuscrise, Condica Mănăstirii Tismana, vol. II, f.
56-120-121, 370-375, 522-525, 582-583, 591-593, 603-613, 709-710; 722-
731; vol. III, f. 84-87; 709-710; Fond Jean Porubsky, pachet VII, Craiova de
altădată, f. 123-124, 130-131; Perilipsis de cercetarea fărădelegilor și jafurilor
săvârșite de căpitanul Ianache Dănciulescu în plasa Baia-Mehedinți, f. 1-4.
DJAN Gorj, Colecția foi volante, XI/1428.
DJAN Mehedinți, Colecția Documente, I/51, f. 1; XI/1, f. 509-520, 805-
812, dosar 17/1831, f. 274-275, dosar 22/1844, f. 1; dosar 4/1900, f. 5.
DJAN Mehedinți, Primăria orașului Turnu Severin, dosar 1063/1839, f. 20;
DJAN Mehedinți, Subrevizoratul județului Mehedinți, dosar 665/1942, f. 64
DJAN Mehedinți, Tribunalul județului Mehedinți, dosar 58 (166)/1842, f.
2; dosar 10/1846, f. 85; dosar 68/1849, f. 1-6, 30-40, 98, 147-149, 194-196;
dosar 28/1851, f. 111; dosar 74/1871, f. 141-143; dosar 159/1872, f. 50-51,
61-62; dosar 159/1872, f. 1-62; dosar 51/1873, f. 2; dosar 145/1879, f. 32-35;
dosar 28 (2039)/1887, f. 1-3; dosar 50 (3690)/1891, f. 1-3.
Biblioteca Aman, Corespondență. State. Salarii, 1940, f. 216
Măneanu Gheorghe, *Notiță despre trecutul meu și cum trebuie să fiu înmormântat* (manuscris)
Golimas H. Aurel, *Priviri noi asupra lui Tudor Vladimirescu*, Craiova, 1966 (manuscris)

Izvoare edite

Anuarul agriculturei pe anul 1906 cuprinzând cele 5 județe din regiune Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanați, Vâlcea, vol. III, Craiova, 1906.
Barbo Paul-Emanoil, Osiac Vladimir, *Catagrafia județului Dolj din anul 1828*, Craiova, Editura Universitaria, 2000.
Bălașa Dumitru, *Un pergament slavon de la Matei Basarab. 1636*, în „Mitropolia Olteniei", anul XXIV, 1972, nr. 7-8, p. 629.
Bălintescu Alexandru, *Problema țărănească în Oltenia în secolul al XIX-lea. Documente*, București, 1967.
Bălintescu Alexandru, Călin Ion, Popescu Ion, *Documente noi în legătură cu răscoala poporului de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu*, Craiova, 1954.

Scanned with ACE Scanner

Diculescu, Vladimir, *Viața cotidiană a Țării Românești în documente (1800-1848)*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 1970.

Dicționarul enciclopedic al județului Mehedinți (coord. Ileana Romania, Tudor Rățoi), Drobeta Turnu Severin, Editura Prier, 2003, p. 193.

Dinculescu N. G., *Zapisul prin care Tudor Filip, Mihai Lepădat, Ene din Turcinești vând vistierului Iovan Glogoveanu rumâni*, în „Arhivele Olteniei", an II, nr. 7, 1923, p. 220.

Idem, *Documente privitoare la starea țăranilor*, în „Arhivele Olteniei", an II, 1923, nr. 6, p. 320.

Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească, vol. I XXXI (1576-1580), București, Editura Academiei Române, 1966-2003.

Documente privind istoria României, veacul XVI, vol. I-VI, București, Editura Academiei Române, 1951-1957.

Documente privind istoria României, veacul XVII, vol I-IV, București, Editura Academiei Române, 1951-1953.

Documente privind istoria României. Răscoala din 1821, vol. I-V, București, Editura Academiei Române, 1959-1962.

Documente privind istoria României. Războiul pentru independență, vol. II, București, Editura Academiei Române, 1954.

Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII-lea în Țara Românească (coord. Florin Constantiniu), București, 1961.

Documente privind unirea Principatelor. Documente interne (1854-1857), București, Editura Academiei Române, 1961.

Documente Hurmuzaki, seria nouă, vol. II, București, 1967.

Donat Ion, Pătroiu Ion, Ciobotea Dinică, *Catagrafia obștească a Țării Românești din 1831*, Editura Helios, Craiova, 1999.

Elian Alexandru, Bălan Constantin, Chircă Haralambie, Diaconescu Olimpia, *Inscripții medievale ale României. Orașul București*, vol. I (1395-1800), București, Editura Academiei Române, 1960.

Expoziția Colecții, colecționari, donații, donatori organizată cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la înființarea pinacotecii Alexandru și Aristia Aman, Palatul Jean Mihail 18 decembrie 1998-25 ianurie 1999

Filitti Ioan C., *Catagrafia oficială de toți boierii Țării Românești la 1832*, în „Revista Arhivelor", vol. II, 1927-1928, nr. 34, p. 326-358.

Idem, *Arhondologia Munteniei la 1822-1828*, în „Revista istorică", anul XIV, 1928, nr. 4-6, p. 150-160

Idem, *Catagrafia oficială de toți boierii Țării Românești la 1829*, București, 1929.

Scanned with ACE Scanner

Idem, *Pe urmele Goleștilor*, București, Editura Sport Turism, 1982.
Iorga Nicolae, *Un apărător al săracilor: „Domnul Tudor" din Vladimiri*, București, 1906.
Idem, *Situația agrară, economică și socială a Olteniei în epoca lui Tudor Vladimirescu*, București, 1915.
Isar Nicolae, *Istoria modernă a românilor*, partea I (1774-1848), Universitatea București, 2001.
Iscru G. D., *Revoluția română din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, București, Editura Albatros, 1982.
Idem, *Introducere în studiul istoriei moderne a României*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
*** *Istoria Craiovei*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1977.
*** *Istoria României*, vol. III, București, Editura Academiei Române, 1954.
Istoria românilor, vol. V, *O epocă de înnoiri în spirit european (1601-1711/1716)*, coord. Acad. Virgil Cândea, București, Editura Enciclopedică, 2003.
Istoria românilor, vol. VI, *Românii între Europa clasică și Europa luminilor (1711-1821)*, coord. Paul Cernovodeanu, București, Editura Enciclopedică, 2003.
Ivănescu Elvira-Ecaterina, *Societatea Națională a Femeilor Române (1910-1948; 1990-2001)*, Craiova, Editura Universitaria, 2001.
Joița Virgil, *Unele aspecte privind stăpânirea austriacă în Oltenia*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Istorie.Geografie.Filologie, an I, 1972, p. 63-64.
Idem, *Revoluția din 1821 în lumina însemnărilor de pe cărți vechi*, în „Contribuții istorice filologice socio-economice", III, Craiova, Repografia Universității din Craiova, 1977, p. 77-79.
Idem, *Trecerea lui Tudor Vladimirescu și a unui corp de panduri prin Craiova în intervalul 28 februarie-1 martie 1821*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 5 (1986), p. 107-115.
Lazăr Mariana, *Domeniul boieresc al lui Șerban Cantacuzino (strategii de constituire, strategii politice)*, în „Studii și materiale de istorie medie", 1997, 15, p. 203-213.
Lecca Octav George, *Familii boierești române. Istoric și genealogie (după izvoare autentice)*, București, 1899.
Idem, *Familii boierești române. Seria I. Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, București, 1911.
Lepădatu Alexandru, *Vlad Vodă Călugărul*, București, 1903.

Scanned with ACE Scanner

Bănicel I., *Un document inedit referitor la complotul organizat de Mihai Viteazul împotriva lui Ioan Vodă Caragea din 1816*, în „Studii", XV (1962), nr. 2, p. 369-384.

Bădulescu Mihai Sorin, *Elita liberală românească (1866-1900)*, București, 1998.

Bădulescu Mihai Sorin, Ignat Sanda, *Despre genealogia familiei Bals*, în „Revista Monumentelor Istorice", 2001-2003, 72, nr. 1, p. 125-128.

Bădulescu Theodora, *Statul domnesc și alți mulți dregători ai Țării Românești din secolul al XVIII-lea. Liste cronologice și cursus honorum*, în „Revista Arhivelor", an XLIX, vol. XXXIV, 1972, nr. 2, p. 300-310; nr. 3, p. 443-460; nr. 4, p. 68-72.

Bignault Elias, *Histoire politique et sociale des Principautés Danubiennes*, Paris, 1855.

Brătescu Constantin, *Constantin Brâncoveanu. Zămești 1690*, București, Editura Militară, 1989.

Idem, *Cronologia domnilor din Țara Românească și Moldova a. 1324-1821*, vol. I *Secolele XIV-XVI*, București, Editura Enciclopedică, 2001.

Bucșenescu Paul, *Muzeul de artă Craiova*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1956.

Idem, *Craiova. Studii și cercetări de istorie și istoria artei*, Craiova, Editura Helios, 1999.

Idem, *Craiova. Amintirile orașului*, Craiova, Editura Alma, 2006.

Gingulescu Ioana, *Arhitectura civilă de sfat din Țara Românească în secolele XIV-XVIII*, București, Editura Vremea, 2000.

Ioan Apostol, *Renașterea armatei naționale*, Craiova, 1979.

Idem, *Revoluția de la 1821 și statutul internațional al Principatelor Române*, în „Revista de istorie", tom 34, 1981, nr. 8, p. 848-853.

Idem, *Agricultura românească în lupta împotriva clăcășiei (1828-1864)*, București, 1984.

Idem, *Aroniștii în Țara Românească (1848-1866)*, în „Studii și materiale de istorie modernă", VIII, 1984, p. 3-11.

Idem, *Revoluția de la 1848 în Țara Românească. Privire de ansamblu*, București, 1998.

Ionescu Nicolae, *Cum se construiau bisericile de la Țara Românească și Moldova în secolul al XVII-lea — prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în „Studii și cercetări de istoria artei. Seria Artă plastică", tomul 13, 1966, nr. 1, p. 88.

Scanned with ACE Scanner

Idem, *Bibliografia localităților și monumentelor istorice din Țara Românească și Moldova (Muntenia, Oltenia și Dobrogea)*, vol. I, A – L, Craiova, Muzeul Olteniei, 1970.

Idem, *Mateiu Basarab*, București, Editura Academiei Române, 1988.

Ioanoaia Corneliu, Ostase Vladimir, *Din istoricul mușteii Roșiorii de Vede*, în „Histria", vol. II, 1971, p. 128-130.

Ionița Marian, *Românii, marile puteri și sud-estul Europei (1806-1830)*, București, Editura Semne, 2001.

Iorgulescu Dinu Mihail, *Familii boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică*, vol. I, București, Editura Simetria, 2002.

Șerban Constantin, *Constantin Brâncoveanu*, București, 1969.

Idem, *Iordache Golescu, un memorialist mai puțin cunoscut al revoluției din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, în „Apoiodor", an II, nr. 5 (15), mai 2003, p. 6-7.

Șerban Alexandru Dorin, Nicolescu George, Căradu Gheorghe, *Drumuri, hanuri, târguri și bâlciuri din Gorj*, Târgu Jiu, Editura „Ager", 2000.

Ștefănescu Ștefan, *Țara Românească de la Basarab I „întemeietorul" până la Mihai Viteazul*, București, 1970.

Ștefulescu Alexandru, *Giorgul istoric și pitoresc*, Târgu Jiu, 1904.

Idem, *Documente slavo-române relative la Gorj (1486-1663)*, Târgu Jiu, 1908.

Idem, *Încercare asupra istoriei Târgu Jiului*, București, 1909.

Tamaș Corneliu, *Județul Vâlcea și prefecții lui*, Râmnicu Vâlcea, Editura Conphys, 2004.

Teiușan Ilie Popescu, *Începuturile învățământului în Oltenia*, în „Oltenia", 1943.

Târgu-Jiu 600 (coord. Gheorghe Nichifor), Târgu Jiu, Editura Măiastra, 2007.

Udriște Elena, *Documente noi referitoare la Tudor Vladimirescu*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 3, 1984, p. 125-130.

Urechia V.A., *Istoria românilor*, vol. XII-XIII, București, 1898-1901.

Vianu Al., Iancovici S., *O lucrare inedită despre mișcarea revoluționară de la 1821 din țările Române*, în „Studii. Revista de istorie", XI (1958), nr. 1, p. 78-82.

Vinulă Ghiulescu Constanța, *Focul amorului. Despre dragoste și sexualitate în societatea românească (1750-1830)*, București, Editura Humanitas, 2006.

Scanned with ACE Scanner

Brătulescu Victor Brătulescu, *Biserica Sfinții Mucenici și Spitalul din Cerneți*, în „Mitropolia Olteniei", an XIX, 1967, nr. 3-4, p. 261-264.
Bunilă Constantin, *Cula Glogovenilor, din fața satului*, în „Amaradia Gorjului", nr. 1, 19 mai 2003, p. 9.
Buzatu Dumitru, *Cernețul cu bisericile sale*, în „Mitropolia Olteniei", an XVI, 1964, nr. 7-8, p. 583-584.
Cărăbiș Vasile, *Sate de pe Valea Ieșelgiului (Gorj)*, Slatina, în „Mitropolia Olteniei", anul XXIV, 1972, nr. 7-8, p. 553-556.
Crețeanu Radu, *Biserica din Glogova*, în „Mitropolia Olteniei", an. VIII, nr. 6-7, 1956, p. 360-366.
Idem, *Culele și casele întărite*, în „Monumente și muzee. Buletinul comisiei științifice a muzeelor și monumentelor istorice și artistice", București, Editura Academiei Române, 1958, p. 101-105.
Idem, *Bisericile de zid de pe Valea Coșuștei*, în „Mitropolia Olteniei", an XIII, nr. 7-9, 1961, p. 483-484.
Cretzianu Sarmiza, *De pe Valea Motrului*, București, Editura Enciclopedică, f.a.
Culcer Ana, *Elena (1867-1877)*, în „Arhivele Olteniei", an X, nr. 124, 1942, p. 285-295.
Crețeanu Radu, Crețeanu Sarmiza, *Culele din România*, București, Editura Meridiane, 1969.
Donat Ion, *Un pomelnic al schitului Cioclovina de Jos (Gorj)*, în „Arhivele Olteniei", an VIII, nr. 45-46, 1929, p. 531-539.
Gârdu Gheorghe, *Câlnic, județul Gorj*, în „Litua. Studii și cercetări", 1999, Târgu Jiu, 2000, p. 105-110.
Glogoveanu Ion, *Hristodulos Chirilakidi, baron de Langenfeld, cătră Maiu Iae Glogoveanu, despre moartea soției acestuia*, în „Arhivele Olteniei", an X-XI, nr. 86-88, 1936, p. 391-395.
Glogoveanu Maria, *Cu privire la casele Primăriei din Craiova*, în „Arhivele Olteniei", an X, 1931, nr. 54-55, p. 147-148.
Măneanu Mite, *Aspecte istorice privind evoluția așezărilor meșteșugărești de pe Valea Coșuștei – din Evul Mediu până în epoca modernă și contemporană*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Istorie, anul I, 1996, nr. 1, p. 65-92.
Idem, *Cerneți - Creșterea și descreșterea unui oraș*, în „Porțile de Fier", anul VIII, nr. 1 (14), 2004, p. 6-26.
Obedeanu Constantin, *Boieri meheduneni, Glogovenii*, în „Arhivele Olteniei", 1921, p. 155-156.

Scanned with ACE Scanner

Capitolul IV
BOIERII GLOGOVENI ȘI TUDOR VLADIMIRESCU 128

Capitolul V
ROLUL CULTURAL AL BOIERILOR GLOGOVENI 177
a) Ctitori de biserici 177
b) Ctitori de școală sătească înainte de 1838 195
c) Susținători ai înființării de instituții culturale.
Teatrul din Craiova, Societatea muzicală,
Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române 196
d) Donatori 198

CONCLUZII 200

BIBLIOGRAFIE 204

Scanned with ACE Scanner

CONCLUZII

O temă ca aceasta întâmpină dintr-un început o mare greutate. Istoriografia modernă românească, ilustrată prin operele marilor istorici A.D. Xenopol, Nicolae Iorga, Gheorghe Brătianu, Constantin C. Giurescu, nu ajunseseră să detalieze, mai ales în reconstituirea informației documentare, locul și rolul indivizilor sau al claselor sociale.

O bruscare politică și, apoi, o răsturnare conceptualizantă de durată în istoriografia românească, au minimalizat sau deformat locul și rolul clasei boierești și al reprezentanților acesteia în istoria neamului.

Rescrierea discursului istoric astăzi va trebui să adauge, la tot ce s-a clădit temeinic până acum, și acest subiect. Căci, sub forța vicisitudinilor sociale din ultimii 50 de ani, faptele și creațiile unor înaintași au dăinuit atât prin trăinicia cu care au fost făurite, cât și prin puterea însemnelor purtătoare de respect din partea generațiilor moștenitoare.

Pământul țării păstrează încă de la cei care l-au atins cu fapta, cu gândul sau cu lucrul, mărturii numeroase, dar dispersate ale boierimii române. Pe acestea încercăm să le dăm o asamblare, să le rotunjim sensurile, constatând și adunând reperele certe ale celor pe care istoria civilizației și culturii românești i-a reținut în calitatea de ctitori, autori, cărturari, mari edili, constructori, binefăcători ai obștii etc.

Vom începe cu boierii olteni, cei atestați înainte de constituirea statelor feudale românești ca mai marii pământului, „stăpânitori «încă» și mai „nainte", și unificatori politici pe vremea lui Litovoi sau Basarab I.

Descendenții acestei nobilimi de la începutul mileniului al II-lea s-au impus memoriei istoriei prin câteva mari familii: Bengeștii și Părăianii în partea de sus a Olteniei, boierii din Hotărani, în părțile Romanaților, Craioveștii în părțile centrale ale zonei închisă de Carpați, Dunăre și Olt și boierii Mehedinților.

Din mănunchiul acestor familii vom reliefa, pentru început, neamul Glogovenilor. Li s-a mai zis și Glogoveni după numele satului eponim, Glogo[illegible] din județul Mehedinți.

Scanned with ACE Scanner

susținut pe Tudor Vladimirescu. După dezavuarea mișcării de țar, Nicolae, ca și alți mari boieri din Oltenia, a părăsit țara, refugiindu-se la Sibiu.

După înfrângerea revoluției Glogovenii vor continua să se implice în viața administrativă și politică a țării. În anul 1858, Constantin Glogoveanu s-a numărat printre judecătorii Curții de Apel care au judecat procesul intentat de mai mulți proprietari și arendași din Mehedinți conducătorilor răscoalei din iarna anului 1853-1854.

Un alt membru al neamului Glogoveanu, Nicolae a fost în perioada 1889-1896 consilier al județului Dolj.

În anul 1874-1876, Alexandru Glogoveanu a deținut funcția de prefect a județului Gorj. Tot el a participat în calitate de milițian adjutant atașat pe lângă persoana generalului comandant la războiul de independență.

Pe moșia de vatră, Glogova, ei și-au construit o casă întărită, acareturi, cuhnie, biserică ș.a., care toate pot întregi noțiunea de curte boierească.

Casa de la Glogova, în forma de astăzi, a fost ridicată peste pivnițele rămase de la o clădire mai veche din secolul al XVI-lea, construită de Lupu Glogoveanu. Dacă luăm în considerare tehnica de construcție putem fixa două etape în construirea edificiului. Prima etapă a fost atribuită lui Nicola, atestat documentar la începutul secolului al XVII-lea. Din această etapă se păstrează doar parțial unele ziduri și mai ales un beci la nivelul solului. Cea de a doua etapă a avut ca autor fie pe Matei Glogoveanu fie pe fiul său, Ioniță.

Construcția bisericii cu hramul „Sf. Nicolae", la început paraclis al acestor boieri a fost începută în anul 1732 de Matei și de soția acestuia, Stanca și terminată de Ioniță în anul 1764. În anul 1915, când s-a înlocuit vechea pardoseală a bisericii, s-a descoperit un mormânt pe care istoricii, luând în considerare faptul că domnitorul Basarab Țepeluș a fost ucis la Glogova, l-au considerat a fi al acestuia.

La începutul secolului al XVIII-lea, boierii Glogoveni, pentru a fi la curent cu ceea ce se întâmpla în viața politică, economică, socială și culturală a societății românești au părăsit moșia de vatră și s-au mutat la Craiova, Cerneți, Râmnicu Vâlcea. Casa de la Craiova a fost cumpărată în anul 1724 de Matei Glogoveanu de la Cristina, văduva lui jupan Talabă. Casa a rămas în proprietatea lor până în anul 1913, când Nicolae a vândut-o autorităților din Craiova. În acest imobil avea să funcționeze până în anul 1943 Primăria orașului. Din 1943 și până în prezent această casă este sediul Tribunalului Dolj. De acest imobil se leagă numele lui Tudor Vladimirescu și al lui Carol I. Despre casele de la Cerneți și Râmnicu Vâlcea nu se cunosc foarte multe date. Nu se știe

Scanned with ACE Scanner

Bogdan Ioan, *Cronicile slavo-române*, București, Editura Academiei Române, 1957.

Bulat Toma G., *Inscripții din bisericile Olteniei*, în „Arhivele Olteniei", anul III, 1924, nr. 15, p. 435-436.

Idem, *Contribuțiuni documentare la istoria Olteniei. Secolul XVI, XVII și XVIII*, Râmnicu Vâlcea, 1925.

*** Catalogul documentelor românești din Arhivele Statului, vol IV (1633-1639), vol V (1640-1643), vol. VII *(1650-1653)*, vol. VIII (1654-1656), București, 1981, 1985, 1999, 2006.

Cărăbiș Vasile, *Documente de pe Valea Jealeșului*, Târgu Jiu, 1982.

Câncea Ioan V., *O arhondologie a Olteniei între 1820-1830*, în „Arhivele Olteniei", anul VIII, 1929, nr. 43-44, p. 266-275.

Cernovodeanu Dan, Gavrilă Irina, *Arhondologiile țării Românești de la 1837*, Brăila, Editura Istros, 2002.

Chipurici Nicolae, *Județul Mehedinți într-o conscripție de la începutul secolului al XVIII-lea*, în „Drobeta", 1978, p. 147-156

Idem, *Documente inedite privitoare la modul cum s-a urmat răspunderea obligațiilor către stăpânii de moșii din Mehedinți până în anul 1831*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. II, Drobeta Turnu Severin, 1980, p. 315-346.

Idem, *Un secol din viața satelor mehedințene 1800-1907. Catalog de documente*, vol. I, București, 1982.

Chipurici, Nicolae, Măneanu, Mite, *Catalog de documente privind istoricul orașului Turnu-Severin (1833-1944)*, Drobeta Turnu Severin, 1972.

Idem, *Catalog de documente privitoare la istoria municipiului Drobeta Turnu Severin*, partea a II-a *(1560-1900)*, Drobeta Turnu Severin, 1972.

Ciobotea Dinică, *Însemnări doljene pe file de carte veche despre Tudor Vladimirescu și revoluția condusă de el*, în „Analele Universității din Craiova. Seria Filozofie, Sociologie, Istorie", an IV, 1979, p. 111-118.

Ciobotea Dinică, *Județul Gorj într-un izvor statistic din 1727*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, 1989, nr. 6, p. 134-140.

Constantinescu, Ioana, *Structuri socio-fiscale în județul Mehedinți după Catagrafia din decembrie 1819*, în „Mehedinți – istorie și cultură", vol. I, Drobeta Turnu-Severin, 1978, p. 189-209.

Cumbary Ana, Manoil Maria, Canianu Mihail, Candrea Aureliu, *Dicționar geografic al județului Doljiu*, București, 1896.

Davidescu Rada, *Memoriul lui Gheorghe Duncea din Prejna, Mehedinți, privitor la Tudor Vladimirescu*, în „Drobeta", 1978, p. 157-170.

Scanned with ACE Scanner

Tocilescu Grigore G, *Documente inedite privitoare la istoria Românilor. Hrisovul Buzeștilor*, în „Tinerimea Română", seria nouă, vol. I, 1890, p. 1[illegible]

Idem, *534 documente istorice slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul*, București, 1931.

Lucrări generale

Anastasia Ioan, *Tudor Vladimirescu. Suflet și conștiință națională. 160 de ani de la revoluția română din 1821*, Craiova, Editura Ager, 2001.

Andrei Nicolae, Pârnuță Gheorghe, *Istoria învățământului din Oltenia*, vol. I, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1977.

Aricescu Constantin D, *Istoria revoluțiunii române de la 1821*, Craiova, 1874; ediție îngrijită, cuvânt înainte, note, indice și bibliografie de dr. Vladimir Osiac, dr. Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1996.

Arimia Vasile, Manta Pantelimon, Mischie Nicolae, *Instituțiile județene ale administrației de stat. Prefectura și Consiliul Județean Gorj*, Târgu Jiu, Editura Hermes, 2000.

Arimia Vasile, Boboescu Vasile, Mischie Nicolae, Neguleasa Dan, Păsărin Alexandru, *Personalități gorjene de-a lungul istoriei*, București, Editura Fundației „Premiile Flacăra-România", 2000.

Arimia Vasile, Mischie Nicolae, *Familii și neamuri boierești din județul Gorj*, Târgu Jiu, Editura Rhabon, 2002.

Avram Cezar, Dinică Ciobotea, Joița Virgil, Osiac Vladimir, Pătroiu Ion, Petrescu Ileana, *Istoria comerțului în sud-vestul României. Secolele VIII-XX*, Craiova, Editura de Sud, 1999.

Badea-Păsărin, *Ascensiunea unui neam boieresc „nou" – familia Bibescu*, în „Arhiva Genealogică", IV (IX), 1997, nr. 3-4, p. 199-206.

Barbu Paul Emanoil, *Morile din județul Gorj într-o statistică din 1839*, în „Arhivele Olteniei", seria nouă, nr. 15, 2000, p. 94-97

Băbălău Nicolae, Ciobotea Dinică, Zarzără Ion, *Din istoria instituțiilor administrative ale județului Dolj*, Craiova, Editura Sitech, 2004.

Băduță Alexandru, Bălașa Dumitru, *Valori muzeale și cărturărești din arhiepiscopia Craiovei*, în „Mitropolia Olteniei", nr 5-6, 1970, p. 461-465.

Bălașa Dumitru, *Date privind localități din Oltenia și bisericile lor între anii 1823-1840*, în „Mitropolia Olteniei", anul XXVIII, nr. 5-6, 1976, p. 423-430.

Bălăceanu Maria, *Contribuții la repertoriul bisericilor de pe Valea Coșustei*, în „Drobeta", X, 2000, p. 148-152.

Scanned with ACE Scanner

Bălăceanu-Stolnici Constantin, *Cele trei săgeți. Saga Bălăcenilor*, Bucu-rești, Editura Eminescu, 1990.

Beldiman Radu, Rădulescu Mihai Sorin, *Familia Beldiman. Schiță genea-logică și istorică*, în „Arhiva Genealogică", 1994, 1, nr. 1-2, p. 197-203.

Bengescu George, *Les Golesco*, Paris, 1921.

Berciu-Drăghicescu Adina, Ciobotea Dinică, *Viața economică a Țării Românești în epoca lui Mircea cel Mare*, în vol. *Marele Mircea Voievod* (coord. Ion Pătroiu), București, Editura Academiei Române, 1987.

Berindei Dan, *Revoluția română de la 1848*, București, 1974.

Idem, *Epoca Unirii*, București, 1979.

Idem, *1848 în Țările Române*, București, Editura Științifică și Enciclo-pedică, 1984.

Idem, *Revoluția română de la 1821*, București, Editura Academiei Române, 1991.

Berindei Dan, Mutașcu Traian, *Aspecte militare ale revoluției din 1821*, ediția a II-a, București, 1973.

Bodin Dumitru, *Tudor Vladimirescu*, București, 1937.

Boteanu Cornel, *Baia de Aramă și împrejurimile ei*, Drobeta Turnu Severin, 1999.

Botoiu Ștefan, *Teatrul național Craiova*, în „Oltenia", 1943, p. 443.

Braun Gabriela, Leferman Mariana, Nedelcea Tudor, Rădulescu Toma, *Familia Aman*, Craiova, Editura Aius, 2003.

Brătuleanu Anca, *Curți domnești și boierești în România. Valahia veacurilor al XVII-lea și al XVIII-lea*, București, Editura Simetria, 1997.

Bulat Toma G., *Mărturii din timpul Revoluției lui Tudor Vladimirescu*, în „Revista istorică", XII (1924), p. 199-203.

Idem, *Diviziunea proprietății rurale în Oltenia la 1837. Județul Gorj*, în „Arhivele Olteniei", anul IV, 1925, nr. 18-19, p. 105-111; *Județul Dolj*, an V, 1926, nr. 20, p. 301-310 ;nr. 23, p. 40-46; *Județul Romanați*, an V, 1926, nr. 25-26, p. 216-220.

Buzatu Dumitru, *Nume de sate oltenești*, în „Mitropolia Olteniei", anul XII, 1960, nr. 3-4, p. 193-200.

Buzescu Gheorghe, *Reconstituiri istorice privind neamul Buzeștilor*, Sibiu, 1936.

Camariano Nestor, *Un document important referitor la organizația revoluționară secretă din București (1816). Denunțul înaintat lui Ioan Vodă Caragea*, în „Studii", IX (1956), nr. 5, p. 127-130.

Scanned with ACE Scanner

Banul Cantacuzino Mihai, *Genealogia Cantacuzinilor*, București, 1902.

Cantacuzino Ion Mihai, *O mie de ani în Balcani: o cronică a Cantacuzinilor în vâltoarea secolelor*, București, Editura Albatros, 1996.

*** *Călători străini despre Țările Române*, vol. VI, București, Editura Academiei Române, 1976.

Cărăbiș Vasile, *Aplicarea reformei agrare din 1864 în județul Gorj*, în „Revista de Istorie", tom 29, 1976, p. 238-250.

Idem, *Sate de moșneni din Valea Jealeșului*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1976.

Idem, *Istoria Gorjului*, Târgu Jiu, 1995.

Câmpina Barbu, *Scrieri istorice*, București, Editura Academiei Române, 1976.

Câncea Ioan V., *Caimacamii Craiovei*, în „Arhivele Olteniei", an IX, nr. 51-52, 1930, p. 315-317.

Ceaușescu Ilie, *Căpitanul de panduri Simion Mehedințeanu*, București, 1966.

Cernovodeanu Paul, Ștefan Marian, *Pe urmele Magherilor (Cronica unei familii)*, București, Editura Sport Turism, 1983.

Chipurici Nicolae, *Căpitănia de margine de la Ceneți (date pentru istoricul instituției)*, în „Revista Arhivelor", LII (1975), nr. 4, p. 392-395.

Chițimia I.C., *Mehedinți, oameni și întâmplări în vechi relatări românești*, în „Mehedinți. Istorie și cultură", vol. IV, Drobeta Turnu Severin, 1982, p. 30-39.

Ciobotea Dinică, *Proprietatea boierească asupra pământului în Oltenia în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în „Analele Universitatății din Craiova", seria Istorie, an I, 1996, nr. 1, p. 67-78.

Idem, *Istoria moșnenilor*, I/1 *1829-1912*, Craiova, Editura Helios, 1999.

Ciobotea Dinică, Călinescu Monica, *Proprietatea asupra pământului în județul Dolj la mijlocul secolului al XIX-lea*, în „Mitropolia Olteniei", seria nouă, an XLIII, 1991, nr. 1-6.

Ciobotea Dinică, Vladimir Osiac, *Scurt istoric al orașului Filiași*, în „Oltenia. Studii. Documente. Culegeri", seria a III-a, an V, 2001, nr. 1-2, p. 193-197.

Cioranu Mihai, *Revoluția lui Tudor Vladimirescu*, București, 1859.

Columbeanu Sergiu, *Caracterul exploatării feudale a țărănimii în deceniile anteriore răscoalei lui Tudor Vladimirescu (1800-1820)*, în „Studii", XIV (1961), nr. 3, p 585-600.

*** *Constatin Brâncoveanu* (coord. Paul Cernovodeanu, Florin Constantiniu), București, Editura Academiei Române, 1989.

Scanned with ACE Scanner

Oheran Ștefan, Șerban Constantin, *Meleșugurile din Țara Românească și Moldova în Evul Mediu*, București, Editura Academiei Române, 1969.

Opaschi Cătălina, *Familia Bellio (Belu) – diplome de înnobilare, sigilii și stema*, în „Arhiva Genealogică", 1998, 5, nr. 3-4, p. 319-337.

Opriș Ioan, *Monumentele istorice din Oltenia (1850-1950)*, București, Editura Vremea, 2001.

Oțetea Vladimir, *Mărturii documentare oltene despre Tudor Vladimirescu*, în „Historica", vol. III, 1974, p. 130-144.

Idem, *N. Iorga despre Tudor Vladimirescu*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Filozofie Sociologie Istorie, an IV, 1979, p. 108-109.

Oțetea Vladimir, *Panduriî din Țara Românească*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1995.

Oțetea Andrei, *Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în țările Române 1821-1822*, București, 1945.

Idem, *Țăranii sub regimul Regulamentului Organic*, în „Studii și articole de istorie", vol. I, 1956, p. 130-150.

Idem, *Mărunțișul comerțului românesc în circuitul internațional (în perioada de trecere de la feudalism la capitalism)*, București, Editura Academiei Române, 1977.

Pajură Constantin, *Istoria școalei primare mehedințene*, Drobeta Turnu Severin, 1940.

Panaitescu P. Petre, *Interpretări românești. Studii de istorie economică și socială*, București, 1994.

Păltânea Paul, *Neamul logofătului Costache Conachi*, București, Editura Albatros, 2001.

Pârvan Ion, *Revoluția română din 1821 – moment hotărâtor în lupta națiunii noastre pentru constituirea statului modern unitar*, în „Analele Universității din Craiova", Seria Filozofie Sociologie Istorie, an IV, 1979, p. 96-100.

Idem, *La cumpăna a două epoci. 1849-1877*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1982.

Penelea Georgeta, *Les foires de la Valachie pendant la periode 1777-1848*, București, Editura Academiei Române, 1973.

Petrescu Ileana, *Contribuții asupra activității lui Ioan Solomon*, în „Historica", vol. II, 1971, p. 157-162.

Platon Gheorghe, Platon Alexandru-Florin, *Boierimea din Moldova din secolul al XIX-lea. Context european, evoluție socială și politică (date statistice și observații istorice)*, București, Editura Academiei Române, 1995.

Scanned with ACE Scanner

128
177
177
195
96
98
0
4

D.T.P.: Corina ROTARU
Editura ALMA - Craiova
Baza industrială ALMA CONS
Calea Severinului, Nr. 44 A
Tel./Fax: (0251) 586.301 ■ 587.300

Tiparul executat la imprimeria ALMA CONS
Tel./Fax: (0251) 586.301 ■ 587.300
e-mail: alma_cons@yahoo.com
Baza industrială ALMA CONS
Calea Severinului, Nr. 44 A
200610 - Craiova
România

Scanned with ACE Scanner